

M. STEIGA • L. VOLFS

gardă la regina briliantelor

M. STEIGA şi L. VOLFS

Gardă la regina briliantelor

În româneşte de Mircea Aurel Buiciuc

Editura Univers
Bucureşti – 1976

Cuprins

Capitolul I

1

Grefierul instanței, o domnişoară tinerică, se uită la ceas. Până la începerea şedinței mai erau vreo douăzeci de minute. Trase sertarul de la birou şi scoase de acolo un teanc de procese-verbale imprimate pe o hârtie albăstruie. Apoi, aruncând o privire în oglindă, îşi aranjă buclele blonde şi-şi potrivi pe trup fusta strâmtă şi scurtă.

— Degeaba te dichiseşti, observă cu un zâmbet ironic dactilografa în timp ce, stând la birou în dreptul ferestrei, schimba hârtia la maşina ei veche, marca „Underwood". Avocatul Robežnieks preferă şatenele.

Domnişoara grefier găsi de cuviință să nu ia în seamă înțepătura. Săltându-şi năsucul cârn, păşi țanțoşă spre sala de şedințe.

Sala tribunalului era dintre cele mai obişnuite. Aidoma ei întâlneşti pretutindeni: la Riga şi Valka, la Moscova şi Habarovsk.

În ciuda deosebirilor de formă şi dimensiuni, toate au ceva comun. Iar înainte de orice – mobilierul greu din lemn de stejar, stemele aurii ce-mpodobesc spetezele înalte ale scaunelor de la masa completului de judecată, dând incintei o simplitate austeră şi subliniind parcă justețea sentinței judecătoreşti şi fermitatea legii.

Dezbaterile judiciare intraseră în a treia săptămână şi

cu toate acestea interesul celor din Riga față de acest caz rămânea constant. Zilnic sala era plină până la refuz. Pe unii crima oribilă îi impresiona prin caracterul ei neobişnuit, altora le stârneau curiozitatea amănuntele procesului. Se mai aflau în sală şi dintre aceia care doreau pur şi simplu să vadă cu ochii lor un criminal.

În dreapta mesei completului de judecată îşi ocupase locul procurorul Roberts Dzenis. Răsfoia fără grabă dosarul, ca şi cum ar fi nădăjduit să descopere vreun element important, dar care fusese scăpat din vedere.

Ivars Robežnieks, avocatul apărării, un tânăr sclivisit, cu chipul uscățiv şi energic, stătea pe scaun într-o poziție neglijentă, picior peste picior. Pledoaria într-un proces care stârnise atâta vâlvă îi flata orgoliul profesional. Şi avocatul îşi dădea silința să producă o bună impresie asupra auditoriului.

Robežnieks cerceta cu privirea sala în care nu mai rămăsese niciun loc liber. O muiere corpolentă, aşezată chiar lângă fereastră, căta bănuitor cu coada ochiului la martori şi-i tot şoptea ceva la ureche vecinei sale, o băbătie cu nişte buze subțiri, strâns lipite. Avocatul recunoştea fără greş pe acei gură-cască ce-şi făceau veacul în sala tribunalului. N-au dispărut încă filistinii, care o zi nu pot trăi fără să-şi vâre nasul unde nu le fierbe oala. Atunci când resursele locațiunii în comun ajung să fie epuizate, aceşti indivizi meschini bat drumul tribunalelor, urmărind cu deosebită încântare procesele de divorț sau cele privind încălcarea bunelor moravuri. Şi vai de judecătorul acela care se încumetă să hotărască dezbaterea unui proces cu uşile închise!...

O ceată gălăgioasă de studenți de la facultatea de drept se aşezaseră tocmai în fundul sălii. De-acolo de la „fundeni” răzbeau până la masa completului de judecată chicoteli şi replici înfundate:

— Simte-te, milady! Fă-i loc omului să stea şi el!

— Unde te bagi, bă platfus!?

— Ia uitaţi-vă, Aija şi-a scos ditamai caietul şi-acum s-o vezi ce mai conspectează.

După cursurile plicticoase de drept administrativ şi colhoznic, de care studenţii se săturaseră ca de mere pădureţe, acest proces era pentru ei ca un spectacol teatral reuşit, capabil să stârnească nenumărate discuţii şi controverse.

Deodată, un foşnet străbătu sala, de parcă o briză uşoară ar fi clătinat crestele pinilor cocoţaţi pe dunele de nisip de pe ţărmul mării.

— Soseş-şte, soseş-şte! L-aduc, l-aduc!

Rumoarea se stinse ca la un semn al baghetei magice. O linişte adâncă domina acum auditoriul. Procurorul-şef adjunct Dzenis aşeză dosarul deoparte. Avocatul Robežnieks arboră o atitudine plină de importanţă. Domnişoara grefier înlătură cu un gest grăbit cârlionţul neastâmpărat de pe frunte. Atenţia tuturor era concentrată spre intrarea laterală. Pe-acolo avea să-şi facă apariţia dintr-o clipă într-alta, însoţit de miliţieni, asasinul.

Aşadar, începe procesul.

2

În octombrie, umbrele serii pogoară devreme. Dincolo de păienjenişul verzui al fleşelor ce-mpodobesc bisericile din Riga, cerul împurpurat se stinge-n lucori tulburii. Amurgul cenuşiu se prelinge-n odaie. Oraşul începe a clipi din arzătorii săi ochi de neon.

Ofiţerul de serviciu de la Direcţia afacerilor interne aprinde lumina în cabinet. Acum se vede şi mai desluşit

macheta oraşului, care ocupă un perete întreg. Căsuțe şi figurine miniaturale arată locurile în care sunt amplasate statele-majore ale detaşamentelor populare şi posturile de miliție. Salbe roşii şi albe de becuri electrice brodează liniile drepte sau ondulate ale străzilor. Şirag de clipiri luminoase, aidoma unor trasoare, indică parcursul maşinilor miliției. Tulburate de paraziți, se-aud la megafoane rapoartele scurte ale patrulelor.

— Aici „Pescăruş-doi”. Mă aflu în Čiekurkalna. Înaintez pe traseu. Nimic deosebit.

— Raportează „Vultur-trei”. Pe străduța de lângă combinatul „Rigas manufactura” observ un pachet mare. A fost pesemne aruncat peste gard. Supraveghez în continuare. Aştept noi ordine.

— Aici „Pescăruş-opt”. La capătul străzii Bikernieku – un troleibuz cu semiaxul rupt. Telefonați la centrul de depanare.

Întocmai ca raza de soare într-o picătură de apă, se oglindeşte în acest micuț cabinet viața capitalei Letoniei, se aude pulsul ei. Din toate colțurile metropolei se scurg aici informațiile operative. Ofițerul de serviciu preia rapoartele, le înregistrează, dă dispoziții.

În camera alăturată, un sergent încercat joacă *novus*[1] cu un locotenent tinerel. Medicul legist, un bărbat cărunt, şade la masa de şah şi studiază cu atenția încordată poziția adversarului. Să nu izbutească oare nici de astă dată să-l biruie pe încrezutul Sherlock Holmes? Căpitanul Sokolovski are o baftă nemaipomenită la şah şi lucrul acesta îl scoate pur şi simplu din sărite pe medic, altminteri om de un calm imperturbabil în viața de toate zilele.

---

[1] Joc răspândit în Letonia, asemănător întrucâtva cu biliardul.

— Nu-i nimic, o să ne consolidăm poziția printr-o retragere vremelnică, observă el, revenind cu nebunul în punctul inițial.

— Cedați aşa, fără luptă, un teritoriu câştigat? zâmbeşte malițios Sokolovski.

— Teritoriul acesta nu prezintă deocamdată o importanța decisivă.

— Ba da, şi încă ce importanță! Într-o bună zi m-am dus în raionul meu natal, Vilaka – spune căpitanul, fără a-şi dezlipi ochii de pe tabla de şah. Stam cu sectoristul Jezupāns în biroul său de la secția de miliție. Deodată, uşa se deschide larg şi o namilă de om dă buzna înăuntru urlând cât îl ține gura:

„Ajutor! O crimă! Colo lângă moara cea veche se află un cadavru!”

Locotenentul şi sergentul lasă pe masă tacurile de novus. Se cuvine să asculte relatarea. La Direcția afacerilor interne căpitanul Sokolovski avea faima de mare meşter în istorisirea a fel şi fel de pățanii.

Căpitanul, povesteşte mai departe, dar faptul acesta nu l împiedică să pătrundă cu tura în spatele poziției adversarului.

— Eu şi Jezupāns sărim din loc. Încălecăm pe motocicletă şi pornim în goană la moară. Ajunşi acolo, vedem în şanț, trântit cu fața la pământ, un flăcău cu cizme de cauciuc în picioare, cu mâinile date în lături, mânjit tot de noroi.

Jezupāns, bietul de el, strânge din umeri.

„Urâtă treabă, zice. Trebuie să facem un proces-verbal. Să chemăm un expert. Ce să-i spun şefului?”

Şi deodată se luminează la față:

„Ia stai, păi nu-i în raza noastră. Ăsta-i şanțul de hotar. Dreptu-i că mortul zace în partea mea, dar de

stat, n-a stat în partea mea. Vezi unde-i sunt picioarele? Hai să telefonăm.”

Veni inspectorul sectorului vecin, dădu un ocol victimei şi hotărî:

„De vreme ce capul se află în sectorul tău, înseamnă că tu, Jezupāns, trebuie să faci cercetările.”

Jezupāns nici nu vrea să audă.

„Capul, zice, poate fi o circumstanță însemnată pentru un om viu, dar nu pentru un cadavru.”

Cât timp a durat cearta dintre ei, cadavrul a dispărut!

„Ei, fir-ar să fie!” se luă cu mâinile de cap Jezupāns. Iar de după tufişuri cineva rosti cu voce de bas:

„Hei, fârtaților, n-aveți la voi ceva cu care să se dreagă omul?”

Sokolovski face rocada mare.

Locotenentul şi sergentul râd cu hohote. Medicul legist zâmbeşte acru. Numai anchetatorul procuraturii, Boriss Trubeks, nu reacționează în niciun fel la finalul atât de neaşteptat al istorisirii. Stă în colțul camerei, pe o canapea joasă, aplecat de spate, cu degetele vârâte în urechi. Ochelarii cu lentile groase stau gata să-i cadă de pe vârful nasului. Trubeks s-a cufundat în conspectele lui – examenul de stat bate la uşă, aşa că fiecare clipă liberă contează.

Locotenentul-major. Un bărbat oacheş, cu mustăți spilcuite, reglează televizorul. Până la începerea transmisiei de pe stadion au mai rămas doar câteva minute.

— Orice-ai face, „Daugava” ta o încasează azi, îl ia uşurel peste picior căpitanul, declarând gardă la regina adversarului. Cruță-ți nervii, dragul meu. Sănătatea trebuie păstrată din tinerețe, obişnuia să spună înțeleapta mea mătuşă, fie-i țărâna uşoară.

— De ce vorbeşti aşa? rosteşte cu indignare

locotenentul-major. Astăzi câştigă precis.

Sokolovski o ține pe-a lui.

— O încasează cum mă vezi şi cum te văd! Mie-n sută! Nu pupă ea divizia „A” cum nu pupi tu de la nevastă o copeică după ce i-ai dat toată leafa.

Disputa lor e întreruptă de glasul metalic al difuzorului.

— Grupa operativă, echiparea! O crimă pe strada Vairoga, anunță laconic ofițerul de serviciu.

Locotenentul-major sare de la locul său şi închide televizorul. Doctorul părăseşte cu părere de rău măsuța de şah. Anchetatorul Trubeks îşi îndeasă în buzunar conspectele.

Câteva minute mai târziu, maşina miliției gonea pe strada Krišjāns Barons spre podul suspendat.

3

— Să intre martora Maiga Strautkalne! strigă preşedintele tribunalului.

O blondină bine clădită se-apropie de masa completului de judecată. Ochii săi cenuşii, expresivi, privesc țintă la judecător.

Ochii avocatului țintesc maşinal picioarele frumoase ale tinerei femei.

„Are emoții, observă în sinea sa procurorul, privind la martoră. Până şi mâinile îi tremură. Se vede că-i pentru prima oară la tribunal.”

Martora este avertizată că în cazul unei depoziții false va suporta rigorile legii conform articolului cutare din codul penal. Apoi preşedintele începe interogatoriul.

— Lucrați la policlinică?

— Da, sunt medic la circumscripția raională.

— Şi aţi ajuns prima la locul crimei. Relataţi-ne, vă rugăm, cum s-au petrecut lucrurile.

Trop-trop, trop-trop. Răsună tocurile pe asfalt. Un-doi, hopa-ţop. Maiga sare într-un picior peste pătratele desenate cu creta pe trotuar. Un zâmbet de copil îi luminează chipul, iar ochii au scăpărări ştrengăreşti. N-ar fi rău să sară acum peste gardul acesta lung şi dărăpănat şi să scrie de partea cealaltă cu creta: „Aija + Janka = nătărăi”.

Da-i cu neputinţă... Fusta-i strâmtă, paltonul cam lung. Şi mai sunt şi alte obstacole. Maiga mai sare peste încă o „clasă” şi-şi continuă apoi drumul pe ulicioara pustie.

Aici, la periferia oraşului, toamna îşi poate etala întreaga ei măiestrie. Oriunde-ţi arunci ochii, nu vezi decât arbori învăluiţi în purpură şi poleială de aur. O boare de vânt răcoros a pornit în vârtej hora frunzelor de arţar de pe caldarâm. Iar când se satură de joaca asta, caută să se furişeze pe după gulerul Maigăi şi să-i răvăşească pletele.

Învelit în nori plumburii, soarele mai trage din când în când cu coada ochiului spre pământ. În ferăstruica de la etajul întâi a unei case de lemn palpită răsfrângerile unei raze zgârcite.

„Oare cum se mai simte bătrâna Lorence?”... îşi aminteşte deodată medicul de circumscripţie, trecând pe lângă casa pacientei sale.

De obicei, bătrâna venea la dânsa miercurea. Dar iată că de vreo trei săptămâni n-a mai trecut. N-o fi căzut cumva la pat?... Nu prea stă bine cu inima. N-are pe nimeni pe lume, iar vecinii, după spusele ei, sunt nişte monştri sadea.

Maiga se opreşte locului, cumpăneşte ceva în minte,

apoi deschide portița și străbate curtea.

În antreu e întuneric. Ținându-se de balustrada șubredă, urcă cu băgare de seamă la primul etaj. Un miros supărător de ciorbă de varză îi pătrunde în nări.

— Dumneavoastră sunteți, doamnă doctor? – sus pe palier, iese la iveală, prin deschizătura unei uși, capul ciufulit al unei femei. La cine veniți, că la noi, după câte știu, toți sunt teferi.

Femeia vine în întâmpinare, ștergându-și mâinile de șorț.

Maiga Strautkalne se posomorî. Dezordinea din locuința Genovevei Ščepe o făcea de fiecare dată să se cutremure de silă, și gospodina însăși, veșnic ciufulită și îngălată, nu-i trezea nici pic de simpatie.

— Am venit la vecina dumitale. Ce mai face?

— Bătrâna? strâmbă din nas Genoveva. Ce să facă? Una ca ea e-n stare să te bage în mormânt, nu alta. Anticristul gol! Har Domnului că nu mi-a mai fost dat s-o văd în ochi în ultimele zile!

O presimțire rea puse stăpânire pe Maiga Strautkalne. Se vede treaba că bătrâna a căzut greu la pat: Doctorița se apropie de ușa Alīdei Lorence, bătu cu putere, dar aceasta nu-i răspunse.

„Să se fi dus undeva? gândi Maiga. Vecinii puteau să nu observe când a plecat. S-o fi dus la țară, poate."

Se aplecă și privi pe gaura cheii…

— Portarul! Duceți-vă iute după portar! strigă Maiga la Genoveva.

Portarul sosi împreună cu sergentul de miliție. Forțară ușa. În mijlocul camerei – un scaun răsturnat, sânge pe jos și cioburi dintr-o vază spartă. Pereții și ei împroșcați cu sânge. Trupul Alīdei Lorence zăcea întins pe pat. Acoperit cu plapuma și cu niște perne.

Bătrâna era moartă.

4

Încăperea destinată martorilor n-avea o ambianță din cele mai plăcute: patru pereți goi, o fereastră îngustă şi nişte scaune cu picioare înalte, de pe vremea bunicii.

Genoveva Ščepe se cuibărise într-un colț şi privea de-acolo cu ochi temători. De n-ar sâcâi-o cu întrebările.

Din ziua în care fusese reținută în Piața centrală, Genoveva evita orice întâlnire cu reprezentanții autorităților, şi când vedea un milițian, o lua la picior de cealaltă parte a străzii.

Asta s-a întâmplat anul trecut, pe la sfârşitul verii. Trecea pe lângă coloana camioanelor colhoznice, care staționau aproape lipite unul de altul, ca într-un garaj.

— Doriți o bluziță frumoasă? îşi oferi Genoveva marfa în şoaptă unei țărăncuțe durdulii, cu bujori în obraji, care, ageră nevoie-mare, vindea mere direct din camion.

— Ian s-o văd.

Privind hoțeşte în jur, Genoveva scoase din sacoşă un pulover albastru de lână.

— Asta nu, îi refuză țărăncuța marfa. Dacă era roşu…

— Am şi roşu.

Dar Genoveva nu mai apucă să scoată bluzița cea roşie. Cineva îi puse mâna pe umăr.

— Pofteşte cu mine, cetățeano, la secție! Bărbatul în uniformă rostise încet vorbele, dar ferm.

Spre norocul ei, Juziks avea atunci doar un anişor. Altminteri, nu i-ar fi fost deloc moale.

Şi-acum, iată că din nou…

Mai întâi au chemat-o la miliție. O dată şi încă o dată. Au lăsat-o să aştepte, să se gândească bine, să-şi amintească. Apoi au târât-o la procuratură. Şi-acum,

poftim, îşi face veacul aici, pe sălile tribunalului. Dumnezeule milostiv, cum se vor termina toate astea?!

Genoveva se cufundase în gândurile ei triste într-atât, încât nici nu auzi când o strigară să intre în sala de judecată.

— Martora Genoveva Ščepe! rosti preşedintele aruncând o privire într-un dosar gros. Dumneavoastră ați fost vecina cu Alīda Lorence. Ce ne puteți spune în legătură cu această treabă?

Genoveva se uită bănuitor la preşedinte.

— Care treabă? Habar n-am de nicio treabă. N-am avut niciun fel de treabă cu dânsa. Ferit-a sfântul!

În fundul sălii se auziră chicoteli. Preşedintele privi cu reproş la studenți şi se adresă din nou martorei:

— Ce ştiți despre Alīda Lorence?

— Eu nu ştiu nimic. Genoveva prinsese nițel curaj. Oare puteai să afli ceva de la una ca dânsa? Sta ascunsă ca dihorul în vizuină. Veşnic cu uşa încuiată. Trăim de-atâția ani perete-n perete, da o dată măcar să mă fi lăsat să intru în casă. Nicio dată!

— O vizitau rude sau prieteni?

— Ah, Maică precistă! Păi dumneaei nu suferea să-i intre în casă nicio suflare. Afară doar de doctoriță. Dacă se-ntâmpla să mai vină câte cineva de la administrație pentru vreo revizie, până şi pe-acela îl ținea la prag, vorbind cu el prin crăpătura uşii, ținea uşa legată cu lanțul. Genoveva îşi suflă nasul cu zgomot. O zgripțuroaică fără pereche. Era-n stare să se spânzure pentru o copeică. Nu mai spun cu ce scandal plătea partea ei de lumină – Doamne păzeşte! O dată ni s-a tăiat lumina la toți locatarii din pricina ei. În schimb, pentru burta dumneaei nu precupețea nimic. Veşnic o vedeai cu bomboana în gură.

Judecătorul era gata să orienteze torentul acesta de

vorbe pe un făgaş mai liniştit, dar se răzgândi.

— Dumneata îi spuneai anchetatorului că Alīda Lorence avea nişte fete în gazdă.

— N-am spus decât adevărul, adevărul gol-goluț. Prima dată a stat la ea Mirdza, o fetişoară cam bleguță la vedere, da de fapt iute foc. O făcea pe bătrână de două parale. Uneori, mai-mai să se ia de păr una pe alta. Da bătrâna oricum o dovedea. Mirdzei i s-a făcut lehamite, şi-a strâns catrafusele şi şi-a luat valea. Asta a cam strâmtorat-o la pungă pe bătrână. Da şi-a luat altă domnişoară în gazdă, una pe nume Tamara. Asta, săraca, se nimeri să fie pricăjită rău. Se smiorcăia toată ziua.

— Cât timp a stat Tamara la dânsa? se interesă preşedintele.

Spre a socoti cât mai exact, Genoveva îşi chemă în ajutor toate cele zece degete.

— Până în toamnă. Chiar aşa, până în toamnă. Țin minte asta, fiindcă Lucija, fetița mea, începuse şcoala. Tamara şi-a găsit un drăguț, un flăcău aşa, deşirat, gătit frumos, într-o scurtă d-alea străine, cu fermoar. S-ar fi zis că nunta plutea în aer. Bătrâna află şi pe loc se făcu neagră de ciudă. În aceeaşi zi, între ele se iscă un scandal de pomină, mai-mai să ajungă la păruială din pricina nu ştiu cărei fuste de-a fetei. Aici nu m-am dumirit eu prea bine ce-a făcut bătrâna cu ea – ori a şterpelit-o, ori a ars-o.

Judecătorul bătu cu creionul în masă.

— De unde ştii dumneata asta?

Genoveva Ščepe îşi plecă ochii în pământ.

— Am ascultat la uşă, recunoscu ea cu jumătate glas.

— În ultima vreme bătrâna locuia singură?

Interogatoriul îl continua acum procurorul Dzenis.

— Vai de mine, nici pomeneală, gesticulă Genoveva.

Îndată după ce plecă Tamara, apăru altă domnişoară. Asta era mocnită. Seara se-ntorcea acasă târziu, iar dimineața pleca de cu zori; când mă sculam eu, nu-i mai vedeam nici urma. N-am apucat nici măcar în treacăt s-o văd cum arăta la față. Şi nici cum o cheamă nu ştiu. Iar în ultima săptămână, n-a mai dat deloc pe-acasă. Asta s-a-ntâmplat, vreau să zic, înainte ca doctorița s-o găsească pe bătrâna moartă.

— Dumneata ai fost de față când s-a descoperit că Alīda Lorence a fost ucisă, îi aminti sec preşedintele.

— Sfântă fecioară, ce spaimă am mai tras! N-am să uit câte zile-oi avea.

Sokolovski arătă spre uşa închisă.

— Aici?

Sergentul de miliție făcu drepți.

— Întocmai, tovarăşe căpitan. Şi adăugă cu jumătate glas: N-am permis nimănui să intre acolo. Să nu încurce cumva urmele.

— Bravo!

Căpitanul descuie uşa cu un şperaclu şi se opri în prag.

— Începem, tovarăşe căpitan? întrebă anchetatorul Trubeks.

Alături de spătosul Sokolovski, Boriss arăta ca un copil. Ceilalți – Genoveva Ščepe, Maiga Strautkalne şi martorii prezenți – nu se grăbiră să treacă pragul.

Odaia era destul de spațioasă, dar aranjată-n aşa fel, că nici n-aveai cum te-nvârti. O masă rotundă cât toate zilele ocupa mijlocul încăperii, iar de jur-împrejurul ei, nişte scaune masive pe măsură, într-un loc se afla un bufet înalt, într-altul o comodă largă de tot.

— Dă-i motor! strigă căpitanul Sokolovski.

Locotenentul-major avea totul pregătit.

Aparatul de filmat prinse a țârâi, fixând pe peliculă imaginea încăperii. Expertul tehnic surprinse mai întâi camera în ansamblu, apoi fiecare obiect în parte.

Inspectorul principal de miliție şi anchetatorul procuraturii cercetau metodic locul crimei. În primul rând tavanul, apoi pereții, duşumeaua şi toate celelalte obiecte luate unul câte unul. Înaintau pas cu pas roată-mprejur, apropiindu-se treptat de mijlocul încăperii.

Anchetatorul Trubeks studia conținutul comodei. Albiturile din sertare, proaspăt călcate, erau toate răvăşite, făcute mototol.

— Se vede treaba că au scormonit zdravăn pe aici, mormăi el ca pentru sine.

Medicul legist se apucă să cerceteze cadavrul. Moarta zăcea pe spate. Medicul dădu la o parte perna de pe chipul ei. Fața victimei era o masă de carne însângerată. Scoțând un țipăt, Genoveva Ščepe ieşi din cameră. Cuprinsă de groază, Maiga Strautkalne îşi întoarse fața.

— I s-au aplicat şase-opt lovituri cu un obiect greu şi bont, constată expertul. Oasele craniului sunt, după toate probabilitățile, zdrobite.

— Ne-ați putea spune când a survenit decesul? întrebă căpitanul Sokolovski.

— Cam cu o săptămână în urmă.

— Tot ce se poate, rosti Sokolovski. Da-i posibil oare să nu fi observat, să nu fi auzit nimeni nimic în casa asta? Unde-i vecina?

Sergentul o aduse pe Genoveva Ščepe. Ea se şi încuiase între timp în odăița ei.

Sokolovski arătă spre pat.

— Când ați văzut-o ultima oară?

Genoveva tăcea. În cele din urmă, rosti anevoie:

— Miercuri, săptămâna trecută. Spălam rufe în

bucătărie şi stam cu uşa deschisă. Peşemne că bătrâna se ducea după cumpărături, avea un bidon în mână. De-atunci n-am mai văzut-o.

— N-aţi auzit în seara aceea niciun ţipă!? întrebă Trubeks. Sau, să zicem, a doua zi.

Genoveva clătină din cap.

— Eu am auzit, răsună deodată un glas răguşit.

Toţi cei de faţă întoarseră capetele. La uşă stătea portarul, maltratându-şi în mâini cascheta.

— Când a fost asta? întrebă anchetatorul.

— Joia trecută... Tocmai venise la mine cumnatul meu. Am stat de vorbă până pe la miezul nopţii. Chiar când se pregătea să plece, aud de sus pe cineva scoţând un ţipăt îngrozitor. A auzit şi nevastă-mea. Ba mi-a şi spus: „Te pomeneşti că iar s-a încăierat Genoveva cu bătrâna Lorence”.

— Joi a fost asta? Sokolovski schimbă o privire cu medicul legist. Sunt opt zile de-atunci.

Medicul încuviinţă din cap.

— Foarte posibil.

Căpitanul se întoarse spre Genoveva.

— Unde erai dumneata joi noaptea?

— Acasă. Noaptea sunt totdeauna acasă.

— Şi afirmi că n-ai auzit nimic?

— Mi-e martor Cel-de-Sus că n-am auzit nimica-nimicuţa. O fi fost poate după miezul nopţii, da eu dorm greu.

— Ciudat!

— Nici nu mai încape vorbă, aprobă Trubeks.

Înarmat cu o lupă, el cerceta tapetul de deasupra patului.

Din cursul de criminalistică reţinuse că stropii de sânge pot lua diferite forme pe suprafeţele verticale. Aşa, de pildă, petele semănând a mormoloci cu coada ridicată

demonstrează că picăturile au căzut sub un anumit unghi de sus în jos. Dar petele acelea mărunte şi întunecate semănau care cu nişte paraşute minuscule, întoarse, care cu nişte cilindri miniaturali.

— M-da, sângele a ţâşnit de jos în sus, conchise tânărul anchetator. Se poate presupune că victima a fost lovită în timp ce se afla în poziţie orizontală.

— Dar iată şi obiectul cu care a fost lovită, glăsui Sokolovski. E într-adevăr bont şi greu.

După dulap se afla aruncată o cărămidă mânjită de sânge.

— Ce părere ai, doctore?

— E pe deplin posibil, consimţi doctorul. Am descoperit în răni fărâme de cărămidă.

Sokolovski îşi frecă de satisfacţie mâinile – iată că s-a găsit şi capătul firului. O fi el foarte subţire deocamdată, dar e totuşi un fir.

— Šamils, fii drăguţ şi fotografiază spre amintire această nepreţuită pietricică. Şi ambalează-o ca pe o probă materială.

Trubeks se scărpină la ceafă.

— De unde oare o fi apărut cărămida asta aici?

— Dracu ştie, ridică din umeri Sokolovski.

— Lampa ei de gaz era mereu aşezată pe o cărămidă, observă Maiga Strautkalne.

— Ştiţi precis acest lucru? se-ntoarse spre ea căpitanul.

— Da, confirmă Maiga. Am fost de multe ori solicitată să vin la bătrâna Lorence şi-i tot spuneam de fiecare dată să nu mai ţină lampa în cameră, ci s-o ducă la bucătărie. Dar bolnava se încăpăţâna: îi era mai comod aşa.

Sokolovski observă cu câtă grijă ambala expertul tehnic cărămida aceea într-un carton de la tort.

— Aşa-a, se adresă încetişor căpitanul lui Trubeks, chemându-l deoparte. Hai să luăm la cercetat faptele, după cum obişnuia să spună scumpa mea mătuşă când se apuca să citească ziarul. Mister X şi-a făcut apariția aici neînarmat. Asta denotă că asasinatul n-a fost comis cu premeditare. La masa aceasta rotundă s-au purtat tratative prieteneşti. Să zicem, despre acordarea unui credit pe termen lung. În procesul dezbaterilor însă s-au ivit divergențe referitoare la un punct anume, de pildă – valoarea creditului. Asta a declanşat conflictul şi unul dintre parteneri i-a dat o lovitură celuilalt cu această cărămidă. Nouă nu ne rămâne decât să limpezim un amănunt nesemnificativ – cine-i acest vizitator misterios.

Trubeks îşi înfipse degetele în smocul răvăşit al părului de pe frunte.

— Eu unul nu m-aş grăbi să lansez o asemenea versiune, rosti el tărăgănat, dus pe gânduri. Mai ales pentru faptul că, în momentul crimei, victima se afla culcată în pat.

Locotenentul-major observă cu malițiozitate:

— Bravo, Boriss! Ei, ai văzut, Viktore, ce înseamnă să urmezi un institut?

Nu era însă chiar aşa de uşor să-l scoți din pepeni pe un atât de încercat căpitan.

— Păi asta nu-i o versiune, ci o ipoteză de lucru, preciză el şi orientă întreaga atenție spre dulapul de haine. Ia uitați-vă, tovarăşă Strautkalne, se află aici toate toaletele cu care ați avut prilejul să o vedeți îmbrăcată pe defunctă?

Doctorița se apropie de şifonier şi începu oarecum în silă să atingă rând pe rând rochiile, jachetele şi celelalte veşminte atârnate pe umeraşe.

— E greu de spus. Nu văd aici paltonul. Alīda Lorence

avea un palton maro, cu guler din blană de capră. Lipsesc de asemenea un taior bleu şi o rochie de lână, verde, cu care obişnuia să vină la policlinică.

— Bătrâna nu avea cumva bijuterii? se interesă Sokolovski. N-ați observat la dânsa asemenea obiecte?

— N-am nici cea mai mică idee. Dimpotrivă, aş putea spune că trăia foarte modest. O dată chiar am auzit-o plângându-se că nici măcar pentru medicamente nu-i ajung banii.

— Şi cu toate astea avea un cont la Casa de economii. Şi inspectorul scoase din şifonier un carnet cenuşiu. O sută patruzeci şi nouă de rublişoare…

În clipa aceea dulapul se clătină şi începu să se mişte încet spre mijlocul odăii. Sokolovski şi Maiga Strautkalne săriră într-o parte.

— Ajutor! răsună de după şifonier glasul lui Trubeks. Sau cel puțin nu-mi stați în cale. Aici se află o uşă ce dă într-o altă încăpere.

Sokolovski pipăi benzile de hârtie cu care fuseseră lipite încheieturile uşii.

— Va trebui să facem o expertiză.

— Dar ce minune o mai fi şi asta?! Expertul scoase de sub dulap o foaie de caiet pe care se vedeau desenate un craniu şi două oase încrucişate.

Sokolovski luă hârtia.

— Misterele a o mie de draci şi ale unei vrăjitoare. Roman detectiv în patru părți. Mai lipseşte doar semnătura „Fantomas” ca să fie clar cine-i asasinul.

— Desenul acesta l-a făcut chiar ea, bătrâna Lorence, începu tam-nesam să se scuze cu glas plângăreț Genoveva. Veşnic îmi vâra pe sub uşă poze dintr-astea.

— Nespus de romantic, rosti compătimitor căpitanul! Şi dumneata cum îți luai revanşa? Ce-i vârai pe sub uşă? Te pomeneşti că asta. Şi el ridică de jos un chiştoc

de țigară.

Expertul tehnic luă cu penseta obiectul găsit.

— O carte de vizită necaracteristică pentru o femeie. Amprenta dinților e mai degrabă a unui bărbat. Vom stabili cu exactitate la laborator.

— Şi totuşi, iată, eu am descoperit un roman. Trubeks îi întinse lui Sokolovski o cărțulie cu scoarțe galbene.

— „Catapulta”, citi inspectorul cu glas tare. Pe foaia de titlu se lăfăia ştampila unei biblioteci. Ei bravo! Carevasăzică, pe bătrână o interesau problemele tineretului contemporan. Ce zici de asta, doctore? Alīda Lorence îl citea pe Vasili Axionov!

Maiga Strautkalne stătea lângă comodă şi contempla micuțul elefant meşterit din fier forjat, aflat deasupra.

— Mă îndoiesc, răspunse tulburată femeia. E puțin probabil să fi fost ea o cititoare pasionată. Pacienta mea se plângea de ochi.

— Originală jucărie. Trubeks luă bibeloul şi-l cercetă cu atenție pe toate fețele.

— E un obiect de anticariat, observă Maiga. Elefantul miniatural era întotdeauna aşezat aici pe comodă. Dar, după câte-mi amintesc, avea codița ruptă. Pe când ăsta-i întreg şi nevătămat.

— Te pomeneşti că i-o fi crescut la loc, glumi Sokolovski. În natură se petrec fel de fel de minuni. Şi-acum, tovarăşe anchetator, să procedăm la întocmirea procesului-verbal de constatare la fața locului. Stai jos, Boriss, că doar tu eşti aici şeful.

5

Un „Zaporojeț” albastru frână brusc în fața

tribunalului. Maiga Strautkalne, care-şi aşteptase cu nerăbdare soţul, se repezi la maşină.

— Unde ai zăbovit atâta, Edvīns? Dintr-o clipă-ntr-alta au să te strige.

Edvīns Strautkalns se privi în oglindă cu un calm imperturbabil, îşi trecu pieptenele prin hălăciuga părului blond şi-şi netezi sprâncenele. Fruntea înaltă, nasul drept, cu o uşoară curbură, şi ochii strălucitori, adânc adăpostiţi în orbite, îi ofereau toate temeiurile să se considere un bărbat interesant. Ieşi tacticos din maşină, încuie în voie, cu grijă, portierele şi o porni la pas spre intrarea principală.

— Ei, cum merg treburile? întrebă el cu nepăsare.

— Azi au fost interogaţi vecinii şi portarul. Ştii ceva, Edvīns, eu nu mai înţeleg nimic. M-am considerat întotdeauna un bun psiholog. Dar pe femeia asta nefericită n-am izbutit totuşi s-o înţeleg. E drept că am observat la ea anumite ciudăţenii, însă...

— La vârsta ei nici nu-i de mirare, răspunse Edvīns.

— Astăzi şi-au spus părerea despre dânsa câţiva oameni, continuă Maiga. Despre morţi nu se vorbeşte de rău. Şi cu toate astea, trebuie să spun că pacienta mea era o fiinţă din cale-afară de rea şi de ursuză. O sălbatică...

— Nici specimene dintr-astea nu sunt puţine pe lume.

Cu o politeţe subliniată, Edvīns deschise uşa şi-i permise soţiei să intre prima.

— Astăzi arăţi uimitor de bine. Ai fost la coafor?

Maiga izbucni:

— Îţi mulţumesc pentru compliment, dar nu-i momentul potrivit. Oare procesul acesta nu te interesează câtuşi de puţin?

— Ceea ce mă interesează în primul rând este ca soţia

mea să fie întotdeauna frumoasă.

— Palavragiule!

— Acum e rândul meu să-ți mulțumesc pentru compliment.

Se opriră la uşa sălii de şedințe.

— Edvīns, potoleşte-te. Ştii doar că mă aflu pentru prima oară la tribunal. Ciudată treabă: întotdeauna mi l-am imaginat pe procuror ca pe un ins bătrân, teribil de aspru şi veninos, cu glas tunător şi cu privire paralizantă de piton. Acesta însă-i cu totul altfel. Uneori se-ntâmplă chiar să şi zâmbească.

— Martorul Strautkalns! strigă cineva.

Edvīns deschise uşa şi pătrunse în sală.

Preşedintele îşi scoase cu mişcări lente ochelarii şi se uită țintă la Strautkalns, în vreme ce grefierul consemna în procesul-verbal numele şi prenumele martorului.

— Instituția unde lucrați? Funcția?

— Institutul de cercetări ştiințifice. Inginer principal.

— Ce ştiți în legătură cu asasinarea Alīdei Lorence?

— De fapt, nimic, înălță din umeri Edvīns.

— Ați fost la locul crimei?

— Eu nu, soția mea.

— Ați cunoscut-o pe Alīda Lorence?

— Nu, n-am cunoscut-o.

Judecătorul se apucă să răsfoiască dosarul.

— Poate că procurorul are de pus întrebări.

Roberts Dzenis se aplecă înainte.

— V-am ruga să ne relatați când anume şi în ce împrejurări ați fost amenințat.

— Asta s-a petrecut a treia seară după descoperirea asasinatului. Pe la orele unsprezece seara a sunat telefonul. Soția mea a ridicat receptorul şi deodată am observat cum se face albă la față. O persoană necunoscută o amenința că are s-o pățească dacă se va

amesteca în anchetarea cazului Alīdei Lorence. În seara următoare telefonul a sunat din nou. De astă dată am ridicat eu receptorul. Mi s-a poruncit să-i transmit soției să nu cuteze cumva să se amestece în povestea asta. Că altminteri va fi de rău. În Riga, chipurile, sunt străduțe dosnice berechet.

— Ce ați răspuns dumneavoastră?

— I-am spus că voi anunța organele de miliție.

— Şi ați anunțat?

— Da, soția mea a adus cazul la cunoştința procuraturii.

— Volumul întâi, pagina patruzeci şi trei, rosti avocatul, întorcându-se cu fața la tribunal.

Dzenis urmă:

— După toate probabilitățile, soția v-a relatat amănunțit întâmplarea petrecută pe strada Vairoga.

— Bineînțeles, noi nu tăinuim nimic unul față de celălalt. Cu atât mai mult o asemenea întâmplare de coşmar.

— Poate ştiți cu cine a mai vorbit dânsa despre acest lucru.

— Nu am idee. Poate cu prietenele ei sau cu colegele de serviciu.

— Mai sunt întrebări? Preşedintele închise mapele groase conținând materiale pe marginea cazului şi le puse teanc deoparte. Nu mai sunt? Atunci facem o pauză.

6

Un „Ikarus” galben-aprins goneşte vâjâind pe fâşia largă de asfalt a străzii Lenin. Fabrica de aparate radio şi uzina de vagoane au rămas în urmă. De o parte şi de alta

a străzii, aidoma unor soldați din garda de onoare, se-ntind şirag tei, arțari şi plopi.

Apropiindu-se de Lacul Dracului, panglica de asfalt face o buclă. Aici e capătul traseului. Dzenis coboară din maşină şi, îngustându-şi pleoapele din pricina luminii strălucitoare, priveşte în jur. De mult n-a mai călcat prin locurile acestea. Şi aici, de jur-împrejurul lacului, s-au înălțat blocuri cu multe etaje, semănând între ele ca nişte frați gemeni. Încearcă de te orientează. Bine măcar că locotenentul-major i-a desenat planul locului.

Dzenis urcă la etajul trei şi apasă butonul soneriei. Îi deschide uşa o femeie blondă fermecătoare. E îmbrăcată într-o pijama superbă. O adiere de parfum fin. Roberts se trage involuntar un pas îndărăt şi-şi scoate cu o plecăciune pălăria.

— Aş vrea să-l văd pe căpitanul Sokolovski.

— E acasă. Intrați, vă rog. Dezbrăcați-vă paltonul.

Femeia are o voce joasă, cu un timbru plăcut. Graseiază uşor.

Văzându-l pe Dzenis, Sokolovski sare de pe canapea.

— Salut, bătrâne! Nici nu-mi vine să-mi cred ochilor. Judecând după expresia feței, căpitanul pare că se bucură într-adevăr de acest oaspete neaşteptat.

— M-am încumetat să-ți tulbur tihna căminului, dar ştii...

— Foarte bine că ai venit, Roberts. Dar cum de m-ai găsit?

— Am aflat noua ta adresă de la Šamils. M-am întâlnit cu el la tribunal.

Dzenis cercetează cu interes locuința confortabilă. Un mobilier simplu, aşezat asimetric; în colț – un dulăpior-bar. Pereții, zugrăviți într-o nuanță caldă verde-deschis, sunt împodobiți cu măşti de lut şi vaze cu flori.

Amfitrioana îşi potriveşte pe cap bentița purpurie, ce-i încinge ca un cerc de foc părul blond, buclat.

— Ia uite, nici nu v-am făcut cunoştință, îşi aminti Sokolovski. Vă rog.

Femeia îi întinde mâna sa micuță, îngrijită, cu unghiile acoperite de un lac purpuriu.

— Janina Cibulska.

— Foarte încântat, Dzenis.

Câți ani să aibă? Obrajii rumeni, ochii mari, uşor rimelați, radiind, s-ar putea spune, o vioiciune de-a dreptul tinerească. Pe gât însă au şi început să se arate trădătoarele riduri. Ele apar, de obicei, la femei pe la patruzeci de ani.

— Straşnică femeie, spuse Dzenis, însoțind-o cu privirea pe amfitrioană. Unde-ai avut norocul s-o prinzi în mreajă?

— Imaginează-ți că la frizerie, nu departe de direcția noastră. Acolo ne-am cunoscut.

— Şi te-ai mutat aici definitiv?

— Cred că da. Au şi zburat trei luni de când locuim împreună.

Roberts Dzenis studiază cu atenție raftul cu cărți.

— Dar în privința Ainei şi a copiilor ce-ai hotărât?

Sokolovski strânge din umeri şi se întunecă la față.

— Ce să hotărăsc? Am să le port de grijă...

— Bun-bun. Dzenis îşi dă seama că a pus o întrebare deplasată şi brusc schimbă subiectul discuției. Să nu-ți închipui cumva că vreau să-ți fac morală... Ştii, dezbaterile judiciare se apropie de sfârşit. Mâine trebuie să-mi susțin actul de acuzare. Şi cu toate astea, o seamă de elemente sunt neelucidate. Pe-alocuri lucrurile nu se leagă.

Sokolovski schițează un zâmbet uşor forțat.

— Ți-e teamă cumva să nu-ți returneze judecătorul

materialele pentru cercetări suplimentare?

— Dimpotrivă.

— În cazul acesta nu te înțeleg.

— Ştii ceva, consider că n-am dreptul să întocmesc actul de acuzare atâta vreme cât singur am nişte dubii...

— Fleacuri, îl întrerupse Sokolovski. Eu te cunosc bine, Roberts! Te şi văd cum începi să vorbeşti despre acea convingere intimă, despre cercul neînchis al probelor şi despre faptul că orice dubii sunt în favoarea acuzatului. De astă dată, dragul meu, lucrurile stau mai simplu: păsăruica noastră captivă a recunoscut totul chiar din capul locului. Eu personal...

— De-aceea am şi bătut eu atâta cale, ca să-mi povesteşti tu cum s-au petrecut lucrurile. Căci tu, s-ar putea spune, eşti eroul acestui caz.

Chipul lui Sokolovski se lăţi într-un zâmbet de satisfacție.

— Perfect. Aşază-te, atunci, cât mai comod şi ascultă.

7

Dimineața, biblioteca orăşenească era frecventată de relativ puține persoane. De aceea Lauma, servind abonații, îşi îndreptă atenția asupra unui bărbat înalt şi spătos, îmbrăcat cu un palton din postav. Lauma ştia după înfățişare pe aproape toți cititorii constanți ai bibliotecii, dar pe acesta îl vedea pentru întâia oară.

Bărbatul îşi plimbă oarecum stânjenit privirea într-o parte şi-n alta, apoi, cu pas hotărât, se-ndreptă spre masă.

— Domnişoară, i se adresă el Laumei, fii amabilă şi nu-mi refuza rugămintea... de a-mi salva viața. Lauma, mirată, îşi înălță sprâncenele;

— Cum să-nţeleg asta – la propriu sau la figurat?

— Oricum!

Necunoscutul se sprijini cu mâinile de masă şi aruncă printre gene o uitătură conspirativă.

— Şedeam iată acolo, la doi paşi, în cafenea. La una din mese observ o fată. Un înger, nu alta! Părul roşcat, genele – ca două evantaie. Tocmai mă întrebam cum să procedez să fac cunoştinţă cu dânsa, când deodată îngeraşul meu îşi întinse aripioarele şi-şi luă zborul.

Lauma schiţă o mină compătimitoare.

— Vai-vai-vai, ce păcat! Un lucru numai nu pricep, de ce anume aţi hotărât să vă adresaţi mie? Am impresia că nu sunt nici roşcovană şi nici genele nu-mi seamănă cu două evantaie.

— Totul depinde de dumneata. Necunoscutul vizitator scoase din buzunarul paltonului o cărţulie galbenă. Fapt e că îngeraşul, în grabă, a uitat pe masă o carte, pe care se află ştampila bibliotecii dumneavoastră.

— Iar dumneavoastră v-aţi gândit să-i faceţi un serviciu dezinteresat?

— Eşti aproape de adevăr. Eu însă aş mai vrea să aflu unde locuieşte domnişoara asta.

Lauma se uită la carte.

— „Catapulta”, de Vasili Axionov. Aflăm imediat.

Bibliotecara scotoci în cartotecă şi scoase de-acolo o fişă de evidenţă.

— Din păcate, trebuie să vă spun o veste tristă. Cartea a fost împrumutată de Skaidrīte Bebre. O ţin bine minte pe fata asta. O persoană destul de simpatică. Dar înfăţişarea ei nu corespunde câtuşi de puţin idealului dumneavoastră. N-are nici cosiţe roşcate, nici gene-evantai.

— Draga mea, păi astăzi chimia şi genele false fac

într-o clipă femeia de nerecunoscut.

Lauma desluşi adresa:

— Strada Lugažu, căminul Trustului de construcţii din Riga. Trebuie să precizez că simpatia dumneavoastră este o persoană foarte nepunctuală. Cartea aceasta trebuia restituită încă de acum două luni.

— Îţi făgăduiesc să mă apuc grabnic de reeducarea domnişoarei Skaidrīte. Sunt convins că-n cel mai scurt timp ea va deveni o abonată exemplară. Iar dumitale îţi mulţumesc mult pentru adresă.

În ulicioară îl aştepta pe căpitanul Sokolovski un „G.A.Z." al miliţiei.

— Direcţia Lugažu! îi spuse şoferului căpitanul.

— Dumneata ce doreşti? întrebă o femeie bătrână şi trupeşă, aruncându-i necunoscutului o uitătură cruntă, bănuitoare.

Avea un glas scârţâitor, ca de balama neunsă.

Străinul îi răspunse cuviincios şi în şoaptă:

— Aş vrea să-l văd pe administrator.

— Eu sunt. În ce problemă?

— Aici la dumneavoastră în cămin locuieşte o fată pe nume Skaidrīte Bebre?

— Locuieşte. Şi ce-i cu asta?

— Sunt verişorul ei.

Femeia se ridică din fotoliul de modă veche, cu tapiţeria de pluş roşu, ruptă pe-alocuri. Se apropie de vizitator cu hotărâre şi ameninţătoare ca un tanc în atac.

— Am mai văzut eu verişori dintr-ăştia, cu câte o sticloanţă în fiecare buzunar.

— Vai de mine, măicuţă, eu am gastrită cronică şi colecistită. Nu cutez să beau niciun degetar, iar

dumneata de colo vorbeşti de sticloanțe.

Cuvintele neînțelese o descumpăniră pe femeie. Şi totuşi, nici prin gând nu-i trecea să bată în retragere.

— Se vântură pe-aici de tot soiul, umblă după fete. Ia să chem eu miliția.

Recurgând la acest încercat şiretlic, administratoarea spera să pună adversarul pe fugă.

Dar bărbatul nici nu se clinti la auzul amenințării ei.

— Ce rost are să chemați aşa, tam-nisam miliția? Eu sunt într-adevăr verişorul primar al Skaidrītei. Am sosit aseară de la Ainaži. I-am adus un dar şi complimente de la mătuşa ei. Vă rog să nu vă faceți griji, am s-o rețin doar câteva minute.

Administratoarea nu mai găsi ce să-i răspundă, dar nici să dea îndărăt nu-i prea venea la îndemână.

— Când apar, ai zice că toți sunt nişte mieluşei... Bine, fie, dar nu stai decât cinci minute... Camera patruzeci şi şase, etajul doi. Şi să nu-mi faci cumva vreo poznă.

„Ia te uită, cerberul! gândi Sokolovski urcând treptele. Majur în fustă, jandarm sadea!”

În odaia spațioasă, scăldată-n lumina zilei, se aflau patru paturi. Acasă erau doar două locatare. Căpitanul se opri în uşă şi, respectuos, îşi scoase pălăria.

— Aş vrea să vorbesc cu Skaidrīte Bebre.

O domnişoară cârnă, cu pantaloni sport de culoare deschisă şi cu bluză îşi pironi mirată ochii la bărbatul necunoscut.

— Eu sunt... Dar nu vă cunosc.

— Sunt de la bibliotecă.

Fata tresări.

— Ați venit, desigur, după carte. Luați loc, vă rog.

— Da, după carte am venit. Termenul a expirat acum două luni.

Skaidrīte se aşeză încetişor pe pat şi-şi lăsă mâinile pe genunchi.

— Ce mă fac? Nu mai am cartea aceea, „Catapulta”. I-am dat-o Zentei s-o citească, iar ea nici c-a mai trecut de-atunci pe-aici.

Necunoscutul cercetă cu privirea carpeta de deasupra patului.

— Cine-i Zenta? Prietena dumitale? Şi nu ştii unde poate fi găsită?

— Tocmai asta e, că nu ştiu. A stat aproape un an aici, de cum a venit din sat. Am fost colege de şantier.

— Şi pe urmă a dat bir cu fugiții, rosti bărbatul, vrând parcă să-i sugereze răspunsul. Pe şantier e muncă grea. Dumneaei n-a suportat şi s-a întors fuguța înapoi la mămica.

— Ba nu-i aşa, Zenta nu-i dintr-astea, ea nu fuge de muncă. Adevărul e că a cunoscut un tip. Niciuna dintre noi nu l-a văzut cum arată la ochi, dar umblă vorba că-i mult mai în vârstă decât ea. Pesemne că el a făcut-o să se abată de pe drumul cel bun.

— De ce crezi astfel?

— Că aşa e. Dintr-o dată a început să nu-i mai fie pe potrivă munca de zugrav. S-a apucat să caute alta mai curățică şi mai bine plătită. Şi se vede că a găsit, de vreme ce şi-a lăsat serviciul de-acu o lună încă.

— Şi din cămin a plecat?

— Fireşte. Zicea că a găsit un pat cu chirie la nu ştiu ce bătrânică. Dar n-a lăsat nici adresa şi nici cartea nu mi-a dat-o îndărăt. Şi se mai lăuda că-mi e prietenă. Acum, nici nu ştiu cum am s-o scot la capăt.

— Nu e cazul să-ți faci probleme, o linişti vizitatorul. Hai mai bine să ne gândim ce-i de făcut cu nesăbuita asta de Zenta. Cum o mai cheamă?

— Saukuma. Zenta Saukuma.

Bărbatul avu o uşoară tresărire.

— Bine, totul va fi în ordine. Am să rezolv eu treaba asta. Iar dumneata, Skaidrīte, poți să te duci fără nicio grijă la bibliotecă. Lucrează acolo o fată foarte drăguță. Ea are să-ți dea şi de acum încolo cărți frumoase.

La despărțire, îi întinse mâna.

— Vă mulțumesc, vă mulțumesc foarte mult. Am să mă duc negreşit.

Deschizând uşa, căpitanul Sokolovski era cât pe-aci s-o doboare la pământ pe furioasa administratoare.

— Şi doar juraşi că stai numai cinci minute, îl bombăni ea îmbufnată. La prima vedere s-ar zice că eşti om de cuvânt, da de fapt umbli cu minciuna. Toți bărbații de azi sunteți aşa.

Sokolovski însă se afla într-o dispoziție de zile mari, aşa că-şi îngădui să glumească:

— Nu-i bine să vă supărați. Asta strică la frumusețe. Doar ați tras cu urechea la discuția noastră. Şi ştiți prea bine că nu i-am pricinuit niciun rău fetei dumneavoastră. Nu-i aşa?

Femeia rămase cu gura căscată, iar când se dezmetici, ia-l pe vizitator de unde nu-i.

Ajuns în stradă, Sokolovski îşi încetini pasul, îşi trase pălăria pe frunte şi se scărpină, îngândurat, la ceafă.

„Vasăzică, aşa. Acum e clar cine era misterioasa chiriaşă a Alīdei Lorence. Nu ne rămâne decât s-o găsim pe fetişcana asta.”

Iuțindu-şi pasul, Sokolovski o coti după colț.

8

Demult începuse ziua de lucru la Direcția afacerilor interne. Pătrunzând în incinta instituției, căpitanul

Sokolovski deschise brusc, uşa:

— Şefu-i la el?

Locotenentul-major cel deşirat stătea la birou şi-şi curăța în tihnă pistolul.

— Eu unul nu te-aş sfătui să rişti. Bătrânu-i azi rău ca dracul. Şi arătă din cap spre uşa cabinetului. A stat toată nopticica la pândă şi degeaba, nu i-a picat „muşteriul”.

— Cine se teme de lup să nu intre-n pădure! făcu Sokolovski din ochi locotenentului-major şi, precaut, deschise uşa:

— Îmi permiteți, tovarăşe locotenent-colonel?

— Intră.

Locotenent-colonelul de miliție Krastinš şedea la birou şi răsfoia rapoartele operative. Comandantul miliției judiciare cerceta în goană cu privirea foaie după foaie făcând ici-colo sublinieri cu creionul roşu, punând rezoluții, notând câte ceva în calendarul de pe birou.

— Ei, dă-i drumul! rosti el cu o vagă răceală în glas, fără a se uita la Sokolovski. Acesta făcu în tăcere un pas înainte şi-i puse în față raportul său.

— Îmi permiteți să plec în delegație?

Comandantul îşi desprinse ochii de pe hârțoage şi privi cu atenție la căpitan.

— Iar în delegație? În legătură cumva cu cazul Lorence?

— Da, să trăiți, tovarăşe locotenent-colonel.

— Şi încotro?

— La Norilsk.

Locotenent-colonelul luă o țigară şi prinse a pufăi. Un nor des, aproape de nepătruns, învălui capul său cărunt. Când norul se destrămă, comandantul îl invită printr-un gest pe subaltern să ia loc. Privirea-i ostenită căta, distrată, undeva-n depărtare.

— Raportează-mi despre mersul cercetărilor.

— Am aflat la cămin numele şi prenumele fetei, am luat informații de Ia biroul nostru de adrese, începu Sokolovski. Reiese că Zenta Saukuma a locuit într-adevăr o bucată de vreme pe strada Lugažu. Dar unde s-a mutat nu se mai spune.

Locotenent-colonelul se lăsă pe speteaza fotoliului. Pleoapele-i erau strâns lipite, astfel încât unui neavizat i s-ar fi putut părea că l-a prins somnul. Dar Sokolovski lucra de mulți ani cu şeful său şi ştia că acesta îl ascultă cu toată atenția. De aceea îşi continuă relatarea nestingherit:

— Am cules date de la serviciul de cadre al Trustului de construcții din Riga, am aflat adresa mamei sale. Marija Saukuma locuieşte într-un sovhoz, în raionul Valmiers. De-acolo a şi venit Zenta acum un an la Riga.

— Abia azi-dimineață te-ai întors de la Valmiers?

— Da, să trăiți. Am avut multe ițe de descurcat. Iar s-o alarmez pe mama ei mi-a fost oarecum. Aşa că am mers pe căi ocolite. Primul lucru pe care l-am făcut a fost să leg prietenie cu poştaşul – un chefliu fără pereche. La un păhărel, moşulică şi-a dat drumul la gură. Trebuie spus că ştia rostul tuturor locuitorilor din împrejurimi. De la el am aflat că Marija Saukuma primise de curând o scrisoare de la Norilsk.

Locotenent-colonelul stătea nemişcat.

— Şi e convins că scrisoarea era chiar de la fiica ei, de la Zenta?

— După spusele lui, Marija Saukuma nu purta corespondență cu nimeni altcineva. Poştaşul îşi amintea perfect ştampila oficiului poştal din Norilsk. Mi-a mai spus că în timp ce citea scrisoarea, bătrâna se tulbură dintr-o dată.

Comandantul se ridică din fotoliu, se apropie de

fereastră şi-şi aruncă privirea în stradă.

— Aşadar, după opinia dumitale, Zenta Saukuma trebuie căutată la Norilsk?

— Consider că trebuie mers acolo. Deocamdată asta e singura posibilitate de a-i da de urmă.

— Şi dacă poştaşul a spus baliverne?

— Tovarăşe locotenent-colonel, dumneavoastră mă socotiți chiar atât de fraier? A doua zi m-am dus la poştă. Sortatoarea ține minte şi ea această scrisoare. Ba mai mult, a recunoscut scrisul de pe plic; mai înainte, plicurile cu acelaşi scris erau expediate din Riga.

Locotenent-colonelul stătea tot la fereastră.

— Bine, căpitane, admit cazul că ai s-o găseşti la Norilsk pe Zenta Saukuma. Şi mai departe ce-ai să faci?

— Fata, fără îndoială, ştie multe. Sunt convins. Altminteri n-ar fi lăsat ea baltă slujba cu atâta grabă şi n-ar fi dat bir cu fugiții. Această neaşteptată plecare a ei spre Extremul Nord seamănă cum nu se mai poate a fugă.

— Bine, du-te. Eu voi lua imediat legătura cu Norilskul prin fir direct. Când pleacă avionul?

— Noaptea asta.

— Atunci îți urez vânt prielnic, Viktore!

Şi comandantul îi strânse cu căldură mâna lui Sokolovski.

Lucrătorii de la Direcția afacerilor interne îl întâmpinară cu ospitalitate pe colegul lor din îndepărtata Rigă. Izbutiseră chiar să afle că Zenta Saukuma se mutase într-adevăr nu demult la Norilsk. Lucrează la Combinatul minier şi locuieşte la cămin. Figurează în scripte de la data de nouăsprezece octombrie; asta vine cam la o săptămână după asasinarea Alīdei Lorence.

— Trebuie s-o interoghez de urgență pe fata asta, își mărturisi intenția Sokolovski.

— O putem aduce chiar acum, se oferi comandantul miliției judiciare și-i ordonă sublocotenentului: Petea, urcă-n mașină și trage o fugă până la cămin. Dacă n-o găsești acolo, te duci drept la combinat. Clar?

Nici nu trecu o oră, că sublocotenentul se și întoarse aducând cu sine o fetișcană slăbuță, cu o înfățișare ștearsă. O broboadă groasă, de lână, legată nod la spate, încadra fața ei micuță, cu nasul ascuțit și gura cărnoasă, cu niște ochi mari negri, străjuiți de sprâncene subțiri, înălțate parcă a mirare. Bălăbănindu-se în voie în niște cizme de pâslă mari cât toate zilele, picioarele ei păreau și mai subțiri de cum erau în realitate.

— *Labvakar,* Zenta! o salută Sokolovski pe fată în letonă.

Aceasta tresări.

— Ia loc, micuțo, continuă căpitanul pe un ton familiar. Hai să stăm un picuț de vorbă. Eu doar am venit special de la Riga să te întreb de ce anume i-ai făcut de petrecanie Alīdei Lorence.

Zenta se zgribuli deodată și se pleoști.

— Eu n-am vrut, nu m-am gândit că... Vă dau cuvântul meu, nici eu singură nu știu cum s-a întâmplat...

Sokolovski înmărmuri. La o asemenea întorsătură nu se aștepta. Putea să se aștepte la orice, dar ca fata să recunoască din capul locului că ea a comis crima, una ca asta n-ar fi crezut-o niciodată.

Căpitanul era convins că plecarea precipitată a fetei are legătură cu întâmplarea misterioasă din strada Vairoga, că fata știe multe lucruri referitoare la acest caz. Plănuise să dea cu ajutorul Zentei de urma

criminalului şi de aceea spera că o atare învinuire adusă ei o va determina să-şi dezlege limba. Era un procedeu psihologic simplu şi încercat. Se-ntâmplă adeseori ca un martor ocular la o faptă gravă să-ncerce inițial să se ascundă. Se-nchide în sine şi, tremurând de frică, aşteaptă deznodământul. Când primejdia se apropie, începe să funcționeze instinctul de conservare. Ca să-şi salveze pielea, dă atunci în vileag pe toți autorii crimei, necruțând nici pe cei mai apropiați semeni. Tocmai pe aceste considerente se şi bazase Sokolovski. Nici prin gând nu-i trecuse că fetița aceasta ar fi putut-o ucide cu mâna ei pe Alīda Lorence.

Căpitanul puse imediat stăpânire pe sine.

— Povesteşte totul, pe rând. Mai întâi spune-mi cine ți-a propus să stai în gazdă la Alīda Lorence?

— Nimeni. M-am dus eu singură.

— N-a fost la mijloc vreun prieten sau cunoscut de-al dumitale?

— Eu n-am niciun fel de prieten.

— Nu-i adevărat. Dumneata cu gurița dumitale le-ai spus colegelor că ai un prieten.

— Da, le-am spus, recunoscu după o pauză Zenta. Le-am spus aşa, fiindcă ele mă tachinau întruna, făcându-mă fată bătrână. Şi-atunci, ca să mă lase în pace, m-am gândit să le spun că am şi eu un prieten. Dumneavoastră puteți să mă credeți sau nu, dar niciuna din fete nu l-a văzut o dată măcar.

— Fie. Dacă n-ai, n-ai, încuviință Sokolovski. Dar cu Alīda Lorence cum ai făcut cunoştință?

— Cu totul întâmplător, în fața avizierului. Nu mă simțeam deloc bine la cămin. Pe la colegele mele veneau adesea băieți. Organizau petreceri… Eu învățam la seral şi nu-mi puteam pregăti lecțiile în asemenea gălăgie.

— Dar primul lucru pe care l-ai făcut a fost că ți-ai

lăsat serviciul.

— N-am avut încotro. Munca aceasta mi-era peste puteri. Mi s-a ivit ocazia să intru ca ucenică într-un atelier de pălării. E o meserie convenabilă şi se poate câştiga destul de bine.

Răspunsurile Zentei păreau verosimile.

— Şi ce-a fost mai departe? Ai început ostilitățile cu gazda?

— N-am avut nicio vorbă rea una cu alta. Ce s-a întâmplat a fost din greşeală.

— Ai ucis din greşeală un om?

— Alīda Lorence era o femeie din cale-afară de răutăcioasă. Nu-i puteai intra niciodată în voie. Îmi lua pentru găzduire o mulțime de bani şi pe lângă asta mă mai şi cicălea la fiecare pas. Am răbdat cât am putut, m-am străduit să n-o contrazic. Mi-era teamă să nu mă dea afară, să nu rămân pe drumuri.

Zenta îşi încleşta buzele.

— Povesteşte ce s-a petrecut în seara aceea.

— În ziua aceea venisem acasă tare obosită. Cădeam pur şi simplu din picioare. Pe deasupra, mai luasem şi un doi la lucrarea de control la matematică. Îmi era şi aşa silă de toate, iar gazda s-a apucat să-mi mai facă şi morală. N-am mai putut suporta...

— Şi-atunci, ai pus mâna pe topor.

— Nu, am început să țip la ea. Am înjurat pentru prima oară de când mă ştiu şi i-am poruncit să-şi țină gura. Ba am mai şi amenințat-o că dacă nu tace, pun mâna pe ceva şi-i dau în cap.

— Şi ea? Ți-a arătat uşa?

— Stătea în mijlocul camerei şi-şi agita pumnii. Mă făcea cum îi venea la gură, mă amenința că o să se ducă să se plângă la mine la serviciu. Şi pe urmă... Nici eu singură nu ştiu cum m-am pomenit cu o cărămidă în

mână. N-am vrut s-o lovesc, vă dau cuvântul meu, îşi plecă fruntea cu mâhnire Zenta. Zău că n-am vrut... Nici eu nu pricep cum...

Doi ochi umezi, înfricoşaţi de moarte, priveau ţintă la căpitan.

— Iar pe urmă ai zvârlit cărămida pe fereastră afară?

— Nu, am vârât-o după şifonier.

— Dar cum se face că fereastra a rămas deschisă?

— Habar n-am, nu mai ţin minte. Poate că fereastra era deschisă şi nu am băgat eu de seamă. Dar n-am deschis-o eu. Gazda nu-mi îngăduia niciodată să deschid fereastra, să aerisesc odaia.

— Ce-a urmat mai apoi?

— De frică, am aruncat peste ea plapuma şi nişte perne, mi-am înhăţat valiza şi am luat-o la fugă.

— Înainte de a pleca ai mai cotrobăit prin şifonier sau prin comodă?

— Da, mi-am adunat hainele.

— Dar din şifonier au dispărut nişte lucruri ale gazdei.

— Vai de mine! În viaţa mea nu m-am atins de un lucru străin!

— În graba mare, ai lăsat, se vede, uşa descuiată.

— Nu, asta nu se poate, replică după o clipă de gândire Zenta. Nu, nu, am încuiat-o. Asta o ţin bine minte. După aceea am hoinărit toată noaptea pe străzi. Parcă-mi ieşisem din minţi. Am vrut în câteva rânduri să merg la miliţie, dar n-am avut curaj. Dimineaţa mi-am luat lichidarea şi am plecat la Moscova. De acolo am luat avionul spre Norilsk. Am căutat să mă duc cât mai departe.

O tăcere apăsătoare se aşternu în jur. Cufundat în gânduri, căpitanul Sokolovski desena drăcuşori pe coala albă a procesului-verbal. Unu, doi, trei... Vrând parcă să

se verifice pe sine, el confrunta mental faptele. Scena omorului, zugrăvită cu atâta claritate de Zenta Saukuma, corespundea întocmai cu ceea ce văzuse cu ochii lui în locuința Alīdei Lorence. Plapuma şi pernele aruncate peste cadavru, cărămida de după şifonier, comoda deschisă, uşa încuiată a odăii…

Şi totuşi căpitanul nu încerca acea satisfacție profesională ce însoțeşte de regulă dezvăluirea unei crime complicate. Se simțea dimpotrivă, dezamăgit. În locul unui bandit înveterat, stătea în fața lui o fată slăbuță, cu ochi mari, de copil. Ce să-i faci, în viață se-ntâmplă şi asemenea situații…

— Vei merge cu mine la Riga, îi comunică hotărârea sa căpitanul. Sau să facem formele de arest?

Zenta înțelese.

— N-am să fug. Oricum mi-ați da de urmă.

— Bine, să mergem atunci la cămin după bagajele dumitale.

9

Sala tribunalului era ticsită până la refuz. În dreptul uşilor nu mai puteai distinge nici măcar chipurile oamenilor – ele se contopeau într-o masă compactă, lărmuitoare.

Şedința de azi promitea să fie interesantă. Martorii fuseseră deja interogați, experții îşi definitivau concluziile, inculpata îşi recunoscuse vina. Publicul aştepta cu nerăbdare rechizitoriul procurorului.

În ultimele bănci, studenții de la drept îşi apropiară deodată capetele. O fată cu cosițe blonde răsfoia în grabă „Codul penal”.

— Mai degrabă poate fi calificată drept o crimă

deosebit de feroce.

Un tinerel înalt şi deşirat se declară pe deplin de acord cu ea.

— Desigur, Millija. E o crimă bestială, de o cruzime rar întâlnită. Auzi, cu ditamai cărămida!

— Ce vorbiți, mă fleților, asta-i o crimă comisă într-un moment de maximă disperare, interveni în discuție o fată oacheşă, cu ochelari.

— Sau în legitimă apărare, ori poate din greşeală, îşi mărturisi timid părerea un altul.

Privindu-l pe avocatul Robežnieks, îți dădeai lesne seama că se plictiseşte. Nu-şi mai arunca ochii prin sală, ci, cu buzele strânse, desena ceva în blocnotes.

Prin uşile întredeschise, lumea se strecura încetul cu încetul în sală, înghesuindu-se pe culoarele de trecere.

Deodată discuțiile conteniră. În sala tribunalului se înstăpâni o linişte încordată. Privirile se îndreptară toate spre uşa laterală. În prag îşi făcu apariția un milițian voinic, cu o față lătăreață. În urma lui lipăia repejor o fată pirpirie. Alături de însoțitor, Zenta Saukuma părea un copil. Bretonul rar îi ascundea cu totul fruntea şi aşa îngustă. Pe fața ei slabă şi mică era întipărită resemnarea dinaintea destinului crud şi ineluctabil.

Fata se îndreptă supusă spre banca acuzaților. După o clipă de ezitare, se aşeză. Sta acolo însingurată, cu umerii povârniți.

Privirea ei încețoşată rătăcea în neştire de-a lungul pereților maronii, peste plafonul cu bolți ogivale, până când încremeni în cele din urmă pe candelabrul masiv din lemn de stejar cu becurile în chip de lumânări. Aveai impresia că abia acum înțelesese, în sfârşit, unde se află.

Un nor întunecat acoperi soarele şi sala deveni sumbră, dar numai pentru un scurt răstimp – îndată, o

lumină blândă, egală, se revărsă în încăperea plină până la refuz.

Procurorul aruncă spre inculpată o privire, care adăstă o clipă pe chipul ei, ca mai apoi să lunece într-o parte. Cute adânci se săpară pe fruntea acuzatorului public.

Dzenis se ridică agale şi începu să vorbească liniştit, ca şi când ar fi cugetat cu voce tare. Glasul îi devenea treptat tot mai puternic, fiecare cuvânt prăvălindu-se ca o piatră în tăcerea înfiorată a sălii…

— Am ascultat cu toţi depoziţiile martorilor, concluziile experţilor. Obiectiv, recunoaşterea inculpatei Saukuma coincide, s-ar părea, cu celelalte circumstanţe ale cazului. Dacă studiezi însă în profunzime fondul lucrurilor, ies la iveală o seamă de chestiuni, la care ancheta n-a dat niciun răspuns. Zenta Saukuma a descris cu exactitate locul crimei. Nu există nicio îndoială că ea a fost de faţă. După cum foarte verosimil pare şi faptul că ea este complice la crimă. În schimb nu există o dovadă incontestabilă că omorul a fost săvârşit de către dânsa. Inculpata a recunoscut fapta, e adevărat. Dar orice jurist ştie că simpla recunoaştere nu poate constitui dovada vinovăţiei, dacă această recunoaştere nu-şi află alte confirmări convingătoare.

Glasul procurorului avea o rezonanţă aspră şi o notă de amărăciune.

— Acuzarea se întemeiază în principal pe declaraţiile Zentei Saukuma însăşi, continuă Dzenis. Dar ele sunt în dezacord cu o seamă de fapte incontestabile şi, prin urmare, stârnesc dubii. Inculpata afirmă că a lovit-o pe Alīda Lorence cu o cărămidă în mijlocul camerei. Dar petele de pe perete ne arată altceva. Lorence a fost ucisă în pat. Când grupa operativă a descins la faţa locului, fereastra odăii nu era închisă cu zăvorul. Dacă ar fi să-i

dăm crezare Zentei Saukuma, reiese că nici ea şi nici Alīda Lorence n-o deschideau niciodată. Afară de asta, au dispărut şi hainele cele mai bune ale victimei. Inculpata afirmă că nu s-a atins de ele. Minciună? Nu-i exclus. În acest caz însă care din declaraţiile ei sunt demne de crezare?

Pentru o clipă Dzenis amuţi şi-n liniştea fierbinte a sălii se auzi doar scârţâind pe hârtie tocul judecătorului. Ai fi zis că oamenii se tem să facă vreo mişcare. Cele două bătrânele de la fereastră rămăseseră încremenite, cu gurile căscate. Se potolise până şi nestăpânita ceată studenţească de la „fundeni”. Băieţii îşi întindeau curioşi gâturile, presimţind o cotitură neaşteptată în desfăşurarea procesului. Dar inculpata nu-şi dădea, pare-se, pe deplin seama de ceea ce se petrecea în jur.

— Cercul probelor nu s-a închis, continuă Dzenis pledoaria. Lipsesc o seamă de verigi importante. Ca atare, personal n-am dreptul s-o numesc pe Zenta Saukuma ucigaşă. Nu este exclus ca în spatele ei să se afle unul sau chiar mai mulţi criminali, care mâine vor ameninţa viaţa altor oameni. După cum nu este exclus nici faptul că inculpata se teme să dea în vileag numele acestora.

Un murmur de uimire străbătu prin mulţimea din sală. Involuntar, Dzenis ridică glasul.

— Tovarăşi judecători, eu am datoria de a scoate la lumină întreg adevărul, până la ultimul dram. De aceea rog să fie înaintate procuraturii materialele privitoare la acest caz în vederea unor cercetări suplimentare.

Dzenis se aşeză. Avea o înfăţişare obosită.

Zenta Saukuma îşi ridică spre el ochii umezi, plini de disperare. Răsufla anevoie, de parcă şi-ar fi luat în cârcă o povară peste măsură de grea. Apoi se încovoie şi-şi lăsă capul pe piept.

Capitolul II

1

În anul acela primăvara avu un finiş năvalnic la Riga: nici nu se sfârşise luna mai şi oraşul era inundat de liliac în floare.

Pe aleile umbroase ale bulevardului din preajma bătrânei coline a Bastionului trecea în goană o ceată de şcolari. Zvârlindu-şi pe bănci paltoanele şi ghiozdanele, ştrengarii porniră lărmuind să „ia cu asalt înălţimea”.

Feţe tinere se plimbau prin dreptul Marelui orologiu, aruncându-i priviri nerăbdătoare. Alături, pe podul durat peste canal, se vedea un grup pestriţ de excursionişti. Ca fermecaţi, oaspeţii nu-şi puteau dezlipi ochii de la cârdul de lebede. Acestora însă nici că le păsa – pluteau în voia lor, arcuindu-şi cu mândrie gâturile şi desfătându-se în libertate sub razele soarelui.

Cu toate acestea, starea de spirit a procurorului Roberts Dzenis nu era în ziua aceea nici pe departe primăvăratică. Luat de valul mulţimii, el păşea pe stradă agale, oarecum stângaci în costumul prea larg cu care era îmbrăcat. Zigrīda îi telefonase şi-i spusese că este reţinută la redacţie – avea de terminat articolul pentru numărul de a doua zi. Acum trebuie să se ducă el la grădiniţă după Mārīte, să cumpere în drum pâine şi lapte. Mai trebuie să dea şi pe la şcoală, să discute cu dirigintele lui Olgerts. În ultima vreme băiatul o luase

razna de-a binelea. În carnetul de note avea numai trei pe linie.

Iar pe lângă toate astea mai era şi cazul Zentei Saukuma. Gândurile îl urmăresc, îi dau mereu târcoale. Instanța nu fusese de acord cu concluziile sale şi o condamnase pe fată la şapte ani.

Dzenis era atât de adâncit în gânduri, încât nici nu băgă de seamă „Moskvici"-ul vişiniu care staționa lângă trotuar. Un bărbat negricios, într-o scurtă de antilopă cu mânecile şi gulerul tricotate, întredeschise portiera maşinii.

— Maestre, cupeul vă aşteaptă la scară. Permiteți-mi să vă conduc.

Dzenis nu nutrea o simpatie deosebită față de avocatul Robežnieks. Şi cu toate astea, hotărî să facă uz de amabilitatea lui.

— Ciudată treabă, tovarăşe procuror – un licăr de ironie scăpără în ochii lui Robežnieks. Nu mai departe decât azi-dimineață noi doi ne-am inversat realmente rolurile. Chiar eu, apărătorul Zentei Saukuma, n-am descoperit nici cea mai mică posibilitate de a-i tăgădui vinovăția. În schimb acuzatorul public, procurorul, puțin a lipsit să obțină achitarea inculpatei.

— Şi ar fi fost asta chiar atât de rău? pară Dzenis cu calm.

— Descopăr în dumneata un filosof.

— Câtuşi de puțin. N-am încercat nicidecum să obțin achitarea, ei doar posibilitatea unor cercetări suplimentare. După mine sunt două lucruri distincte, departe de a putea fi confundate.

În clipa următoare era cât pe ce să-şi stâlcească fruntea de parbriz. Chiar pe lângă radiatorul maşinii fulgeră silueta unei persoane tinere, al cărei gen nu putu fi identificat după aspectul vestimentar. Aceasta îşi

pusese pesemne în gând să uluiască lumea printr-un act de bravură, zbughind-o chiar pe lângă botul „Moskvici”-ului. Şi puţin a lipsit să nimerească sub roţi. Robežnieks izbuti cu mare greutate să frâneze la timp.

— Dobitocul! înjură cu năduf avocatul. Apoi se adresă lui Dzenis: Dumneata, maestre, ai fost de când te ştiu un apărător al adevărului. Dar unde-i acest adevăr al dumitale? De ajuns ca un şofer să comită cea mai mică greşeală, că inspectorul de la circulaţie îi şi ia carnetul de conducere sau îi perforează talonul. În schimb orice gură-cască de pieton îşi poate permite sa facă pe stradă ce năzbâtie îi trece prin minte.

Dzenis observă cum urmaşul lui Tarzan îşi ia grăbit tălpăşiţa din locul în care era cât pe ce să se întâmple un accident.

— Dacă dumneata l-ai fi ajuns din urmă pe acest individ şi l-ai fi altoit cum se cuvine, eu aş fi uitat pentru un moment că lucrez la procuratură.

Robežnieks privi cu coada ochiului la pasagerul său.

— Precum văd, nu eşti chiar atât de potolit cum laşi impresia. De aceea, pesemne, te-a şi absorbit într-atât cazul Zentei Saukuma.

— Eu nu cred în spusele ei.

— Asta-i bună! Procurorul nu crede în mărturisirile sincere ale inculpatului. Originală poziţie!

— Oare dumneata excluzi cu desăvârşire că nu Zenta, ci altcineva…

— …a expediat-o pe bătrână pe lumea cealaltă? Şi ce-i cu asta? Câte unuia îi vine uite-aşa în miezul iernii să se arunce într-o copcă, să se scalde…

— Altuia să se arunce de la etajul cinci din pricina unei iubiri nefericite, îi ţinu isonul Dzenis cu o sumbră ironie în glas.

— Întocmai. Iar acestei fetişcane i-a venit cheful să

stea puțin la răcoare. N-are decât să stea sănătoasă. Nu mi-am închipuit că te poți perpeli în asemenea hal ca să salvezi sufletele unor oițe rătăcite.

— Nu, nu, eu nu intenționez să mă bag în treburile voastre.

— Ce vrei să spui cu asta? Nu cumva faptul că avocatul Robežnieks încearcă să demonstreze în fața instanței că cioara e porumbel?

— Nu în fața instanței, ci a publicului. Asta îți creează avantaje: sporeşte clientela şi odată cu ea câştigurile.

Rămânând cu privirea ațintită în lungul drumului, Robežnieks îşi aprinse o țigară şi zâmbi.

— Ce să-i faci? *C'est la vie,* cum spune franțuzul.

— M-da, precum se vede, noi doi avem păreri total diferite despre viață.

Avocatul oftă cu o prefăcută mânie.

— Tocmai în asta constă tot necazul, dragă colega. Al dumitale, evident. Viața e hărăzită omului o singură dată, şi e preferabil s-o trăieşti confortabil. Găseşti că n-am dreptate?

— Trebuie să recunosc că la asta n-am cugetat.

— Pe dracu! Până şi cel din urmă prostănac visează la o viață prosperă. Numai că nu-l duce pe fiecare mintea să şi-o rânduiască după plac. Câte unul încearcă de la douăzeci de ani să-şi vâre căpățâna nătângă în jugul căsniciei şi trage toată viața, din răsputeri, la harabana conjugală. Alteori se-ntâmplă şi mai rău – divorțuri, mame părăsite, copii abandonați, tătici plătind pensie alimentară… Pfui!

— Dumneata eşti un celibatar convins?

— Doamne fereşte! Sunt pentru o viață de familie. Dar într-un dozaj rezonabil. Robežnieks însoți cu o privire lungă o fată îmbrăcată într-un costum roşu-aprins – jachetă şi pantalon – care se plimba pe alee. Va veni

ceasul când îmi voi arunca şi eu ancora în golful tihnit al vieţii conjugale. Nu-mi doresc o bătrâneţe solitară. Dar deocamdată mă străduiesc să-mi trăiesc viaţa din plin. Spune-mi, Dzenis, dumneata ţi-ai petrecut vreun concediu la Soci sau la Ialta?

— Nu. De obicei noi ne odihnim vara la campingul de la Gauja.

— Foarte frumos. Totuşi, n-aţi avut curiozitatea, dragul meu, să gustaţi măcar o dată din roadele civilizaţiei secolului douăzeci?

— În ce sens? zâmbi Dzenis cu vădită maliţiozitate. Pentru mine, de pildă, cea mai mare bucurie este să-mi petrec timpul liber cu soţia şi copiii.

Robežnieks zâmbi ironic, dar nu mai scoase o vorbă.

Maşina gonea în umbra arborilor seculari de pe bulevardul Kronvalds. Pe peluzele întinse horticultorii oraşului răsădeau flori.

— Câţi ani ai, Ivars? îl întrebă Dzenis pe neaşteptate. Treizeci sau chiar mai puţin?

— Zi-i, zi-i înainte, Dzenis. Ador prelegerile despre profilul moral al tinerei generaţii.

— Eu am în vedere cu totul altceva, îl întrerupse Dzenis. Îţi mai aminteşti de cazul Skalbergs? De câtă energie ai dat atunci dovadă, câte nopţi de nesomn te-a costat acel caz! L-am admirat atunci pe tânărul avocat Robežnieks, acela care îşi îndeplinise cu atâta pasiune misiunea sa de jurist şi cetăţean. Dumneata ai demonstrat atunci nevinovăţia lui Skalbergs şi ai preîntâmpinat o monstruoasă eroare judiciară. Ce sentimente ai încercat atunci, după încheierea procesului, când inculpatul a fost eliberat din închisoare?

Robežnieks surâse şi apăsă pe frână – în faţa lor, la intersecţia de lângă Teatrul de dramă, luminiţa verde a

semaforului clipi şi se preschimbă în galben.

— Te interesează sentimentele pe care le-am încercat atunci? E o întrebare naivă. Ceea ce am simțit atunci a fost foşnetul plăcut al bancnotelor în buzunar.

— Până aici! se-nfurie de-a binelea Dzenis. Nu încerca să te arăți mai rău decât eşti în realitate.

— După mine, e mai bine aşa decât invers. Sau poate că dumitale îți sunt mai pe plac netrebnicii care se dau drept sfinți.

Procurorul privi mohorât înainte, fără a da un răspuns imediat la întrebarea provocatoare.

— Ştii ceva, Ivars, se vede cât de colo că ți-ai ales drumul potrivit în viață. Eşti un avocat înnăscut.

— Mulțumesc pentru compliment.

— Vorbesc serios. Eşti un om talentat. Numai că din dumneata n-ar fi ieşit niciodată un anchetator sau un lucrător operativ.

Robežnieks îşi apropie sprâncenele de rădăcina nasului şi întrebă cu o seriozitate neaşteptată:

— Eşti convins de acest lucru?

— Absolut. Să depistezi martorii necesari, punctele vulnerabile ale acuzării, iar apoi să etalezi în fața instanței, într-un mod impresionant concluziile proprii şi să bravezi în acelaşi timp în fața marelui auditoriu cu mintea dumitale sclipitoare – toate astea le poți realiza fără efort. Dar să te apuci să aduni de la o zi la alta frânturi de probe, să cercetezi şi să verifici ipoteză după ipoteză – o treabă ca asta nu-i pe puterile dumitale. Îți lipseşte şi perseverența, şi răbdarea, şi...

Dzenis se întrerupse brusc.

— Stop! Iată că am şi ajuns. Trebuie să-mi iau fetița de la grădiniță. Îți mulțumesc, Ivars.

Robežnieks frână scurt. Pe chip i se zugrăvise o expresie de seriozitate, improprie felului său de a fi.

— Există o vorbă: dinte pentru dinte. Voi fi şi eu sincer la rândul meu. Robežnieks scoase o ţigară, şi-o aprinse şi opri motorul. Îţi cunosc firea, Dzenis. Dumneata vei izbuti să faci cu orice preţ cuvenitele cercetări suplimentare în cazul Zentei Saukuma. Şi, de vreme ce aşa stau lucrurile, încearcă să pătrunzi mai profund concluziile expertizei. Se pare că n-ai acordat atenţie unui element destul de important: loviturile mortale i-au fost date Alīdei Lorence în tâmpla dreaptă. Nu cumva ucigaşul era stângaci? Zenta Saukuma nu-i stângace. Am verificat personal acest lucru.

Procurorul deschisese portiera, dar în aceeaşi clipă o închise la loc.

— Presimt că devin datornicul dumitale. Un lucru însă nu pricep: de ce la proces...

În fiinţa lui Robežnieks prinse a glăsui din nou cinicul inveterat.

— Le-am făcut pe plac clienţilor mei. Zenta Saukuma dorea cu orice preţ să suporte ea rigorile legii. Oare n-ai sesizat treaba asta?

— Refuz să te înţeleg, Robežnieks.

Dzenis coborî din maşină.

— Multe nu înţelegi dumneata, stimate colega. Şi nici de observat, nu observi. Ai fost atent la martora Maiga Strautkalne? E o femeie de un farmec rarisim, trebuie să-ţi spun...

Şi, fluturându-i lui Dzenis din mână, Robežnieks apăsă brusc pe accelerator, demarând. Maşina prinse viteză şi dispăru după colţ.

2

În seara aceea Roberts Dzenis nu izbuti multă vreme

să adoarmă. Încetişor, fără să aprindă lumina, ca să n-o trezească pe Zigrīda, se strecură în coridor. Aruncă o privire în odaia alăturată. Mārīte dormea somn dulce, îmbrățişată cu ursulețul ei favorit. Olgerts se agita în vis şi bolborosea ceva. Roberts îşi înveli fiul şi ieşi în balcon.

O boare de vânt îi învălui fața, gâtul, se strecură pe sub pijama, mângâindu-i plăcut trupul.

Dzenis privea îngândurat la cerul întunecos, amintindu-şi o altă noapte de mai, rămasă, vai, atât de departe în urmă. Nici în noaptea aceea studentul Roberts Dzenis n-avea somn. Întocmai ca acum, stătea în fața ferestrei larg deschise a camerei de la cămin, în timp ce gânduri, vălmăşag, îi roiau prin minte.

În ajun, unul dintre profesori le spusese la curs că jurist sau medic are dreptul să se facă numai cel ce iubeşte oamenii şi crede în ei. Seara, la cămin, avuseseră loc pe această temă dispute înverşunate.

— Bătrânul are indiscutabil dreptate, cuvântă cârlionțatul Mareks, cel mai mare filosof din anul lor. În fiece om, până şi-n cel din urmă răufăcător, mocneşte undeva în străfundurile ființei sale o scânteie de bunătate. Uneori e greu de sesizat această minusculă scânteie. Datoria juristului este de a o aprinde, de a o face să ardă cu flacără vie şi a-l reda pe acel om societății.

— Cum să interpretez spusele tale? se burzului Marija, o blondă firavă. Carevasăzică, noi trebuie să devenim un fel de duhovnici creştini atoateiertători? Tu îi faci de petrecanie unui om, iar eu vin, te mângâi pe creştet şi te dojenesc uşurel: „Vai, vai, vai, puiule, ce urât ai procedat, nu-i permis aşa ceva!” Pentru ca a doua zi să-i mai frângi frumuşel şi altcuiva gâtul. Asta-i o falsă înțelegere a umanismului. Răufăcătorii trebuie pedepsiți fără niciun fel de menajamente şi fără milă.

— Ce rost are să vorbeşti aici de milă? Nimeni n-are de gând să propovăduiască mila! i-o-ntoarse Mareks. Noi avem miliție, procuratură, justiție, care pedepsesc cu toată asprimea pe răufăcători şi pe cei care încalcă legile. Tocmai prin asta se şi manifestă adevăratul umanism.

— Aha! îşi frecă mâinile Marija. Ai ajuns acum să te şi contrazici.

— Nu văd niciun fel de contradicție în spusele mele.

În disputa lor se amestecă Roberts. Lua rareori parte la asemenea înfruntări verbale. Dar când se-ntâmpla să-şi exprime punctul de vedere, atunci fiecare cuvânt al său mergea la țintă. Autoritatea lui Dzenis în rândul colegilor de an era de netăgăduit.

— A pedepsi şi a educa. Nu există niciun fel de contradicție în asta, observă cu temei Roberts. Pedeapsa constituie unul din mijloacele de educare. Pe unul trebuie să-l ajuți să ajungă la calea cea dreaptă. Altuia e suficient să-i dai o pedeapsă uşoară ca să-l corijezi. Dar sunt şi infractori înrăiți, cărora le vine mintea la cap numai atunci când sunt izolați de societate o vreme mai îndelungată.

— Rezultă că pentru fiecare caz în parte trebuie promulgată câte o lege? nu se dădu bătută Marija.

— Nicidecum, continuă Roberts. Legea e una pentru toți, dar aplicarea ei trebuie făcută cu cap.

— Dar unde găseşti un asemenea „dozimetru”, pentru a stabili măsura corespunzătoare în fiecare caz? întrebă cu un ton de harță Aija, o fată durdulie şi vioaie din anul doi.

— Aicea-i aici, fetițo! Nu stă-n puterile oricui treaba asta, rosti cu ironie Mareks. Pe umeri trebuie să ai cap, iar aici, aşa, în coşul pieptului, un suflet simțitor, adăugă el malițios şi-şi duse mâna la inimă. Şi-acum,

filosofilor, ascultaţi cu luare-aminte.

Rostind aceste cuvinte, Mareks luă de pe poliţă un volumaş.

— Luc de Clapiers Vauvenargues, scriitor francez din secolul optsprezece. Deschise cartea la pagina cuvenită şi citi cu glas tare: „Raţiunea şi simţirea se agiutorează una pe alta şi se completează una pe alta. Cel ce urma-va sfatul uneia dintre ele, lepădându-se de ceialaltă, lipsi-se-va cu nechibzuinţă de acel agiutoriu, carele ne iaste hărăzitu noauă întru a noastră călăuză.”

Aceste vorbe cu iz arhaic, dar pline de înţelepciune, au pătruns pentru totdeauna în inima lui Roberts.

Cu ajutorul acelei judecăţi la rece, juristul surprinde faptele, analizează declaraţiile, apreciază infracţiunea în funcţie de primejdia pe care o reprezintă pentru societate. Dar iată că el se întâlneşte faţă în faţă cu inculpatul, îl observă, îi studiază caracterul, modul de a gândi, atitudinea faţă de fapta săvârşită, elucidează mobilurile psihologice care l-au împins pe individ la comiterea infracţiunii. Şi aici, capacităţii raţionale i se asociază intuiţia – emoţiile personale şi impresiile juristului, convingerea sa intimă. Acum el are, aşadar, dreptul de a decide cum să acţioneze mai departe. Dacă anchetatorul, procurorul, judecătorul posedă capacitatea de a îmbina cum se cuvine raţiunea cu intuiţia, atunci hotărârile lor vor fi, fără doar şi poate, exacte şi drepte.

Reacţia afectivă a juristului intră adeseori în contradicţie cu circumstanţele procesului penal. În acest caz nu trebuie să te pripeşti cu concluziile. E necesar să cântăreşti totul cu minuţiozitate, să chibzuieşti temeinic. Şi dacă ai ajuns, în sfârşit, la o concluzie clară şi eşti convins de exactitatea ei – atunci nu pregeta să-ţi asumi răspunderea, acţionează cu

îndrăzneală şi fără rezervă, fără prudență laşă.

...Rătăcind în trecutul său, prin cotloanele memoriei, Roberts Dzenis nici nu băgă de seamă cum, deasupra zidului întunecat al casei de peste drum, prinse a străluci un crâmpei de lună. Crâmpeiul acela se rotunji cu repeziciune până când discul argintiu se desprinse de acoperiş şi pluti în largul celestei mări.

Copacii negurii din lungul trotuarului aruncau fantomatice umbre pe caldarâmul pustiu. Peste frunzişul negru luna aşternuse o cărăruie palid sclipitoare. Cărăruia înainta tot mai departe, afundându-se în cele din urmă în boschetul scuarului de la intersecție.

„O cărăruie luminoasă – gândi în sinea sa Roberts. Ce greu se-ntâmplă uneori să dai de ea în viață. Iată şi-n cazul Zentei Saukuma mai stăruie încă atâtea umbre, atâtea locuri întunecoase, care se cer luminate."

În timpul cercetărilor fata repetase numeroasele ei declarații cuvânt cu cuvânt, ca pe o lecție învățată pe de rost. Tocmai această precizie îl pusese pe gânduri pe Dzenis. Sunt foarte rare cazurile când oamenii păstrează în memorie cu un atare lux de amănunte cele întâmplate.

Dzenis îşi aminti cum arăta Zenta Saukuma la proces: smerită, chiar cu un aer flegmatic, cu reacții întârziate. Un asemenea om e puțin probabil să-şi poată pierde stăpânirea de sine şi să-l ucidă pe un altul într-o ceartă iscată din te miri ce.

Cu câtă promptitudine relata ea totul, până la cele mai mici detalii, parcă temându-se că nu i se va da crezare. Inculpații procedează astfel doar în una din următoarele trei împrejurări: când încearcă să-i cânte în strună anchetatorului sau judecătorului în speranța că aceştia îi vor atenua pedeapsa, când au intenția de a

tăinui o altă infracțiune mai gravă sau, în sfârşit, când vor să-l scoată din cauză pe adevăratul făptaş.

Atenției lui Dzenis nu-i scăpă neliniştea Zentei Saukuma în momentul în care el a pretins să se facă cercetări suplimentare. Atunci însă când tribunalul pronunță sentința, care s-ar fi cuvenit s-o tulbure profund, Zenta Saukuma se linişti într-un mod ciudat. Neîndoios că tăinuia ceva. Dar ce anume? S-ar putea oare să rămână asta şi pe mai departe o taină?

Roberts Dzenis mai stătea şi acum în balcon. Spre răsărit cerul era împânzit de nori. Una câte una se stingeau stelele aromite. Răcoarea nopții îl răzbea tot mai mult.

„Noaptea e un sfetnic bun”, hotărî procurorul şi se duse la culcare.

3

Ivars Robežnieks îşi strecură capul prin ghişeul registraturii.

— Dați-mi, vă rog, un bon la doctorița Strautkalne.

— Fişă aveți? întrebă fata fără să-şi ridice privirea.

— Poftiți.

Robežnieks îi întinse cartea sa de vizită.

— De ce faceți glume de prost gust, cetățene? V-am întrebat dacă aveți fişă medicală. Ați mai fost la noi sau veniți pentru întâia oară?

Avocatul ridică din umeri.

— Spre regretul meu, nu am mai fost. Dacă aş fi ştiut că sunt aici fete atât de simpatice, poate că...

— Buletinul! ceru scurt fata.

— Îmi pare foarte rău, dar nu l-am luat cu mine. Pot să vă ofer doar legitimația de serviciu.

Fata însă era de neînduplecat.

— Eu am nevoie de buletin. Dumneavoastră poate că aici nu faceți parte din raionul nostru.

— Ba da, draga mea, rosti avocatul, ticluind ceva în minte. Strada Bikernieku, 16. Ține doar de raionul dumneavoastră.

— Habar nu am. Fără buletin nu am dreptul să vă fac fişă.

— Am febră mare. Mă ia când cu frig, când cu căldură. Am nevoie urgent de ajutor medical. Nu mă credeți? Dați-mi termometrul.

Registratoarea se înmuie.

— Fie, am să fac o excepție, ca pentru un grav bolnav. Dar pe viitor să aveți neapărat buletinul la dumneavoastră. Poftiți bonul. Aveți numărul şaptesprezece.

Pe coridor, în fața cabinetului medical, se aflau o mulțime de pacienți. Robežnieks se duse pe palier să fumeze. Când se întoarse, constată că-i trecuse rândul. La medic intrase deja numărul douăzeci şi chiar douăzeci şi cinci. Avocatul aşteptă cu răbdare. Timpul se târa anevoie, ca o broască țestoasă bolnavă.

În sfârşit, din cabinet ieşi ultimul pacient. În pragul uşii se ivi sora medicală.

— Mai e cineva pentru consultații?

Robežnieks îi întinse bonul.

— Am întârziat puțin şi de aceea am aşteptat să intru la urmă.

— Poftiți, vă rog.

În halat alb, Maiga Strautkalne i se păru lui Robežnieks şi mai fermecătoare decât la proces. Şedea la masă. Halatul era uşor despicat la poale, iar fusta sumeasă mai sus de genunchi.

Surprinzând privirea oarecum insolentă a

pacientului, doctorița își petrecu una peste alta poalele halatului.

— Luați loc. Ce vă doare?

— Inima, oftă avocatul.

— Simțiți ca o gheară sau înțepături?

— Jumate așa, jumate așa.

Doctorița se uită cu suspiciune la pacient. Îi măsură pulsul, tensiunea, îi ascultă inima, plămânii.

— Arsuri aveți?

— Da, foarte puternice.

— Și amețeli?

— Da, și amețeli.

— Și dureri în șale?

— Aproape zilnic.

Maiga Strautkalne abia-și reținea râsul.

— E albastru, conchise ea. Va trebui să vă internăm de urgență în spital. Este necesar un examen clinic. Hemogramă, radioscopie gastro-intestinală, chimism gastric și tubaj…

Pe Robežnieks îl trecură fiorii.

— Doctore, dar pe mine mă doare numai inima. Se mai folosesc oare azi în cardiologie metodele torturilor medievale?

— Scuzați-mă, dar eu sunt mai în măsură să știu ce trebuie făcut, spuse doctorița sec.

— Totuși, nu s-ar putea face toate astea ambulatoriu, sub supravegherea dumneavoastră? Aș fi vrut…

— În niciun caz, replică doctorița pe același ton neînduplecat. Numai în spital, în condițiile staționarului. Voi telefona chiar acum, pentru a vi se pregăti un loc.

Maiga Strautkalne ridică receptorul.

— O clipă, vă rog! îi reținu mâna Robežnieks. Am impresia că mă simt mai bine.

Ochii Maigăi Strautkalne scăpărară cu şiretenie.

— Ia te uită! Şi când te gândeşti că mai sunt destui bolnavi care nu cred în psihoterapie.

— V-am spus doar că vreau să mă tratez numai la dumneavoastră.

— Aţi ajuns la această hotărâre încă atunci, în sala tribunalului?

Robežnieks izbucni în râs.

— Aşadar, m-aţi recunoscut?

— De cum aţi apărut în prag. Am o bună memorie vizuală. Iar o clipă mai târziu m-am convins de sănătatea dumneavoastră excepţională.

— Rezultă că mi-aţi jucat o festă?

— Da de unde! Acum pot spune că suntem pur şi simplu chit.

Robežnieks era în extaz.

— Sunteţi uluitoare.

— Şi dumneavoastră aţi venit doar pentru a-mi comunica acest lucru?

Avocatul se ridică.

— Iată o întrebare de fond. Totuşi cabinetul unui medic nu e un loc potrivit pentru convorbiri particulare. După câte constat, aţi terminat consultaţiile. La intrare aşteaptă maşina mea. Permiteţi-mi...

— Prefer să merg pe jos de la slujbă. Plimbarea în aer liber e un protector de nădejde împotriva microbilor şi a infecţiilor.

— V-aş ţine cu plăcere companie, dacă n-aţi avea nimic împotrivă. Mă îndoiesc însă că plimbarea pe străzile prăfuite răspunde exigenţelor igienei. Eu aş avea o altă propunere: să mergem pe ţărmul mării. Aţi avut vreodată prilejul să vă plimbaţi pe plajă în luna mai?

Maiga Strautkalne îşi dezbrăcă halatul.

— E o propunere ispititoare. Numai că...

Se uită la ceas. Apoi, pe neaşteptate, se hotărî.

— Bine! Dar cu o condiție: la ora şapte să fiu acasă.

Robežnieks se înclină.

— Dorința dumneavoastră va fi îndeplinită. Sau cum se obişnuia odinioară să se spună: voința dumneavoastră e lege pentru mine.

Şoseaua ce duce de-a lungul țărmului, înțesată de regulă în timpul verii de maşini, era acum pustie şi ademenitoare. Robežnieks apăsă cu curaj pe accelerator. Săgeata vitezometrului lunecă în sus. Maiga coborî geamul din dreapta.

— Îmi place viteza. Soțul meu nu depăşeşte şaizeci la oră.

— E un om consecvent. Scuzați-mi întrebarea, e gelos? se interesă avocatul. Poate că mă aşteaptă un duel...

— Copilării! Soțul meu nu-i chiar atât de obtuz, şi-apoi, n-are niciun motiv să fie gelos.

Lăsară în urmă podul peste Lielupe. Drumul străbătea acum o pădure de pini. Curând, dincolo de perdeaua arborilor, prinseră a se zări vilele.

În preajma sălii de concert din Dzintari, Robežnieks opri şi-i ajută însoțitoarei sale să coboare din maşină.

Spre plajă ducea o alee asfaltată. O pală de vânt aduse spre ei salutul aburos al mării, foşni prin frunzişul arbuştilor şi amuți în desişul de pini. Frângându-se în valurile albastre, razele soarelui risipeau în jur scântei orbitoare, încât erai nevoit să stai mereu cu pleoapele apropiate sau să-ți pui pavăză la ochi palma.

În jur nu era țipenie de om, dacă nu luai în seamă perechea aceea de îndrăgostiți de colo, din depărtare. Tânărul o înfăşurase pe fată în fulgarinul său, ca s-o ferească de vânt, şi o îmbrățişa cu foc.

Marea vuia şi chema. Valurile albastre cu răsfrângeri verzui, smălțate cu spumă albă ca laptele, veneau în goană spre nisipuri, dar, răzgândindu-se, se retrăgeau agale în larg. Cu țipete sfidătoare, pescăruşii zburau jos de tot deasupra apei, ca să se piardă mai apoi printre coamele albe ale talazurilor.

— Ce plăcut e aici când e pustiu spuse Maiga. Îți vine greu să-ți şi imaginezi că peste o lună va fi aici puhoi de lume, ca la piață. Nu-mi place litoralul atunci.

— Sunteți o solitară, râse Robežnieks. Fugiți de oameni.

— Nicidecum. Eu iubesc oamenii. Uneori însă mă obosesc şi-atunci îmi doresc să fiu singură.

Scoici mărunte, albe scrâşneau sub tălpile lor.

— Hai să fim sinceri unul cu altul, rosti după o pauză Maiga, într-un chip deosebit de surprinzător. Spuneți-mi ce vânt v-a adus astăzi la policlinică? Şi de ce anume m-ați adus pe mine aici?

— Vă îndoiți cumva de puterea farmecului dumneavoastră? De cum v-am văzut în sala tribunalului...

Maiga îl întrerupse brusc:

— Lăsați. Nu pot să sufăr trivialitatea. Eu nu mai sunt o copilă, iar dumneavoastră sunteți un om destul de practic ca să vă pierdeți vremea în zadar.

Robežnieks tăcu. Cumpăni ceva în minte, apoi spuse:

— Aveam nevoie să mă întâlnesc cu dumneavoastră.

— În calitate de avocat în procesul asasinării Alīdei Lorence?

Robežnieks ocoli răspunsul direct.

— Spuneți-mi, n-ați visat niciodată să deveniți actriță? o luă el pe departe.

— Am visat, fireşte, aşa cum visează orice fetişcană. Ba chiar am şi jucat teatru pe când eram elevă, la cercul

artistic de amatori. Şi se pare că jucam destul de bine.

— Dar ce-ați zice dacă eu v-aş propune acum un rol?

— Interesant! Ce fel de rol?

— Unul extrem de misterios...

Vântul se întețea de la o clipă la alta. Deasupra mării pluteau nori zdrențăroşi, pudrați cu spuză şi rumeneală.

Priviți de la distanță, doctorița şi avocatul păreau a fi o pereche de îndrăgostiți, cărora nu le păsa de nicio furtună. Pescăruşi curioşi se roteau deasupra lor, vrând parcă să tragă cu urechea, să afle despre ce tot tăifăsuiesc cu atâta însuflețire aceşti doi oameni.

Deodată avocatul se uită la ceas.

— S-a făcut şase şi jumătate. E timpul să plecăm. V-am făgăduit să vă duc acasă la ora stabilită.

Şi curând „Moskvici”-ul cel vişiniu făcu din nou o demonstrație de ce este în stare motorul său.

4

Trenul electric opri la Saulkrasti.

Era o superbă dimineață duminicală. Sute de pasageri se revărsau din vagoanele arhipline, contopindu-se într-un năvalnic şuvoi omenesc ce înainta în direcția plajei. Doar vreo douăzeci de oameni se desprinseseră de mulțimea compactă şi o luaseră în direcția opusă, spre pădurea care începea chiar de cealaltă parte a liniei ferate.

Drumeagul şerpuia prin pădurea de pini, dădea un ocol lacului şi o zbughea apoi în pantă dulce spre colină.

Dzenis mergea pe malul râpei, pe lângă şirul de grădini cu pomi proaspăt sădiți şi cu vile în construcție. Omuleți destoinici se vedeau trebăluind de zor pe loturile personale. Un zdrahon cu obrajii rumeni,

într-un maiou mătăsos, mânuia cazmaua cu repeziciune, ca-ntr-un film de desene animate. Săpa cu o viteză atât de caraghioasă, încât ai fi zis că-i e teamă să nu-i smulgă careva cazmaua din mână. Nisipul uscat se scurgea de pe marginea gropii, ca-ntr-o clepsidră.

Puțin mai departe, un individ lung cât o prăjină, cu ochelari şi barbişon, întins pe burtă pe acoperişul unei magazii improvizate, bătea în cuie învelişul de carton gudronat. Ținea ciocanul chiar sub nasul lui şi izbea cu el de zor, apoi, după o serie de lovituri, contenea, pipăia cu degetul floarea cuiului bătut şi, pare-se, bolborosea ceva în legea lui.

Din partea opusă venea spre Dzenis o femeie zveltă şi potrivită de statură, cu o coafură modernă; femeia se opintea din răsputeri să împingă o tărăboanță încărcată cu turbă – îngrăşământ pentru grădină. „Cu sudoarea frunții mele...” îşi aminti Dzenis.

Drept în mijlocul lotului, lângă nişte construcții povârnite, improvizate cum a dat Dumnezeu, se înălța trufaşă o vilă proaspăt terminată, cu acoperişul în pantă. De vila aceasta se apropiase un camion. O brigadă de lucrători descărcau nişte scânduri lămbuite pentru pardoseală şi le aşezau frumos în stivă. Un om energic alerga de colo-colo fără astâmpăr şi dădea ordine.

— Haida-hai, băieți, dați-i zor! Că ne mai aşteaptă un ciubuc şi-n altă parte.

Dzenis veni mai aproape de el.

— Nu mi-ați putea spune unde locuieşte Ozollapa? întrebă el.

— Nu ştiu, nu ştiu, se descotorosi cel întrebat.

Din fericire, se apropie de el stăpânul casei vecine, un bărbat muşchiulos, cu nişte mâini mari. Acesta-i dădu cu amabilitate lămuririle necesare.

— În cooperativa noastră sunt doi cu asemenea nume. Unul îşi face casa acolo, observaţi chiţimia aceea galbenă? Iar celălalt, ceva mai departe, chiar la marginea pădurii.

În cele din urmă, Dzenis îl găsi pe omul de care avea nevoie. Lângă o şandrama micuţă, înjghebată din lătunoaie, un bărbat spătos potrivea la cazma o coadă nouă. Părul roşcat îl avea tuns scurt. Dunga impecabilă a pantalonilor săi gri de lucru şi mânecile cămăşii suflecate cu grijă vorbeau de la sine că omul acesta nu uită în nicio împrejurare de aspectul său exterior.

Înălţând pe neaşteptate privirea, îl observă pe Dzenis.

— Roberts! se-ntoarse el spre şandrama. Gaida, ia vino să vezi cine a venit la noi!

În prag îşi făcu apariţia o femeie corpolentă, şatenă.

— Tii, Roberts Dzenis în carne şi oase! exclamă gazda pe un ton prevenitor.

Gospodarul o porni în întâmpinarea oaspetelui.

— Meriţi toate laudele că ai venit să-mi vezi *wigwam*-ul. Dar unde-i Zigrīda?

— A plecat ieri cu avionul la Liepāja. S-a dus în căutarea unui renumit pescar. Vrea să scrie un reportaj despre el.

— Te-a împins aghiuţă să te-nsori cu o ziaristă, glumi Ozollapa, dar în glasul lui se simţi şi o notă de seriozitate. Nestatornică mai e şi lumea asta a lor. Veşnic caută ceva, zboară încotrova, cutreieră pe unde vrei şi pe unde nu vrei, şi-s într-un zor continuu. Ţii minte ce ţi-am spus eu atunci?

— Aşa-i, mi-ai spus. Şi cu toate astea, află că nu-mi pare rău nici azi de pasul pe care l-am făcut.

— Asta să i-o spui lui mutu! Cred că mai freci din când în când şi podelele cu mânuţele tale, mai faci şi păpică la copii...

— Se-ntâmplă de toate. Oricum, copiii sunt deopotrivă ai mei, cum sunt şi ai Zigrīdei.

— M-da, frățioare, văd că ai făcut progrese, nu glumă!

De cei doi se apropie Gaida.

— Iar v-ați luat la harță? Mai bine v-ați duce să vă odihniți, să jucați o partidă de şah până pregătesc eu masa de prânz.

Negura uşoară ce împânzise de cu dimineață crângul cerului prinsese a se destrăma. Ajuns în pragul amiezii, soarele arunca de după nori priviri alintătoare.

Laimonis îşi luă oaspetele de braț.

— Hai cu mine să-ți arăt toate splendorile de pe aici.

5

Acolo, în bungetul de la poalele pădurii, se pierdea hârşâitul ferăstraielor, bocănitul topoarelor şi al ciocanelor. Picioarele călcau moale pe muşchiul argintiu şi acest lucru îți deştepta un sentiment de tihnă şi de împăcare. Brazii falnici hălăduiau aici în armonie deplină cu arțarii rămuroşi, cu pinii şi sălciile albe. Pur şi simplu nici nu-ți venea a crede: la numai câteva sute de metri de aşezările omeneşti să afli o atât de adâncă linişte... De fapt, nu era chiar aşa. Iată, colo, undeva printre ramuri țipă cu glas strident o gaiță. Altă pasăre, cocoțată sus, pe o creangă de pin, se năpusti ca fulgerul asupra unui pui de vrabie zburătăcit cine ştie cum din cuibul lui.

— E şi aici la fel ca-n lumea oamenilor, observă filozofic Roberts.

— La ce anume te referi? întrebă Ozollapa.

— Păi la recentul proces penal, în care eu am reprezentat acuzarea.

— În cazul Zentei Saukuma?

— Da-da. Nişte bătrâni cu capsa pusă au tăbărât asupra unei copile, i-au ars şapte ani şi consideră că au săvârşit o faptă bună!

— Tu, vasăzică, nu eşti de acord cu sentința…

— Nu face pe niznaiul, Laimonis. Doar cunoşti punctul meu de vedere.

Laimonis Ozollapa era un om care zâmbea rareori şi cu toate astea pe chipul său se citea o vădită blândețe. Cutele de pe lângă ochi dădeau feței sale o expresie de îndestulare tihnită.

Cu mulți ani în urmă, Roberts Dzenis şi Laimonis Ozollapa terminaseră concomitent facultatea de drept. Roberts rămăsese la fel de încăpățânat precum fusese odinioară, apărându-şi în orice împrejurare, cu convingere şi pătimaş opinia. Laimonis devenise cu anii mai conciliant, mai înțelegător. Nu se putea spune despre el că acționa împotriva glasului conştiinței. Nicidecum. Îşi îndeplinea cu cinste obligațiile profesionale şi avea faima unui lucrător corect şi la locul lui. La timpul său asta l-a ajutat pe Ozollapa să devină procuror-şef. Dzenis lucra sub conducerea lui, dar această deosebire ierarhică nu afectă cu nimic relațiile prieteneşti dintre ei.

Cei doi străbătură o poiană, săriră peste o veche tranşee, amintind până şi-n ziua de azi de război, şi se adânciră tot mai mult în desişul pădurii.

În sfârşit, Ozollapa întrebă pe şleau:

— Înclin să cred că tu n-ai venit la mine doar cu scopul de a mă îndupleca să atac hotărârea judecătorească.

— De fapt, tocmai despre asta am şi dorit să vorbesc cu tine. În fond, crima n-a fost încă dezvăluită până la capăt. Ca atare, n-avem dreptul să ne oprim la

jumătatea drumului.

Ozollapa înălță din sprâncene.

— După opinia mea, anchetatorul a făcut tot ce i-a stat în putere.

— Uiți cine a condus ancheta penală în acest caz. Lora Dolmane. Ființa asta a intrat la drept doar pentru simplul motiv că nu trebuia să dea examen la matematică şi fizică. Înțelesese că la altă facultate n-ar fi avut nicio şansă de succes cu aptitudinile pe care le avea.

— Tu vrei ca toți anchetatorii să fie de talia lui Šeinins?

— N-ar fi deloc rău dacă ar fi admişi la drept doar cei ce au aptitudini pentru această profesie.

— Asta nu poate fi stabilit întotdeauna la momentul oportun.

— Dar nici nu încearcă nimeni să facă acest lucru. La Institutul de artă dramatică, de pildă, sau la Academia de arte frumoase se organizează concursuri menite să dezvăluie aptitudinile individului, vocația sa. Activitatea juristului nu-i mai puțin creatoare, el trebuie să posede o deosebită capacitate de percepție, să fie în stare a sesiza fenomene pe lângă care alții trec fără a le lua în seamă, să fie un bun psiholog. Da, trebuie să fie. De cunoştințele şi intuiția anchetatorului depinde adeseori însăşi soarta omului.

— Nimeni nu se îndoieşte de asta.

— Să-l luăm, bunăoară, pe Gunārs Dzelzītis sau pe Boriss Trubeks. De ce nu l-ai lăsat tu pe acesta din urmă să ducă până la capăt ancheta penală în cazul Zentei Saukuma? La noi, din păcate, se-ntâmplă adesea cam aşa: un anchetator începe ancheta, iar de continuat o continuă altul. Ca la urmă să se mire singuri cum de nu se leagă temei cu temei.

— Dar nu puteam să încredințez un caz de asasinat unui stagiar cu caş la gură!

— Şi, mă rog, de ce nu, de vreme ce-i un lucrător dotat. Trebuie, evident, să fie supravegheat, ajutat, îndrumat...

Ajunseră pe un dâmb năpădit de muşchi jilav şi se opriră locului. Desişul codrului împrejmuitor îi adăpostea de larma şi deşertăciunea lumească, îndemnându-i să stea pe-ndelete de vorbă, de la suflet la suflet. Ozollapa se aşeză pe rădăcina unui pin prăvălit de furtună, iar Dzenis, alături de el, pe o buturugă.

— Hai să fim sinceri unul cu altul, Roberts. Spune-mi, ce anume vrei tu de la mine?

Dzenis urmărea cu luare-aminte mulțimea de furnici care alergau într-un nesfârşit şir indian pe cărăruia lor din preajma buturugii.

— Tu eşti un jurist cu experiență, Laimonis. Ai citit doar materialele aflate la dosarul Zentei Saukuma şi ai aprobat personal rechizitoriul. Se poate oare să nu fi observat că ancheta penală n-a dat răspuns la o întreagă serie de probleme?

În acest moment Ozollapa începu să-şi iasă din fire.

— Te rog încetează! Toate astea le-ai mai expus o dată la proces. În orice cauză judiciară pot fi depistate locuri nebuloase. Dar întrebarea e cât de esențiale sunt ele. Personal consider că tribunalul a procedat corect. Nu-i câtuşi de puțin necesară o reanchetare a cazului.

— Şi dacă am să-ți dovedesc contrariul?

— N-ai decât, încearcă!

— Aminteşte-ți de procesul-verbal de constatare la fața locului. Sokolovski şi Trubeks au descoperit că după şifonier se află o uşă ce comunică cu odaia vecinilor. Încheieturile uşii fuseseră astupate cu hârtie încleiată. Băieții au dezlipit fâşiile de hârtie şi le-au

trimis la analiză chimică. Dar recunoaşterea deschisă a Zentei Saukuma a derutat-o pe Lora Dolmane, astfel încât ea nici n-a mai considerat necesar să ceară concluziile laboratorului de criminalistică. Concluziile acestea însă nu sunt deloc lipsite de interes. Iată, priveşte. Roberts îi întinse lui Ozollapa o foaie de hârtie. Cercetând urmele de clei de pe fâşiile de hârtie, experții au constatat că acestea au fost lipite aproximativ în acelaşi timp cu săvârşirea omorului.

— Treaba asta o putea face şi Alīda Lorence în persoană, observă judicios Ozollapa. Dacă luăm în considerație relațiile ei cu vecinii...

— Râca dintre bătrână şi vecini e poveste veche, aminti Dzenis. De ce ar fi lipit ea tocmai acum încheieturile uşii? Să fie o simplă coincidență? Personal, nu cred în asemenea coincidențe. Şi-apoi, există o bază pentru altă supoziție. Un ins necunoscut a pătruns din camera vecinilor, a ucis-o pe Alīda Lorence şi a lipit ulterior încheieturile uşii pe dinăuntru, ca să înlăture orice bănuială referitoare la vecini.

— Iar el şi-a luat frumuşel tălpăşița pe scară în jos.

— Nicidecum, că l-ar fi observat portarul. Or, portarul a declarat că în noaptea aceea a stat treaz până târziu şi că a auzit de sus țipete.

— Aha, se învioră Ozollapa, rezultă că asasinul tău s-a volatilizat prin coşul casei!

Dzenis lăsă ironia să-i treacă pe lângă urechi.

— Criminalul putea cu acelaşi succes să se întoarcă prin coridor în camera vecină de unde intrase sau să dispară pe fereastră, continuă el. Pot să-ți amintesc un fapt: în momentul în care a fost descoperit omorul, fereastra de la camera Alīdei Lorence nu era zăvorâtă.

— De acord, dar nu uita că Trubeks a cercetat şi pe afară, prin curte, fără a descoperi nimic suspect sub

fereastră.

— Asta n-are nicio însemnătate. Cercetarea la care te referi s-a efectuat la o săptămână după comiterea crimei. Iar afară, prin dreptul ferestrei, trec zilnic zeci de oameni. Aşa încât urma făptaşului putea foarte bine să dispară.

— Toate astea sunt pure supoziții.

— Şi ce dacă? Trebuie cu atât mai mult verificată fiecare în parte. În fond, întreaga muncă a anchetatorului constă tocmai în eliminarea oricăror dubii.

Ozollapa nici gând n-avea să cedeze.

— Acum, după ce-a trecut atâta vreme, va fi şi mai greu să descoperi ceva.

— Şi cu toate astea trebuie făcute cercetări. Ascultă mai departe. De la parter, portarul aude în plină noapte țipete. Iar Genoveva Ščepe afirmă că n-a auzit nimic, deşi locuieşte în camera alăturată. Dacă ea minte, înseamnă că poate fi inclusă pe lista celor suspecți.

Procurorul-şef rodea iritat un fir de iarbă. Orice s-ar spune, argumentarea lui Dzenis era demnă de luat în seamă.

— Pe tine te interesează mobilurile crimei, continuă Roberts Dzenis. Să admitem cazul că e vorba de un jaf pur şi simplu. Se ştie doar că au dispărut din şifonierul Alīdei Lorence o seamă de lucruri, şi încă dintre cele mai valoroase.

— Bătrâna putea să şi le fi dus singură de-acasă, la curățătorie, bunăoară, replică Ozollapa.

— Trubeks a verificat toate centrele de primire din Riga, a fost şi la muntele de pietate. N-a dat nicăieri peste lucrurile Alīdei Lorence. Şi-apoi, comoda! Toate sertarele ei au fost răvăşite.

— Au căutat caseta cu comori?

— Degeaba râzi. Asemenea bătrânele pot avea şi puţintel aur şi felurite „bijuterii de familie”. Iar vecinii n-ar fi exclus să fi mirosit treaba asta.

— E adevărat tot ce spui, dar n-ar fi fost mai simplu pentru vecini să găsească un moment prielnic ziua, în lipsa Alīdei Lorence, şi să-i curețe frumuşel odaia fără a lăsa vreo urmă?

— Bătrâna nu ieşea din casă cu zilele. Iar dacă mai şi pleca uneori, o făcea de regulă pentru un foarte scurt răstimp.

— Dar şi noaptea era acasă!

— Noaptea oamenii dorm. Hoțul plănuise, probabil, să facă toată trebuşoara în mare taină. Dar a dat greş. Alīda Lorence s-a trezit, a început să țipe...

Ozollapa zvârli firul de iarbă maltratat între dinți.

— Din considerațiile tale reiese că Zenta Saukuma n-are în general niciun amestec în această crimă. Atunci cum îți explici faptul că a putut să descrie cu atâta minuțiozitate şi mai ales atât de exact întregul tablou al fărădelegii?

Dzenis se aştepta la o asemenea întrebare.

— Eu presupun că jaful a fost comis cu ştirea fetei şi, posibil, chiar în prezența ei. Dar Zenta nu se aştepta ca lucrurile să ia o întorsătură atât de gravă. Când a dat însă cu ochii de sânge, a luat-o la fugă. În marea ei zăpăceală, a încuiat uşa. De aceea ucigaşul a fost nevoit să sară pe fereastră.

— Iar înainte de asta a hotărât să lipească pentru orice eventualitate cu fâşii de hârtie uşa ce dă spre camera vecinilor, nu-i aşa?

— Da, aici într-adevăr nu se prea leagă lucrurile, consimți Dzenis. Mai plauzibil e faptul că a şters-o pe fereastră în mod intenționat. Da bineînțeles! Cu lucrurile furate se putea strecura incomparabil mai uşor

prin grădina alăturată în ulicioară.

— Hm... mormăi Laimonis Ozollapa. Dacă la faptă a participat şi Zenta Saukuma, ce rost mai avea să fie folosită uşa dindărătul şifonierului? Fata putea foarte bine să-i dea drumul înăuntru prietenului ei prin coridor.

— Desigur. Dar pentru asta ar fi trebuit să se scoale din pat în toiul nopții, ceea ce ar fi constituit o sursă de zgomot în plus. Mult mai convenabil ar fi fost să descuie din vreme uşa din spatele şifonierului.

— Să admitem. Dar de ce oare n-a încercat Zenta însăşi să dea peste acele fabuloase bijuterii? Căci ei i-ar fi fost doar incomparabil mai la îndemână.

— Cine a spus că n-a încercat? Numai că, precum se vede, n-avea experiența necesară.

— Atunci de ce nu-l dă în vileag pe ucigaş? De ce ia totul asupra ei?

— Rămâne o enigmă. Poate că îl iubeşte sau îi e frică de răzbunare.

Ozollapa se ridică de pe rădăcina pinului.

— Şi dacă, totuşi, a făcut-o ea, cu mânuța ei...

— Zenta Saukuma n-ar fi avut niciun interes să lipească uşa cu hârtie sau să deschidă fereastra. Şi-apoi, nu s-a descoperit la ea nici urmă din lucrurile victimei. Iar la Norilsk Zenta n-a vândut un capăt de ață. Asta în mod sigur.

— Dar la Riga?

— Nici acolo. Ea a plecat în dimineața următoare. În plus, Sokolovski a verificat pe cale operativă toate centrele de achiziționare şi consignațiile. Lucrurile acelea nu-s nicăieri.

— Acum văd că te contrazici singur, observă Ozollapa. Saukuma zice că n-a luat ea lucrurile. Şi acest fapt îl confirmi tu însuți acum. Pe scurt, fata nu minte.

Atunci de ce nu i-am da crezare?

— Totuşi lucrurile au dispărut. Cineva le-a luat. Nu, Laimonis, este posibil ca Zenta Saukuma să fie complice la crimă, dar în niciun caz nu-i ea principalul făptaş.

— Eşti convins?

— Absolut. Inițial, nu dădusem nici eu însumi atenție unui element. Mi-a venit însă în ajutor avocatul Robežnieks. Ia şi mai citeşte o dată concluziile expertizei medico-legale. Craniul este zdrobit în partea dreaptă, la tâmplă.

— Poate că Zenta Saukuma e stângace?

— Tocmai aici e-aici, că nu-i stângace.

— Şi dacă lovitura i-a fost totuşi dată cu mâna dreaptă? Să zicem că Zenta a croit-o dintr-o parte.

O veveriță mititică, cu blănița pufoasă, porni fuga-fuga în jos pe trunchiul unui pin, hârşâind cu ghearele scoarța, apoi o luă la sănătoasa, dispărând în desişul pădurii. Dzenis o urmări cu privirea. Deodată, zări după un tufiş urmele proaspete ale unui foc. Pe locul acela erau aşezate față-n față două cărămizi. După toate aparențele, poposise acolo o ceată de excursionişti, care pregătiseră *şaşlâk.*

— Hai că facem un mic experiment, păşi Dzenis spre locul cu cărămizile. Alīda Lorence a fost ucisă chiar cu o cărămidă de-asta. Ia apuc-o în mână şi fă câteva încercări de a lovi cu ea acătărea.

Desfăcându-şi degetele, procurorul-şef ridică de jos cărămida, execută o fentă, două, trei... După a cincea încercare, mai-mai să-i scape din mână cărămida, aşa că îşi coborî brațul, lăsându-se păgubaş.

— Ducă-se dracului, că doar nu-s Jabotinski.

— Dar Zenta Saukuma ți-nchipui cumva că-i Aloiz Tuminš? Au fost aplicate opt-zece lovituri cu un obiect greu şi bont, se spune în concluziile expertizei. Iar fata

are mâna firavă şi mică. Puţin probabil să fi fost ea în stare să lovească de-atâtea ori şi atât de tare cu ditamai cărămida fie şi cu mâna dreaptă, darmite cu stânga.

— Stai! Dar stropii de sânge de pe perete? Ei demonstrează că victima a fost lovită în timp ce se afla culcată în pat, nu?

— Zenta Saukuma neagă categoric acest lucru. Iată, aşadar, încă o contradicţie în declaraţiile sale.

Ozollapa zvârli cărămida în tufiş.

— După tine criminalul e un bărbat?

— În acest sens stă mărturie şi mucul de ţigară cu amprenta dinţilor specific bărbăteşti. Mucul a fost descoperit la faţa locului. Dacă ar fi să dăm crezare martorilor, Alīda Lorence nu era vizitata de bărbaţi, cel puţin în ultima vreme. Şi, în sfârşit, telefoanele acelea.

— Care telefoane?

— Familia Strautkalns a primit în câteva rânduri telefoane anonime prin care doctoriţa era avertizată că o va păţi dacă se va amesteca în desfăşurarea anchetei penale.

— Telefona un bărbat?

— Nu, o femeie. Dar asta nu denotă nimic. Zenta Saukuma era în timpul ăsta la Norilsk.

— Rezultă că aici e implicată o gaşcă întreagă.

— Posibil.

— Cu cât avansăm, cu atât mai tare se încurcă iţele. Ozollapa făcu câţiva paşi mai încolo, apoi se întoarse. Uite ce-i, eu te-am ascultat cu atenţie, acum ascultă-mă tu pe mine. Ancheta penală referitoare la cazul în speţă are, fireşte, destule cusururi. Cu toate astea, Zenta Saukuma a fost şi rămâne complice la crimă. Ai vreo obiecţie în această privinţă?

— Nu.

— Zenta Saukuma a fost condamnată la şapte ani

închisoare. Dacă s-ar putea demonstra în clipa de față justețea uneia din versiunile tale şi ar fi prins vinovatul principal, atunci infracțiunea ar putea fi calificată drept omor cu scopul de a jefui. În calitate de complice, Zenta Saukuma ar primi ca pedeapsă tot şapte ani, dacă nu şi mai mult. Şi-atunci mă-ntreb: ce anume vrei tu?

— Vreau să fie respectat unul din principiile legalității socialiste – inevitabilitatea pedepsei pentru orice infracțiune. Ucigaşul se află în libertate şi el trebuie prins. Eu doar n-am cerut disculparea Zentei Saukuma, ci am pretins să se efectueze o cercetare suplimentară a cazului.

— Uşor de zis – cercetare suplimentară. În munca noastră asta poate fi considerat rebut. Ştii că nu fac parte dintre cei ce se tem de răspundere. Dar de vreme ce s-a ajuns la tribunal...

— În acest caz noi suntem datori să apărăm onoarea uniformei?

— Trebuie să ne apărăm punctul nostru de vedere, dar n-are niciun sens să ne plesnim cu varga, aidoma acelei văduve de subofițer din Gogol.

— Aşadar, ce-i mai important pentru tine – dreptatea sau dosarul cauzei? După opinia mea e mai bine să recunoşti greşeala din prima clipă, decât s-o agravezi.

— Dar te-ai gândit la ce poate duce asta? Bine, noi o să facem recurs împotriva sentinței judecătoreşti, ancheta va fi reluată de la capăt. Unde avem garanția faptului că vom izbuti să-l descoperim pe adevăratul vinovat? Acum, după ce-a trecut atâta vreme? E problematic! Dar s-ar putea întâmpla ceva mai rău. Pe neaşteptate, Zenta Saukuma să se dezică în cursul reanchetării de toate declarațiile anterioare şi să înceapă a nega totul. Unde-am ajunge atunci? Întreaga noastră acuzație, rodul unei îndelungi cercetări, s-ar duce de

râpă. Temeiuri în ceea ce priveşte culpabilitatea Zentei Saukuma ar rămâne prea puține, iar noi am fi nevoiți s-o punem în libertate şi să-i mai prezentăm şi scuzele noastre, în ciuda faptului că suntem convinşi de complicitatea ei la crimă. Ce cântec ți-ar mai îngâna atunci conştiința ta înțeleaptă şi ireproşabilă? Unde s-ar situa dreptatea? N-ar fi mai cuminte să lăsăm totul aşa cum e? Aşa, cel puțin unul dintre criminali şi-a primit pedeapsa.

Chipul lui Dzenis rămase imobil, niciun muşchi nu i se clinti.

— Ceea ce spui tu nu-i nimic altceva decât un compromis neprincipial, spuse el încet.

Ozollapa îşi duse mâinile la spate şi-şi plecă fruntea.

— Vasăzică, aşa: ieri am încuviințat arestarea Zentei Saukuma, am aprobat rechizitoriul, am înaintat dosarul la tribunal, iar azi, când inculpata şi-a primit pedeapsa, să vin tot eu şi să cer anularea sentinței şi efectuarea unor cercetări suplimentare pe marginea cazului. Şi în asta tu vezi principialitate!

— Întocmai. Va fi o atitudine principială, curajoasă şi dreaptă!

Ozollapa tăcea. Înțelegea şi el că un procuror trebuie să aibă convingerea intimă, de nezdruncinat, a faptului că hotărârea pe care a luat-o este singura hotărâre justă. În cazul Zentei Saukuma, Dzenis îi zdruncinase această intimă convingere.

Da, fireşte, în orice cauză penală este necesar să se stabilească precis latura obiectivă a infracțiunii, detaliile ei. Dar asta reprezintă doar o parte din munca anchetatorului. Nu mai puțin important este să se afle ce anume l-a determinat pe individ să comită fărădelegea respectivă. Misiunea anchetatorului este şi de a analiza comportarea acuzatului, mobilurile faptelor

săvârşite, de a încerca să le găsească explicaţiile cuvenite, cel puţin din punctul de vedere al acuzatului însuşi. Da, o asemenea analiză în cazul Zentei Saukuma nu s-a făcut.

Vântul conteni, arborii stăteau neclintiţi, temându-se parcă să nu tulbure cugetarea adâncă a procurorului-şef.

— Ecuaţie cu mai multe necunoscute, glăsui, în sfârşit, Ozollapa. Apoi se întoarse spre Dzenis. Bine, să mergem. Masa probabil că e gata. Iar după aceea ne vom duce pe ţărm, să contemplăm puţin marea.

Capitolul III

1

În comparaţie cu centrul oraşului, zgomotos şi înţesat de lume, îngusta stradă Vairoga i se păru lui Dzenis cu desăvârşire pustie şi cufundată-n tăcere. Şi, cu toate că era, cum s-ar zice, chiar în toiul zilei, arareori i se nimerea în cale pe strada asta vreun trecător. Uruind şi scârţâind jalnic din toate încheieturile, înainta ca o raţă pe caldarâmul stricat un camion solitar.

— Aşa capitală mai zic şi eu, îi făcu blând din ochi Dzenis lui Trubeks. Nu ne-am depărtat nici la o sută de metri de strada principală, că ne-am şi pomenit în plin peisaj rural.

De-a lungul trotuarului se întindeau garduri de ostreţe, vopsite în cele mai surprinzătoare culori. Dincolo de ostreţe se înfăţişau privirii grădini frumos îngrijite. Pâlcuri de salcâmi şi tufe de măcieşi adăposteau de ochii trecătorilor casele cu sau fără etaj, învăluite toate în viţă sălbatică.

Dzenis rupse o crenguţă de iasomie ce se apleca de după gard în stradă.

— Parcă-s vrăjit! De când mă ştiu nu pot trece nepăsător pe lângă o tufă de iasomie în floare, rosti el.

Curând Trubeks îi arătă procurorului o casă de lemn cu etaj, părăginită, semănând cu o rudă săracă înconjurată de confraţii ei în haine de sărbătoare.

Casa se înălţa în mijlocul unui teren viran, pe care

numai în mod convențional puteai să-l numeşti grădină. Câțiva copaci închirciți se zgribuleau ca nişte sărmani pe la colțuri, ruşinându-se parcă de starea lor jalnică.

Trubeks deschise portița şi-l invită pe Dzenis să intre primul.

Din casă ieşi o femeie între două vârste, cu o găleată în mână. Fără a mai coborî treptele, zvârli lăturile chiar în fața uşii. Femeia stătea cu spatele la portiță, dar procurorul şi anchetatorul o recunoscură pe dată.

— Ziua bună!

Speriată, femeia se-ntoarse cu fața în partea de unde venise glasul. De surprindere, scăpă găleata din mâini.

— Tovarăşu' cetățean procuror!

— El în persoană, confirmă Dzenis. Şi anchetatorul. Trubeks, colegul meu. Am impresia că ați avut ocazia să faceți cunoştință şi cu dânsul. Vă mai amintiți, el a fost aici în ziua când vecina dumneavoastră a fost găsită ucisă în casă.

Nemaiştiind, din pricina buimăcelii, ce să facă cu mâinile, Genoveva Ščepe ba şi le ştergea de fustă, ba şi le vâra sub şorț.

— Păi eu... nu ştiu nimic mai mult... Nu pot să spun... zău...

Dzenis încercă s-o liniştească.

— Nu e cazul să vă tulburați, noi am venit doar aşa, în treacăt, să mai schimbăm o vorbă, să vedem cum o mai duceți cu viața acum.

— Rău, tovarăşu' cetățean procuror, începu să turuie Genoveva, biruindu-şi emoția. Am doi copilaşi pe care trebuie să-i hrănesc, să-i îmbrac. Că bărbățelul meu, fir-ar el să fie, ne trimite puține parale.

— Cum adică – vă trimite? se miră Dzenis. Păi nu mai locuieşte cu dumneavoastră?

— S-a angajat cu contract în Nordul îndepărtat. S-a

dus după leafă mai grasă, da, cum văd, o bea pe toată. Nouă ne trimite ce-i scapă printre degete. De copii nici nu se sinchiseşte, parcă n-ar fi ai lui.

Vestea aceasta stârni interesul lui Dzenis.

— Şi a plecat demult?

— Sfinte Dumnezeule! Încă din toamnă. Taman înainte de sărbători.

— S-o fi săturat pesemne de veşnicele scandaluri cu vecinii. De-aceea o fi plecat.

— Da de unde, ce vorbă-i asta! plesni din palme femeia. Când Kazimirs a plecat, bătrâna nici nu mai era în viață. Asta a fost taman la o săptămână după ce doctorița a găsit-o moartă.

— Şi în ce loc anume s-a dus? îndrumă Dzenis discuția pe făgaşul cuvenit.

Genoveva încercă să-şi amintească.

— Tfu, ducă-se pe pustii, iar am uitat cum îi zice. Nurinsk ori poate Murilsk.

— Nu cumva Murmansk? dădu să-i vină în ajutor Trubeks.

— Nu, nu, altfel.

— Poate Norilsk?

— Aha, aha, chiar ăsta-i!

Dzenis şi Trubeks schimbară o privire între ei.

— Dar de ce stăm în prag? spuse procurorul. Oare gazda nu ne invită în casă?

Femeia se fâstâci.

— De ce nu, poftiți, numai vă rog să iertați deranjul. Urcând sus în casă, constatară că familia Ščepis ocupa acum ambele camere.

— Bătrâna Lorence figura singură pe repartiție, se lansă în explicații Genoveva. După moartea ei odaia a rămas goală. Am umblat până n-am mai putut, m-am tot rugat de ei până mi-au dat-o.

— De ce să nu v-o fi dat? Doar aveți doi copii. Dzenis deschise şi închise de câteva ori uşa ce unea cele două camere.

— Acum n-o mai încuiați. Dar înainte o blindați cu hârtie încleiată.

— Eu n-am făcut aşa ceva. Asta o făcea ea, numai ea. Procurorul făcu câțiva paşi prin cameră, se opri în dreptul ferestrei şi aşa, ca într-o doară, o deschise.

— Frumoasă grădiniță au vecinii dumneavoastră!

Într-adevăr, fereastra nu era prea sus de la pământ. Orice bărbat putea uşor să sară în curte.

Dzenis cercetă pervazul, apoi se aplecă în afară şi se uită cu atenție la zidul de sub fereastră. Deodată se întoarse spre gospodină.

— Soțul dumneavoastră-i şofer, dacă nu mă-nşel.

— Şofer, bunînțeles, că altceva ce să fie, încuviință Genoveva.

— Unde lucra înainte de a pleca în Nord?

— La întreprinderea de transporturi, pe camion.

— Şi pleca des în deplasare?

Femeia dădu din mână a lehamite.

— Pot să spun că nici nu-l vedeam pe-acasă. Înainte de a se angaja în Nord, aproape o lună încheiată a stat la Kuldīga. Cică transporta lemne la gară.

— Asta când a fost, în octombrie?

— Păi da, toată luna lui octombrie.

— Şi în perioada asta n-a dat niciodată pe-acasă?

Genoveva Ščepe amuți pentru o clipă, apoi începu să turuie

— Nu, nu, n-a venit niciodată. Jur că n-a dat niciodată pe-acasă.

Dzenis iscodise aici pare-se tot ce era posibil. Se uită la ceas.

— Gata, Boriss. E timpul să mergem. La revedere,

gospodino!

În timp ce coborau scările, Dzenis îl trase de mânecă pe Trubeks.

— Ia hai să trecem o clipă pe la portar.

Portarul nu era acasă, dar la întrebările lui Dzenis răspunse cu plăcere nevasta acestuia.

— Da, ăsta-i adevărul curat, Kazimirs Ščepis n-a dat pe-acasă deloc în luna octombrie.

— Chiar niciodată?

— Pe el personal nu l-am văzut, ce-i drept e drept. Dar o dată... Păi cum să nu, asta a fost chiar în noaptea aceea când a fost ucisă Alīda Lorence. Am şi spus asta anchetatorului, cum că în seara aceea aveam musafiri. Am stat de vorbă până noaptea târziu şi la un moment dat am auzit un țipăt. Iar când i-am condus pe musafiri, am băgat de seamă că maşina lui Kazimirs era trasă în ulicioară. Îi cunosc maşina. Dimineața, de cu zori, am ieşit să mătur un pic strada, dar el plecase.

— La anchetă n-ați spus nimic de treaba asta, observă Trubeks.

— Da nimeni nu m-a întrebat de maşină.

Când Trubeks şi Dzenis ieşiră din curte în stradă, ultimul, aruncând o privire la casa cu etaj, spuse:

— Ceva-ceva începe să prindă contur, să iasă la lumina zilei.

— Da-da, au apărut unele elemente noi, consimți Trubeks. Şi orice s-ar spune, nu lipsite de importanță.

— Iar o importanță şi mai mare, fundamentală, au cele câteva fire de lână, agățate de marginea ascuțită a tablei din afara pervazului, spuse Dzenis. Va trebui să chemi de urgență martori, să fie scoase firişoarele acelea, iar apoi să cercetezi de unde provin, nu cumva sunt din hainele Alīdei Lorence!

2

De cum deschise uşa cabinetului, Dzenis îşi dădu seama că Sokolovski nu-i în toate apele. Căpitanul şedea la biroul său în cămaşă, cu mânecile suflecate şi răsfoia încruntat comentariile la codul de procedură penală.

— Cară-te de-aici la toți dracii! țipă el. N-am ochi să văd azi mutră de procuror!

— Cine oare l-a jignit pe micuțul nostru? întrebă pe un ton plin de compasiune Dzenis.

— Să mă jignească pe mine? se zborşi Sokolovski. Încă nu s-a născut ăl care-ar putea să mă jignească pe mine.

— Şi-atunci de ce-ai căşunat pe subsemnatul?

— Tu ştii bine, Roberts, cât de răbdător sunt eu la fire. Om liniştit, paşnic. Dar până şi pe mine m-a scos azi din răbdări Ozollapa al tău. Ia uite unde s-a găsit deşteptul!

— Ce, nu şi-a dat avizul, n-a semnat mandatul de arestare?

— Ai ghicit, de parcă ai fi fost de față! N-a semnat, catârul dracului! Nici într-un caz ca ăsta, clar ca lumina zilei! Două luni încheiate am alergat ca un copoi pe urmele acestei tâlhăroaice, până am găbjit-o. Şi-acum să clasez cauza, da?

Dzenis privi îngândurat pe fereastră.

— Ai avut probe serioase? Nu te-ai grăbit cumva să demonstrezi că omorul a fost dezvăluit şi să-i pasezi dosarul anchetatorului, să-şi mai bată, chipurile, şi el capul în continuare?

Căpitanul se bătu cu pumnul în piept.

— Bine, omule, nu-l cunoşti tu pe Sokolovski? S-a dus el o dată măcar să ceară avizul procuraturii fără a

dispune de probe? Eu mă zbat, iar voi faceți birocrație. Vă țâțâie fundul pentru orice aviz. Dacă, Doamne fereşte, justiția achită mai apoi pe careva?

Sokolovski se lăsă pe speteaza scaunului.

— Menirea noastră, dragă amice, este de a cerceta totul, de a ajunge la adevăr, de a aduna probe, continuă el. Iar forul chemat să aprecieze aceste probe, nu-ți fie cu supărare, este justiția. Numai că unii țin zor-nevoie s-o ia înaintea justiției, la cele mai mici dubii, sunt gata în final să claseze dosarul, deşi sunt convinşi că învinuitul n-are câtuşi de puțin mânuțele curate. Păi de-aia şi există justiția, ca să spună ultimul cuvânt.

Dzenis privi cu scepticism la Sokolovski, dar acesta nu-i observă privirea şi continuă tot mai înflăcărat:

— Ne-am obişnuit în ultima vreme să-i judecăm la repezeală pe huligani şi pe bişnițari, fără nicio anchetă preliminară. De ce n-am aplica acest principiu şi în asemenea cauze penale unde toate circumstanțele sunt clare, neridicând niciun dubiu. Să admitem cazul că a fost prins cu mâna în buzunar un hoț. Sunt martori. La ce bun să mai lungim pelteaua? La tribunal cu el şi gata socoteala! Nu-i nevoie de niciun fel de aviz. Ți-ai găsit! Ți se cere să întocmeşti un întreg maldăr de documente, să interoghezi martorii, să faci confruntări, identificarea persoanei, să întocmeşti actul de acuzare şi, în sfârşit, binevoieşte să-i aduci la cunoştință acestui pungaş materialele anchetei. Iar mai apoi, toată procedura asta o va repeta tribunalul!

— Regulile de procedură trebuie respectate. Inculpatul trebuie să aibă timp să-şi pregătească apărarea.

— Cum să nu, să aibă timp ca să-şi poată fabrica tot felul de gogoşi, iar martorii să uite tot. Nu, amicilor, anchetatorul trebuie scutit de cauzele penale mărunte.

Şi-atunci el va avea mai multe posibilităţi spre a se ocupa de infracţiunile grave, complicate. Şi-atunci lui Ozollapa al tău nu-i va mai ţâţâi fundul în faţa fiecărui aviz, ca sectoristului Jezupāns. Ăluia îi era frică să încheie până şi un proces-verbal de constatare a crimei – dacă, Doamne fereşte, nu se lămuresc lucrurile, trag eu ponoasele.

— Jezupāns?

— I s-a dus buhul în toată Vilaka. Vine o dată la el o bătrânică – una Kārkliete – şi zice:

„S-au prăpădit, vai, găinuşele mele, toate treisprezece câte le-am avut, şi porumbaca, şi pestriţa, şi negruţa...”

„Au dat ortul popii?”

„Nu, fiule, mi le-au furat hoţii. Cum mă scol diminicioară, fuga la ele, şi ce-mi văd ochii? Poiata dărâmată, iar găinuşele mele – ioc-ioc.”

Jezupāns ia un formular de proces-verbal şi se pregăteşte să scrie.

„Găinile erau înregistrate?” o întreabă el pe băbuţă.

Femeia nu pricepe ce vrea să zică întrebarea asta.

„Cum dovedeşti că găinile erau ale matale?”

„Doamne sfinte, da am martoră pe vecina mea. Una porumbacă, alta cu coada neagră...”

„Bine, bine, da impozitul pe găini l-ai plătit?”

„Ce impozit, maică?” Coşul din mâna băbuţei – buf pe duşumea.

„Apropo – îi dă înainte Jezupāns – mata locuieşti în raza oraşului, nu? Dar, precum se ştie, în oraş e strict interzis să ţii animale domestice. Şi-atunci îmi dau cu părerea că matale n-ai avut nici picior de găină prin curte.”

Şi-aşa năucită, bătrânica se pierdu cu totul, dar se dezmetici îndată, pricepând încotro bate el.

„Vai de mine, ce tot zic eu c-am avut? Da-i la mintea

oricui că n-am avut.”

Băbuța bate-n retragere, iar Jezupāns rupe formularul şi zvâr la coş cu el.

— Bine, să lăsăm pe altă dată filozofarea, întrerupse Dzenis obişnuita improvizație a căpitanului Sokolovski. Acum avem de discutat o chestiune serioasă. Ozollapa al nostru nu-i nici pe departe un capsoman, aşa cum îl încondeiezi tu. El a făcut recurs împotriva sentinței judecătoreşti în cazul Zentei Saukuma. Tribunalul Suprem a casat-o. Trebuie să procedăm la o nouă anchetă. Cazul i-a fost încredințat lui Trubeks. Eu îl voi ajuta pe parcurs, iar tu urmează să rezolvi la rândul tău o seamă de chestiuni operative. Îți dai şi singur seama că tărăşenia-i destul de încâlcită, va trebui să lucrăm acătărea.

— Fii mai concis, Roberts! Spune-mi ce trebuie făcut.

Dzenis îşi scoase din buzunar blocnotesul.

— Au apărut o seamă de circumstanțe interesante. Eu şi Trubeks am trecut pe la Genoveva Ščepe. Apropo, dumneaei ocupă acum ambele camere.

— Vasăzică, moartea Alīdei Lorence i-a fost dumneaei în avantaj.

— Aşa reiese, consimți Dzenis. Apoi, vreau să-ți spun că în partea din afară a pervazului am descoperit nişte fire de lână. Am depistat-o pe croitoreasa la care Alīda Lorence îşi cosea din când în când, şi acolo am găsit şi un rest din materialul respectiv. Concluziile expertizei au stabilit că firele descoperite de noi sunt din paltonul bătrânei, dispărut fără urmă.

— Într-un cuvânt, versiunea ta se confirmă: lucrurile au fost scoase afară pe fereastră.

— În al treilea rând: Kazimirs Ščepis s-a aflat toată luna lui octombrie în deplasare. Nevastă-sa afirmă că în perioada aceasta el n-a venit niciodată acasă. Nevasta

portarului însă zice că în noaptea crimei, când a auzit țipetele acelea sus la etaj, a văzut şi maşina lui Ščepis staționată în ulicioară, în sfârşit, ultima şi cea mai importantă descoperire: Kazimirs Ščepis, la fel ca şi Zenta Saukuma, a întins-o imediat după moartea Alīdei Lorence la Norilsk. Două persoane din acelaşi imobil pleacă în chiar acelaşi timp la Norilsk. Nu-i oare o coincidență prea stranie?

— Oho, frățioare, păi aici nu-i vorba doar de un firicel, de care să te agăți, ci de un odgon în toată regula, îşi frecă mâinile satisfăcut căpitanul Sokolovski.

— Tocmai capătul acestui odgon şi vreau eu să ți-l plasez ție.

Telefonul de pe birou zbârnâi. Căpitanul ridică receptorul.

— Miliția judiciară la aparat, răspunse el. Vă ascult, tovarăşe locotenent-colonel… Unde ați spus, la Rūpniecības?… Da, da, se pare că-i mâna lui Džumbs Roşcatul… Am înțeles, să trăiți, plec într-o clipă.

Sokolovski puse receptorul în furcă şi-şi luă tunica de pe speteaza scaunului.

— Audiența a luat sfârşit. Sănătate, Roberts! Dacă dibuiesc ceva, îți dau pe dată de ştire.

3

De cum se lumină de ziuă, prinse a cerne de sus o ploaie călduță, primăvăratică. Spre amiază însă se preschimbă într-o burniță aşezată, astfel încât străzile erau învăluite acum în cea mai autentică ceață londoneză. Din pricina ei, geamurile de la ferestre se aburiră. Odaia amintea de o cabină într-un vapor plutind în larg pe o mare cu cețuri.

Avocatul Robežnieks stătea la fereastră, scrutând cu privirea vălurile plumburii. Ziua de lucru luase sfârşit. Sala de consultații juridice era acum pustie, colegii plecaseră cu toții acasă.

Zbârnâitul telefonului sfâşie cu brutalitate liniştea cabinetului. Deşi aştepta acest telefon, Robežnieks tresări.

„Nervişorii dumitale au cam început s-o ia razna, tinere!” se mustră în gând avocatul şi ridică receptorul.

— Alo! Da, la telefon... Fireşte, pot. La dumneata? Bine, vin.

Zece minute mai târziu, avocatul urca scările la etajul superior al unui imobil din capătul străzii Gorki. Îi deschise uşa chiar Maiga Strautkalne.

— Intră, te rog.

— O-o, două persoane într-un apartament de trei camere! se miră Robežnieks. Aşa mai zic şi eu.

— Ni l-a lăsat tatăl soțului meu.

— Generos socru aveți!

— Ați auzit de academicianul Strautkalns?

— Mai încape vorbă! Nu ştiam însă că sunteți rude.

— Acum doi ani, când lui Edvīns i-a murit mama, socrul meu n-a mai vrut în ruptul capului să rămână aici. Şi-a cumpărat o căsuță în Pobaži, chiar pe țărmul mării, şi s-a mutat acolo. Locuința din oraş i-a lăsat-o lui Edvīns. Mie nu mi-a rămas decât s-o mobilez după gustul meu.

Robežnieks trecu pragul uneia dintre încăperi şi se opri locului. Totul aici vorbea de bunul-gust al stăpânei şi de pasiunea ei pentru confort. Storurile oranj de la ferestre armonizau de minune cu legătura cărților din bibliotecă, cu cele două abajururi, atârnând ca două lalele de-o parte şi de alta a lampadarului, cu măsuța pentru cafea, frumos sculptată, precum şi cu multe

altele.

— Sunteți singură acasă?

— Soțul meu a plecat la pescuit. Se-ntoarce târziu sau chiar spre dimineață.

— În zi de lucru la pescuit?

Maiga ridică din umeri.

— La treburi dintr-astea nu mă pricep. Edvīns pretinde că numai în zilele de lucru peştele trage bine la undiță. Sâmbăta şi duminica n-are noroc. Fiindcă dau năvală – spune el – fel şi fel de cheflii, care fac mare tărăboi şi mai mult sperie peştele decât îl prind.

— Dar cu slujba ce face?

— Îşi ia adeseori de lucru acasă, putând astfel câteva zile să nu se ducă la institut.

— Şi cum se laudă? continuă Robežnieks cu întrebările. Mă refer la pescuit.

Amfitrioana deschise uşița bufetului şi se uită întrebător la musafir.

— Vin sau coniac?

— Dacă n-ai nimic împotrivă – coniac.

Maiga Strautkalne îi turnă în pahar avocatului coniac, iar ei puțin vin.

— Niciodată nu m-a interesat pescuitul lui Edvīns, spuse ea cu indiferență. Peştele i-l dă portarului nostru, care ne supraveghează maşina.

— Şi nu te pune pe gânduri pasiunea soțului pentru pescuit?

— La drept vorbind, de ce m-ar pune?

Robežnieks se fâstâci puțin.

— Mă gândesc...

— Iar eu nu mă gândesc şi nici nu vreau să mă gândesc la nimic. Nu sunt jurist şi nu mă ocup cu cercetările. Şi, în general, o femeie înțeleaptă trebuie să se mai facă uneori că nu aude şi la o seamă de lucruri să

mai închidă ochii. Dacă ai încredere în om, atunci n-are niciun rost să-ți împuiezi capul cu tot felul de suspiciuni. Iar dacă n-ai încredere, nu sta cu el nicio zi.

Robežnieks zâmbi.

— O fericire fără nori îți este hărăzită până la capătul vieții.

Maiga se uită nedumerită la musafir.

— De ce crezi astfel?

— Ştiu din proprie experiență.

— După câte-mi amintesc, n-ai fost niciodată însurat.

— Prin forța lor unită, duhurile cele bune m-au ferit de o treabă ca asta, confirmă avocatul. În schimb, am deseori prilejul să pledez la procesele de divorț. Astfel am descoperit o importantă legitate.

— Sunt curioasă să ştiu care anume?

— Există o categorie de femei pentru care soțul nu reprezintă decât o formă de expresie a proprietății lor personale. Ferească Dumnezeu să pice întâmplător cu ochii pe vreo altă femeie. Pe dată începe pânda, scenele de gelozie. Sau şi mai frumos – se duc glonț la serviciul soțului şi se plâng la organele obşteşti. Rezultatul e întotdeauna acelaşi: divorțul.

— Dar pe mine nu mă incluzi în această categorie, nu-i aşa? Şi-apoi, eu nici în preziceri nu cred. Spune-mi mai bine un lucru: ai aflat ceva?

— Am aflat. Omul care ne interesează locuieşte la şaizeci de kilometri depărtare de Riga. Ferma „Laudobeli”. În seara asta am putea să-i facem o vizită şi să ne întoarcem nu prea târziu, cum de altfel am şi convenit. Va trebui să discuți dumneata cu dânsul.

— De una singură?

— Presupun că aşa va fi mai bine. Dar voi fi şi eu acolo, undeva pe-aproape.

Maiga se ridică în picioare.

— Eu n-am experiență în ale conspirației, dar facă-se voia dumitale. Dă-mi informațiile necesare.

Ivars se uită cu admirație la această femeie. Ce bine era că se declarase de acord chiar ea însăşi să-i dea o mână de ajutor. Greu şi-ar fi putut imagina un aliat mai de nădejde.

Dreaptă şi largă, sticlind ca un paloş, Şoseaua Pskovului îşi croia cale prin păduri şi lunci, se aşternea peste văgăuni şi râuri. „Moskvici”-ul vişiniu lăsase în urmă Baloži, Garkalne, Vangaži... Ştergătoarele abia pridideau să înlăture stropii de ploaie de pe parbriz.

Fără să-şi dezlipească privirea de la asfalt, Ivars trăgea cu coada ochiului la însoțitoarea sa. Un desiş de şuvițe moi era părul ei blond; pe obraz – nici urmă de fard, doar buzele discret date cu ruj. Robežnieks şi-o imagină pe Maiga într-o rochie de vară cu mânecuțe scurte, plimbându-se împreună cu dânsul de-a lungul țărmului nisipos al mării, vedea parcă aievea cum străluceşte în lumina soarelui crepuscular puful auriu de pe brațele ei dezgolite, în clipa când scutură scrumul de la țigară.

În viața lui îi fusese dat să întâlnească multe femei. Dar niciuna dintre ele nu deşteptase într-însul acel sentiment autentic. Unele îl plictiseau prea repede, cu altele se întâlnea în continuare, dar îl călăuzea statornic un principiu: tot ce are un început, trebuie să aibă şi un sfârşit. Flirturile lui se curmau în linişte, fără păreri de rău şi fără drame.

Cu Maiga însă lucrurile stăteau altcumva. De la o întâlnire la alta, Ivars simțea tot mai mult că femeia aceasta imprimă vieții sale un nou sens, acela care te face să aştepți nerăbdător să se-nfiripe ziua următoare.

La kilometrul treizeci şi opt, acolo unde şoseaua se

bifurcă, iar într-o parte se înalță restaurantul „Sēnite”, Robežnieks o coti la stânga. Ploua. Drumeagul îngust şi plin de apă o ținea acum numai şerpeşte, dintr-o cotitură abruptă într-alta, dar avocatul nu micşora viteza.

Dincolo de podul peste Brasla, Ivars Robežnieks părăsi asfaltul şi opri maşina pe acostament. Din locul acela porneau trei drumuri vicinale şi toate trei se pierdeau în desişul pădurii. Ivars cercetă îndelung indicatoarele, consultă blocnotesul şi în cele din urmă alese drumul din mijloc. Pini înalți, cu ramurile îngemănate, închipuiau de-a lungul drumului un tunel sumbru. Maşina înainta tot mai încet, aflându-şi parcă făgaşul pe pipăite printre hopuri şi hârtoape. Robežnieks încercă să aprindă faza mică, dar lumina se dispersa în şiroaiele pluviale, slăbind şi mai mult vizibilitatea.

După vreo doi kilometri de mers, pădurea se rări şi drumul o lua prin câmpie. Chiar la marginea pădurii, în umbra unor arbori maiestuoşi, sta pitulată o căscioară. Undeva, în apropiere, înnegrea o veche uscătorie de snopi.

Robežnieks alese un loc mai ferit unde să parcheze maşina şi o întoarse cu fața spre drum. În acest fel nu putea fi observată din casă şi nici nu ar fi incomodat eventuala trecere a cuiva pe acolo.

Întunericul se îndesea cu repeziciune. Ivars încuie maşina şi se îndreptă împreună cu Maiga spre căsuță.

O lumină palidă clipea la una dintre ferestre.

— Locuieşte singur, şopti Ivars. Înseamnă că-i acasă. În rest, totul rămâne aşa cum ne-am înțeles. Şi să nu ai emoții.

— Bine, mă duc, rosti Maiga, tot în şoaptă.

— Eu voi sta aici. În caz de ceva…

Maiga încuviință din cap. Apoi, cu paşi repezi,

se-apropie de uşă şi ciocăni precipitat.

Uşa se deschise încetişor, parcă în silă. În prag apăru silueta unui bărbat uscăţiv şi cărunt, cu pieptul supt şi cu nişte mâini peste măsură de lungi. Într-o mână ţinea felinarul. Avea obrajii cuprinşi de o roşeaţă nesănătoasă, buzele crăpate, iar pielea ca pergamentul. Fruntea înaltă, povârnită şi ţeasta pleşuvă îi dădeau o înfăţişare sinistră.

— Ce doreşti dumneata?

„Ia te uită ce ghiuj! îşi zise în sinea lui Robežnieks, urmărind de după o tufă de ienupăr întâlnirea celor doi. O s-o scoată oare Maiga la capăt cu el?”

Bătrânul îi îngădui musafirei să intre în casă şi uşa se închise la loc. Ivars avu impresia că întunericul se făcuse mai dens şi mai înfricoşător. O creangă de ienupăr atinsă din întâmplare îi scutură în faţă reci picături de apă. Avocatul mai adăstă câteva clipe, apoi, tupilându-se, străbătu în goană curtea, se-apropie tiptil de casă şi strecură o privire prin fereastra luminată.

Odaia, mobilată modern, nu era câtuşi de puţin în ton cu acea imagine jalnică pe care ţi-o oferea căsuţa pe dinafară. Peretele din partea opusă era acoperit până sus de tot de rafturi pline cu cărţi – câteva serii de opere şi un număr considerabil de alte tomuri. Maiga şedea liniştită într-un fotoliu confortabil. Bătrânul se plimba nervos încoace şi încolo prin odaie, gesticulând întruna. Se vedea clar că era alarmat şi furios. Robežnieks însă nu putea să-şi dea seama ce anume îndrugă. Nu-i rămânea decât să se înarmeze cu răbdare şi să aştepte.

Ploaia conteni şi pâclele prinseră a se destrăma încetul cu încetul. Din nefericire, perdeaua joasă a norilor acoperea în continuare faţa lunii. Frunzele, tulpinile copacilor – toate în jur – erau ude leoarcă şi sumbre.

Pe neaşteptate, căruntul făcu un pas spre fereastră şi-ntr-o fracțiune de secundă o deschise larg. Robežnieks abia izbuti să-şi plece capul. Acum stătea ghemuit, mai bine zis proptit într-un genunchi, în cea mai incomodă poziție cu putință. În schimb avea posibilitatea să mai audă câte ceva. Bătrânul vorbea cu glas sacadat şi înăbuşit, de parcă ar fi dat cu toroipanul.

— ...de câte ori n-am prevenit-o eu pe Alīda. Dar ți-ai găsit să mă asculte. Tot neamul li-i aşa îndărătnic de când lumea. Şi fratesu-i la fel, şi bătrânul Lorence, taică-său. Încă prin anii treizeci, când Alīda avea în strada Gertrūdes o...

O pală de vânt zgâlțâi creştetul pinului şi un potop de picături mascate se prăvăliră, acoperind ultimele vorbe ale bătrânului. Când vântul amuți, Robežnieks auzi glasul Maigăi.

— Ați procedat cum nu se poate mai nechibzuit.

Brusc bătrânului i se muie glasul.

— Dumitale îți vine uşor să vorbeşti... Pe când eu... de câte ori nu mi-a fost dat să mă stăpânesc, ca să n-o sugrum cu mâinile mele. Regret că încă de-atunci n-am...

— Aşadar, dumneavoastră susțineți că bijuteriile trebuie să existe?

— Ba bine că nu.

— Atunci unde puteau să dispară?

— Habar nu am, *madame.*

— Poate Voldis...

— Robežnieks se ridică puțin să-şi mai îndrepte piciorul amorțit, şi, fără să vrea, atinse cu umărul o tufă de măcieş. O cracă udă, agățată de haină, se desprinse şi plesni cu zgomot în perete. Glasurile amuțiră pe dată. Cei doi stăteau pesemne cu urechile ciulite.

— Dumneata ai venit singură? întrebă cu suspiciune

în glas bătrânul, după o scurtă zăbavă.

— Doar v-am spus, îl asigură calm doctorița. Eu sunt interesată nu mai puțin decât dumneavoastră ca discuția să rămână între noi.

— Cine atunci zgreapțănă pe-afară?

— E o vreme de groază, bate vântul, plouă.

Robežnieks încremeni locului, apoi, în taină, se furişă din curte şi se piti după tulpina groasă a unui pin. De-acolo observă cum bătrânul scoase capul pe fereastră afară, privi în jur şi, liniştindu-se probabil, continuă discuția, însoțindu-şi vorbele de gesturi neîndemânatice.

După aproximativ o oră, Maiga ieşi din casă. Robežnieks îi veni în întâmpinare. Muteşte urcară în maşină.

Abia după ce ajunseră în şosea îşi îngădui Maiga să vorbească.

— Trebuie depistat de urgență un oarecare individ cu numele Voldis.

Robežnieks îi adresă o privire plină de recunoştință.

— Lasă... O să discutăm mai târzia despre toate. Acum trebuie să stai liniştită, să-ți treacă emoția. Aceste două ceasuri ți-au solicitat atâta încordare. Îți rămân recunoscător la infinit. Încearcă acum să te gândeşti la altceva. N-ai vrea să-ți rezemi capul de umărul meu?

4

Viktor Sokolovski sări din aşternut şi rămase în capul oaselor. Un zbârnâit strident. Aşa. Degetul pac pe butonul deşteptătorului. Era gata să întindă mâna să-şi ia pantalonii, dar se dezmetici la timp. Şi se tolăni din nou, cu voluptate, în pat.

Încă din anii de şcoală deprinsese obiceiul de a pune deşteptătorul să sune în noaptea de sâmbătă spre duminică. Astfel gusta îndoit farmecul zilei de odihnă, fiindcă atunci când, dis-de-dimineață, zbârnâia soneria, putea să nu se scoale, ci să se cufunde iarăşi în somn.

În dimineața aceea însă nu-i fu dat să se răsfețe. Janina se şi sculase. Şedea în fața toaletei şi-şi pilea unghiile. Viktor îi admira din pat spatele gol.

Simțindu-i parcă privirea, ea întoarse alene capul.

O părere de zâmbet îi înflori pe buze. În clipa aceea semăna cu o fetiță, fapt care-i prilejui lui Viktor o satisfacție aparte.

— Scoală-te, somnorilă, îi făcu ea cu ochiul. Ia te uită ce vreme-i afară! Azi marea o să fie superbă.

— Marea? rosti îngândurat Sokolovski.

— Ce-i cu tine, ai uitat? Doar tu singur te-ai lăudat că mă duci dumineca asta pe țărm.

— Ai dreptate, recunoscu Sokolovski coborând din pat şi apucând halterele. Dar nu-ți ies socotelile întotdeauna după cum ai vrea.

Janina se posomorî.

— Iar ai de lucru?

— Da, trebuie să mă duc într-un loc.

Chiar la ceasul acela Genoveva Ščepe se întorcea acasă de la piață. Într-o mână ducea o coşcogea sacoşă cu felurite cumpărături, iar cu cealaltă îl cărăbănea pe Juziks, ştrengarul ei de trei anişori, care nu voia în ruptul capului să meargă acasă.

De fapt, nici pe Genoveva n-o trăgea ața acasă. Era pustiu acolo fără Kazimirs, zdrahonul acela oacheş şi pletos al ei. Când intra el, odăița lor i se părea întotdeauna mult prea strâmtă şi tavanul mult prea scund ca să-l încapă. Drept e că-i plăcea dumnealui,

trântorul, să mai tragă la măsea, ce să-i faci. Când nu întrecea măsura, se târa până acasă şi se culca în antreu, pe cojocelul lui. În schimb când turna într-însul peste măsură, atunci n-aveai decât să stai în banca ta şi să nu crâcneşti. Ferească Sfântul să-i fi apărut atunci în fața ochilor bătrână Lorence! Pe loc îl apucau toate năbădăile.

„Burghezoaică bătrână, scorpie!” scrâşnea el din dinți, amenințând cu pumnii lui ca două baroase.

Iar acum, parcă dracu l-a ispitit şi l-a dus cine ştie unde pe Kazimirs al ei. Şi nu scrie un rând scârnăvia. Tu stai şi dă-te de ceasul morții, macină-ți sănătatea! Milițienii şi procurorii nu te lasă să trăieşti, veşnic fac cercetări în legătură cu blestemata aia de bătrână.

Genoveva se apropie de portiță şi se opri locului. Inima începu să-i bată în piept ca un ciocan. Întors cu spatele spre portiță, stătea în pragul casei un tinerel trupeş într-un costum sport şi cu o geantă la subsuoară. Ceva din făptura acestui om îi părea cunoscut Genovevei.

La scârțâitul portiței, bărbatul se întoarse. Purta ochelari de soare. Genoveva îl privi țintă în față. Nu, nu-l mai văzuse nicăieri pe omul acesta.

— Locuiți în apartamentul trei, nu-i aşa? Necunoscutul făcu un pas în întâmpinarea Genovevei. Bună ziua, eu sunt de la administrația imobilelor. Trebuie să verific dacă planşeele şi pereții sunt în bună stare.

Fără a mai aştepta răspunsul, acesta o porni fuga pe scări în sus, la etaj. Genoveva o luă în urma lui.

Intrând în cameră, necunoscutul scoase imediat din geantă o cutie plată cu nişte pârghii şi beculețe la care cuplă un cablu electric terminat cu o măturiță. Genoveva urmărea cu gura căscată cele ce se petreceau

sub ochii ei, uitând de toate treburile casnice şi de Juziks. Omul mânuia măturița ca pe un aspirator, purtând-o pe toți pereții, prin toate cotloanele şi de-a lungul duşumelei. Apoi bocăni peste tot cu un ciocănel şi-şi notă ceva în blocnotes.

— Nu cumva au de gând să ne mute? îşi recăpăta femeia darul vorbirii. Aşa s-a-ntâmplat şi cu vecinii noştri. Au venit şi-au tot verificat la ei, până i-au scos din casă.

— Nu, nu, totul e-n ordine, murmură drept răspuns necunoscutul, care se vedea cât de colo că nu-i dispus să stea la taclale. Bojdeuca se mai ține încă. Dar nu-i strică din când în când câte o verificare; mai ştii, se iveşte pe undeva vreo crăpătură.

Apoi îşi puse instrumentele la loc, îşi luă ziua bună şi plecă.

5

— Arz-o focul de rablă!

Un şofer tinerel, într-o bluză viu colorată, scuipă cu năduf. De dimineață se căznea şi nu izbutea nicicum să urnească din loc „Z.I.L.” -ul său de cinci tone. Inițial se părea că de vină-i acumulatorul. L-au schimbat. Acum nu mai făceau scântei bujiile. În cele din urmă se lămuri că toată beleaua se trage de la carburator, dar nu izbuteau cu niciun chip să-l regleze.

La parcul auto al întreprinderii de transporturi ziua de lucru era în toi. Soseau, plecau mereu maşini. În văzduh stăruia uruitul necontenit al motoarelor. Pauza de masă se terminase de mult, dar şoferul cu bluza viu colorată încă nu reuşise să plece în cursă. În sfârşit, îi veni în ajutor mecanicul de coloană, şi lăcătuşul. Acum

îşi vârâră tustrei capetele sub capota motorului, străduindu-se să descopere pricina defecțiunii.

— Am curățat toți jiglorii, spuse şoferul.

— Pompa de benzină funcționează? întrebă mecanicul.

Pierzându-se în presupuneri, lăcătuşul se scărpina îngândurat la ceafă.

— Nu mai aveți nevoie de un specialist? răsună în spatele lor un glas.

Cei trei se ridicară concomitent şi îşi întoarseră capetele. Dădură cu ochii de un bărbat spătos, îmbrăcat într-un sacou verde.

— Ce-o mai vrea şi caricatură ăsta? Şoferul era furios pe lumea întreagă.

Necunoscutul clătină din cap.

— Eu vin la voi cu cele mai bune intenții, vreau să vă ajut, să vă împărtăşesc, ca să zic aşa, din propria mea experiență, iar dumneata de colo mi-o trânteşti – caricatură!

— Am mai văzut noi experimentați dintr-ăştia! urmă pe acelaşi ton bluză colorată.

— Degeaba te zburleşti la mine, tinere. Mergeam odată cu Jezupāns pe strada Dzirnova. Deodată, maşina stop! Şi nu se urneşte nici de-ai crăpa. Pe loc se şi găsesc, fireşte, sfătuitori. Fiecare-şi dă cu părerea. Unul zice de carburator, altul de sistemul de aprindere. Iar un țânc de vreo doisprezece ani sare de colo şi-l trage pe Jezupāns de mânecă: „Nene, da benzină mai are maşina matale?” Ne uităm noi – rezervorul uscat! Iar dumneata mai vorbeşti!

— Gata, termină cu gogoşile! Spune mai bine de unde ai răsărit, eşti cumva dintr-ai noştri? întrebă împăciuitor şoferul.

— Dar ce, n-am mutră de şofer?

Mecanicul zâmbi.

— Ba nu, se pare că eşti de-ai noştri; hai vino aici la noi să te umpli de parale. Că-i o nevoie de şoferi, mamă-mamă!

— Se câştigă bine la voi?

— Cum să nu, îi ţinu mecanicului isonul şoferul cu bluza colorată. De-ai şti ce curse facem! Moscova, Leningrad, Chişinău. Indemnizaţii de deplasare, prime.

Necunoscutul strânse din umeri.

— Nu-mi prea vine a crede. Am un prieten care a lucrat aici, dar n-am observat să se fi îmbogăţit.

— Cum îl cheamă?

Necunoscutul scoase din buzunar un pachet de ţigări „Prima", le oferi la toţi şi-şi aprinse şi el una.

— Ščepis Kazimirs.

— Ia te uită cine era! pufni în râs şoferul. Ăstuia nu-i ajunge niciodată. Bagă într-însul o juma de vodcă şi o roată de cârnat numai la micul dejun.

— Nu cumva din pricina beţiei a şi fost dat afară?

— Nu, din altă pricină.

— Dar el nu mi-a spus nimic.

— Asta s-a-ntâmplat as-toamnă, prin octombrie, parcă. Da, da. În octombrie brigada noastră a lucrat toată luna la Kuldīga, în deplasare. Iar el făcea ce făcea şi-o tot zbughea-n capitală. Îl mâna, se vede, dorul după muiere. Şeful de brigadă ne interzisese cu străşnicie să plecăm. Dar cu Kazimirs nu te puteai juca. Într-o noapte, pe furiş, a întins-o. A gonit, pesemne, cu o sută la oră. Şi i-a picat în plasă unuia de la controlul circulaţiei. Viteză excesivă. I s-a încheiat proces-verbal, s-a comunicat la întreprindere. Că la noi aici e disciplină, nu glumă, ca la mănăstire.

— Excesul de viteză nu-i chiar un păcat de moarte, observă omul cu sacou verde.

— Aşa e, fireşte, încuviință mecanicul. Dar pe el l-au pedepsit mai ales pentru cursa clandestină pe care a făcut-o.

— L-au tăiat de la prima trimestrială, preciză şoferul. Asta l-a ofticat, se-nțelege. Şi-atunci şi-a dat omul demisia şi salutare. Băieții spun că s-a dus în Nord.

— Nu-i rea ideea. Trebuie s-o întind şi eu într-acolo, la un câştig mai gras. Mă duc la conducere să văd ce-mi oferă. Unde-i biroul?

Şeful serviciului cadre, un bărbat obez, cu gâtul abia cuprins de gulerul cămăşii peste care grăsimea atârna în falduri, era cufundat în maldăre de hârțoage. Gesticulând cu amândouă mâinile, îi spuse vizitatorului:

— Aşteaptă afară pe coridor, n-am timp de dumneata acum!

Vizitatorul parcă nici nu-i auzi vorba Se apropie de masă ținând în mână legitimația desfăcută.

Şeful cadrelor schimbă pe loc tonul.

— Nu mai dovedim cu treburile, tovarăşe căpitan. Ştiți câte avem pe cap. Nici nu se compară cu munca de la contabilitate sau de la serviciul exploatări. Noi lucrăm cu oamenii vii! Cadrele hotărăsc totul! Spuneți-mi cu ce vă pot fi de folos, tovarăşe căpitan?

— A lucrat într-o vreme la dumneavoastră şoferul Kazimirs Ščepis.

— Era o lichea, țin bine minte. Cât m-am zbătut să scap de el! Ce, iar a mai făcut vreo boroboața?

— Da de unde, nici pomeneală! Acum e fruntaş în producție, pus la panoul de onoare.

Şeful serviciului cadre înțelese că a scrântit-o şi schimbă pe loc macazul!

— Tocmai asta şi voiam să spun, ne-am căznit mult cu dânsul, ca să-l dăm pe brazdă, să-l reeducăm.

Vasăzică, truda noastră n-a fost în zadar, rezultatele au şi ieşit la iveală.

În ochii căpitanului Sokolovski jucau spiriduşi veseli.

— Anul trecut Ščepis a avut un necaz. Țineți minte, atunci când s-a dus la Kuldīga la Riga. Mă interesează data exactă a acestei întâmplări.

Şeful cadrelor se înveseli ca prin farmec. O asemenea întorsătură a lucrurilor îi convenea de minune.

— O clipă, vă rog, vă spun chiar acum…

Scotoci în dulap, scoase de-acolo nişte dosare groase cu acte şi se apucă să le răsfoiască. În sfârşit, găsi ce căuta.

— Poftiți, vă rog, ăsta-i documentul. Tovarăşul Ščepis a plecat la Riga în noaptea de unsprezece spre doisprezece octombrie.

În noaptea de unsprezece spre doisprezece octombrie? Unsprezece a fost joi. Rezultă că portarul şi nevasta lui n-au greşit afirmând că au auzit țipete joi seara, târziu, şi că-n aceeaşi noapte au văzut maşina lui Ščepis în ulicioară. Documentul confirma în mod oficial depozițiile lor.

— Vă rog să-mi dați o copie adeveritoare de pe acest act.

— Imediat, în cinci minute va fi gata.

Şeful serviciului cadre era fericit că s-a descotorosit atât de lesne de un asemenea vizitator.

Peste o jumătate de oră, părăsind biroul, Sokolovski se-ntâlni iar față-n față cu şoferul în bluză colorată; acesta fugea spre maşina lui cu foaia de parcurs în mână.

— Totu-i în ordine, plec.

— De fapt, ce-avea maşina? îl întrebă Sokolovski.

— N-avea benzină! Ha-ha-ha!

6

Trenul electric de dimineață gonea spre Riga. Numărul călătorilor sporea de la o stație la alta. La Majori vagoanele erau ticsite, dar cu toate astea se mai găsi loc şi pentru cei ce se îmbulzeau pe peronul gării Dzintari.

Boriss Trubeks stătea înghesuit în colț, lângă uşă.

— Lasă-mă să trec, tinere! Un pasager încerca să răzbească până la uşă pe lângă Trubeks, ca să poată ieşi mai iute – trenul se apropia de Riga.

Străbătând pasajele subterane, torentul de oameni se revărsă în piața gării. Trubeks iuți pasul, să nu întârzie la serviciu. Gunārs Dzelzītis se şi afla la locul său şi lovea cu un deget claviatura maşinii de scris. Avea o mină total nefericită.

— Se scurg termenele la trei procese, iar tu stai şi împuşti câte o literă la maşină. Îți trebuie o jumătate de zi ca nimica până izbuteşti să bați un rechizitoriu.

— Dactilografa e, bineînțeles, ocupată ca de obicei, turnă gaz pe foc Trubeks.

— Scrie pentru conducere raportul la sesiunea Comitetului executiv. Poți oare s-o mai sâcâi şi cu asemenea chestiuni banale?!

— Ştii ceva, am văzut ieri un film colosal! Un film polițist maghiar. Acolo anchetatorul nu scrie niciun fel de procese-verbale şi nici nu iroseşte kilograme de hârtie, ci creează cu mintea şi foloseşte blocnotesul. În schimb are la dispoziție dictafon, aparat de filmat, laborator portabil şi maşină de scris. Astfel nu se pierde niciun minut din activitatea operativă.

— Pesemne că stau prost cu arhivele. N-au unde să depoziteze ditamai tomurile. De aceea nici nu mâzgălesc

atâta hârtie.

Gunārs vârî în maşină o foaie albă.

— Totuşi fără pic de documentație nu se poate, replică Trubeks.

— După cum nu se poate nici să dresezi procese-verbale pentru orice fleac. Ți-aminteşti de cazul acela cu furtul motocicletei, întâmplat mai deunăzi: au fost atunci interogați cincizeci şi şase de trecători, dar niciunul dintre ei n-a văzut cu ochiul lui cum s-a comis fapta. Şi pentru fiecare depoziție în parte s-a întocmit câte un proces-verbal minuțios. A ieşit până la urmă un tomuleț de toată frumusețea.

— Din prea mult zel profesional?

— În general, da. Mărturie a dragostei de muncă. Altminteri ştii doar cum se întâmplă: îndeşi hârțoage la nimereală, umbli de ți se urăşte până dai de adevărații martori şi, cu toate astea, dacă ai scris puține hârtii, ți se reproşează că n-ai făcut nimic.

În acest moment uşa se deschise larg şi în prag se ivi chipul viguros al căpitanului Sokolovski.

— Salut pe leii procuraturii! rosti el cu glas tunător.

— Trăiască tigrii miliției! răspunse Gunārs.

Sokolovski ridică deasupra capului un pachet de culoare închisă, blindat cu sigilii de ceară.

— Na, Boriss, ia-ți în primire coletul cu livrare la domiciliu.

Trubeks prinse din zbor, ca pe o minge de baschet, pachetul de la Sokolovski.

— Rezultă că ai găsit totuşi câte ceva! exclamă el bucuros.

Căpitanul îşi propti cu mândrie mâinile în şolduri.

— Sokolovski să nu găsească? Ha!

— Hai, nu mă mai fierbe, bătrâne, desfă pachetul! glăsui Gunārs arzând de nerăbdare.

De regulă, lucrătorii de la procuratură nu se amestecau în cauzele penale de a căror urmărire se ocupau colegii lor. Dar cazul referitor la asasinarea Alīdei Lorence luase o întorsătură neobişnuită. Era unul din cazurile rarisime când procuratura ataca o sentinţă, cerând tribunalului să retrimită dosarul pentru cercetări suplimentare. Iată de ce toţi lucrătorii urmăreau acum cu atenţie cursul evenimentelor.

Sokolovski se lăsă cu toată greutatea trupului pe scaun şi-şi aprinse o ţigară.

— Atunci ascultaţi şi băgaţi la scăfârlie, copiii mei, începu el. De data asta am acţionat energic şi principial, aşa cum a făcut-o şi amicul meu Jezupāns, inspector de miliţie la Preili, când i-a trântit o amendă bătrânei Kārkliete.

— Iar ai început-o cu Jezupāns! oftă Dzelzītis. Totuşi nu pricep un lucru: de unde până unde a ajuns Jezupāns acum la Preili? După câte ţin minte, data trecută era la Vilaka.

Sokolovski se posomorî.

— Ei, Preili, Vilaka – ce importanţă are? L-au ridicat pe om în grad şi l-au mutat de la Vilaka la Preili, asta-i. Cum spuneam, o cheamă Jezupāns pe numita Kārkliete la el şi dă-i cu morala:

— „De ce, mătuşă, nu plăteşti amenda?"

Bătrâna cască la el ochii cât cepele, dar Jezupāns îşi vede de hârţoagele lui, le răsfoieşte.

„Tărăboi a fost? A fost! Geamurile au fost sparte? Au fost! Nevasta a fost bătută? A fost!"

Băbuţa mai-mai să leşine.

„Vai de mine şi de mine, de-a cui nevastă zici'mneata?... D-apoi eu fusei, maică, a bătută, pe mine m-a burduşit moşneagu meu. Nu eu fusei a care dădu fuga la'mneata să-l chemi pe moşneag şi să-i tragi o

săpuneală...”

„Păi eu ce zic? Ți l-am chemat şi i-am tras o săpuneală de zece ruble. Dar ce să scoți de la el? Bea tot, până la ultimul bănuț. Şi-apoi, bărbatul ori nevasta – tot un drac. Când se ceartă, când se pupă. Aşa că scoate banii şi plăteşte!”

În cabinet îşi făcu apariția Dzenis. Căpitanul tăcu, îşi stinse țigara şi puse pe masă concluziile expertizei.

— Iată, tovarăşe comandant, misiunea a fost îndeplinită!

Pentru un lucrător cu atâta experiență în munca operativă cum era căpitanul Sokolovski, această misiune nu se dovedi câtuşi de puțin complicată. A trebuit să facă o percheziție acasă la familia Ščepis, pentru a lămuri dacă se află sau nu acolo ceva lucruri de-ale răposatei Alīda Lorence. Luase cu el şi rămăşițele de stofă primite de către Dzenis de la croitoreasa defunctei.

— Sincer vorbind, n-a fost nevoie să scotocesc mult, povesti Sokolovski. De cum am deschis şifonierul, am şi dat peste bluza neagră cu desen liliachiu şi peste halatul albastru. Materialul era absolut identic cu cel din eşantioane. Aici se găseşte totul, arătă el spre pachetul sigilat. Puteți să vă convingeți singur. Iată şi concluziile expertizei.

— Dar ce spune Genoveva Ščepe? întrebă Dzenis.

— Inițial n-a vrut să mărturisească, se jura pe toți sfinții, dar mai pe urmă a început să bâiguie că a cadorisit-o Alīda Lorence cu lucrurile acelea.

— Naivă afirmație, se vârî în vorbă Trubeks. Mai ales dacă ținem seama de relațiile dintre ele.

Sokolovski îşi turnă din carafă un pahar plin ochi cu apă şi-l dădu dintr-o suflare pe gât.

— Aşadar, Roberts, se pare că totu-i în ordine.

Bănuielile tale se adeveresc. Lucrurile au fost mai întâi scoase pe fereastră şi dosite bine. Iar după ce Zenta Saukuma a fost condamnată şi totul, chipurile, s-a stins, Genoveva Ščepe şi-a primit partea.

— E de presupus că lucrurile cele mai bune le-a luat Kazimirs Ščepis cu el la Norilsk şi le-a înmormântat acolo, îşi dădu cu părerea Trubeks.

— Greu de spus, aruncă Sokolovski o privire sceptică spre tânărul anchetator. Judecând după toate datele, aici au acționat nu numai alde Ščepis şi Saukuma. Vă amintiți telefoanele pe care le primea Maiga Strautkalne? Telefona o femeie. Zenta Saukuma era în timpul acela plecată. Genoveva Ščepe nu intră de asemenea în socoteală; era cu totul alt glas şi alt accent. Înseamnă că este implicată cel puțin încă o femeie. Naiba ştie cum am putea s-o dibuim!

— Indiferent de ce s-o mai ivi, conchise Trubeks, eu sunt de părere că trebuie neapărat să-l arestăm pe Kazimirs Ščepis.

— Da, consimți Dzenis. Kazimirs a fost indiscutabil în seara aceea acasă; portarul a auzit țipete, iar Genoveva neagă categoric acest lucru. Imediat după asasinat, Zenta Saukuma a plecat la Norilsk. Cu prima ocazie a plecat în urma ei şi Kazimirs. Şi, în sfârşit, lucruri de-ale Alīdei Lorence s-au găsit în şifonierul Genovevei Ščepe.

— Asta e! exclamă Sokolovski. Cu asemenea probe până şi Ozollapa al tău va semna mandatul de arestare fără să clipească din ochi.

Zbârnâi telefonul. Gunārs Dzelzītis ridică receptorul.

— Procuratura la aparat!

La celălalt capăt al firului se auzi un glas plăcut de femeie.

— Cu anchetatorul Trubeks v-aş ruga.

— Imediat! Gunārs îi întinse receptorul lui Trubeks.

— Tovarăşe anchetator, rosti glasul acela, dacă dumneavoastră intenționați cu tot dinadinsul să-l descoperiți pe asasinul Alīdei Lorence, vă recomand să vă interesați de testamentul ei. Se află la notariat. Atunci vă va fi clar cine anume era cel mai interesat de moartea ei.

— Cu cine vorbesc? întrebă Trubeks.

— Cu o persoană care ştie mai multe lucruri despre acest caz decât dumneavoastră.

În receptor se auzi un plescăit şi nişte semnale scurte.

Boriss se întoarse spre Gunārs.

— Sună repede la centrala telefonică, să verifice de unde a venit acest apel.

Dzenis dădu din mână a lehamite.

— Parcă puține automate sunt în Riga?...

— Ehei, frățioare! exclamă Sokolovski. Să ştii că mie telefonul ăsta îmi place. Nu cumva tot dumneaei a amenințat-o pe Maiga Strautkalne? Se vede treaba că inamicul a intrat în panică, l-a speriat percheziția făcută la Genoveva Ščepe. Simte că a început să trosnească creanga de sub el.

— Poate că vrea să ne deruteze şi să îndrume ancheta pe un alt făgaş, îşi dădu cu presupusul Trubeks.

— Dar tu ce-ți închipuiai? Că ai de-a face cu fraieri? Îşi dau ei seama că, de vreme ce am descoperit hainele victimei, îl vom aresta pe Kazimirs Ščepis. Aşa că ne-au întins ca momeală o nouă circumstanță. Calculul e simplu – în timp ce noi vom alerga în căutarea moştenitorilor, Ščepis va izbuti să se dea iar la fund.

— Da, însă testamentul constituie realmente o nouă circumstanță, încercă să obiecteze Trubeks. Poate că n-ar strica să...

— Să studiem testamentul avem tot timpul, nu fuge nicăieri de-acolo de unde e, îl întrerupse Dzenis. Pe

Kazimirs Ščepis însă nu trebuie să-l scăpăm din mână. Tovarăşe Trubeks, completează mandatul de arestare.

7

Dzenis se uită la ceas.

— Ar cam fi timpul. Nu înțeleg de ce întârzie.

Luă un scaun şi se aşeză în colțul camerei, aproape de fereastră.

Trubeks strânse de pe masă toate lucrurile de prisos, apoi îşi luă ochelarii şi începu să şteargă tacticos lentilele cu batista.

Cineva ciocăni la uşă. În clipa următoare se ivi în prag o față pistruiată sub un chipiu de milițian.

Trubeks lăsă ochelarii deoparte.

— Să intre!...

În cabinet intră greoi Kazimirs Ščepis. Cercetă pereții cu o privire sumbră, înveninată.

— Poate-mi vei spune dumneata de ce m-ați ridicat?

Trubeks îi arătă un scaun aflat cam la un metru depărtare de masă.

— Stai jos, îl invită el calm.

— Mulțumesc! Ščepis îşi încleştă pumnii. Tot stau de trei zile aici, da habar n-am pentru ce.

— Nu te nelinişti, o să afli totul. Deocamdată însă o să stăm puțin de vorbă.

— Asta-i bună – să stăm de vorbă! îl maimuțări Ščepis. De aia m-ați adus tocmai de la Norilsk, ca să stăm de vorbă?

Trubeks scoase din buzunar pixul şi începu să-l învârtească între degete.

— Lude ai lucrat înainte de a pleca în Nord?

Ščepis se făcu roşu de mânie.

— Ei, asta-i! Parcă dumneata nu ştii. Am lucrat la întreprinderea de transporturi.

— Şi de ce ai plecat de-acolo?

— M-am săturat de Riga şi am plecat. Am vrut să câştig mai bine.

— Păi nici aici n-aveai motive să te plângi de câştig. Plecai des în deplasare. Anul trecut ai fost toată luna lui octombrie la Kuldīga.

Ščepis îi aruncă o uitătură chiorâşă, plină de suspiciune, anchetatorului.

— Ia uite ce baftă pe capul meu – Kuldīga! mormăi el. Să stai numai în pădure!

— Dar nu-i chiar aşa departe de Riga. O dată, de două ori puteai să te repezi până acasă.

— Pe dracu puteam! Cu un brigadier ca ăla. Era ca un câine pe claia de fân: nici el nu mănâncă, nici pe alții nu-i lasă.

— Şi cu toate astea, ai tras o raită prin Riga.

— Cine v-a spus?

În cabinet intră procurorul-şef Ozollapa.

— Ei, cum stăm, i s-a dezlegat limba prietenaşului nostru?

— Nu poate defel să-şi amintească dacă a venit de la Kuldīga la Riga, răspunse Trubeks.

— Aşa, carevasăzică, rosti tărăgănat Ozallapa. Va trebui să-i aducem noi aminte. Şi procurorul-şef se întoarse spre Kazimirs Ščepis: Ce ai făcut la Riga în noaptea aceea?

— În care noapte?

— Nu te mai preface! Noi ştim totul. Iată, stă scris aici. Ozollapa lovi cu palma peste dosarele groase de pe masă. Ei, cum rămâne, ai de gând să vorbeşti?

— N-am ce vorbi.

— Ia te uită, a comis o crimă atât de oribilă şi n-are

nimic de spus, clătină din cap Ozollapa. Vai, vai, vai!

— V-am spus doar că în octombrie n-am fost la Riga, o ținea una şi bună Ščepis.

Dzenis, care stătuse molcom în colț, se ridică şi veni în mijlocul camerei.

— Nu uita un lucru: potrivit legislației noastre, recunoaşterea deschisă a faptei constituie o circumstanță atenuantă. Nu trebuie să te încăpățânezi. Noi ştim despre crima pe care ai săvârşit-o în noaptea de unsprezece octombrie. Şi putem să-ți dovedim acest lucru.

— Nu veți dovedi nimic.

— În noaptea aceea portarul a văzut maşina dumitale în ulicioară, în apropierea casei.

— Minte, i-o tăie Ščepis. Nu era maşina mea.

— Pesemne că s-a înşelat şi inspectorul de la circulație, care te-a oprit în drum spre Riga? Trubeks puse în fața lui Kazimirs Ščepis două documente.

Ščepis se uită la ele şi, parcă în silă, se apucă să le citească. Şi pe măsură ce citea, îşi dădea tot mai mult seama că se află într-o situație fără ieşire.

Aparent rămânea liniştit, în schimb gândul o ținea tot într-o goană, ca un iepure speriat: de vreme ce a ajuns la ştirea lor şi incidentul de pe şosea, asta pune capac la toate. Se vede treaba că inspectorul de la circulație le-a povestit câte ceva. Şi-apoi, aici, pe masă, în fața anchetatorului, se mai află un teanc întreg de hârtii. Câte n-or fi scrise şi acolo? E sigur că cineva nu şi-a putut ține gura. Probabil cei doi care l-au ajutat în noaptea aceea. Într-adevăr, poate că-i mai bine să recunoască.

Şi Kazimirs Ščepis se hotărî.

— Bine, strecură el printre dinți. Voi povesti tot.

Ozollapa aruncă o privire triumfătoare spre Dzenis şi

spre Trubeks şi părăsi încăperea.

Când uşa se închise în urma procurorului-şef, Ščepis ceru permisiunea să fumeze. Trubeks îi împinse scrumiera mai aproape, Ščepis scoase un pachet turtit de ţigări „Pamir”, muie îndelung între degete ţigara, o aprinse şi trase cu nesaţ câteva fumuri la rând. Apoi tuşi şi porni să vorbească:

— Am la Riga un vechi ortac. Îl cunosc din copilărie, încă înainte de război hoinăream împreună prin împrejurimile oraşului. Drept e că acum ne întâlnim rar. A ajuns om mare, şef de magazin.

Ščepis scutură scrumul pe duşumea. Dzenis se aşeză iarăşi în colţul lui şi, cu mâinile încrucişate la piept, asculta cu nerăbdare. Trubeks se plimba cu pas rar prin încăpere.

Regăsindu-şi treptat calmul, Ščepis continuă:

— Astă-toamnă, stăteam într-o zi la o masă într-o berărie şi mă cinsteam cu o halbă de „Jigulevskoe”. Deodată – mai să nu-mi cred ochilor – răsări în faţa mea el, ca o ciupercă după ploaie. Se aşeză; scoase din buzunar o sticlă de jumate de vodcă. La bere merge de minune... Îi povestesc despre viaţa mea, că nu-mi prea merg treburile... Şi-atunci el îmi propune un *business.* Am cugetat eu ce-am cugetat şi am hotărât că pe un asemenea om pot să mă bizui: nu-mi strică, mi-am zis, un ban în plus. Ce să mai aştept? În minte numai zornăit de bani. Pe scurt, am bătut palma. În drum spre casă am pus la cale totul.

Trubeks se aşeză la locul lui şi se pregătea să noteze.

Ščepis aprinse a doua ţigară.

— Şi în vreme ce eu mă aflam la Kuldīga, el mi-a dat un semn de viaţă şi mi-a trimis bani. Am început imediat să acţionez. Am găsit un bătrânel taman bun pentru o treabă ca asta şi ne-am înţeles între noi. Cum s-a lăsat

întunericul, m-am dus cu maşina. Am încărcat la repezeală şi... mână la Riga. Eu trebuia mort-copt să fiu la lucru spre dimineață, altfel o pățeam. Gonind cu toată viteza, n-am băgat seama la un semn de interdicție şi m-am ars. M-a oprit inspectorul de la controlul circulației. Am ajuns la Riga după miezul nopții. Mai departe însă totul a mers ca pe roate.

Ščepis tăcu.

— Spune mai departe, spune, îl îndemnă Trubeks pe arestat.

— Ce să mai spun? Am spus doar, mai departe totul a mers strună, precum plănuiserăm. Amicul mă aştepta lângă Ponton. Cu el mai erau încă doi bărbați vânjoşi.

Trubeks şi Dzenis schimbară câte o privire.

— Dar de ce erați aşa de mulți? nu-şi putu ascunde mirarea anchetatorul.

— V-am spus doar că trebuia mort-copt să mă întorc spre dimineață la Kuldīga. În doi n-am fi putut-o scoate la capăt atât de repede.

— Şi ceilalți doi ce rost aveau? Au stat de pază?

— Da de unde, ne-au ajutat la cărat.

— Păi aveați de-acolo ce căra?

— Doar v-am spus, un camion întreg. Cinci tone, nu mai puțin.

Trubeks holbă ochii.

— Cum vine asta – cinci tone de lucruri?!

— Care lucruri? Mere!

Dzenis se ridică şi veni mai aproape.

— Nu face pe prostul, cetățene! Ce tot vorbeşti aici de mere, despre ce mere-i vorba?

De astă dată îi veni rândul lui Kazimirs Ščepis să-şi holbeze ochii cât cepele.

— Dar nu v-am spus? Amicul meu mi-a trimis bani, iar eu am cumpărat mere de la un bătrânel de lângă

Kuldīga. Mere selecționate, *antonovka,* şi la un preț de nimic. Amicul meu le-a pus în vânzare prin magazinul său ca marfă de calitatea întâi. A câştigat zdravăn la afacerea asta, dar m-am ales şi eu cu o sumă frumuşică.

În cabinet se aşternu tăcerea. Dzenis cugeta cu încordare. Judecând după toate, arestatul spunea adevărul. La orice se aşteptau el şi Trubeks, dar la o asemenea mărturisire din partea lui Ščepis în niciun caz.

Cercetările privind asasinarea Alīdei Lorence nu avansaseră nici cu un pas. Ce era de făcut? Ce tactică se cuvenea adoptată în continuarea acestui interogatoriu? De care fir să apuce ca să desfacă acest nod? N-ar fi bine să schimbe lungimea de undă? S-o ia de la celălalt capăt?

— De la magazin te-ai dus imediat acasă? îl luă de departe Dzenis.

— Păi unde să mă mai fi dus? confirmă Ščepis. Mai întâi însă am tras o beție zdravănă.

— Şi-acasă ce-ai făcut?

— Ce să fac, am dormit.

— Nevasta dumitale ne-a spus altceva! îl întrerupse Trubeks.

— Minte, scorpia! i-o reteză Ščepis. Îmi rămăsese doar un ceas pentru somn. La ora patru trebuia s-o iau din loc, să ajung la timp la Kuldīga.

Dzenis deschise uşa.

— Te rog pofteşte.

Aruncând priviri temătoare în jur, păşi în cabinet Genoveva. Dând cu ochii de bărbatul ei, îşi strânse pleoapele, de parcă ar fi orbit-o lumina unui reflector.

Dzenis nu-i dădu răgaz să se dezmeticească şi o întrebă imediat:

— În luna octombrie soțul dumitale a venit vreodată

de la Kuldīga acasă?

— Nu, nu, n-a venit, gesticula cu amândouă mâinile Genoveva Ščepe.

— Dumnealui spune că a fost.

— Nu vă potriviți la diavolul ăsta! Martor mi-e Cel-de-Sus că n-a venit.

Kazimirs se întoarse cu toată greutatea corpului spre nevastă-sa.

— Nu mai are niciun rost să minți, Genoveva. Dumnealor ştiu şi aşa totul.

— Doar tu singur ai poruncit să nu spun o vorbuliță nimănui. Că de nu-mi țin gura, îmi suceşti gâtul...

— Aici eşti datoare să spui adevărul, o întrerupse aspru Dzenis. Vasăzică, dânsul a venit acasă în noaptea de unsprezece spre doisprezece octombrie?

Genoveva Ščepe mai trase o dată cu coada ochiului spre soțul ei şi, convingându-se că n-o mai paşte nicio primejdie din partea lui, prinse a da cu melița:

— A fost, a venit acasă bețivanul dracului, matosit ca un porc. Ba mi-a mai băgat şi fetița în toate boalele, mai-mai să se prăpădească mititica de ea.

— Care fetiță? întrebă repede Dzenis.

— Cum care? Fetița noastră, Lūcija. De beat ce era n-a mai ştiut unde-i e patul şi s-a trântit în patul copilului. Speriată la culme, fetița a început să țipe ca din gură de şarpe...

— A țipat aşa tare? se interesă Trubeks.

— Maică Precistă! Da dumneata n-ai fi țipat dacă ți s-ar fi prăvălit în pat în toiul nopții o ditamai dihanie, beat turtă? Am crezut atunci că au să dea năvală toți vecinii.

— La tribunal ați spus că n-ați auzit niciun țipăt în noaptea aceea, îşi aminti Dzenis.

— Am fost întrebată dacă n-am auzit țipete în odaia

vecină.

Trubeks stătea cufundat în gânduri. După încheierea cu succes a coțcăriei cu merele, Ščepis putea într-adevăr să se ducă acasă beat criță. Ar fi fost oare el în stare să săvârşească o a doua infracțiune cu atâta minuțiozitate? Să admitem că ar fi fost. Dar fetița, cu țipetele ei, ridicase pesemne în picioare întreaga casa. S-ar fi încumetat Kazimirs Ščepis în asemenea împrejurări să comită omorul? Şi-o ultimă chestiune: întreg tabloul celor petrecute denotă că e vorba de o crimă premeditată. Dacă Ščepis s-ar fi pregătit din vreme la o treabă ca asta, nu s-ar fi dus pentru nimic în lume să se culce. Aşadar, el n-are câtuşi de puțin amestec în săvârşirea crimei. Până în prezent, cercetările s-au orientat în primul rând după țipetele care s-au auzit în noaptea aceea. Acum țipetele acelea au căpătat o nouă explicație. Şi încă ceva: expertiza a stabilit data asasinatului doar cu aproximație. De aici dubiul că asasinatul a fost comis în noaptea aceea.

Anchetatorul ridică receptorul telefonului şi formă un număr.

— Serviciul de cadre al combinatului? La telefon anchetatorul Trubeks de la procuratură. Vă rog să-mi spuneți data exactă când i s-a desfăcut contractul de muncă Zentei Saukuma… Da, da, toamna trecută… Şi când şi-a luat lichidarea? Vă mulțumesc… Da, asta-i tot.

Dzenis schimbă o privire cu Trubeks. Apoi adjunctul procurorului-şef notă ceva pe o hârtie şi i-o întinse anchetatorului.

Trubeks încuviință din cap şi părăsi în grabă cabinetul.

Peste câteva minute stătea în fața lui Ozollapa.

— Ei, cum merg treburile acolo la voi? întrebă procurorul-şef. Totul e-n ordine?

Trubeks se sprijinea când pe un picior, când pe celălalt, ca un şcolar care a făcut o boacănă.

— Se pare că am dat greş, rosti el amărât şi relată rezultatele interogatorului.

— Cu-um? tună şeful cu vocea lui de bas în aşa fel, încât nu-ţi puteai da seama dacă-i mirat ori indignat de această veste. Ščepis n-are niciun amestec în cazul Lorence? Nu-i cu putinţă una ca asta!

— În noaptea de unsprezece spre doisprezece octombrie Ščepis a fost pe-acasă, prinse Trubeks a-i desluşi. Asta am stabilit-o cu precizie. Iar Zenta Saukuma arăta, dacă vă mai amintiţi, că a doua zi după crimă şi-a luat lichidarea de la slujbă şi a plecat. Contractul de muncă i s-a desfăcut pe unsprezece. Dacă Zenta Saukuma a plecat pe data de unsprezece, rezultă că Ščepis nu putea săvârşi crima împreună cu ea în noaptea de unsprezece spre doisprezece octombrie.

— Şi a primit ea chiar aşa de repede lichidarea?

— Da, chiar în dimineaţa aceea. Era doar elevă şi mare lucru n-avea de încasat.

În momentul acela procurorul-şef semăna cu un pătimaş pescar, în undiţa căruia se prinsese o ştiucă babană, dar sfoara fiind subţire, ameninţa uite-uite să se rupă.

— Ia mai lăsaţi-mă, nu mai despicaţi atâta firul în patru! Un tâlhar ca Ščepis se putea descurca şi singur, fără ajutorul fetei.

— Crima s-a săvârşit totuşi în prezenţa Zentei Saukuma, îi reaminti pe un ton reţinut Trubeks. Altminteri, ea n-ar fi putut reproduce cu atâta precizie scena crimei.

Procurorul-şef căzu pe gânduri şi se dezumflă.

— Da, da. Zentei Saukuma i s-a desfăcut contractul pe unsprezece. Dar unde anume scrie că a şi plecat ea

chiar în ziua aceea? Crima a fost, mai mult ca sigur, pregătită dinainte. În acest caz Zenta putea foarte bine să plece din vreme de la serviciu, noaptea să comită asasinatul şi să-şi ia tălpăşiţa abia în ziua următoare.

— Tocmai acest lucru trebuie verificat. De aceea am şi venit la dumneavoastră. Până la Moscova Zenta Saukuma a călătorit cu trenul. Numele ei nu figurează pe listele de pasageri ale aeroportului Riga. În schimb mai departe, la Norilsk, ea a mers mai mult ca sigur cu avionul. Trebuie să cerem urgent relaţii de la Moscova.

— Bine, consimţi Ozollapa. Voi lua chiar acum legătura prin fir direct.

Pauza prelungită, inopinată din timpul interogatoriului se scurse într-o tăcere grea. Ščepis stătea nemişcat, cu spinarea lui de zdrahon gârbovită, şi privea tâmp în podea. Trubeks îşi omora vremea răsfoind a douăzecea oară dosarul şi oprindu-se ici-colo asupra câte unei pagini. Genoveva arunca priviri speriate când spre unul, când spre celălalt, când spre al treilea şi-şi maltrata colţurile batistei. Dzenis stătea la fereastră. Ai fi zis că nu-l interesa nimic altceva decât trecătorii fără număr de pe trotuar.

Pe neaşteptate, se întoarse spre Genoveva Ščepe şi-i puse următoarea întrebare:

— Apropo, ia spune-ne prin ce împrejurare au ajuns lucrurile Alīdei Lorence în şifonier la dumneata?

Genoveva tresări.

— I-am spus doar domnului de la miliţie, ăluia de mi-a întors casa pe dos. Alīda Lorence în persoană…

— Lasă, lasă, poveştile astea să le spui altora. Alīda Lorence nu era omul care să facă pomană de bunăvoie cu lucrurile ei. Să-ţi dea ea tocmai dumitale, care te certai zilnic cu dânsa. Lucrurile le-ai luat dumneata

singură, dar când ai făcut-o? Spune adevărul.

— Da n-au să mă judece dacă spun?

— Nu cumva vrei să-ți dau şi garanții în scris? Ei, te ascult!

— Eu... Bineînțeles... Asta s-a întâmplat... se bâlbâi Genoveva. Da, s-a întâmplat în ziua când a venit moştenitorul. Hainele care erau mai bune le-a luat chiar atunci dimpreună cu mobila şi le-a dus. A lăsat numai zdrențe şi troace. Şi le-am adunat eu.

În acest moment intră în cabinet secretara.

— Tovarăşe Dzenis, sunteți chemat la procurorul-şef.

— Bine, mulțumesc, spuse Dzenis ridicându-se. În ceea ce-l priveşte pe dumnealui, totul e limpede, arătă el din cap spre Ščepis. Puteți pune punct, tovarăşe Trubeks.

Procurorul-şef stătea cu bărbia proptită în pumni şi se uita mohorât pe fereastră. În fața lui, pe biroul gol, se odihnea o telegramă proaspăt primită.

Când în cabinet intră adjunctul său, Ozollapa i-o trânti furios, fără a-şi întoarce capul:

— Poftim, admir-o!

Dzenis parcurse la repezeală cu privirea textul în care se spuneau următoarele: „Ca răspuns la adresa dumneavoastră, vă comunicăm că Zenta Saukuma a plecat din Moscova la Norilsk cu avionul în ziua de 12 octombrie, orele 10,30, cursa Nr. 541”.

— Mda-a, spuse tărăgănat adjunctul. Înseamnă că a plecat din Riga într-adevăr pe data de unsprezece octombrie. Ce-i de făcut acum cu Kazimirs Ščepis şi cu merele sale?

Ozollapa îi aruncă o privire veninoasă.

— Hei, Roberts, carevasăzică, mi-ai făcut-o bună! Ozollapa se ridică brusc şi se îndreptă spre cuier.

— Rezultă că am dat chix, recunoscu Dzenis. Versiunea noastră părea perfect verosimilă. Toate se potriveau țanc la țanc.

Nemaiaşteptând ca Ozollapa să se îmbrace, Dzenis ieşi din cabinet. Era şi aşa destul de jenat, nu mai voia s-audă alte reproşuri. În dreptul scării îl ajunse din urmă Trubeks.

— Ei, ce se-aude, tovarăşe Dzenis?

— Asta-i, Boriss, munca noastră cea de toate zilele aici, la procuratură. Lucrezi, lucrezi, ca să te pomeneşti mai apoi că ai făcut totul în zadar. Trebuie s-o iei de la capăt. Gândeşte-te până nu-i prea târziu, poate că ar fi mai bine să te faci avocat, e o viață mai uşoară.

— Am să mă gândesc când voi avea mai mult timp, strânse din buze ofensat Trubeks. Deocamdată am şi fără asta destulă bătaie de cap. Apropo, Genoveva Ščepe a pomenit de un oarecare moştenitor. Iar femeia care a telefonat atunci vorbea şi ea de nu ştiu ce testament. N-ar fi exclus ca tocmai aici să fie buba.

Capitolul IV

1

În atelier intră Maiga Strautkalne. Pe uşă e lipit un anunţ scris cu litere scălâmbe, în care se spune că astăzi vor fi primite doar cinci comenzi pentru paltoane şi şapte pentru rochii. Noroc de Edvīns că o cunoaşte pe una dintre croitorese. Altminteri, Maiga ar fi trebuit să stea la o coadă cât toate zilele sau să renunţe în general să-şi mai facă palton nou.

La măsuţa recepţionerei stau grămadă clientele.

— Ce porcărie! Să-şi bată joc de un material aşa de scump!

În glasul plin de indignare al femeii se ghicesc lacrimi.

O altă clientă, mai optimistă din fire, întreabă tacticos şi cu subliniat calm:

— Vin aici a treia oară. Spuneţi-mi, vă rog, când o să fie, în sfârşit, gata de probă taiorul meu?

Juna coafată ultramodern, într-o rochiţă mini, ca o cămăşuţă de prunc, n-auzi, pare-se, reclamaţia clientei. Luă din mâna Maigăi chitanţa.

— Aşteptaţi, o să fiţi chemată.

Maiga Strautkalne se trase într-o parte şi se aşeză pe marginea fotoliului ponosit.

În acest moment apăru în uşă Edvīns. Îşi roti privirea prin sală şi, observându-şi soţia, se-apropie de dânsa.

— Punctual ca-ntotdeauna! zâmbi Maiga. Poţi fi luat

ca etalon pentru ora exactă.

— Punctualitatea e politețea regilor, glumi cu răceală Edvīns.

— Nu cumva-mi vei pretinde să-ți spun de-acum încolo „majestatea-voastră”?

Edvīns se aşeză în fotoliul alăturat.

— Întotdeauna şi pretutindeni te-ai simțit nespus de emancipată şi independentă. Dar să mergi la croitor fără consort nu poți în ruptul capului.

— Tu eşti un om cu mult gust, or, eu vreau ca noul meu palton să-ți fie şi ție pe plac.

Aşa cum stătea în fotoliu, Edvīns îşi înclină capul.

— Mulțumesc de compliment, un asemenea gest mă măguleşte.

Prin dreptul soților Strautkalns trecu un bărbat cu un pachet sub braț. Maiga îl urmări cu privirea. Bărbatul se apropie de măsuța recepționerei, în colțul din dreapta al sălii, se uită în jur şi-i întinse un bilețel. Juna încuviință din cap în semn că a înțeles, luă pachetul şi se apucă să scrie chitanța.

— Ea patra comandă la care se fac formele de când stau aici, îi spuse Maiga soțului. Deşi, oficial, primirea comenzilor s-a încheiat încă de dimineață.

Edvīns ridică mâna şi îşi cercetă cu o privire critică unghiile îngrijite.

— Ai uitat că mai ieri tu însăți...

— Şi totuşi asta-mi repugnă. Toate se fac pe bază de cunoştințe, pretutindeni se intră doar pe uşa din dos.

Edvīns făcu o mutră acră.

— Mi se pare mie că de când ți-ai făcut cunoştințe la miliție şi la procuratură ai progresat. Ai devenit o apărătoare înfocată a legalității.

— Şi ce rău găseşti în asta?

— Cum să-ți spun... Oare faptele tale concordă

întotdeauna cu litera legii?

Maiga se înroşi. Îşi aduse aminte de discuția recentă pe care o avusese cu Robežnieks pe plajă, călătoria lor la Laudobeli... Chiar şi în clipa asta ea are de îndeplinit o misiune din partea avocatului, pentru care, la drept vorbind, l-a şi rugat pe Edvīns să vină la atelier. Cine poate şti cât de legală e toată întreprinderea asta a lor. Şi totuşi...

Ca să nu-şi dea în vileag tulburarea, Maiga se făcu a nu fi auzit întrebarea.

— De ce ai rostit cu atâta dispreț cuvintele: miliția şi procuratura?

Edvīns înălță sfidător din sprâncene.

— Pur şi simplu nu pricep de ce te preocupă pe tine neregulile de aici, din atelier. N-are niciun rost să-ți macini nervii. Că doar n-ai să schimbi tu lumea. Principalul e să fii indiferentă la toate şi să-ți cruți sănătatea.

— Cât de cinic poți totuşi să fii! şi-ntoarse Maiga fața de la soțul ei. Eu nu pot privi cu indiferență la toate astea. Nu pot şi nici nu vreau.

În aceeaşi clipă, înălțându-şi ochii, Maiga văzu o tânără zveltă şi foarte drăguță, îmbrăcată într-un halat şi ducând în brațe câteva paltoane însăilate.

Când tânăra ajunse în dreptul lui Edvīns, o roşeață abia perceptibilă învălui obrăjorii ei oacheşi.

Din pricina tulburării sau poate fiindcă se înțepase într-un ac de gămălie, ea făcu o mişcare neîndemânatică şi scăpă paltonul de deasupra.

Edvīns sări de la locul lui, ridică paltonul şi i-l întinse galant meşteriței.

Fata se tulbură şi mai tare.

— Vă mulțumesc.

— Pentru puțin, zâmbi Edvīns şi, făcându-i cu ochiul,

adăugă în şoaptă: oricând la dispoziţia dumneavoastră.

Maiga o însoţi pe tânără cu privirea până la uşă. Unde oare o mai văzuse? Chipul acesta cu nasul ascuţit, sprâncenele negre într-o arcuire aparte şi aluniţa de pe obrazul stâng. Da, neîndoios lucru, Maiga o mai întâlnise pe fata asta şi nu o dată. Dar unde anume? Nu făcea parte dintre pacienţii ei. Pe aceştia Maiga îi ţinea bine minte.

Edvīns se uită şi el în urma tinerei. Dar de gândit, se gândi la cu totul altceva decât Maiga.

În sala de aşteptare se aprinse lumina. Abia acum realizai că afară se însera. Amurgul îşi pogora peste oraş întunecatele văluri, culorile zilei păleau.

— Stăm aici de aproape o jumătate de oră, privi Edvīns la ceas.

Maiga tresări, smulsă brusc din cugetările ei.

— Da, da, stăm de foarte multă vreme. Deşi... Probabil maistrul e ocupat cu altă clientă.

„Mi-a amintit la vreme, exact când trebuia”, se gândi Maiga. Peste puţin avea să intre în cabina de probă, şi-atunci...

Alături, pe o măsuţă, se aflau expuse jurnale de modă. Maiga luă unul din ele şi începu să-l răsfoiască, cercetând cu atenţie modelele.

— Ia uite, Edvīns, ce zici de taiorul ăsta de stradă? Edvīns aruncă în silă o privire pe jurnal.

— Drăguţ. Ţi s-ar potrivi şi ţie.

— Dar de rochia asta? E nostimă, nu-i aşa?

— Am apreciat întotdeauna în cel mai înalt grad gustul tău. Maiga răsfoia mai departe revista. În sfârşit, găsi ceea ce căuta.

— Dragule, atinse ea uşor cu umărul umărul soţului, tu ştii că în curând e ziua mea?

— Am uitat eu oare vreodată acest lucru?

— Fă-mi, te rog, un cadou mai original.
— Cu cea mai mare plăcere.
— Poftim, priveşte.

Pe un desen colorat Edvīns văzu o femeie cu părul bălai într-o toaletă de seară decoltată, din lamé.

— Vrei o rochie ca asta? Luciul o face pur şi simplu vulgară.

— Nu, nici vorbă! Dar uită-te la bijuterii. Sunt o minunăţie.

Edvīns se uită atent la poza în culori. Gâtul graţios al blondinei era încins cu un lănţişor fin de aur de care atârna, albastru-strălucitor, un safir. Pietricica semăna cu o maşcată picătură de rouă în care se răsfrângea cerul primăvăratic. Aveai impresia că dintr-o clipă într-alta ea se va rostogoli pe pieptul frumoasei femei.

Maiga se lipi galeş de soţul ei.

— Dăruieşte-mi un pandantiv ca acesta.

— Mă îndoiesc că aş putea găsi la magazinul de bijuterii o asemenea piatră.

— Pietrele preţioase nu se cumpără numai de la magazin. Sunt oameni care…

Edvīns se uită bănuitor la soţie.

— Eu n-am cunoştinţe dintr-astea. O expresie de repulsie i se întipări pe chip. Doar din ziare aflu de cei ce fac speculă cu aur, briliante şi valută. N-am avut niciodată de a face cu asemenea persoane.

— Na-ţi-o bună – briliante! îşi ţuguie Maiga ca un copil buzele. Doar n-avem de gând să facem negoţ cu ele. Cât despre speculă nici vorbă nu poate fi. Totuşi un pandantiv ca ăsta mi-ar veni foarte bine. Ai să vezi şi tu.

Edvīns tăcea. Niciodată până atunci nu-l rugase soţia să-i ofere cadouri. Avea încredere în gustul lui şi era de fiecare dată mulţumită. Cadourile pe care i le făcea el erau întotdeauna originale şi interesante. Ce-o fi vrând

să însemne această neobişnuită rugăminte? Probabil că Maiga are nişte bănuieli şi a hotărât să-l verifice. Sau şi-o fi dorind într-adevăr un asemenea pandantiv... Nu-i uşor să înțelegi femeia.

Parcă vrăjită, Maiga nu-şi dezlipea ochii de la poză.

— Fetele noastre de la policlinică spuneau că există un tânăr care vinde asemenea obiecte. Să nu-ți închipui cumva că e speculant, i-au rămas pur şi simplu nişte bijuterii de familie de pe vremuri. De la maică-sa ori de la o mătuşă. Poate că are şi un safir ca ăsta.

Edvīns tăcea mai departe.

— Se zice că lucrează la întreprinderea de gaze, continuă Maiga. Ca inspector sau controlor. I-a vândut ceva uneia dintre fete. Îl cheamă Lapinš. Voldemārs Lapinš.

Edvīns zâmbi reținut.

— Şi tu crezi că s-ar apuca el să discute despre briliante cu un străin? M-ar trimite mai mult ca sigur la toți dracii.

Maiga era pregătită pentru un asemenea final, de fapt logic, al discuției.

— Tu spune că te-a îndrumat la el Aivars. Ei au fost cândva prieteni, au lucrat împreună la întreprinderea de transporturi auto ca şoferi. Aivars e fratele registratoarei de la noi.

Discuția lor fu întreruptă de glasul croncănitor al difuzorului.

— Tovarăşa Strautkalne, la probă în cabina şase!

Maiga se ridică şi o porni spre cabină. Edvīns o urmă.

Un ceas mai târziu, „Zaporojeț”-ul lor oprea în fața casei noi de pe strada Gorki. Edvīns încuie maşina.

— Aveai de gând să te duci la Fredis, îi aminti Maiga.

— Da, da! Mi-a promis nişte contacte noi pentru întrerupător.

— Sper să nu întârzii mult.
— Nu, iubito, mă-ntorc repede.
Maiga o luă iute pe trepte în sus, descuie uşa, apoi o închise încetişor în urma ei şi se repezi la telefon.
După toate aparențele, semnalul era aşteptat la celălalt capăt al firului. Receptorul fu ridicat chiar la primul țârâit.
— Alo!
Cu glasul înăbuşit, Maiga spuse:
— La aparat sunt eu. Totul e-n ordine. Edvīns îl va căuta. Asta-i tot. La revedere.
Aşeză receptorul în furcă şi se lăsă, frântă de oboseală, pe scaun.

2

Sofija Trubeka şedea pe marginea canapelei şi împletea un pulovăr pentru fiul ei. Mâinile i se ridicau şi-i cădeau mai apoi obosite pe genunchi. A câta oară încălzea oare cina? Dar Boriss al ei, plecat de dimineață, nu s-a întors nici acum de la slujbă. E greu să te obişnuieşti cu faptul că băiatul îți e acum om în toată firea, că are treburile şi pasiunile lui. Ce să-i faci, viața îşi are legile ei nestrămutate…
Se apropie de fereastră şi dădu puțin în lături storurile. Toți oamenii vin la timp acasă de la slujbă, numai fiul ei nu vine şi pace. Are, pesemne, iar, bietul de el, treburi care-l rețin. Veşnic îi dau de furcă infractorii lui.
În sfârşit, răsunară pe trepte paşi cunoscuți. Sofija îşi scoase ochelarii şi se îndreptă spre uşă, lipăind cu târlicii ei. Un scrâşnet de cheie şi-n vestibul intră el, Boriss.

— Unde-ai zăbovit atâta? în glasul ei se simte obişnuita îngrijorare. Nici nu ştiam ce să mai cred.

— O, ce măicuță fricoasă am eu!

Boriss o îmbrățişă şi o sărută pe obrazul plin de riduri. Astfel erau de fiecare dată întâlnirile lor, chiar şi atunci când Boriss se întorcea după o absență de două ceasuri, deşi el nu mai era de mult copil, cum îl socotea mama. Aşa-s toate mamele. După absolvirea şcolii se dusese să lucreze într-o uzină. Şi-abia peste câțiva ani, când se pusese cu adevărat pe picioare, intră la secția fără frecvență a facultății de drept.

Mama trebăluia la bucătărie, zdrăngănind capacele de la vase, în timp ce Boriss îşi spăla pe îndelete şi meticulos mâinile cu săpun. Apoi se aşezară amândoi la cină.

— Ai avut o zi grea azi, spuse mama după o vreme.

— Grea, mamă, încuviință Boriss. Avea o privire îngândurată.

După ce se ospătă, Boriss se ridică de la masă.

— Te-ajut şi eu, mamă, sa strângi vasele.

— Lasă, eşti şi aşa obosit. Mă descurc eu şi singură. Uite, ai aici ziarele. Stai mai bine şi citeşte puțin înainte de culcare.

Boriss aprinse lampa din dreptul canapelei, se aşeză în capul oaselor şi începu să răsfoiască alene ziarele. Dar nu găsi nimic interesant. Gândurile lui roiau fără istov în jurul unui singur lucru. Astăzi fusese la notariat. Acolo se lămuri că Alīda Lorence lăsase cu adevărat un testament, potrivit căruia întreaga ei avere trecea în stăpânirea lui Adolfs Zitkauris, un om bătrân, mai în vârstă chiar decât însăşi Alīda Lorence. Dar iată că acum trei ani ea refăcuse testamentul pe numele lui Voldemārs Lapinš.

Despre ce avere putea fi, în general, vorba? După

moartea Alīdei Lorence, notarul îi inventariase toate lucrurile. Acestea se rezumau la mobila ei veche şi la îmbrăcăminte. Nimic de preț. Dacă facem abstracție de libretul de economii pe care avea depuse o sută patruzeci şi nouă de ruble. Drept e că doctorița Strautkalne văzuse pe mâna bătrânei un ceas de aur de modă veche şi un inel masiv. Dar niciunul dintre aceste obiecte nu fusese găsit. Se pare că ucigaşul a furat lucrurile de preț.

Adolfs Zitkauris. Ce i-o fi el răposatei – rudă sau vechi prieten? O şti el oare că nu mai e moştenitorul Alīdei Lorence? Asta ar fi putut constitui un pretext de ceartă, ba chiar şi de omucidere sau jaf...

Boriss puse ziarul deoparte, îşi aşternu patul, se dezbrăcă şi se vârî sub plapumă. Dar nu izbuti să adoarmă. Prea tare ticăia ceasul deşteptător. Zgomota la joante tramvaiul...

Dar dacă Alīda Lorence a fost ucisă de Zitkauris? Ce rost ar mai fi avut atunci Zenta Saukuma? Ea l-ar fi dat în vileag şi pe Zitkauris la primul interogatoriu. Şi Voldemārs Lapinš? Un bărbat tânăr. Unul ca ăsta are oricând nevoie de bani. Dacă el era neam cu Alīda Lorence, înseamnă că ştia precis că bătrână are câte ceva pus bine la ciorap. Şi dacă pe lângă asta considera că moştenitor se socoate în continuare Zitkauris...

Boriss se întoarse pe cealaltă parte. Mama respira anevoie. Din nou, probabil, inima. Boriss aprinse lampa de noapte.

— Ți-e rău, mamă? Să-ți dau nişte picături.

— O să-mi treacă. Am şi luat.

— Poate ar fi bine să chem salvarea?

— Nu-i nevoie, mă simt mai bine. Culcă-te şi dormi, dragul mamei. Trebuie să te scoli devreme.

Treptat, mama prinse a respira mai în voie, pesemne

adormise. De Boriss, în schimb, nu se lipea câtuşi de puţin somnul.

Are dreptate Dzenis: ca să cercetezi această crimă, e nevoie să aduni cât mai multe date despre victimă şi să stabileşti cine ar fi avut de tras foloase de pe urma morţii ei. Se pare că şi Zitkauris, şi Lapinš puteau fi interesaţi... Dar ce rol îi revenea în aceste condiţii Zentei Saukuma? Nu cumva relaţiile deveniseră atât de încordate, încât bătrână Lorence nu admitea să-i calce pragul niciunul, nici celălalt? Va trebui să-i cunoască pe aceşti oameni mai îndeaproape.

Boriss întoarse perna. Acum ea îi venea mai bine şi-i răcorea capul înfierbântat.

Despre moştenire pomenise şi femeia aceea la telefon. Cea care sunase la procuratură. Ea ştia, chipurile, mai multe lucruri decât noi. N-ar fi exclus să-l cunoască şi pe asasin. Ciudat, de ce mai înainte familia Strautkalne primise telefoane anonime, de ameninţare, iar acum aceeaşi anonimi vor, nici mai mult, nici mai puţin, să dea o mână de ajutor anchetatorilor? Te pomeneşti că a intrat zâzania între complici! Sau a început să-i mustre conştiinţa, dar n-au curajul să vină şi să mărturisească. Se mai întâmplă şi aşa. Unde-i totuşi adevărul?

Scurtă mai e noaptea de vară!...

3

O „Volgă” gri-deschis viră de pe şosea şi opri în faţa unei case cu etaj. O construcţie veche, dar trainică, cu pereţii din blocuri mari de piatră şlefuită. Asemenea clădiri se înălţau în Letonia burgheză pentru a sluji ca sedii administraţiilor de plasă. Erau construite solid, ca să dăinuie peste vremuri. Acum, în această casă se

instalase ocolul silvic. Roberts Dzenis coborî şi în aceeaşi clipă maşina întoarse şi porni vijelie în direcția Riga.

Directorul ocolului silvic era-n aşteptarea lucrătorului de la procuratura din Riga, despre a cărui sosire fusese avertizat prin telefon.

— Poftiți, vă rog, spuse directorul, arătându-i scaunul masiv de la masa de scris, şi se îndreptă spre uşă. Cabinetul se află la dispoziția dumneavoastră. Eu trebuie să dau o raită prin parchete. Vi-l trimit imediat pe pădurar aici, l-am anunțat personal.

Dzenis nu luă loc la masa de scris, ci se aşeză comod pe canapeaua largă de la fereastră. Îl aştepta o discuție serioasă. Dar hotărâse s-o înceapă într-un mod degajat. Astfel atragi mai lesne interlocutorul pe făgaşul sincerității. Aceasta a fost şi rațiunea pentru care nu l-a chemat pe pădurar la procuratură, ci s-a deplasat el aici.

Un bărbat înalt şi uscățiv, cu părul cărunt şi cu cizme de cauciuc în picioare, îşi făcu apariția în cabinet, înaintând cu pas țeapăn. Ochii lui cenuşii aveau o căutătură rece, bănuitoare.

Procurorul-şef adjunct trase scaunul mai aproape de canapea.

— Te rog ia loc, cetățene Zitkauris.

Bătrânul se uită chiorâş la scaun, apoi la Dzenis şi se aşeză în silă. Prin geam, lumina-i venea drept în față. Tocmai asta-i şi convenea lui Dzenis.

— Aş dori, cu ajutorul dumitale, să lămuresc nişte probleme, rosti procurorul cu glas indiferent. Sunt în căutarea rudelor Alīdei Lorence. Ea a murit toamna trecută. Dumneata mi se pare că ai cunoscut-o.

Pe fața cenuşie, cu trăsături aspre a lui Zitkauris nu tresări niciun muşchi. Bătrânul se ținea în aşa fel, ca şi când discuția n-avea cu el nici în clin, nici în mânecă. În

timp ce venea de la Riga încoace, Dzenis plănuise cum să procedeze ca să stabilească un dialog cu acest om. Poate că tonul cu care a debutat discuția nu era totuşi cel potrivit. Mă rog, să încercăm altcumva.

— E pur şi simplu îngrozitor când te gândeşti de ce moarte a avut parte Alīda Lorence, suspină Dzenis. Se zice că era o femeie de treabă şi bună la inimă.

Pădurarul nu se mai putu stăpâni.

— Bună la inimă?! Aş vrea să-l văd şi eu pe ăla care spune una ca asta.

De fapt, Dzenis se aştepta la cu totul altă reacție, dar şi asta îi convenea. Oricum, gheața fusese spartă.

— Ai altă părere?! se miră Dzenis.

— O zgripțuroaică sadea! răbufni Zitkauris.

— Cum poți spune una ca asta!?

— Dacă ați fi cunoscut-o cât de cât!

— Ai cunoscut-o dumneata în schimb.

— N-aş mai fi cunoscut-o.

Zitkauris se străduia să-şi înăbuşe tulburarea. Şedea țeapăn, fără să-şi lipească spinarea de speteaza scaunului. Răspunsurile lui erau sacadate, ca loviturile de topor.

— După toate aparențele, bătrâna a fost pe undeva nedreaptă cu dumneata. Dzenis spuse aceste vorbe cu prietenie şi chiar compasiune.

— Alīda a fost cu mulți nedreaptă. Chiar şi cu cei mai apropiați. Era o muiere hainā foc. O escroacă sadea.

— Şi o cunoşti de mult?

— Din copilărie. Suntem doar neamuri. Mamele noastre au fost verişoare.

Dzenis se simțea satisfăcut. Era un început, promițător. Izbutise să urnească din loc acest pod plutitor. Procurorul hotărî să treacă la acțiuni concrete.

— Aşadar, dumneata n-ai avut-o niciodată la inimă

pe Alīda Lorence?

În ochii paznicului scăpărară scântei de mânie. Îşi încleştă buzele, punându-le parcă lacăt. Dzenis căzu pe gânduri. Precum se vede, bătrânul nu-i un naiv. În ce parte ar trebui oare desfăşurat ghemul?

Pe neaşteptate, Zitkauris îşi dădu singur drumul la gură.

— N-am avut-o la inimă?! Nu-u! O uram! A fost ucisă şi bine au făcut cei ce-au ucis-o. Aşa-i trebuia dumneaei. Da, da! Chiar dacă-mi era rudă. Nu-i nimic, a mai scăpat lumea de-o scârnăvie.

Aveai impresia că dintr-o clipă-ntr-alta au să înceapă să-l zgâlţâie pe bătrân frigurile. Obrajii pământii i se acopereau treptat de o roşeaţă nesănătoasă.

— Sunteţi uimit că am cutezat să vorbesc astfel? continuă el. Eu n-am a mă teme de nimic. Procuratura îl caută pe ucigaş. Aşa înţeleg eu venirea dumneavoastră aici şi discuţia cu mine. Un singur lucru pot să vă spun: n-am niciun amestec în tărăşenia asta. Atât.

Dzenis înţelese definitiv că bătrânul nu poate fi dus cu zăhărelul. E un adversar destoinic. Propune o luptă deschisă. Lucrul cel mai bun ar fi să-i accepte provocarea.

— Da, îl căutăm pe asasin, confirmă el. Şi te-am invitat pe dumneata pentru o discuţie tocmai pe această temă. Dacă nu ai într-adevăr nici în clin, nici în mânecă cu această crimă, atunci vei fi interesat în elucidarea ei.

— Şi de ce adică trebuie să vă ajut?

— E o crimă din cele mai cumplite. Vinovatul urmează să fie aspru pedepsit. Asta o cere legea şi dreapta judecată.

— Dar eu socot că asta a meritat-o dumneaei. Şi că n-are niciun rost să fie pedepsiţi făptaşii. Pentru gândurile astea eretice ale mele n-au să mă judece. Că

doar omul nu poate fi tras la răspundere pentru gândurile lui.

— Dumneata ai dreptate. Omul nu poate fi tras la răspundere pentru gândurile lui, fie ele şi eretice. În schimb pentru refuzul de a depune mărturii – poate. Nu cumva asta şi doreşti ca refuzul dumitale să fie consemnat în procesul-verbal? După câte am observat, faci impresia unui om cugetat şi sper să găsim împreună un limbaj comun.

Zitkauris strânse din umeri.

— Poftiți, întrebați-mă. La ce-oi fi în stare, vă voi răspunde.

— Aşa mai merge. Spune-mi, cu ce se ocupa Alīda Lorence înainte de război? Mai precis, pe vremea lui Ulmanis?

— Era patroana unei florării în strada Gertrūdes.

— Era o persoană înstărită?

— Întotdeauna a trăit în lux. Ştia să se rostuiască, să-şi aranjeze treburile sub orice stăpânire.

— Şi sub cea nemțească?

— Oho!

— A colaborat cu ocupanții?

— Nu ştiu dacă a colaborat cu ocupanții, dar cu ofițerii nemți – în mod sigur.

— Bine, dar ea n-avea familie, bărbat?

Urechile palide ale lui Zitkauris se aprinseră uşor.

— Scârnăvia asta nu era potrivită pentru viața de familie. Ce nevoie avea ea de copii, de bărbat, să le poarte de grijă? Numai ea voia să trăiască, să ia caimacul de la viață.

Dzenis se uita țintă la urechile bătrânului, care, fără voie, îşi trădau stăpânul. Nu cumva la timpul său ea îi dăduse papucii, şi-acum a găsit, în sfârşit, prilejul, să se răzbune? Ei, ce să-i faci, n-are decât...

— Şi avea mulți admiratori în tinerețe?

— Oho! D-apoi nici în pragul bătrâneții nu s-a lăsat mai prejos muierea. Se-namorase lulea de dânsa Sturmbannführer-ul von Hautsch şi era gata s-o ia cu el în Germania când a aflat...

Zitkauris amuți.

— Ce-a aflat?

Paznicul tăcea cu încăpățânare.

— Te întreb, ce anume a aflat Hautsch?

Glasul lui Dzenis avu o rezonanță metalică. Bătrânul îşi coborî privirea.

— Că vor avea un copil.

Tăcere.

— Copilul s-a născut?

— Un băiețel. Dar Alīdei nici prin gând nu i-a trecut să-l crească. L-a vârât pe gât la nişte oameni străini de la țară. Şi s-a aşternut iarăşi pe trai. Iar copilul, trup din trupul ei... Asta n-am putut eu să i-o iert niciodată.

„Ba nu, nu asta", îşi zise Dzenis în sinea lui.

— Şi cu Sturmbannführer-ul cum a rămas? întrebă el aşa, ca într-o doară.

— Pe tipul ăsta curând l-au ucis.

— De ce?

— Pentru că şi-a însuşit aur şi briliante.

— De unde?

— A lucrat la lagărul de concentrare din Salaspils. Prin mâinile lui treceau obiectele de preț confiscate.

— Ai vrut să spui jefuite, precisă Dzenis.

— Mă rog, cele care se luau de la cei închişi, ca să fie mai apoi transportate în Germania. Numai că descurcărețul ăsta avea grijă şi de sine. Mi-a povestit Alīda Lorence.

— Şi Alīda Lorence s-a mai întâlnit cu el ulterior?

— Am auzit că von Hautsch a fost executat. Nemții

încheiau una-două socotelile cu de-alde ăştia. Dar câte ceva din obiectele furate au căzut în mâna rudei mele. Nu ştiu exact dacă i le-a dăruit Sturmbannführer-ul sau i le-a înhățat ea.

Dzenis se ridică şi făcu câțiva paşi până la fereastră. În fața casei stăteau trei cheflii, antrenați într-o discuție însuflețită. Pe şosea, în ambele sensuri, treceau în goană maşini.

— Cu ce s-a ocupat Alīda Lorence după război?

— A fost vânzătoare la un chioşc în Piața centrală. Apoi a izbutit să-şi facă rost de o mică pensie.

— Şi încetul cu încetul şi-a comercializat şi obiectele de preț.

— O fi vândut ea, de bună seamă, câte ceva din ele. Dar în cea mai mare parte le-a dosit. Aştepta să se schimbe vremurile. Nădăjduia să vină din nou...

— Unde le-a dosit?

— Hei, de-aş fi ştiut!

— Şi cu copilul ce s-a întâmplat mai apoi?

Zitkauris întoarse privirea.

— Asta nu mai e treaba mea...

— Nu face pe naivul şi nu ocoli răspunsul. Doar ne-am înțeles: eu să-ți pun întrebări, iar dumneata să-mi răspunzi. Aşadar, ce s-a întâmplat cu feciorul ei?

— E bine sănătos. A crescut sub oblăduirea părinților săi adoptivi. Iar după moartea acestora, s-a găsit un vecin binevoitor care şi-a dat drumul la gură.

— Şi astfel a aflat băiatul care-i adevărata lui mamă?

— Bineînțeles. Numai că n-a vrut să-i calce pragul. Pe-atunci era tinerel şi fudul.

— Şi pe urmă?

— Pe urmă viața i-a mai tocit nițeluş coarnele. Avea un ortac, Aivars pe nume. Au plecat amândoi în Siberia. Au lucrat ca şoferi pe un şantier de construcții. Se pare

că băieții n-au dus-o acolo ca-n rai. Sau poate că au făcut vreo boacănă. Nu se ştie. Atâta doar că acum trei ani Voldemārs s-a întors în țară.

Voldemārs? Acum se limpezeşte cine-i al doilea moştenitor. Dar pentru orice eventualitate, trebuie verificat.

— Bine, dar după ce a venit din Siberia, Voldemārs Lapinš a vizitat-o pe maică-sa.

Zitkauris căscă ochii cât cepele.

— Dumneavoastră îi ştiți numele?

— Ştiu multe, Zitkauris. Mult mai multe decât îți imaginezi dumneata. Am posibilitatea să verific fiecare spusă a dumitale. Aşa că, să nu uităm înțelegerea noastră.

— Eu vă spun adevărul.

— Nu mi-ai răspuns la ultima întrebare.

Pădurarul se posomorî. Procurorul ăsta-i dat naibii. Ca să vezi ce-a izbutit el să adulmece!

— După ce s-a întors, Voldemārs a vizitat-o pe Alīda Lorence. Dar nu s-au putut înțelege. De recunoscut, s-au recunoscut, fireşte, unul pe altul. Alīdei însă îi era teamă să nu-i ceară cumva să-l ajute. Şi din pricina asta se prefăcea că e cea din urmă sărăntoacă.

— Şi totuşi a scris testamentul pe numele lui.

— Şi pe asta o ştiți?! Da, l-a scris. Dar nu din dragoste maternă. Ci ca să mi-o facă mie.

— Feciorului i-a spus de treaba asta?

— Mai mult. I-a cerut răsplată. Douăzeci de ruble pe lună.

— Dar de ce primul testament l-a făcut pe numele dumitale? Doar nu erați în relații bune. Presupun că şi dumneata urma să dai răsplată pentru testament. Sau avea ea datorii față de dumneata? Nu te sfii, Zitkauris, spune-mi totul despre relațiile dintre dumneata şi

femeia asta.

Zitkauris se tot sucea şi se răsucea pe scaun.

— Aveam eu o pianină bună. Încă dinainte de război. Alīda mi-a găsit un client şi m-a ajutat s-o vând. Dar mi-a dat numai jumătate din bani. Mi-a spus că restul i-au fost furați. Eu am pretins să mi-i dea, ba am şi amenințat-o. Şi-atunci, în schimbul datoriei, a scris testamentul pe numele meu.

Dzenis privi cu scepticism această poveste. Nu încăpea nicio îndoială că avuseseră loc nişte tranzacții între ei. Dacă nu cea cu pianul, atunci alta. De astă dată Zitkauris recursese la un procedeu banal, dar nu lipsit de istețime: să fie cât mai aproape de adevăr şi-n acelaşi timp să slăbească vigilența anchetatorului, iar la momentul potrivit să servească drept argument minciuna. Nu-i nimic, înghițim noi şi pastila asta. Deocamdată, n-avem contraargumente. Trebuie să laşi impresia că le crezi pe toate.

— Dar dumitale îți convenea o asemenea variantă? se interesă procurorul.

— Cum să-mi convină, doar nu eram căpiat. M-am certat cu Alīda la cuțite. Am amenințat-o. Numai că ea nu era dintre acelea care să se sperie cu una, cu două. Îşi dădea, scârba, seama că n-am să pot dovedi nimic. Îi zic odată: „Ce mama dracului hazně să am eu de moştenire când tu ai să faci degeaba umbră pământului mai mult decât mine?” Iar ea de colo: „Tacă-ți fleanca, ghiujule, că acuşi te rad de pe testament!”

— Şi te-a ras? întrebă Dzenis pe un ton compătimitor.

— Da. Imediat ce-a apărut Voldemārs. Ca să bage venin în mine, a făcut alt testament pe numele lui.

Zitkauris scoase batista şi-şi şterse fruntea îmbrobonată. Atmosfera din cabinet era sufocantă. Luna lui cuptor îşi revărsa din belşug dogoarea prin fereastra

deschisă. Dar Dzenis nici nu o simțea. Discuția cu acest om se dovedea a fi mult mai interesantă decât își imaginase el. Rând pe rând apăreau noi fapte, noi împrejurări. Se impunea să le analizeze neîntârziat, chiar în procesul interogării. În același timp trebuia să-l asculte pe Zitkauris și să conceapă întrebările următoare, fără a-i da răgaz să răsufle.

— În testament nu sunt trecute bijuteriile, continuă Dzenis. Voldemārs știa ceva de existența lor?

Bătrânul zâmbi ironic.

— I-am spus eu.

— De ce?

— Gândeam c-o s-o scuture nițeluș pe mămicuța lui neprețuită. Așa cum sunt scuturați toamna merii încărcați de rod. Că o să i-o plătească după merit – ochi pentru ochi, dinte pentru dinte.

— Și el?

— A lăsat, parșivul, să se înțeleagă că nu-l interesează câtuși de puțin. Prefăcătorie curată. Nu există om care să rămână indiferent când e vorba de aur și de briliante.

„Ia te uită cum am ajuns să mi te citesc pe de-a-ntregul, ca-n palmă", își zise Dzenis în sinea lui.

— Când a avut loc discuția asta?

— Cu Voldemārs despre bijuterii? Stați să-mi amintesc. Ne-am întâlnit atunci în oraș. Întâmplător. Eu ieșisem să-mi cumpăr niște ghete. Asta a fost prin septembrie anul trecut.

— Și aproximativ peste o lună...

— Alīda a fost ucisă.

Bătrânul se uită la procuror cu niște ochi de mielușel nevinovat și continuă:

— Iar Voldemārs și-a cumpărat imediat după aceea motocicletă.

— Vrei să spui că...

— Nu vreau să spun nimic. Poate să fie o simplă coincidență.

— Să sperăm. În caz contrar, dumneata, Zitkauris, ai putea fi considerat complice la crimă. Adică instigator.

— Asta în niciun caz. Eu n-am îndemnat pe nimeni la crimă. N-am făcut decât să-i spun lui Voldemārs că-i un moştenitor bogat. Iar asta nu se poate numi crimă.

— După moartea Alīdei Lorence nu s-au găsit în casa ei nici aur şi nici briliante. Probabil le-a luat asasinul. Ce-ar fi să se afle toate obiectele ei de preț pitite până şi-n ziua de azi în cine ştie ce tainiță?

Dzenis urmărea cu atenție expresia feței celui interogat. Dar fața lui rămânea de nepătruns. Ochii i se pierdeau din nou în găvanele strâmte, iar obrajii îi atârnau fleşcăiți.

— Da, în treaba asta o să aveți destulă bătaie de cap, fu de acord Zitkauris.

— Şi dumneata de asemenea.

— Eu? De ce? Nu-s eu moştenitorul. Eu n-am niciun drept la moştenirea Alīdei Lorence.

— Dar Voldemārs?

— El da. Şi n-ar fi exclus să mai ştie şi câte ceva. Dar mâna-n foc n-o pun pentru nimic. După moartea Alīdei noi nu ne-am mai văzut.

— Cine s-a mai interesat de bijuterii?

Zitkauris tăcu o bună bucată de vreme. Apoi catadicsi să spună:

— Cu toate că am fost avertizat să nu scot o vorbă față de nimeni despre treaba asta... Eu am făgăduit să tac...

— Mie ai să-mi spui totuşi!

— Ea a venit la mine. La Laudobeli. Nu demult. Mi-a povestit despre Alīda Lorence. Taman la fel cum mi-ați povestit dumneavoastră astăzi.

— Şi dumneata?
— Câte ceva i-am spus şi eu. Despre Alīda, despre von Hautsch. Despre Voldemārs şi despre bijuterii... m-a rugat tare frumos.
„Final de partidă – gândi în sinea lui Dzenis. Zitkauris îşi sacrifică dama pentru a întări poziția încrederii mele față de dânsul. Îmi propune remiză. Nu, bătrâne, ai dat greş.”
— Dumneata vrei s-o întărâți pe ea împotriva lui... Voldemārs, să zicem. Întocmai cum ai făcut anul trecut întărâtându-l pe Voldemārs împotriva maică-sii. Vorba ceea, când doi se ceartă, al treilea câştigă.
— Ian te uită unde-ați ajuns! Cu câtă iscusință şi dibăcie! Deşi-s bătrân, sunt totuşi bărbat. Imaginați-vă că vine la dumneavoastră, în inima pădurii, o femeie tânără şi simpatică. Zâmbeşte ca o sfântă madonă. Aş vrea să văd, ați avea atâta putere să-i rezistați? Poate că da, fireşte. Dar eu unul n-am putut.
Pe chipul lui Dzenis licări un zâmbet sarcastic.
— Şi cine-i femeia asta?
— Nu şi-a spus numele.
— Cum arăta?
— Era o femeie frumoasă. Cu părul bălai. Gătită orăşeneşte.
— Alte semnalmente?
— Nu mai țin minte.
— Ai recunoaşte-o dacă ai întâlni-o?
— Asta n-o mai ştiu.
— Bine, pe ziua de azi ajunge. Du-te acasă şi cugetă binişor la toate. Noi o să ne mai vedem.
Zitkauris era dezolat. După cum se vede treaba, n-o să se descotorosească el prea uşor de procurorul ăsta îndărătnic.
Zece minute mai târziu, Dzenis se şi afla pe şosea, în

stația de autobuz. Până la sosirea autobuzului mai era de aşteptat şi, ca un făcut, nu trecea nicio maşină spre Riga. Aşa se întâmplă întotdeauna când eşti grăbit. Dzenis se grăbea. Informațiile culese erau din cale-afară de importante. Acum se conturau, în sfârşit, trăsăturile individuale ale Alīdei Lorence. Dar mai presus de toate, se limpeziră cauzele asasinatului. Era un mare pas înainte prin labirintul sumbru al acestui atât de încâlcit caz. Versiunea potrivit căreia Alīda Lorence fusese ucisă cu scopul de a i se fura un palton vechi şi două rochii stârnise din capul locului dezaprobare în sufletul lui Dzenis. Alta e treaba – aur, briliante...

Acum trebuie verificate urgent depozițiile lui Zitkauris. Îi va da dispoziție lui Trubeks să-l caute pe Voldemārs Lapinš şi să-l interogheze mai înainte ca bătrânul pădurean să apuce să-l prevină. Bătrânul se va grăbi desigur s-o facă. Ce legătură să aibă oare unul cu altul? Se cere acționat rapid şi energic. Iar tu stai aici şi aştepți autobuzul...

Trecutul Alīdei Lorence, cum l-a înfățişat bătrânul, e verosimil. Poveştile acelea cu Hautsch, cu bijuteriile, cu feciorul ei nu sunt, după toate aparențele, rodul imaginației lui. Dar relațiile sale cu Alīda Lorence? Mda... În privința asta, îngăduit fie-ne să ne îndoim. Bătrânul nu este câtuşi de puțin indiferent când e vorba de aur sau briliante. Posibil să se fi întâmplat în felul următor: Zitkauris a mirosit că testamentul a fost rescris pe numele lui Voldemārs şi că toate speranțele lui s-au spulberat. Şi atunci a hotărât să pună stăpânire pe avere prin forță. Dar de ce a făcut-o abia după trei ani? Şi-apoi, ce rost avea să-i dezvăluie lui Voldemārs problema cu aurul? Ca să îndrepte mai târziu cercetările pe un drum fals? Foarte puțin probabil. Cam depărtată țintă.

Dar Voldemārs? În calitatea sa de moştenitor legal s-ar părea că n-avea nicio nevoie s-o jefuiască pe maică-sa. Să-l fi împins la asta nerăbdarea tinerească? Dorința de a se îmbogăți mai repede? Să se fi temut oare că bijuteriile ar fi putut fi confiscate, întrucât fuseseră dobândite în mod nelegal, şi-n acest caz el s-ar fi ales din moştenire doar cu un pat, o masă şi o comodă? Există o logică în supoziția asta, dar şi ea pare puțin verosimilă. Ce rost avea să fure paltonul şi rochiile maică-sii, care oricum i-ar fi rămas lui? Sau asta nu-i decât o mască?

Dzenis stătea locului şi scormonea cu botul bocancului în pământ. Şi dacă totuşi Zitkauris e autorul? De ce a povestit el aproape fără pic de împotrivire despre bijuterii. Bătrânul nu-i nătâng şi ar fi trebuit să-şi dea seama că bănuiala poate cădea şi asupra lui. De fapt, e clar. Mai devreme sau mai târziu, noi vom afla în orice caz toate astea. Atunci tăcerea lui s-ar dovedi a fi îndoit mai suspectă.

Care dintre ei o fi – Lapinš sau Zitkauris? Dar se poate la fel de bine să nu fie niciunul, nici celălalt. La urma urmelor, crima putea s-o săvârşească şi un al treilea, care ştia de averea Alīdei Lorence.

Iată un noian de probleme şi fiecare cere un răspuns exact. Trebuie să stai să te gândeşti şi iar să te gândeşti. Că s-au comis şi aşa destule greşeli până acum.

În stație se adunau pasageri. De după cotitură, se arătă într-un nor de praf autobuzul.

4

— În numele legii!

O mână grea i se aşază pe umăr. Trubeks se întoarce brusc. Pe fața căpitanului Sokolovski înfloreşte un

zâmbet larg.

— Te-am speriat?

— Îngrozitor. Ia uite cum îmi tremură genunchii.

Se aflau pe strada Merkela, lângă „Sakta”. Umbrele amurgului se aşterneau peste oraş. În vitrinele magazinelor se aprinseseră luminile. Deasupra lor clipeau vesel literele roşii, galbene şi verzi ale firmelor, luminând fiecare în felul ei tălăzuirea zgomotoasă a mulțimii.

— Mă duc fuga după bilete la film, îi făcu Sokolovski cu ochiul lui Trubeks. Şi toată seara n-am să mă mai gândesc nici la infractori, nici la procuratură şi nici la pedepse. Prima seară liberă după dracu ştie câte săptămâni.

— Ce, ai mult de alergat?

— Să nu mai vorbim... Căpitanul se uită la ceas. Te grăbeşti, Boriss?

— Momentan, nu prea, dar de ce mă-ntrebi?

— Hai să stăm vreo zece minute undeva. Sunt istovit la culme.

Aşteptând să contenească torentele de maşini. Troleibuze şi autobuze, Sokolovski şi Trubeks traversară strada şi se pomeniră la umbra ulmilor din parcul Kirov. La ceasul acela, când toată lumea grăbeşte de la slujbă spre casă, găsiră lesne o bancă liberă şi se aşezară.

Sokolovski îşi descheie nasturele de sus al tunicii şi, întinzându-şi cu voluptate picioarele, spuse:

— Ştii ceva, Boriss, mă bate gândul uneori s-o dau dracului de miliție. Să plec şi gata. Vreau să trăiesc şi eu ca toată lumea. Ți-ai făcut orele de program, stai şi te odihneşti. Teatru, film, concert. Amici. O să-mi caut un locuşor călduț şi tihnit, asta-i.

— Ca administrator sau inspector de cadre. Nu-i rea ideea. Ai să-ți torni o vilişoară undeva în afara oraşului

şi în zilele libere ai să stropeşti lalelele din grădină. Ce idilic!

Căpitanul vârî mâna în buzunar după ţigări. Începu să fumeze.

— Hei, Boriss, n-ai înţeles nimic din ce ţi-am spus! Te-ai şi apucat să-mi cânţi prohodul, aşa-i?

— De unde ţi-a mai venit şi ideea asta?

— Administrator, lalele! Peste două luni îmi şi dau duhul.

— Doar tu singur spuneai că jinduieşti la o viaţă tihnită.

— Câte nu spune omul la necaz, dar tu mă ştii bine: nu-s eu ăla care să poată trăi fără trudă.

— Oare munca inspectorului de cadre nu presupune trudă?

— Nu corespunde esenţei mele subcutanate. Se vede că nu-s făcut eu pentru o viaţă de belşug şi tihnă.

Deodată Sokolovski îşi aminti:

— Ascultă, Boriss, era cât pe ce să uit. Am veşti interesante. Mă şi gândeam să trag o fugă la tine mâine dimineaţă. Dar, de vreme ce ne-am întâlnit, am să-ţi spun pe loc. Există un restaurant care se numeşte „Ogrīte”, îl ştii?

— Da, e la parterul magazinului universal din Ogre.

— L-ai şi reperat. Înseamnă că nu eşti mătăluţă chiar aşa de bleg precum pari. Ei, află că într-o sfântă seară şedea la o masă în restaurantul ăsta una din cunoştinţele noastre comune. Ghiceşti cine era?

— Lora Dolmane.

— Nu, frăţioare, n-ai ghicit şi nici n-ai să ghiceşti în veci. Stătea la masă Zenta Saukuma.

— A fugit din închisoare?

— Ei, bună dimineaţa! Asta s-a petrecut acum un an. Şi cum îţi spuneam, stătea Zenta noastră la masă. La un

moment dat o acostează un moşulică şi o invită la dans. Zenta îl refuză. Simțindu-se jignit în cele mai bune sentimente ale sale, individul îi arde o palmă. Se iscă scandal. Băieții responsabili cu ordinea îl potolesc pe moşulică şi întocmesc un proces-verbal. Acolo Zenta figurează ca victimă.

— Când s-a întâmplat asta?

— Pe două octombrie.

— Cu două săptămâni înainte de asasinarea Alīdei Lorence?

— Ce căuta ea la Ogre?

— Întreab-o tu.

— Doar nu s-a dus singură la restaurant?

— Am întrebat despre asta pe şeful de sală şi pe portar. Aceştia țin minte că împreună cu Zenta s-ar fi aflat şi un tânăr voinic, oacheş, simpatic la înfățişare. Alte semnalmente n-au putut să-mi mai dea. Portarul şi-a mai amintit că amândoi au venit cu maşina, pe care au lăsat-o la locul de parcare din fața restaurantului.

— Ce marcă avea maşina şi ce culoare?

— N-a băgat de seamă. Era întuneric.

— Dar în procesul-verbal nu se spune nimic de bărbatul cel tânăr?

— Din păcate, nu. Ieşise nu ştiu unde în momentul acela.

Trubeks îşi scărpină barba.

— M-da, vestea ta e într-adevăr importantă. Ți-aduci aminte: fetele de la cămin spuneau că Zenta avea un curtezan. Deşi ea personal nega categoric acest lucru.

— A mințit. Şi mai ales pe cine? Pe mine!

— Se vede că avea ea un temei serios. Nu face nimeni depoziții false, fără niciun motiv.

— Poate că tânărul s-o fi însurat între timp, şi ea n-a vrut să-l compromită, îşi dădu cu părerea Sokolovski.

— Asta-i bună! Atunci când un om e acuzat de omor…

— Dar dacă-l iubeşte? În asemenea cazuri se poate întâmpla ca acuzatul să nu ia în seamă nimic.

— După tine, tânărul n-are niciun amestec în crimă?

— N-am spus asta. Vreau numai să te previn de la nişte concluzii pripite. Aici se cere migală de bijutier.

— Orice-ar fi, Saukuma trebuie interogată. Acum ea nu va mai putea tăgădui această călătorie. Probabil că în procesul-verbal întocmit de cei din Ogre există şi semnătura ei.

— Bineînțeles.

— Ea va fi nevoită să spună numele cavalerului care a însoțit-o. Şi n-ar fi exclus ca acest lucru să reprezinte celălalt capăt al firului pe care noi nu izbutim nicicum să-l depistăm.

— Tu n-ai reținut un element, Boriss. Zenta nu-i martoră, ci inculpată. Ea are dreptul să refuze a-ți răspunde la întrebări.

— Şi-atunci să n-o interoghez?

— Ba da. Şi cu cât mai repede, cu atât mai bine. Dar cu prudență. Dacă vei da din capul locului cărțile pe față, rămâi cu buzele umflate. Va pricepe încotro bați şi nu va mai scoate o vorbă.

— Am să mă consult şi cu Dzenis.

— Neapărat. Dar voi ce noutăți mai aveți în cazul Lorence?

— Deocamdată nimic palpabil. Doar nişte enigme şi presupuneri. În plus, e cineva care ne tot pune piedici în cale. O femeie.

— Ce i-o fi trebuit lui Roberts să-şi ia pe cap toată încurcătura asta cu Zenta Saukuma. Acum probabil că-i pare rău. Se vede că Ozollapa a avut dreptate. Mai bine rămâneam la sentința dată. Avem şi aşa treburi până peste cap.

— Viktor, eu te credeam un om mai principial.

— Nu mârâi. Am zis şi eu aşa. De fapt, tu şi cu Dzenis sunteţi băieţi de ispravă. Ştii ceva, ce-ar fi să dăm o raită pe la Roberts? Să stăm puţin de vorbă. Mi-a venit mie aici, în devlă, o idee.

— Şi cum rămâne cu filmul şi cu prima ta seară liberă?

— Ducă-se.

— Bine, dar te-aşteaptă Janina.

— Am să-i telefonez de la Roberts. Hai!

5

Drumul până la al doilea etaj cu numeroase trepte şi coridoare era destul de lung. La etajul întâi, avocatul Robežnieks îl ajunse din urmă pe un bătrân înalt şi deşirat, cu o şapcă de piele ca de birjar. Ţinându-se de balustradă, acesta îşi muta anevoie, gâfâind, de pe o treaptă pe alta picioroangele vârâte în nişte bocanci de modă veche cu cheutori.

„O fi vreun reclamant, gândi Robežnieks şi i-o luă înainte bătrânului. Slavă Domnului că nu vine la biroul de avocaţi; consultaţia costă bani. Şi-apoi, cu ce l-ar putea ajuta avocatul? Altceva-i un procuror. Autoritate, forţă! Şi mai ales specialist în toate problemele. Te-a înjurat vecinul? Fuga la procuratură. Administraţia imobilurilor nu-ţi repară casa? Fuga la procuratură. Şi procurorul trebuie să-i asculte pe toţi.”

La procuratură, în anticameră, Robežnieks văzu cel puţin cincisprezece persoane. Unii dintre ei maltratau în mână, cu nervozitate, citaţiile de culoare verde. Aceştia erau martorii chemaţi la anchetă. Ceilalţi aşteptau răbdători rândul la procuror.

Se-ntâmplă, desigur, să aibă omul nevoie să se adreseze după ajutor la procuratură. Cuiva, să zicem, îi e uzurpat dreptul la o slujbă ori la locuință. Altcineva consideră nedreaptă hotărârea tribunalului, a miliției sau a altor instituții administrative. În aceste cazuri procurorul cântăreşte totul, aprofundează, ia hotărâri. Şi dacă legea e într-adevăr încălcată, el îşi va spune cuvântul său plin de greutate şi va îndrepta situația.

Robežnieks ajunse în dreptul cancelariei. Uşa era întredeschisă.

Doi lucrători de la miliție îi întind secretarului nişte dosare penale burduşite şi pe deasupra doi saci cu probe materiale. Tot acolo se învârteşte Gunārs Dzelzītis cu nişte documente în mână.

Robežnieks îşi strecoară capul pe uşă.

— Salut, Gunārs! Precum văd, ți s-a aruncat şi ție o trebuşoară.

— Iar ție o cojiță de pâine, glumi Gunārs în loc de răspuns la salut. Nişte minori. Nu te interesează? E un material lux pentru instanță: tatăl bea, mama lucrează ca îngrijitoare în trei locuri. Feciorașul adolescent, fiind de capul său, a început să se îndeletnicească cu furtul de motociclete. Iată o pledoarie pe tavă.

Gunārs ieşi în coridor şi porni împreună cu Robežnieks spre cabinetul său.

— Nu, n-o primesc, rosti Robežnieks cu o mină acră.

— Nici eu n-aş fi primit-o, dar n-am dreptul să refuz. Am în seif un munte întreg de lucrări din cele mai anoste. Şi jumătate din ele sunt cu caracter economic. Revizii, expertize, state de plată, debite, credite, balanțe, dări de seamă, copii, plastografii… Să urli ca lupul în pustiu, nu alta…

După ce intrară amândoi în cabinet, Gunārs ciocăni cu degetul în perete.

— Spune-mi, te rog, din ce fel de cărămizi e făcut peretele ăsta?

Robežnieks îşi duse mâna la piept şi făcu o plecăciune.

— Îţi exprim adânca mea compasiune, amice, rosti el şi îşi puse mapa de piele pe masă.

Dzelzītis descuie seiful şi scoase de-acolo câteva tomuri.

— Poftim de apreciază opera mea.

— O, dar tu eşti aproape la fel de fecund ca Agatha Christie.

— Da, numai că mie nu mi se plăteşte onorar pentru fiecare pagină. Hai, apucă-te şi le citeşte, să nu te-aud cumva mai apoi plângându-te că nu ţi-am dat posibilitatea să te informezi înainte de proces.

— Unde-i clientul meu?

— Va veni imediat. Am ordonat să fie adus.

Robežnieks prinse a răsfoi dosarul de la coadă la cap. Luă mai întâi cunoştinţă de actul de trimitere în judecată penală.

— S-a lucrat cu pricepere, observă Robežnieks. Au părăduit cinci depozite! Dar unde erau paznicii?

— Unul dormea, pe altul l-au încuiat în closet, al treilea s-a pitit singur. N-a mai avut încotro omul. Aruncă-ţi ochii şi-n ultimul tom. Acolo sunt depoziţiile paznicilor. Mă pomenesc la un moment dat că vine la mine o asemenea apărătoare a proprietăţii socialiste, o băbuţă pe jumătate surdă, în baston, cu vreo optzeci şi opt de anişori în cârcă. Noroc că nu era vânt în ziua aceea, altminteri ar fi luat-o pe sus şi-ar fi mânat-o pe lângă procuratură încolo. Vine băbuţa la mine şi începe a bolborosi: „Oh, că tare m-am mai şpăriet, maică! Ştau eu în cuşca me şi deodat' aud: jgreapţănă nu'ş cine colea." Auzi vorbă – zgreapţănă! Ăia veniseră cu

camionul şi spărgeau cu barosul lacătele de la depozite. „Vruşei să-i bag în şpărieți. Apuc un scăunel şi buf-buf cu el în părete, da ți-ai găsit să ş-audă. Şfinte Dumnejeule! Dau să mă uit, poate au spălat putina îmi jic. Când colo, uşa încuiată!” O întreb dacă s-a dat vreun semnal de alarmă. Nu s-a dat. Cel mai apropiat telefon se afla în birou la etajul trei. Mai poți să te minunezi că depozitul a fost prădat?

Pe coridor se auziră paşi; în uşă apăru Trubeks.

— Unde-i Dzenis? strigă el, fără ca măcar să fi trecut pragul.

— La pârnaie! răspunse Dzelzītis.

— Şi ce băiat cuviincios era! murmură Robežnieks, clătinând din cap.

Dzelzītis luă de pe masă comentariile la codul penal şi le flutură pe sub nasul lui Robežnieks.

— S-a dus la închisoare să discute cu Zenta Saukuma. Apoi se întoarse spre Trubeks: A ordonat să-l aştepți. Ce-ai rezolvat în chestiunea cu Voldemārs Lapinš?

Robežnieks îşi ciuli urechile.

— Cu Lapinš? întrebă el.

— Da, în legătură cu asasinarea Alīdei Lorence, îl lămuri Dzelzītis. Ți-aminteşti, doar tu ai apărat-o la proces pe Zenta Saukuma. Dzenis l-a însărcinat pe Boriss să-l interogheze pe succesorul victimei, pe Voldemārs Lapinš.

— Tu crezi că eu țin minte toate procesele la care am pledat?

Trubeks îşi scoase vestonul şi-l atârnă pe speteaza scaunului.

— Ştii ceva, Gunārs? Nu-mi dau seama de ce, dar mie nu-mi prea place Lapinš ăsta. E alunecos ca un țipar.

— Te duce cumva de nas?

— Nicidecum. Totuşi e un tip nu prea uşor de înțeles. În general, Lapinš a confirmat tot ce a spus despre el Zitkauris. S-a întors într-adevăr acum trei ani din Siberia. A dovedit-o chiar el, cu documente. Alīda Lorence nu l-a întâmpinat cu prea multă amabilitate, în schimb l-a recunoscut de fiu.

— Bătrâna i-a spus ceva despre bijuterii?

— Niciun cuvânt. Aşa, cel puțin, susține Lapinš.

— Şi cu toate astea, el i-a plătit câte douăzeci de ruble pe lună pentru moştenire. Ce moştenire? Nişte trențe şi o mobilă din vremuri preistorice.

— Aici el dă o explicație destul de logică, afirmând că nu acorda o atenție deosebită testamentului, ci îi dădea bătrânei bani aşa, ca unei mame. În virtutea datoriei sale de fiu.

— Na-ți-o bună! L-a apucat aşa deodată dragostea filială! Şi tu-l crezi?

Avocatul Robežnieks se cufundă în mapele acelea groase, dând impresia că e absorbit cu desăvârşire de documentele cazului şi că-şi pregăteşte apărarea.

— Dar ulterior Lapinš a aflat totuşi de bijuterii? nu se putu stăpâni Dzelzītis. Te pomeneşti că neagă şi acest lucru.

— Zice că a aflat toamna trecută de la Zitkauris.

— Încearcă acum şi te dumireşte dacă-i într-adevăr aşa sau cei doi au apucat să se înțeleagă.

— Mă îndoiesc în privința înțelegerii lor. Lapinš n-are ochi să-l vadă pe bătrân. Ba a mai încercat să mă convingă că asasinatul e opera lui Zitkauris. Bătrânul a găsit de cuviință că are dreptul la bijuterii. Existau nişte socoteli mai vechi între el şi Alīda Lorence.

— Zitkauris aruncă vina pe Lapinš, Lapinš pe Zitkauris. Ce-ai zice s-o fi făcut amândoi? Un asemenea joc le-ar fi slujit foarte bine ca tactică de apărare. Dar ia

spune-mi cum justifică Lapinš cumpărarea motocicletei? De unde a luat banii?

— Zice că i-a agonisit.

— La casa de economii? Asta se poate lesne verifica.

— Nu, şi-a cumpărat obligaţiuni trei la sută cu câştiguri.

— M-da, asta n-ai cum s-o verifici. Dar de Zenta Saukuma ce spune?

— Nimic. Cică n-a văzut-o niciodată până la proces.

— Fireşte. Chiar dacă ar cunoaşte-o, tot n-ar mărturisi din capul locului, se bâţâi pe scaunul său Dzelzītis. Motocicletă! Portarul de la restaurantul „Ogrite” arăta că Zenta şi tânărul acela au venit cu maşina. Numai că nu-şi aminteşte cum arăta aceasta. Poate că se înşală. Or fi venit cu motocicleta.

Trubeks îşi scoase ochelarii şi începu să-i cerceteze cu atenţie, ducându-i foarte aproape de ochi, de parcă le-ar fi căutat vreun defect.

— Asta nu, Gunārs, nimeni nu merge la restaurant cu motocicleta. Eu am lămurit, pare-mi-se, altceva. Lapinš a lucrat în Siberia ca şofer. Are permis de conducere. Atunci când verifică conductele de gaze, şi în special când trebuie să ajungă la marginea oraşului, el foloseşte deseori furgoneta întreprinderii. Şofează el însuşi. În mod frecvent, seara, se duce acasă cu maşina – o parchează în curte, pentru ca de dimineaţă, fără să mai piardă vremea, să plece direct pe traseu. În felul acesta el putea foarte bine să facă o plimbare cu Zenta până la Ogre.

— Aşa este, fu de acord Dzelzītis. Şi, precum se vede, nu întâmplător s-a dus el acolo. În restaurantele din Riga risca să întâlnească oameni cunoscuţi, lucru de care se temea, căci ulterior aceştia ar fi putut sluji ca martori.

— Sunt curios să ştiu cu ce noutăți o să vină Dzenis de la interogatoriul de azi? O va convinge oare el pe Zenta să spună adevărul sau nu?

— E o treabă infernal de complicată, lua-o-ar dracu s-o ia, mormăi Gunārs. Nu te invidiez deloc. Până şi timpul lucrează împotriva ta. Dacă urmele ar fi fost proaspete, cercetările ar fi decurs mai lesne. Hei, Lora, Lora!

Vorbeşti de lup şi lupul... Uşa se deschise încetişor şi-n cabinet intră anchetatoarea Lora Dolmane. Cu pas maiestuos, ea se apropie de masă, aruncă o privire jur-împrejur, apoi, ca şi când ar fi dezvăluit un secret extraordinar, îi şopti lui Dzelzītis să-i dea nişte formulare de proces-verbal. Primind ceea ce dorise, ieşi cu aceeaşi grație din cabinet.

Cineva ciocăni la uşă.

— Intrați, răspunse Dzelzītis. Ți s-a adus clientul, Ivars. Să-ncepem...

Capitolul V

1

Sergentul de miliție Taurinš păşea agale pe bulevardul Rainis. Ajungând în dreptul clădirii scunde a Comitetului executiv municipal din Riga, făcu stânga-mprejur din călcâie şi porni îndărăt cu acelaşi pas lent de mai înainte. Lăsă în urmă procuratura, magazinul de aparate de radio şi traversă strada Lenin.

În preajma agenției „Aeroflot”, Taurinš se opri şi se uită la ceas. Era unsprezece fără un sfert. Schimbul îi era pe sfârşite.

Chiar şi la acest ceas din pragul amiezii, arterele principale ale oraşului pulsau cu sporită vigoare. Botoasele troleibuze, autobuzele cu mugetul lor răutăcios se aliniau toate cuminți dinaintea semnalului roşu al semaforului, pentru ca peste câteva secunde, aidoma unei avalanşe puternice, să se reverse peste intersecție. Printre ele navigau vijelioasele automobile „Volga” şi sprințarele „Zaporojeț”.

Şi totuşi, în haosul acesta aparent, trona o ordine desăvârşită. Toate manevrele piloților erau subordonate regulilor stricte ale circulației, indicatoarelor de tot felul de pe străzi şi liniilor trasate pe asfalt. Dar vai, nu se putea spune nici pe departe acelaşi lucru despre pietoni; aceştia pricinuiau multe neplăceri atât şoferilor, cât şi celor care dirijau circulația.

Taurinš oftă. Orice s-ar zice, ingrată-i munca asta a lor. Îl opreşti pe câte un pieton dintr-ăia nedisciplinați pentru binele şi securitatea lui personală, iar el strâmbă din nas, se opune cu îndărătnicie... Ia uite la lunganul acela cum se vâră sub roțile motocicletei...

Sergentul Taurinš era gata să ducă țignalul la gură, ca să-l ferească de la primejdie pe contravenient, dar încremeni locului în aceeaşi poziție. Un „Moskvici” vişiniu, ce stătuse pitit la umbra ulmilor din strada Lenin, demară brusc, zbură peste intersecție şi o coti pe bulevard.

O clipă mai târziu, un țipăt de femeie curmă zgomotul ritmic al străzii. Lumea se repezi spre locul accidentului; într-o secundă se strânse ciorchine. „Moskvici”-ul cel vişiniu gonea mai departe cu aceeaşi viteză. Milițianul abia izbuti să-i rețină numărul.

Cu vai-nevoie îşi croi Taurinš cale prin zidul acela de căscăunzi. Pe asfalt zăcea trântită o femeie tânără. Avea piciorul stâng nefiresc îndoit.

Lumea de jur-împrejur era indignată.

— A şters-o, nemernicul!

— S-a năpustit drept asupra ei!

— Noroc de omul acesta că s-a nimerit în preajmă. A salvat-o chiar de sub roți.

— O fracțiune de secundă şi se prăpădea, sărmana.

Sergentul se adresă unuia dintre martori:

— Trageți o fugă şi chemați „Salvarea”.

Iar el, la rândul lui, intră valvârtej la agenția „Aeroflot” şi, făcându-şi drum cu coatele prin mulțimea aşezată la rând, îşi strecură capul prin ghişeu.

— Telefonul! ceru Taurinš.

Oamenii se înghesuiră tăcuți în rând. Prin ghişeu se ivi încetişor telefonul, iar mai sus de el, ochii speriați ai tinerei, care presimțea că s-a petrecut o nenorocire.

Sergentul luă receptorul şi formă numărul.

— Ofiţerul de serviciu? Raportează sergentul Taurinš. Un „Moskvici” vişiniu a accidentat acum o cetăţeană la intersecţia dintre bulevardul Rainis şi strada Lenin. A luat-o în direcţia gării. Numărul automobilului – 28—47 ΛAB.

2

Chiar de dimineaţă Dzenis se afla într-o dispoziţie proastă. În primul rând, pentru că i se îmbolnăvise fetiţa. Făcuse temperatură. Zigrīda fusese nevoită să renunţe la o deplasare interesantă şi să rămână acasă cu Mārīte. Roberts nu putea s-o ajute cu nimic. Trebuia şi el să se grăbească la slujbă.

La procuratură îl aşteptau alte neplăceri. Nu demult îi încredinţase căpitanului Sokolovski misiunea de a da de urma fetelor care au locuit la Alīda Lorence înaintea Zentei Saukuma. Despre ele Genoveva Ščepe nu putea spune mai nimic, ştia doar prenumele lor: Mirdza şi Tamara. Nu exista niciun temei să crezi că ele ar putea fi implicate în asasinat, dar, întrucât lucrurile erau atât de încurcate în cazul acesta, avea importanţă fiece amănunt, fiece linie lăturalnică.

Acum, după interogarea lui Zitkauris, se iviseră noi supoziţii. Oricare dintre fete ar fi putut să afle întâmplător că Alīda Lorence are bijuterii şi să divulge acest lucru prietenului ei. Tamara avea precis un curtezan.

Astăzi însă, ajungând la serviciu, Dzenis găsi pe biroul său o notiţă de la Sokolovski. Căpitanul îl anunţa că n-a izbutit până în prezent să dea de urma celor două fete: Mirdza şi Tamara.

Dar cea mai mare neplăcere îl aştepta din partea lui Ozollapa. Şeful îl chemă pe Dzenis şi-i ceru, în calitate de adjunct al său, să pună concluziile de acuzare în cauza pe care o cercetase Lora Dolmane.

Zbârnâitul telefonului întrerupse şirul tristelor sale cugetări. Dzenis ridică receptorul.

— Procuratura la aparat.

— Aş putea să vorbesc cu tovarăşul Dzenis?

— Vă ascult.

— Vă telefonez de la clinică. Acum o jumătate de oră a fost internată la noi o femeie accidentată de o maşină. Are un picior fracturat. Bolnava vă roagă să veniţi de urgenţă la dânsa.

Dzenis se posomorî. „Ce legătură am eu cu treaba asta? Nu-s nici inspector de circulaţie şi nici anchetator al incidentelor rutiere."

— Dumneaei trebuie să se adreseze Direcţiei afacerilor interne.

— Victima v-a solicitat pe dumneavoastră personal.

— Cum se numeşte?

— Strautkalne.

Dzenis deveni mai atent.

— Cum aţi spus? repetă el întrebarea pentru orice eventualitate.

— Maiga Strautkalne. E şi dânsa tot medic.

— La ce secţie a fost internată?

— La chirurgie.

— Vin acum!

Medicul de gardă de la secţia de chirurgie îi puse lui Dzenis pe umeri un halat alb şi-l conduse de-a lungul culoarului nesfârşit. Puternic, ca bătăile unui metronom, răsunau tocurile pe pardoseala de mozaic.

Maiga Strautkalne stătea singură într-o rezervă mică

şi luminoasă. Pe perna albă ca zăpada, chipul ei părea de ceară. Nasul drept i se ascuţise. În ochii mari, cenuşii, încremenise neliniştea.

Văzându-l pe vizitator, tânăra femeie dădu să se ridice în capul oaselor, dar Dzenis o opri printr-un gest.

— Vă rog să nu vă deranjaţi, staţi liniştită.

Medicul ieşi, închizând uşurel uşa în urma lui.

Dzenis se aşeză pe un scaun, lângă patul bolnavei.

— Cum s-a întâmplat necazul ăsta cu dumneavoastră?

Maiga Strautkalne tăcu o vreme. Apoi, adunându-şi de bună seamă gândurile, începu:

— Am fost într-o excursie la Palanga, o staţiune climaterică din Lituania. Ieri după-amiază ne întorceam acasă. Stăteam în autobuz pe scaun, în partea dreaptă, la geam şi contemplam noile vile construite la marginea staţiunii. Deodată, atenţia mi-a fost reţinută de o căscioară galbenă, acoperită cu tablă verde. În grădină lucra o femeie bătrână. Ceva din înfăţişarea, din gesturile ei mi se păru cunoscut. Bătrâna îşi înălţă capul şi pe loc am recunoscut-o... mi-e teamă că n-o să mă credeţi. Nici soţul meu nu m-a crezut iniţial. Dar eu nu m-am înşelat, sunt mai mult ca sigură. Femeia aceea era... Alīda Lorence.

Mâna firavă a bolnavei se odihnea deasupra plapumei. Dzenis o strânse uşor, prieteneşte, în palma lui lată.

— Nu vă tulburaţi, încercă el s-o liniştească. Posibil să fi fost o simplă iluzie optică, să-şi fi spus cuvântul oboseala excesivă. Drumul lung, impresiile culese, înnoptatul într-un loc străin, lipsit de confortul obişnuit... Toate astea irită sistemul nervos.

Maiga Strautkalne îşi eliberă mâna.

— Nu. Noi am trecut foarte aproape de ea. Autobuzul

înainta încet, aşa că am izbutit să-i văd bine fața, ba chiar să recunosc şi jacheta tricotată cu care am văzut-o îmbrăcată de nenumărate ori. De culoare nisipie, cu guleraş maron. Se şi lăuda că a împletit-o singură. Şi-apoi, poza ei caracteristică. Alīda Lorence avea obiceiul să-şi îndoaie mâna din cot şi să-şi lase palma să atârne ca un vrej. O văd ca acum în fața ochilor cum sta la policlinică şi aştepta să intre la mine la consultație exact în aceeaşi atitudine. Nu, nu, eu nu mă înşel. Era ea.

Dzenis cugeta cu înfrigurare. Văzuse multe la viața lui, dar să se scoale morții din mormânt… E în afara oricărei îndoieli o aiureală. Şi cu toate astea, n-avea niciun temei să nu-i dea crezare Maigăi Strautkalne. Pe de alta parte însă, crima fusese totuşi comisă. De fapt, cadavrul avea fața complet mutilată. Dacă Lorence e vie şi nevătămată, cine-i atunci victima? Care-i mobilul omorului? Ce caută Alīda Lorence la Palanga?

Evenimentele, supozițiile, faptele se-nvârtejeau cumplit în capul lui Dzenis. El le sorta, le orânduia pe fiecare la locul cuvenit, le cântărea, le analiza.

— Spuneți-mi, vă rog, cum ați nimerit dumneavoastră sub roțile maşinii?

Maiga Strautkalne îşi întoarse într-o parte privirea.

— Mă duceam la procuratură ca să dezvălui toate aceste lucruri.

— Ați plecat de acasă?

— Da.

— Pe ce drum ați mers? Povestiți-mi cu de-amănuntul.

— Astăzi programul meu de consultații începe la ora două. Aşa că n-aveam niciun zor să ajung la policlinică. Am ieşit din casă şi m-am urcat în troleibuz…

— Ați traversat strada?

— Nu. Stația troleibuzului se află pe aceeaşi parte cu locuința noastră, chiar în fața blocului.

— Şi mai departe?

Am mers până la întretăierea străzii Lenin cu bulevardul Rainis. În dreptul agenției „Aeroflot” am coborât şi am vrut să traversez; în clipa aceea însă s-a petrecut ceea ce ştiți. Nici eu singură nu-mi dau seama de unde a apărut maşina. M-am uitat doar înainte de a traversa. Troleibuzul plecase, strada era pustie.

— N-ați izbutit să observați marca maşinii? Culoarea?

— Nu, n-am reținut nimic. Atâta ştiu că m-a apucat cineva de mână. Am căzut, mi se făcuse negru înaintea ochilor. Abia când a venit „Salvarea”...

Dzenis, omul totdeauna cumpătat şi plin de tact, semăna acum cu un vultur care a ochit din înălțimile cerului un pui.

— Şi-acum am să vă rog să vă gândiți bine şi să încercați să vă amintiți. E un lucru important. Când ați ieşit din casă, n-ați observat undeva prin apropiere vreo maşină staționând?

Tânăra femeie se uită cu uimire la Dzenis.

— Ba da, încuviință ea. M-am uitat în jur să văd dacă nu se află vreun taxi liber şi am observat un „Moskvici”. Staționa nu departe de locuința noastră, în fața magazinului.

— Era de culoare gri?

— Nu, vişinie.

— Vă amintiți bine acest lucru?

— Sunt absolut sigură. M-am şi gândit în sinea mea dacă n-o fi ajuns întâmplător avocatul Robežnieks prin cartierul nostru.

— Cunoaşteți maşina lui Robežnieks?

Maiga Strautkalne se fâstâci.

— L-am văzut într-o zi pe avocat la volan. Doar el a

apărat-o la proces pe Zenta Saukuma. Am o memorie vizuală bună.

— Poate că era chiar maşina lui Robežnieks?

— Înclin să cred că nu, dar nu pot să jur.

— Era cineva în maşină?

— Un bărbat.

— Cunoscut?

— Nu. Atâta am reținut că avea ochelari fumurii.

— Aveți spirit de observație. N-ați băgat de seamă dacă maşina a plecat în timp ce dumneavoastră aşteptați troleibuzul?

— N-am aşteptat deloc. Troleibuzul a venit imediat.

— Ați stat în troleibuz jos?

— Nu erau locuri libere. Am călătorit pe platforma din spate.

— Şi n-ați mai observat „Moskvici”-ul cel vişiniu?

Maiga Strautkalne se concentră un timp.

— Ba da, l-am mai văzut o vreme prin geam. Venea în urma troleibuzului.

— Şi cam pe unde l-ați pierdut din vedere?

— Îmi vine greu să vă spun cu exactitate. Pe la parcul Strēlniekdārsz el se mai afla încă în urma troleibuzului. Apoi am uitat de el.

Dzenis rămase tăcut. Privea afară prin fereastra deschisă, dar nu auzea ciripitul acela de păsărele de care era plină grădina clinicii. Şi nici de văzut, nu vedea perechea de porumbei, care, poposind pe pervazul ferestrei în căutarea firimiturilor de pâine, scotoceau temeinic cu cioculețele lor prin fiecare crăpătură.

Adjunctul procurorului-şef verifică încă o dată mental ipoteza la care ajunsese încă la începutul acestei convorbiri. Ea nu era câtuşi de puțin rodul unei intuiții deşarte sau al vreunei previziuni supranaturale. În ajutorul lui Dzenis venise logica.

Trei întâmplări avuseseră loc într-o vertiginoasă succesiune. Ieri, doctorița Strautkalne află cu surprindere că Alīda Lorence trăieşte. În dimineața următoare porneşte în grabă să dezvăluie acest lucru la procuratură. Pe drum însă, dă peste ea o maşină. Acum toate aceste trei fapte cer cu insistență dezvăluirea legăturilor dintre ele.

Partea carosabilă a bulevardului este liberă. Şi deodată o maşină dă peste un om. Curată aiureală! Strada în această porțiune este destul de largă, iar circulația în sens unic. Chiar dacă un pieton s-ar şi încumeta să traverseze în goană, tot ai avea posibilitatea să cârmeşti maşina într-o parte.

N-ar fi exclus ca şoferul să fi fost băut, să se fi pierdut cu firea şi să fi dat fără voie peste Maiga Strautkalne. Orice-i posibil, fireşte, şi totuşi împrejurările incidentului conduc inevitabil la altă concluzie: cineva i-a barat cu premeditare calea doctoriței.

Dzenis cugeta profund, întocmai ca un şahist care încearcă să descifreze intențiile adversarului.

De unde putea să ştie şoferul prin care loc anume avea să traverseze Maiga Strautkalne? Această chestiune îl determinase pe adjunctul procurorului-şef s-o întrebe pe doctoriță dacă n-a observat cumva maşina mai înainte. Răspunsul confirmă bănuielile lui Dzenis. Necunoscutul o aşteptase pe Maiga Strautkalne chiar în preajma casei. Dar Maiga n-a traversat strada, ci s-a urcat imediat în troleibuz. Aşadar, în acest loc n-a fost cu putință să-şi ducă planul la îndeplinire. Şi-atunci, a pornit-o în urma troleibuzului, fără a-l depăşi nici măcar în timp ce oprea în stații. S-a ținut scai după Maiga, precum vulpea după găină, urmărind locul în care ea avea să coboare. Abia pe la stația Strēlniekdārsz „Moskvici”-ul cel vişiniu a depăşit troleibuzul. De-acolo

şi până la staţia „Aeroflot” mai era o jumătate de kilometru. Avea tot timpul să dea un ocol monumentului şi să se oprească la umbra copacilor de pe strada Lenin. De-acolo putea lesne observa pasagerii care coborau din troleibuz.

Aşadar, există cineva care vrea cât mai repede, astăzi chiar, să o înlăture pe Maiga Strautkalne din cale, astfel ca ea să nu izbutească să dea în vileag faptul că a văzut-o pe Alīda Lorence la Palanga. Altminteri, acest cineva ar fi recurs la un procedeu mai puţin riscant.

Legătura logică este evidentă. Mai rămâne de dibuit ultima verigă din acest lanţ: cum a izbutit posesorul „Moskvici”-ului vişiniu să afle despre cutremurătoarea descoperire a doctoriţei Strautkalne?

Şi Dzenis o întrebă pe bolnavă:

— Când i-aţi povestit soţului că aţi văzut-o pe Alīda Lorence?

— Autobuzul nostru a sosit la Riga noaptea târziu. Edvīns mă aştepta în stradă. Şi chiar atunci, în timp ce urcam treptele, i-am relatat întâmplarea.

— Pe trepte?

— Da.

— Şi nu se mai afla nimeni prin apropiere? Nu cobora sau n-aştepta nimeni pe palier?

— N-am observat pe nimeni.

— Nici vreo uşă n-aţi auzit trântindu-se?

— N-am auzit.

— În autobuz n-aţi spus nimănui?

— Nimănui.

— Dar astăzi-dimineaţă?

Maiga stătu în cumpănă.

— N-nu.

Experimentatul criminalist surprinse pe dată codeala tinerei femei.

— Personal, vă înțeleg. Sunt chestiuni la care... cum să vă spun, îmi dau bine seama că vă vine greu să răspundeți. Dar în cazul de față... Dzenis coborî glasul. E totuşi vorba de un criminal primejdios.

În ochii Maigăi fulgeră groaza.

— Nu mai înțeleg nimic, rosti ea în şoaptă. E de-a dreptul absurd!

— Cui i-ați mai povestit că ați văzut-o pe Alīda Lorence? repetă întrebarea Dzenis.

Doar o clipită mai continuă zbuciumul lăuntric. Apoi urmă răspunsul:

— Avocatului Robežnieks.

— Când a fost, asta?

— Astăzi-dimineață. I-am telefonat de îndată ce soțul meu a plecat la serviciu. Robežnieks mi-a spus să mă duc, fără a mai zăbovi o clipă, la dumneavoastră la procuratură.

Dzenis se ridică.

— Ați obosit, iar eu am cam întrecut măsura. Am stat mai mult decât mi-a îngăduit doctorul.

Maiga îşi trase plapuma până sub bărbie şi se uită pe sub sprâncene la procuror. În privirea ei se putea lesne distinge tulburare, teamă, implorare mută.

Dzenis înțelese semnificația acestei priviri.

Maiga ştia acum că bănuiala cumplită putea să cadă asupra a doi oameni, ale căror nume le rostise chiar ea însăşi, dat fiind că n-a putut proceda altfel.

Dzenis ar fi vrut s-o liniştească măcar cât de cât pe această femeie atât de drăguță, cinstită şi curajoasă. Dar deocamdată nu era cazul să dea cărțile pe față. Se strădui totuşi să vorbească pe un ton cât se poate de cald.

— Vă rog să mă credeți, nu există încă niciun temei să vă tulburați într-atât. Nădăjduiesc să se limpezească

totul cât mai curând. Şi-atunci am să vă dau de veste. Deocamdată, încercați să nu vă mai gândiți la nimic, îngrijiți-vă sănătatea.

La poarta spitalului opri o limuzină din care coborâră trei bărbați. Dzenis se apropie şi-i arătă şoferului legitimația.

— Trebuie să ajung urgent la Direcția afacerilor interne, spuse el. Vă rog să mă repeziți până acolo.

— Luați loc, îl invită bărbatul de la volan.

Ofițerul de serviciu de la secția operativă era singur în cabinet la ceasul acela.

— Tovarăşe maior, mă interesează accidentul de circulație petrecut la intersecția dintre strada Lenin şi bulevardul Rainis, spuse adjunctul procurorului-şef chiar din pragul cabinetului. Ați izbutit să-l rețineți pe şofer?

— A şters-o. Nici eu nu pricep cum s-a putut una ca asta. Maşinile noastre de patrulare au încercuit sectorul gării, au barat şi au scotocit prin toate străzile învecinate.

— Dar prin curți? Nu este exclus să fi abandonat maşina undeva prin vreo curte, iar dumnealui să-şi fi luat frumuşel valea. Sau poate că i-ați pierdut urma şi el a ieşit din raza acestui sector.

— Cercetările continuă, tovarăşe Dzenis. S-a comunicat tuturor secțiilor de miliție din tară, inspectoratelor de circulație.

— Ați izbutit cel puțin să stabiliți numele posesorului acestui „Moskvici” vişiniu?

— Numărul e fals. Sub numărul 28—47 ΛAB figurează o „Volgă” verde. Aparține unui solist de la filarmonică, iar acesta se află plecat de cinci zile cu maşina în Caucaz.

— Vă rog ca imediat ce aflați ceva să-mi comunicați

mie sau anchetatorului Trubeks.

— Bine, tovarăşe procuror.

Dzenis urcă la etajul întâi, unde-şi avea biroul şeful miliţiei judiciare. Locotenent-colonelul Krastinš stătea la masa de scris, învăluit ca-ntotdeauna într-un nor de fum.

— Interesante noutăţi, tovarăşe locotenent-colonel, începu Dzenis aşezându-se în fotoliu. Aflaţi că Alīda Lorence e vie şi nevătămată. A fost văzută ieri la Palanga.

Lucrând de ani de zile în cadrul miliţiei, locotenent-colonelul se obişnuise să nu se mai minuneze de nimic. Era greu să-l uluieşti cu ceva pe acest om.

— Curios. Trebuie lămurită situaţia, şi asta cât mai repede cu putinţă. Te duci dumneata?

— Neapărat.

— Înseamnă că ai nevoie de maşină.

Locotenent-colonelul îşi trase mai aproape microfonul de birou şi dădu dispoziţie. Apoi i se adresă din nou lui Dzenis:

— Maşina va fi aici peste zece minute. Şi încă ceva: căpitanul Sokolovski se află acum la secţia afacerilor interne a raionului Lenin. Nu voi avea nimic împotrivă dacă în drum îl vei lua şi pe el cu dumneata.

— Vă mulţumesc.

Omul acesta de cincizeci de ani avea o privire severă şi-n acelaşi timp blândă şi ostenită, cum au de regulă oamenii care-au văzut multe la viaţa lor, fapte din pricina cărora poţi să albeşti şi la douăzeci de ani. Se zice că cekiştii sovietici sunt oameni lipsiţi de nervi. În spusa asta există un dram de adevăr. Numai că nimeni nu ştie cât îi costă pe ei asta.

— Şi aş mai avea o rugăminte, tovarăşe locotenent-colonel, îşi aminti Dzenis. Aici, la Direcţie, se

află anchetatorul Trubeks. Înainte de a pleca, aş dori să...

Krastinš dădu din cap, întrerupându-l, şi se mai aplecă o dată spre microfon.

— Sublocotenent Grauds, te rog să-l găseşti în clădirea Direcției pe anchetatorul Trubeks de la procuratură şi să vii împreună cu dânsul la mine.

Dzenis întinse mâna spre receptorul telefonului.

— Îmi permiteți?

— Da, da, telefonează.

Procurorul formă numărul.

— Biroul de consultații juridice? Aş dori sa vorbesc cu avocatul Robežnieks. N-a venit la serviciu? Îl căutați şi dumneavoastră? Vă rog să mă scuzați.

Dzenis lăsă receptorul în furcă.

— Bănuiam că aşa va fi.

— Avocatul Robežnieks? locotenent-colonelul încerca să-şi amintească. Nu cumva e vorba de viteazul acela cu care mereu au de furcă inspectorii noştri de la circulație, pentru exces de viteză?

— Cred că-i chiar el. Mă rog, rămâne de văzut...

— A făcut vreo ispravă?

— Mă tem că da.

În birou intră Trubeks însoțit de un sublocotenent cu părul bălai şi cu înfățişare de copil.

— Ascultă, Boriss, i se adresă Dzenis anchetatorului. Eu plec chiar acum la Palanga. Acolo cică a fost văzută Alīda Lorence. Da, da. Vie şi nevătămată. Cât despre tine, te rog să afli de urgentă unde au fost şi ce au făcut astăzi, între orele zece şi douăsprezece, inginerul Strautkalne, apoi Voldemārs Lapinš şi bătrânul Zitkauris. În acest răstimp a fost lovită de o maşină doctorița Maiga Strautkalne. Şi încă ceva: informează-te dacă n-a dispărut cumva la sfârşitul anului trecut vreo

bătrână care să semene cu Alīda Lorence.

— Vei fi ajutat de inspectorul Grauds, adăugă locotenent-colonelul Krastinš şi se uită la ceas. Poți pleca, tovarăşe Dzenis. Maşina te aşteaptă.

3

În urmă cu vreo treizeci de ani, de-a curmezişul şoselei dintre Meitenes şi Joniški se înălțau două vărgate bariere de hotar.

În dreptul uneia dintre ele era înfipt un stâlp purtând stema Letoniei burgheze. Cei doi lei feroci de pe această stemă se holbau la cavalerul în zale albe care, încălecat pe un armăsar, împodobea aceeaşi stemă din vârful unui stâlp identic cu cel dintâi, doar că era înfipt la vreo douăzeci de paşi mai spre sud. Granița care despărțea două popoare frățeşti era închisă.

Astăzi aceste bariere nu mai există. Zi şi noapte gonesc pe şosea, în ambele sensuri, puzderie de maşini. Colhoznicii lituanieni duc spre piețele din Riga mere, păsări, legume. Uzinele din Vilnius şi Kaunas livrează Letoniei utilaj electronic. Din Riga sunt transportate în Lituania aparate de radio, scutere, tricotaje. Gonesc de-a lungul şoselei autobuze cu grupuri de excursionişti, autoturisme...

Trecând de Meitenes, drumul coteşte spre dreapta, ocolind o colină împădurită. Aici şi-a instalat acum punctul de observație inspectorul raional de la controlul circulației. Pitindu-şi motocicleta în tufişurile de la marginea şoselei, inspectorul, împreună cu ajutorul său, un tânăr sergent de miliție, s-au cuibărit într-o adâncitură din vârful colinei. De acolo, porțiunea dinspre nord a şoselei se zărea ca în palmă.

Trecuse mai mult de un ceas de când şedeau amândoi la punctul de observaţie. Soarele de iulie ardea din răsputeri. Sergentul făcea eforturi să-şi ţină deschise pleoapele grele de somn. „O fi dansat, pesemne, toată noaptea”, gândi inspectorul pentru care vremea lipsită de griji a seratelor rămăsese demult şi ireversibil în urmă. Sergentul se frecă la ochi şi spuse:

— E-adevărat, tovarăşe locotenent-major, că aşteptăm să treacă pe aici un criminal periculos?

Inspectorul îşi aprinse fără grabă o ţigară.

— Nu-i pentru prima oară. Cine se teme de lup, să nu se ducă la pădure. Numai de-ar fi pornit-o în direcţia noastră.

— Dar dacă o ia pe alt drum?

— Au să-l reţină alţii. Există peste tot posturi dintr-astea.

O asemenea variantă nu-l prea încânta pe sergent. Intrase de curând în miliţie, isprăvindu-şi stagiul militar, lua pentru întâia oară parte la o misiune importantă şi visa aventuri.

Locotenentul-major nu-şi lua ochii de la şosea. Deodată, îşi încordă privirea. În depărtare apăru un „Moskvici” de culoare vişinie. Maşina se apropia în viteză.

— Fuga marş! ordonă el şi coborî în goană costişa.

Sergentul abia izbuti să-l ajungă din urmă. Punând mâna amândoi, scoaseră motocicleta din tufiş şi o aşezară de-a curmezişul şoselei. „Moskvici”-ul cel vişiniu era aproape de tot. Înaintând spre mijlocul şoselei, locotenentul-major îşi ridică bastonul vărgat.

Cauciucurile scrâşniră şi automobilul se opri înaintea obstacolului ivit pe neaşteptate. Portiera se deschise şi din maşină coborî un bărbat spătos, purtând ochelari de soare. Canadiana galbenă, de nailon, contrasta cu

chipul bronzat al omului. Pantalonii bine călcați, de culoarea albăstrelelor, se mulau pe şoldurile-i vânjoase.

Locotenentul-major se apropie de conducătorul maşinii. Sergentul stătu deoparte şi, pentru orice eventualitate, îşi descheie tocul pistolului. Dar omul cu ochelari de soare n-o luă la fugă, aşa cum îşi închipuise sergentul. Doar arătă cu o expresie ironică spre motocicletă.

— Vă pregătiți pentru concursul intercolhoznic auto? Ori poate raionul nu şi-a îndeplinit planul de colectări la fier vechi şi-acum vreți să recuperați restanța cu ajutorul maşinilor care trec pe aici.

Ofițerul nu-i luă în seamă ironia.

— Actele, vă rog, rosti el ducându-şi mâna la cozoroc.

Şoferul „Moskvici”-ului vişiniu îi întinse cu nepăsare carnetul său de conducere. Ofițerul cercetă fotografia, verifică autenticitatea ştampilei. Apoi dădu un ocol automobilului, se uită la număr şi îl compară cu cel notat în tabloul tehnic. Proprietarul „Moskvici”-ului îşi plimba ochii de colo colo cu un aer plictisit, ca şi când verificarea întreprinsă n-avea nicio legătură cu persoana sa.

— Vă rog să ridicați capota!

Convingându-se că seria motorului şi a şasiului corespund şi ele cu cele notate în acte, ofițerul cercetă încă o dată cu atenție numărul maşinii. Apoi îi restitui omului actele şi îşi duse din nou mâna la chipiu.

— Puteți pleca.

Omul cu ochelari negri se înclină ceremonios.

— V-aş ruga numai să vă dați la o parte carul de luptă.

— Sergent, eliberează drumul!

„Moskvici”-ul vişiniu luă viteză. Inspectorul privi gânditor cum se face din ce în ce mai mic, pentru ca, în

cele din urmă, să disparā cu totul.

— De ce l-ați lăsat să plece, tovarăşe locotenent-major? rosti dezamăgit sergentul.

— Pe ce bază să-l fi reținut? Numărul maşinii nu corespundea cu cel care ne-a fost comunicat de la Riga. Era altul. Nu purta nici urme de vopsea proaspătă. Actele erau şi ele în regulă.

— Vasăzică, nu era individul cu pricina?

Ofițerul strânse din umeri.

Între timp, „Moskvici"-ul cel vişiniu înghițea cu lăcomie kilometru după kilometru.

Soarele se mai afla încă sus pe cer, când din depărtare, se iviră cele dintâi clădiri ale oraşului Palanga. Iată-le că au şi ajuns aproape de tot şi se perindă grăbite de-o parte şi de alta a şoselei.

Şoferul reduse viteza. Acolo, la marginea stațiunii balneare, observă clădirea galbenă cu acoperişul verde pe care o căuta, trecu prin dreptul ei şi coti într-o ulicioară din apropiere. Îşi lăsă maşina şi făcu pe jos calea întoarsă până la casa cea galbenă.

Poarta era zăvorâtă pe dinăuntru. El însă nu stătu să sune, ci, vârându-şi mâna printre stinghiile de lemn, trase zăvorul.

O cărare presărată cu nisip albicios ducea de la poartă până în dreptul uşii. Din două salturi omul se şi află în prag. Fără să bată la uşă, o deschise cu băgare de seamă, apoi, înaintând cu paşi neauziți, de sălbăticiune, traversă vestibulul şi intră în salon.

Acolo nu era nimeni. Oaspetele nepoftit merse mai departe. Prin uşa întredeschisă care da spre dormitor, zări o bătrână. Femeia stătea în picioare lângă măsuța de toaletă, cu spatele la uşă.

Omul tuşi zgomotos.

— Omagiile mele, *madame*!

Femeia se întoarse brusc.

— Ce doreşti dumneata? Cine eşti?

Nu păru nici mirată, nici cuprinsă de spaimă. Mai curând furioasă. Oaspetele nepoftit însă se dovedi a nu fi un fricos.

— Să presupunem că sunt inspector de asigurări sociale şi că mă interesează cum o duc pensionarii inapți pentru muncă. *Madame* e mulțumită de acest răspuns? Sau ar fi fost mai bine să spun că sunt lucrător de miliție?

Femeia se apropie cu pas ferm de necunoscut.

— Ce doreşti dumneata? spuse din nou, cu ciudă.

Bărbatul ocoli şi de data aceasta răspunsul.

— Poate că ar fi mai bine să stăm jos. Discuțiile mai importante se poartă de obicei la masa rotundă.

Bătrână îşi dădu seama că impertinența oaspetelui său neaşteptat ascunde o amenințare cu care nu e de glumit. Totodată această vizită o şi intrigase. De aceea se hotărî să-şi schimbe tactica: se aşeză şi, cu un gest care dovedea cunoaşterea manierelor elegante, îi arătă oaspetelui cel de-al doilea scaun.

— Mai întâi aş dori să ştiu cu cine am onoarea?

— Îmi pare foarte rău, *madame,* dar eu călătoresc incognito. Sunt un prinț exilat, dacă vă satisface acest răspuns. Să nu vă supărați, însă am un instinct de conservare foarte dezvoltat. Şi într-o asemenea situație eu...

Curiozitatea femeii se opunea suspiciunii care încă n-o părăsise.

— Am impresia că ați greşit adresa.

— Oare nu sunteți dumneavoastră Alīda Lorence?

Suspiciunea învinse. Femeia cugetă în grabă: aici, la Palanga, duc o viață retrasă, nu mă întâlnesc cu nimeni. Până şi numele mi-l cunosc prea puține persoane.

Atunci de unde o fi apărut insul acesta impertinent? Cine l-o fi trimis? Mai mult ca sigur indivizii din pricina cărora am fost nevoită să plec cu atâta grabă din Riga şi să trăiesc aici într-un exil voluntar. E limpede în orice caz că am în faţă un duşman. Trebuie să fiu cu ochii în patru.

Cu degetele sale îngrijite, omul culese de pe faţa de masă un fir de păr cărunt şi îl aruncă îngreţoşat pe duşumea.

— Să ştiţi, *madame* Lorence, că-i invidiez pe oamenii cărora le reuşeşte totul în orice situaţie. Să vă luăm, de pildă, chiar pe dumneavoastră. Dacă nu mă înşel, înainte de război ocoleaţi bănuţi frumuşei la florăria din strada Gertrūdes, iar după ce au venit nemţii, aţi dus-o şi mai bine. Chiar că sunteţi de invidiat.

Mijindu-şi ochii, femeia îl asculta cu atenţie. Aha, asta urmăreşti, carevasăzică? Nu încape nicio îndoială: acţionează aceeaşi bandă ca şi la Riga. Mi-au mirosit urma. Acolo, în strada Vairoga, au arătat din plin ce le poate pielea. Voi izbuti oare şi acum să-i duc de nas? Cel mai important lucru e să nu-mi pierd cumpătul şi să câştig timp.

Alīda Lorence netezi cutele pe care le făcuse faţa de masă. Un gest firesc pentru o bună gospodină.

— Astăzi nu prea mai sunt de invidiat.

— Nu se ştie, *madame*, nu se ştie. Având un proteguitor ca al dumneavoastră…

— Care proteguitor?

— Nu vă şade frumos să-l uitaţi pe domnul von Hautsch.

— Ai înnebunit? Von Hautsch a fost executat încă în patruzeci şi patru.

Bărbatul cu ochelari fumurii se aplecă spre ea şi zâmbi enigmatic.

— Vă-nşelaţi, stimată doamnă. Sturmbannführer-ul a izbutit să se descurce, iar astăzi, teafăr şi plin de vigoare, locuieşte în Germania Occidentală, ba chiar aş putea spune că prosperă. V-a trimis o veste printr-un turist foarte respectabil. Domnul von Hautsch vă urează multă sănătate.

— De ce turistul ţi s-a adresat dumitale şi cum de-ai izbutit să mă găseşti?

— Doar v-am mai spus: am un instinct de conservare foarte dezvoltat. Ca atare, întrebările lipsite de delicateţe le las de obicei fără răspuns.

Chipul Alīdei Lorence împietri. Încercă să opună impertinenţei acestui om o rece aroganţă.

— Nu te cred. Nu cred nimic din ceea ce mi-ai spus.

Bărbatul se ridică în picioare.

— Atunci daţi-mi voie să consider discuţia noastră încheiată, *madame*. Am onoarea să vă salut.

Alīda Lorence nu se aşteptase la o asemenea întorsătură a lucrurilor.

— Aşteaptă!

— Vă ascult.

— Prin ce îmi poţi dovedi că m-ai găsit într-adevăr la indicaţia lui von Hautsch?

— În vechile romane cavalereşti, eroul principal aflat într-o situaţie asemănătoare avea obiceiul să-i trimită alesei inimii sale un inel cu blazonul familiei din care se trăgea. Din nefericire, Sturmbannführer-ul n-a folosit aceeaşi metodă. Poate datorită faptului că toate bijuteriile i-au rămas la dumneavoastră. Turistul, care-i o cunoştinţă de-a mea, n-a vrut să poarte asupra sa nicio scrisoare. Domnului von Hautsch nu i-a rămas altceva de făcut decât să vă înştiinţeze verbal despre intenţia sa: vă transmite rugămintea de a veni la dânsul, în Germania. Ne-a mai rugat să vă comunicăm că

trebuie să luați neapărat cu dumneavoastră safirul pe care vi l-a dăruit cu prilejul onomasticii. A spus că știți despre care safir este vorba.

Alīda Lorence simți că o apucă amețeala. Safirul acela, promisiunea lui Heinrich de a o lua cu el în Germania... Toate astea chiar că n-ar fi putut să le cunoască cei care o şantajaseră la Riga. Prin urmare, omul acesta nu face parte din banda lor... Poate că nu minte, poate că von Hautsch a izbutit într-adevăr să scape? Alīdei Lorence îi reveni în minte imaginea oraşului Riga din vara anului ’nouă sute patruzeci şi patru: interminabilele alarme aeriene, nervozitatea comandanților germani, pregătirile febrile pentru evacuare. În debandada aceea totul putea fi posibil, iar Heinrich avea o seamă de prieteni credincioşi. „Şi totuşi, chiar dacă Hautsch ar trăi, ce nevoie ar mai avea el acum de mine? Doar au trecut ani de-atunci!”

Necunoscutul parcă-i ghici gândurile.

— Prietenul dumneavoastră din Germania este proprietarul unei fabrici de jucării. Micuță, e drept, dar există posibilitatea de a lua amploare. Pentru asta e nevoie de capital. Von Hautsch îşi pune speranțele în aurul şi bijuteriile pe care le veți lua cu dumneavoastră. La rândul său vă garantează un anumit procent din câştiguri, precum şi o vilă în Italia sau în sudul Franței. Cu alte cuvinte, o bătrânețe lipsită de griji în sânul unei societăți distinse. De-aş fi în locul dumneavoastră, n-aş sta o clipă pe gânduri. Trebuie să vă mai spun că şi Gunta e acolo şi lucrează tot ca secretară a dumnealui.

— S-ar putea spune că nu-mi rămâne decât să-mi cumpăr bilet şi să mă urc în tren.

— Vă pune pe gânduri felul în care veți trece granița? Aflați că Sturmbannführer-ul şi amicii lui au aranjat totul. Călătoria dumneavoastră nu va fi tocmai legală,

dar nici nu va comporta prea multe riscuri. Ce-i drept, toate acestea implică o seamă de cheltuieli. În valută forte, desigur. Sper că înțelegeți ce vreau să spun.

În mintea Alīdei Lorence se cuibări din nou bănuiala.

— N-ai să capeți nimic de la mine.

— Vreți să spuneți că nu mai sunteți în posesia bijuteriilor? Probabil că le-ați predat la Banca de stat. În cazul ăsta sunt convins că persoana dumneavoastră nu-l va mai interesa pe baronul von Hautsch.

Niciodată până acum nu i se mai întâmplase Alīdei Lorence să i se pună cu atâta acuitate în față tulburătoarea întrebare hamletiană. O perspectivă atât de ademenitoare, atingerea supremului țel al vieții sale. În schimb, garanțiile lipseau cu desăvârşire. Să meargă la risc? De fapt, ce-o mai putea aştepta aici? Mai devreme sau mai târziu, banda aceea îi va da oricum de urmă. Şi-atunci...

— Trebuie să mă mai gândesc.

Omul se uită la ceas.

— Sper să nu vă trebuiască pentru asta mai mult de cinci minute. Sunt şi aşa în întârziere. Iar riscul, în ce mă priveşte, e prea mare.

— N-aş putea să-ți dau mâine răspunsul?

— *Madame* doreşte cumva să se consulte cu domnii de la securitate?

— Ei, asta-i bună! Îți permiți cam mult, tinere!

— Prețuiesc libertatea, *madame!*

— Mă rog, dar aici n-am niciun fel de bijuterii.

— Câtă nesocotință din partea dumneavoastră! Ați putea s-o plătiți scump.

— Asta cum s-o mai înțeleg?

— Foarte simplu. Glasul necunoscutului sună amenințător. Dacă nu-mi veți da chiar în clipa asta suma necesară pentru călătorie, voi fi nevoit să relatez

totul...

— Lui von Hautsch?

— Mai întâi organelor securității statului.

— Că am bijuterii?

— Modul în care au fost ele procurate, precum şi unele din afacerile dumneavoastră cu valută străină. Aşa a dat dispoziție însuşi von Hautsch.

Alīda Lorence pricepu că a fost prinsă în capcană şi că nu mai are nicio ieşire.

— Alege-s-ar praful de voi toți să se-aleagă!

— Ăsta-i ultimul dumneavoastră cuvânt?

— Cât îți trebuie?

— Arătați-mi totul. Mai mult decât e nevoie să ştiți că n-am să vă iau.

Bătrână se ridică cu greu şi părăsi odaia... Oaspetele se luă după ea. Ajunsă în bucătărie, dădu la o parte coşul de rufe şi încercă să ridice o scândură a duşumelei. Omul se grăbi s-o ajute. Peste câteva clipe, în mâinile lui se afla o cutie metalică, legată cu o sfoară. Cei doi reveniră în odaie.

Chiar în clipa aceea, o maşină frână în dreptul casei. „Prințul-incognito” cu ochelari fumurii se repezi la fereastră.

— Vine cineva. Nu trebuie să mă vadă. O zbughi în dormitor şi închise uşa după el. Alīda Lorence porni în grabă spre vestibul ca să pună zăvorul, dar nu mai avu timp s-o facă.

4

Patru bărbați tineri fuseseră puşi în şir, unul lângă celălalt. Patru chipuri cenuşii, patru capete tunse chilug.

Anchetatorul Trubeks mai cercetă o dată cu privirea „frontul”. Prea semănau dumnealor unul cu altul. Va putea oare victima să-l recunoască pe răufăcător?

Trubeks deschise uşa.

— Intrați vă rog.

În prag se opri o fetişcană plăpândă, însoțită de trupeşa ei mamă. Fata făcu sfioasă un pas înainte, se uită la tinerii din fața ei şi deodată parcă plesni cu biciul:

— Ăsta e!

Al doilea de la fereastră tresări.

— Eşti pe deplin convinsă? o întrebă pentru orice eventualitate Trubeks.

— Da.

— Atunci ia loc pe scaun. Vom întocmi un proces-verbal.

Trubeks tocmai întorsese formularul pe partea cealaltă, când în birou năvăli ca o vijelie tânărul inspector Grauds.

— Am fost la institut, glăsui el precipitat, fără niciun preambul. Inginerul a fost văzut de dimineață la locul lui de muncă.

Trubeks întoarse capul.

— Ce înseamnă „de dimineață”?

— Adică până la ora nouă şi jumătate. Pe urmă cică a plecat la uzină.

— La ce oră s-a întors de acolo?

— Încă nu s-a întors!

Anchetatorul îi ceru fetei să semneze procesul-verbal şi îi dădu drumul acasă. Apoi ordonă să fie duşi arestații.

— La uzină ați verificat? i se adresă din nou lui Grauds. A fost inginerul Strautkalns într-adevăr pe acolo?

— A fost.

— Şi pe urmă?
— Pe la ora zece a plecat.
— Trebuie să aflăm unde s-a dus după ora zece.
Grauds îşi miji ochii.
— S-o fi dus la cafenea cu vreo cucoană.
— La cafenea! îl îngână supărat Trubeks. Dar ceilalţi doi?
— Sectoristul Abols din Adazi ne-a comunicat că Zitkauris a plecat dis-de-dimineaţă la pădure.
— Dar Lapinš?
— Ultima oară a fost văzut de colegi ieri după-masă. A luat o camionetă ca să-şi inspecteze a doua zi dimineaţa sectorul.
— Din ce în ce mai bine! Trubeks adună hârtiile de pe masă şi le vârî în servietă. Pe Strautkalns nu-l mai prindem noi până diseară. De Zitkauris se va ocupa Abols, iar noi doi vom încerca să aflăm ce a făcut în dimineaţa asta Lapinš. Vom merge prin sectorul lui.
Un „G.A.Z.” al miliţiei îi şi aştepta la intrarea principală pe anchetator şi pe inspector.
— Spre Vecmīlgrāvis! îi spuse Gradus şoferului.
Chiar pe malul Daugavei, acolo unde se sfârşeşte asfaltul străzii Emmas, maşina opri.
Grauds merse de-a lungul trotuarului şi se uită la numărul unei clădiri mari, aflată chiar în colţul străzii.
— Aici trebuie să fie. Conform graficului, Lapinš urma să verifice instalaţiile la apartamentele din acest imobil.
Căutară locuinţa portarului. Uşa le-o deschise un băieţaş.
— Suntem de la întreprinderea de gaze, se grăbi să se recomande Trubeks.
— Păi a mai fost cineva azi, spuse băiatul cu mirare.
— Foarte bine că a fost. Noi am venit să verificăm ce a făcut. Pe la ce oră a fost?

Întorcându-şi capul spre bucătărie, băiatul strigă:

— Mamă, la ce oră a venit nenea acela care ne-a verificat instalaţia de gaze?

Din bucătărie ieşi nevasta portarului.

— Astăzi a venit devreme. Pe la ora şapte, când am ieşit să mătur strada, am dat cu ochii de maşina lui.

— A verificat gazele numai în clădirea aceasta sau şi-n altele? întrebă Trubeks.

— Nu, astăzi nu s-a mai dus în altă parte. Pe la zece a plecat spre oraş.

După ce ieşiră în stradă, Grauds se opri.

— Curios lucru! Amândoi, şi Strautkalns, şi Lapinš, au dispărut din vedere pe la ora zece.

— Aşa e. Parcă s-au vorbit între ei.

— Şi-acum ce facem?

— Mergem în oraş. Dumneata te duci la întreprinderea de gaze. Poate dai acolo de Lapinš. Eu mă opresc la Direcţie. Vreau să scormonesc prin nişte rapoarte şi registre mai vechi.

5

Ajungând aproape de Šaulis, şoferul îl întrebă pe căpitanul Sokolovski:

— Mergem drept înainte, prin Kelmi, sau o cotim la dreapta, prin Telšai?

— Pe unde-i mai scurt drumul?

— Prin Telšai, dar acolo se repară şoseaua.

— Ia-o pe-acolo şi bagă viteză. Ne grăbim, să nu ne mai pese acum şi de arcurile de suspensie.

Legănându-se uşor, „Volga” cenuşie gonea pe asfalt. Sokolovski şi Dzenis şedeau comod pe bancheta largă din spate.

— Nu m-ai putea trata cu o ţigară? i se adresă şoferului adjunctul procurorului-şef.

— Ce-i cu tine, Roberts? se miră Sokolovski. Doar nu eşti fumător.

— Un caz ca ăsta, fir-ar el să fie, e-n stare să-l facă pe om nu numai fumător, dar şi beţiv sadea, mormăi Dzenis. Cu cât înaintăm, cu atât mai dese-s hăţişurile.

— Nu-i nimic, ajungem noi şi la luminiş. În viaţă întâlneşti tot soiul de situaţii. Să vezi ce i se-ntâmplă odată prietenaşului meu, sectoristul Jezupāns. Într-o bună zi, îl opreşte pe stradă un tovarăş cu muncă de răspundere şi îl întreabă:

„E adevărat că l-ai făcut ieri pe Svindubis hoţ şi ciubucar?"

Jezupāns rămâne cu gura căscată.

„Pe Svindubis? Nici nu-l cunosc."

„Uite ce-i, mie să nu-mi torni gogoşi! După ce-ai făcut boacăna, holbezi acum ochii, de parcă ai fi picat din lună. Ia spune-mi: ai fost sau nu ieri la baza comercială?"

„Am fost."

„Ai spus acolo că cetăţeanul Svindubis face învârteli cu bunurile statului şi pe lângă asta mai ia şi mită, iar colectivul în care lucrează vede totul, dar nu reacţionează în niciun fel? Ai spus aşa sau nu?"

„Am spus. Dar nu-i decât o presupunere de-a mea. Am spus-o pentru ca discuţiile să nu se depărteze de realitate. A fost un fel de exemplificare."

„Halal exemplificare! Toată baza numai despre asta vorbeşte. Oamenii consideră că au pierdut pe cel mai bun şef de depozit."

Jezupāns o băgase serios pe mânecă.

„Oare să se fi supărat chiar aşa tare Svindubis, încât să-şi dea demisia? Trag în clipa asta o fugă până la el

să-i cer scuze.”

„E prea târziu. Omul s-a şi dus la procuror.”

„La procuror? Asta-i bună! Te pomeneşti că acum o să mi se aplice articolul o sută douăzeci şi şapte, pentru calomnie.”

A doua zi Jezupāns a fost chemat la procurorul-şef al raionului.

„Ieri a venit la noi Svindubis.”

„Ştiu, răspunde Jezupāns cu un oftat. Şi-acum urmează judecata?”

„Da. Iar dumitale procuratura îți aduce mulțumiri. Svindubis şi-a mărturisit toate păcatele. S-a gândit că, de vreme ce miliția ştie totul, n-are niciun rost să mai stea în cumpănă. Capul plecat sabia nu-l taie. Svindubis a mizat pe circumstanța asta atenuantă.”

Auzind vorbele procurorului, Jezupāns a rămas iar cu gura căscată şi cu ochii holbați.

Cu mişcări stângace, Dzenis îşi aprinse țigara.

— Păcat de tine, Viktore, că îți pierzi vremea la miliția judiciară. Îți îngropi talentul, băiatule. Ai putea ajunge un umorist clasa întâi. Calci pe urmele lui Hašek. Sau cel puțin ale fraților Kaudzītes.

Şoferul pufni în râs. Sokolovski aruncă o privire mustrătoare mai întâi spre şofer, apoi spre Dzenis şi se cuibări în cele din urmă, bosumflat, în colțul lui.

Maşina se apropia de Palanga. Vremea se schimbase brusc, aşa cum se întâmplă adeseori în regiunea Mării Baltice. Soarele se acoperise cu nori plumburii şi pe capota maşinii răpăiră mai întâi picături răzlețe, pentru ca în clipa următoare să înceapă a ploua cu găleata. „Volga” noastră părea împrejmuită de un zid lichid, cenuşiu.

— Încearcă acum de mai găseşte prin potopul ăsta o casă galbenă cu acoperiş verde! bombăni Sokolovski.

Şi totuşi o găsiră. Mai întâi Dzenis zări staţionând într-o ulicioară un „Moskvici” vişiniu. Uitându-se la numărul pe care-l purta, rosti:

— Întocmai cum gândeam. Prietenul nostru a şi sosit. Mă tem numai să nu i-o fi luat altul înainte. Hai repede, Viktor!

Porniră glonţ spre casă. Sokolovski se uită înăuntru prin fereastră.

— Totul pare să fie în ordine.

Îi spuseră şoferului să nu-şi ia ochii de la celelalte ferestre, iar ei urcară treptele de la intrare; căpitanul bătu energic în uşă.

Aruncând o privire peste legitimaţia ofiţerului, Alīda Lorence nu scoase nicio vorbă şi le făcu loc celor doi să intre în salon.

De pe canapea se ridică şi porni în întâmpinarea lor „prinţul-incognito”. Canadiana lui galbenă, de nailon, era mânjită de sânge. Braţul stâng, prins într-o fâşie de pânză petrecută pe după gât, îi atârna inert.

— Pe unde mi-aţi umblat atâta, dragi colegi? Mă aşteptam să veniţi mai devreme…

— Ce ai la mână, Ivars? îl întrebă îngrijorat Dzenis. Eşti cumva rănit?

— Mai nimic, o zgârietură acolo. Această doamnă a avut amabilitatea să-mi pună un bandaj. Drept mulţumire pentru micul serviciu pe care i l-am făcut. Cred că i-am salvat viaţa. Acum însă mi-e teamă să n-o lovească infarctul.

Şi avocatul Robežnieks dădu la iveală un briceag, se-apropie de secretarul din colţ şi, vârând lama sub capac, îl săltă brusc.

Abia în clipa aceea Alīda Lorence izbuti să-şi revină din stupoarea care o cuprinsese. Îngrozită, se repezi spre avocat.

Era însă prea târziu. Robežnieks avusese timp să scoată dinăuntru cutia metalică, legată cu şnur, şi să i-o înmâneze lui Dzenis.

— Poftim, tovarăşe procuror. Aici sunt probele materiale. Ţi le predau în calitatea dumitale de reprezentant al statului.

Dzenis desfăcu şnurul, ridică uşor capacul şi... rămase înmărmurit. În faţa ochilor prinseră a străluci în toate culorile curcubeului, jucând în lumini şi împrăştiind scântei, nenumărate diamante, rubine, safire, smaralde şi topaze. Împodobeau tot felul de inele, brăţări, cercei, broşe şi coliere de aur. Monede, şi ele de aur, strânse în fişicuri lungi şi înfăşurate grijuliu în hârtie.

— Aşadar, ăsta e tezaurul Alīdei Lorence!

— Nu-i al ei, ci al răposatului Sturmbannführer von Hautsch, îl corectă Robežnieks. Bijuterii jefuite de domnia-sa de la cei internaţi în lagărul de la Salaspils.

— Dar ce ai la mână? îşi repetă Dzenis întrebarea de adineauri. Poate...

— Am să-ţi povestesc, Roberts, am să-ţi povestesc totul de-a fir a păr, îl întrerupse Robežnieks. Acum nu mai avem niciun zor.

— Ai ţinut să-ţi arăţi vitejia! clătină din cap a mustrare Sokolovski. Apoi deschise fereastra şi-i strigă şoferului: Vino să stai vreo jumătate de oră cu domnişoara la bucătărie. Cu ocazia asta ţi se mai zvântă şi hainele.

Zicând acestea, o scoase afară din odaie pe bătrână, care sta cu umerii gârboviţi şi albă ca varul la faţă, apoi i se adresă din nou avocatului:

— Ţi-ai asumat rolul de detectiv particular?

— Cum să-ţi spun...

Dzenis se aşeză la masă, închise cutia şi o legă la loc

cu şnurul.

— N-ar fi mai nimerit să-ți răspund eu în locul lui? propuse el. Uite cum stau lucrurile: într-o frumoasă zi de primăvară, Robežnieks s-a oferit să mă conducă cu maşina lui. În discuția de-atunci, eu am lezat, pesemne, profund orgoliul prietenului nostru, afirmând că un om cu firea şi concepția lui despre viață nu ar putea deveni niciodată anchetator sau lucrător operativ. El însă şi-a propus să-mi demonstreze că n-am avut dreptate. Şi mi-a demonstrat-o, după cum ai văzut. Oare nu aşa s-au petrecut lucrurile, Ivars?

— A mai fost ceva la mijloc, se hotărî să precizeze avocatul. Atunci, la proces, eu am fost nevoit să țin seama de dorința clientei mele, deşi nu prea aveam încredere în ea. În afară de asta, datoria mea de avocat îmi dicta să descopăr adevărul. Întrucât nu m-am putut ocupa de acest lucru în timpul procesului, a trebuit să depun oarecare eforturi după încheierea lui.

Dzenis zâmbi:

— Orice s-ar zice, e o soluție ingenioasă pentru vechea problemă a apărării: cum să contribui la stabilirea adevărului fără a încălca hotarele etice dintre avocat şi clientul său. M-da! De aceea îmi tot spunea mie inima că cineva încearcă să ne pună bețe în roate.

— Mă faci să râd! De fapt, eu nu v-am împiedicat cu nimic. Poate că v-am luat-o nițeluş înainte, atâta doar. În timp ce voi vă făceați de lucru cu alde Ščepis, eu am trecut pe la notariat şi m-am edificat în privința testamentelor. Şi-apoi, n-aveți impresia, dragi colegi, că participarea avocatului la anchetele preliminare n-ar fi deloc de prisos? Noi v-am putea scuti la timp de multe erori. Şi-n acest caz lucrători ca alde Dolmane aceea a domniilor voastre nu s-ar mai menține multă vreme în postul de anchetator.

— Totul e-n ordine, spuse împăciuitor Dzenis. Totuşi un lucru nu-l pot pricepe: de ce a fost nevoie s-o amesteci în povestea asta pe doctorița Strautkalne?

Robežnieks se întoarse spre Dzenis.

— Dumneata, Roberts, eşti un om înțelept, un jurist excelent şi eu te stimez mult. Dar în privința psihologiei femeilor – scuză-mă că ți-o spun – nu te prea orientezi...

— N-am de gând să te contrazic. În problema asta eşti mai competent decât mine.

— Îți mulțumesc. Şi-n acest caz îmi permit să te asigur că în munca noastră atât de bărbătească o femeie inteligentă poate obține un succes deosebit acolo unde un bărbat ar fi nevoit să dea înapoi. Întreabă-l pe Viktor, că-ți va spune şi el acelaşi lucru.

— Asta cum s-o iau: ca pe o aluzie la adresa mea? sări în sus Sokolovski. E un gest delicat cu mătura?

Robežnieks continuă netulburat:

— Uite, de pildă, Zitkauris. Pe mine m-ar fi dat pur şi simplu pe uşă afară. Maiga Strautkalne însă a izbutit să scoată multe de la bătrân. El i-a vorbit despre relațiile dintre Alīda Lorence şi Hautsch, despre faptul că acest Sturmbannführer i-a promis s-o ducă în Germania, despre Lapinš şi despre bijuteriile pe care Hautsch i le-a dăruit Alīdei Lorence. Bătrânul i-a descris până şi înfățişarea nestematei sale preferate, safirul pe care Hautsch i-l oferise cu prilejul onomasticii. Toate acestea mi-au fost de un mare folos.

— Aşadar, la indicația dumitale a telefonat Maiga Strautkalne la procuratură, lui Trubeks, şi l-a sfătuit să-şi îndrepte atenția asupra moştenitorilor? se dumiri Sokolovski.

— Îmi place să joc corect, răspunse avocatul. Am vrut în mod cinstit să vă împărtăşesc şi domniilor-voastre această prețioasă informație.

Ultimele cuvinte avură darul să lezeze orgoliul lui Dzenis.

— Crezi oare că n-am fi verificat, şi noi testamentul?

Sokolovski se grăbi şi el să-i întoarcă avocatului înțepătura de adineaori:

— Ai timp să-l crezi, Roberts? Dumnealui şi-a pus în gând să ne tragă pur şi simplu pe sfoară. A vrut să-l descopere el cel dintâi pe asasin, ca mai apoi să se laude în gura mare: eu am fost cel care a descoperit, eu am elucidat totul; ce, se pot pune nătângii ăştia cu mine?

— Nu mai vorbi prostii, îl întrerupse Dzenis. Mai bine stai şi ascultă mai departe.

— Am judecat cam aşa, continuă Robežnieks. În primul rând, trebuie găsite bijuteriile. Persoana la care se vor descoperi aurul şi pietrele prețioase este fără doar şi poate amestecată în asasinarea Alīdei Lorence. După o analiză minuțioasă, l-am şters pe Zitkauris de pe listă. Dacă bijuteriile ar fi fost la el, n-ar fi suflat o vorbă despre ele. Mai rămânea Lapinš. Aici mi-a venit din nou în ajutor Maiga Strautkalne. Ea a izbutit să-şi convingă bărbatul să se ducă acasă la Voldemārs Lapinš, cu scopul de a cumpăra, chipurile, safirul. Acesta însă habar n-avea de existența lui. Intrasem din nou în impas. Şi m-am apucat să elaborez alt plan. Dar tocmai atunci m-a sunat Maiga...

— Să-ți spună că a văzut-o la Palanga pe Alīda Lorence vie şi nevătămată, se grăbi să adauge Sokolovski, care uitase între timp de supărare.

— Întocmai. Şi ce mi-am zis eu atunci? De vreme ce Alīda Lorence s-a grăbit să şteargă putina, înseamnă că nu i-au fost furate bijuteriile. Doar n-avea s-o ia dumneaei din loc aşa, cu mâinile goale. Mai curând invers: a plecat să-şi salveze colecția şi dimpreună cu ea – viața. Se prea poate să ştie şi cine-i asasinul sau cel

puțin să bănuiască cine ar putea fi. Nu era exclus, de asemenea, ca asasinul s-o fi urmărit atunci chiar pe dânsa şi numai dintr-o întâmplare să fi omorât altă femeie. M-am urcat la volan şi am venit încoace.

— N-ar fi trebuit să vii de unul singur şi mai ales fără să ne dai şi nouă de ştire, observă Dzenis. Vezi prea bine cum s-au petrecut lucrurile.

— Ba să ştii că i-am spus Maigăi Strautkalne să vă anunțe neîntârziat. Eram convins că veniți în urma mea. Nu-i mai puțin adevărat că am ținut să v-o iau nițeluş înainte. Patimă profesională, ce să-i faci. *Mea culpa.*

— Află că ne-am temut serios pentru viața dumitale. Când Maiga ne-a spus că ați vorbit la telefon, am înțeles că atunci ai şi pornit-o la drum. De-aceea am luat-o şi noi din loc, să te ajungem din urmă.

— Dar cu ce magnet ai izbutit să scoți caseta din ascunzătoare? țipă curiozitatea din căpitanul Sokolovski.

— M-am folosit şi-n acest caz de acea cunoaştere a psihologiei feminine şi am hotărât să-i joc bătrânei o farsă. Am făcut-o înviindu-l din morți pe baronul von Hautsch, care, chipurile, şi-ar aştepta în Germania Occidentală vechea prietenă, şi i-am propus Alīdei Lorence s-o trec fraudulos granița, cu caseta de bijuterii în sân. Cu alte cuvinte, i-am stârnit fantezia. Şi bătrâna a muşcat din momeală. Dar în momentul cel mai critic...

— A dat înapoi?

— Mai rău. În scenă a năvălit un personaj pe care nu-l prevăzusem. La intrare a oprit o maşină din care a coborât un tânăr şi a dat buzna în casă. Era cât mine de înalt şi un pic mai lat în umeri. N-aveam câtuşi de puțin chef să dau ochii cu el. M-am pitit în dormitor, în spatele uşii. El însă n-a stat să-şi piardă timpul cu pălăvrăgeala, ci a apucat-o, de cum a intrat, pe bătrână de gât:

„Scoate aurul imediat! De data asta nu-mi mai scapi! Ori pui totul pe masă, ori s-a zis cu tine!”

— Lorence i s-a împotrivit, desigur, îşi dădu cu părerea Sokolovski. Nu voia să-i scape şansa de a da ochii cu iubitul ei şi cu miracolele Germaniei Occidentale.

— A încercat într-adevăr să scape, dar omul avea o mână de fier. Am văzut că treaba se îngroaşă. Doar nu puteam admite să fie strangulată sub ochii mei o femeie.

Acea ironie proprie firii lui Robežnieks nu se mai făcea simţită de astă dată. El vorbea simplu, cu multă sinceritate şi Dzenis îşi dădu seama că obişnuitul ton teatral al avocatului ascunde, de fapt, o inimă curajoasă şi sensibilă. Şi-n clipa aceea încercă o sinceră simpatie pentru acest om.

— Am ieşit glonţ din dormitor, m-am năpustit asupra banditului şi mai-mai să-l ţintuiesc de duşumea, dar n-am băgat de seamă că are în mâna stângă un cuţit. A izbutit să mă înţepe uşurel în umăr. Mi-am slăbit, fireşte, strânsoarea, iar el, prinzând momentul, mi s-a smuls din mâini şi a tulit-o. Am mai apucat să văd pe fereastră doar cum a sărit în maşină.

— Ce fel de maşină era? întrebă repede Sokolovski.

— Un „Zaporojeţ” de culoare deschisă. Verzuie sau poate albăstruie. De durere mi se împăienjeniseră ochii. Nici numărul maşinii n-am izbutit să-l desluşesc.

— De ce n-ai spus-o imediat, omule? făcu Sokolovski. Poate că apucam noi să…

— Până aţi venit voi a trecut un ceas. Şi-apoi, habar n-am în ce direcţie a plecat.

— L-ai putea recunoaşte?

— Bineînţeles.

Dzenis se uită lung la avocat, cumpănind în minte dacă e cazul să-i spună sau nu. În cele din urmă, se

hotărî:

— Sunt nevoit să-ți dau o veste tristă. Maiga Strautkalne se află internată în spital.

Avocatul făcu ochii mari.

— Nu te speria: e în afară de orice pericol, urmă Dzenis. Are o fractură la picior. A dat o maşină peste ea.

— Când s-a întâmplat asta?

— Imediat după ce ați vorbit la telefon. Venea la mine la procuratură. Se pare că accidentul a fost premeditat. Spre a o împiedica să ne comunice că Alīda Lorence trăieşte.

— Înseamnă că eu sunt cel care a împins-o sub roțile maşinii!

— Ei, asta-i! Doar nu puteai să prevezi ce se va întâmpla.

— E de presupus că pe Maiga a încercat s-o omoare acelaşi individ…

— …care te-a rănit la umăr pe dumneata, întregi Dzenis presupunerea avocatului.

— Pe Maiga a accidentat-o un „Moskvici” de culoare vişinie, observă Sokolovski. Pe când individul ăstalalt venise cu un „Zaporojeț” de culoare deschisă.

— Asta nu contează, ripostă Dzenis. Criminalul s-a folosit de altă maşină. Îşi dădea bine seama că „Moskvici”-ul vişiniu era pus sub urmărire şi ca atare n-avea şanse s-ajungă prea departe cu el.

— Cine să fi fost individul? întrebă cu naivitate Robežnieks.

— Deocamdată nu-mi dau seama, mărturisi Dzenis. În schimb mâine, spre seară, sper să-i pot indica şi numele.

Robežnieks, întotdeauna foarte plin de sine, arăta acum a fi dezorientat şi pe drept cuvânt nefericit.

— Cine naiba m-a pus s-o trimit pe Maiga la voi!

Trebuia să vă telefonez eu personal.

— Ce-i drept e drept, fu de acord Dzenis şi tăcu câteva clipe, meditând la ceva. Apoi, cu glas şovăitor, rosti: fii sincer şi recunoaşte că nu numai cazul Lorence te-a îndemnat s-o întâlneşti pe această femeie.

Robežnieks îşi puse mâna sănătoasă pe umărul lui Dzenis.

— Roberts, să nu-ți faci despre mine o impresie chiar atât de proastă... Trebuie să-ți spun că odată, într-o primăvară, în timp ce eram de serviciu la biroul de consultații juridice, a venit la mine o fată tânără, aproape o copilă. A venit după un sfat, după un ajutor. Fusese sedusă de un ticălos care depăşise demult vârsta tinereții. Fata aştepta un copil, iar seducătorul se dovedise a fi însurat. Mi-a spus numele lui. Era inginerul Edvīns Strautkalne. Atunci...

— ...ai sfătuit-o să-l dea în judecată ca să obțină pensie alimentară, făcu malițios Sokolovski. Iar tu te-ai grăbit să-i relatezi totul Maigăi.

— Am trimis fata la un alt avocat. Cât despre Maiga, ea nu va afla niciodată de la mine cele petrecute.

Dzenis se ridică.

— Bine, să lăsăm lirismul deoparte. E timpul să vorbim pe față cu Alīda Lorence.

— Ai izbutit să afli ceva de la dânsa? îl întrebă pe avocat Sokolovski.

— Am avut prea puțin timp la dispoziție ca să angajez cu ea o discuție sinceră. A încercat să mă convingă că bijuteriile şi le-a agonisit treptat pe vremea lui Ulmanis. Va trebui s-o punem față în față cu Zitkauris.

— Dar cum explică plecarea ei precipitată din Riga?

— Într-un mod destul de logic. După spusele ei, banditul de astăzi a mai vizitat-o o dată în luna octombrie. Pretinsese atunci să-i dea aurul şi bijuteriile,

o amenințase cu moartea, dar Lorence i-a jucat un renghi. I-a spus că-şi ține bijuteriile în altă parte şi l-a convins să revină după câteva zile...

— Iar între timp ea şi-a luat zborul şi s-a cuibărit la Palanga, interveni în discuție căpitanul.

— Da, şi-a cumpărat acolo o căsuță. Spera să nu-i mai poată da nimeni de urmă. Cât despre individul acela, cine-i şi de unde o fi aflat despre averea ei cică habar nu are. Cam asta-i tot.

— Destul de modest, rezumă Sokolovski. Bine, Roberts, hai acum să-i solicităm bătrânei un interviu. S-a şi înserat, iar pe noi ne mai aşteaptă un drum lung.

— Pofteşte-o.

Căpitanul se duse la bucătărie după Alīda Lorence.

6

La gara din Riga se şi aprinseseră toate luminile în clipa când Boriss Trubeks năvăli gâfâind pe peron. Şuvoiul vilegiaturiştilor se rărise, astfel că acum, prin vagoane, la fel ca în sala tribunalului când sunt pe rol procese civile, nu se mai zăreau decât ici-colo, prin colțuri, câțiva călători.

Boriss rămase să stea pe platforma vagonului. Era nervos: acasă maică-sii i se urâse pesemne tot aşteptându-l. Dar cum putea el să prevadă că Dzenis îi va încredința o sarcină atât de urgentă şi că astfel va fi nevoit să cerceteze câteva ceasuri în şir informațiile privitoare la dispariția unor femei bătrâne? Ce-i drept, nu şi-a pierdut vremea în zadar: a izbutit să dibuiască o seamă de lucruri.

N-ar fi exclus să fie bătrâna aceea din Alūksni, gândi el. Ultima oară fusese văzută în ziua de opt octombrie.

Plecase de acasă şi nu se mai întorsese. Perioada e aproximativ aceeaşi: crima din strada Vairoga fusese comisă în jurul datei de doisprezece. Totuşi, după materialele oferite de miliție, femeia aceea avea o statură înaltă, lucru care nu se putea spune despre victimă.

Cealaltă femeie, din cartierul righez Pārdaugava, îi corespundea ca statură victimei, numai că dispăruse mult mai târziu. Portarul îi semnalase dispariția abia în decembrie. Dar de ce o făcuse tocmai portarul? Pesemne că trăia de una singură, iar vecinii din imobil puteau să nu-i observe lipsa mai îndelungată. Nu era însă exclusă nici supoziția ca bătrâna să fi dispărut mai demult.

Care dintre ele să fi avut oare legătură cu Alīda Lorence? Se ştie că bătrâna a fost ucisă în casa din strada Vairoga. Doar n-au adus-o acolo într-un sac, ca pe o mâță, şi-apoi au ucis-o.

Trenul se opri. De-a lungul peronului luminat al gării Bulduri se plimbau agale pasageri. Unii dintre ei aşteptau trenul spre Riga. În umbra pomilor stăteau îmbrățişați doi îndrăgostiți. Alături, pe o bancă, dormea dus un bețivan. De-a lungul platformei păşea țanțoş, cu fruntea sus, milițianul de serviciu.

Imaginea gării luminate prinse a luneca îndărăt şi se estompă, pierind în cele din urmă în întuneric. Trenul luă viteză.

Trubeks scoase din buzunar plicul cu fotografiile primite de la Direcția afacerilor interne. După exhumarea cadavrului, experții vor reconstitui înfățişarea bătrânei. Atunci se va putea face şi comparația cu fotografiile din plic.

De pe una din ele privea cu blândețe la Trubeks o femeie în vârstă. Asta o fi? A dispărut în noiembrie, locuia în comuna Ādaži, nu departe de Riga. Stop!... Comuna se afla în preajma locuinței lui Zitkauris...

Nu pot fi excluse, desigur, nici alte variante. Poate că femeia ucisă nu face parte dintre localnici. În acest caz urmează să fie întreprinsă o acțiune nemaipomenit de migăloasă: verificarea tuturor bătrânelor care în acea perioadă au plecat de acasă şi nu s-au mai întors.

Boriss fu singurul călător care se dădu jos din tren la stația Pumpuri.

7

Prin vălul cenuşiu al zorilor de ziuă două maşini pătrunseră cu viteză redusă pe străzile Rigăi. Lumina dimineții mai avea de luptat cu noaptea scurtă de vară, care-i ceda anevoie locul, părăsind oraşul adormit. Ca nişte uriaşi bondari de metal se târau, zumzăind, măturătorile. Ici-colo, se iveau cei dintâi pietoni.

La volanul maşinii lui Robežnieks se afla căpitanul Sokolovski. Cât despre avocat, acesta călătorea împreună cu Dzenis şi cu Alīda Lorence în „Volga” miliției.

— Te doare rău? îl întrebă Dzenis pe Robežnieks după ce o dădu pe bătrână în primire ofițerului de serviciu. Avocatul îşi susținea cu mâna sănătoasă brațul rănit.

— Nițel.

— Trebuie să te vadă numaidecât un chirurg. S-ar putea ca sora medicală de la Palanga să nu fi făcut totul cum se cuvine. Şoferul o să ne ducă chiar acum la spital.

— Nu-ți face probleme, Roberts, mă pot duce şi singur. Dumneata trebuie să dormi măcar un pic acolo. O să ai azi de lucru până peste cap.

— Da, dar mai am treburi şi pe la spital. Şi-apoi, înclin să cred că nici avocatul Robežnieks nu se va limita numai la solicitarea ajutorului medical. Deci, după toate

aparențele, avem acelaşi drum.

Ivars Robežnieks râse.

— În ordine. Mergem împreună.

De la camera de gardă, Robežnieks fu trimis la secția de traumatologie. Acolo însă, cei doi constatară că trebuie să aştepte până ce medicii vor termina operația urgentă pe care o efectuau. Între timp, avură răgazul să dea o raită pe la bufet şi să bea câte o cafea, după care se duseră la secția de chirurgie.

Maiga Strautkalne arăta mai vioaie decât în ajun, când o vizitase Dzenis. Zărindu-i pe cei doi oaspeți neaşteptați, obrajii ei se acoperiră de o revelatoare roşeață. Ca să-şi ascundă tulburarea, luă în grabă de pe noptieră pieptenul şi oglinda.

— Vai, cât de ciufulită sunt!

— Poza asta vă face şi mai fermecătoare, se grăbi s-o asigure Robežnieks cu o veselie întrucâtva forțată, menită să mascheze propria-i emoție. Nu-i aşa că am dreptate, Roberts?

— Când pe o femeie aflată pe patul spitalului începe s-o preocupe felul în care arată, rosti cu gravitate Dzenis, dregându-şi glasul, asta înseamnă în mod cert că se simte mai bine.

Robežnieks puse pe noptieră trei trandafiri-de-lună şi se aşeză pe un taburet în aşa fel ca Maiga să nu-i poată vedea brațul bandajat.

Luând florile, tânăra femeie şi le duse la obraz.

— Eşti, ca întotdeauna, un gentleman. Îți mulțumesc, Ivars.

Dzenis ocoli cu privirea salonul.

— Mă aşteptam să găsesc aici o adevărată seră. Probabil că soțului dumneavoastră nu-i plac florile.

— Edvīns încă nu a venit pe la mine.

— Oare nu l-a anunțat nimeni că dumneavoastră…

— I-a telefonat sora de aici aseară, dar nu l-a găsit acasă. Nu era nici la institut. Ultima oară l-a sunat noaptea târziu.

— O fi plecat la pescuit, îşi dădu cu părerea Robežnieks.

— Tot ce se poate.

— Ba nu, în cazul ăsta v-ar fi prevenit. Pesemne că a plecat pe nepusă masă în vreo delegaţie.

Maiga îşi muşcă buza.

— Cum de nu m-am gândit la asta?! De bună seamă a plecat în Lituania.

Dzenis şi Robežnieks se priviră pe furiş.

— De ce credeţi că a plecat în Lituania şi nu altundeva? întrebă Dzenis.

— E o poveste întreagă la mijloc. Astă-iarnă, Edvīns a tot avut de furcă cu instalaţia de încălzire a maşinii noastre. S-a uzat şi trebuia schimbată. A căutat să cumpere alta, dar n-a găsit pe nicăieri. Şi-atunci Fredis i-a promis că o să-i facă rost de una nouă. Pentru asta însă trebuia să întreprindă o călătorie în Lituania.

— Fredis?

— Da, e fiul portarului nostru. A fost şofer mai demult. Astăzi lucrează ca lăcătuş şi îi mai dă o mână de ajutor lui Edvīns când e vorba de vreo defecţiune la „Zaporojeţ”-ul nostru. În Lituania Fredis are nişte prieteni automobilişti.

— Înseamnă că soţul dumneavoastră a plecat într-adevăr să-şi procure această instalaţie. Distanţa nu e prea mare. Curând va fi acasă, căută s-o consoleze Dzenis.

— Aşa cred şi eu. Pesemne că Fredis i-a telefonat la birou şi i-a spus că trebuie să plece de urgenţă. Iar pe mine Edvīns nu m-a mai găsit acasă.

— Aşa e, aprobă Dzenis. S-ar putea să se fi întors la o

bucată de noapte. O fi plecat oare singur acolo sau împreună cu Fredis?

— Nu ştiu. În mintea Maigăi se trezi o bănuială. Are asta vreo importanță?

— Dzenis pricepu că îşi cam dăduse drumul la gură. Bolnava avea nevoie de linişte.

— Nu, câtuşi de puțin, am întrebat şi eu aşa... De fapt, mă interesează altceva şi anume: discuția pe care ați avut-o cu Zitkauris.

Maiga Strautkalne îi aruncă lui Robežnieks o privire întrebătoare. Avocatul înălță din umeri:

— Tovarăşul procuror cunoaşte totul. De-aia e procuror. Joaca noastră de-a detectivii a luat sfârşit. Secrete nu mai există.

Maiga îşi dădu seama că mai ținea şi acum florile în brațe, ceea ce ar fi putut să pară cât se poate de caraghios. Aşeză cu grijă trandafirii în vaza de pe noptieră.

— Nu ştiu, tovarăşe Dzenis, în ce măsură v-aş putea fi de ajutor.

— Țin să vă spun că am stat şi eu de vorbă cu Zitkauris. Discuția noastră a avut, fireşte, un caracter oficial. Pe când cea dintre dumneavoastră şi dânsul presupun că s-a desfăşurat într-un mod mai degajat. Tocmai de aceea aş vrea să ştiu ce părere aveți despre atitudinea reală a acestui om față de Alīda Lorence.

— Sunt convinsă că-i o atitudine ostilă. De ce spun asta? Pentru că era indignat de neomenia acestei rubedenii a lui, care, pe de o parte îşi lăsase în voia soartei copilul, iar pe de altă parte îl înşelase pe el însuşi, pe Zitkauris, în nişte afaceri băneşti. Mai cred totodată că bătrânul n-a fost cu mine sincer până la capăt. Pare să mai ascundă ceva. Un asemenea sentiment de ură trebuie să aibă un temei mult mai

profund.

— Dumneavoastră, tovarăşă doctor, sunteți înzestrată cu mult spirit de observație. Nu v-a atras cumva atenția vreo neconcordanță în relatarea lui Zitkauris sau ceva nepotrivit în ambianța locuinței sale, de pildă în mobilierul pe care-l are, în obiectele de acolo? Vreo asimetrie nejustificată?

— În mobilier? Zitkauris are un mobilier modern, multe cărți, tot soiul de bibelouri, ceramică... Stați nițel... Elefantul!

— Ce elefant?

— Unul masiv, din metal. Ar fi trebuit să fie doi elefanți. Cu trompele lor s-ar fi cuvenit să susțină din două părți un şir de volume aflate pe o etajeră. Zitkauris însă nu avea decât unul singur. Se prea poate să mă înşel, însă cred că, vizitând-o pe Alīda Lorence, am văzut la ea, pe comodă, un elefant identic.

— În procesul-verbal întocmit după cercetarea încăperii în care a locuit Lorence figura, într-adevăr, şi un asemenea elefant. De fapt, ați fost şi dumneavoastră de față.

— Pare ciudat, dar până şi atunci am avut impresia că elefantul nu mai e acelaşi. Cel pe care îl văzusem mai înainte avea capătul cozii rupt. După ce au venit oamenii dumneavoastră însă, mi-am dat seama că elefantul din odaia bătrânei avea coada întreagă. Îmi amintesc că lucrul acesta m-a mirat, ba un coleg de-al dumneavoastră a şi râs de mine. Mi-a spus că i-o fi crescut elefantului coada la loc. În schimb elefantul de la Zitkauris avea coada ruptă. O fi făcut omul schimb cu Lorence. Doar sunt rude.

— Un schimb de suvenire? Mă îndoiesc. Apropo, ziceați că cei doi se înrudesc. N-a pomenit cumva Zitkauris în timpul discuției şi de alte rubedenii de-ale

lui? Copii n-o fi având? Dacă nu el, poate fratele lui sau sora?

— Nu, n-am discutat despre aşa ceva.

— Văd că ați obosit. N-aş vrea să vă mai chinuiesc.

— Ba nu, mă simt destul de bine. Dacă vă mai interesează ceva…

— Ştiu că dumneavoastră ați tratat-o multă vreme pe Alīda Lorence şi că ați vizitat-o adeseori acasă. N-ați avut cumva prilejul să le vedeți şi pe chiriaşele care au locuit acolo înaintea Zentei Saukuma? Poate că vreuna din ele a fost bolnavă şi i s-a păstrat fişa la policlinică?

— Pe chiriaşele Alīdei Lorence?

Stând culcată pe spate şi privind în tavan, Maiga încercă să-şi aducă aminte. Pe neaşteptate, se ridică în capul oaselor, apoi se aşeză la loc.

— Sigur că da. Era acolo o fată: Tamara! Cum de nu mi-am dat seama!

— Tamara?

— Da. A locuit la Lorence înaintea Zentei Saukuma. O tânără tăcută. Dacă nu mă înşel, s-a căsătorit şi s-a mutat în altă parte.

— Ați mai întâlnit-o după aceea?

— Da, într-un atelier de mode. Lucrează şi acum acolo. Mersesem într-o zi cu Edvīns la o probă. Fata aceea a trecut pe lângă noi. Îmi amintesc că ducea în brațe un vraf de paltoane. Nu mi-am putut da seama atunci unde o mai văzusem. Da, da, era Tamara!

Dzenis se ridică în picioare.

— Să mergem, Ivars. Curiozitatea mea a ostenit-o peste măsură pe bolnava noastră.

În timp ce coborau scara, Dzenis îl luă de braț pe Robežnieks.

— Diseară ai să fii acasă?

— Unde să mă duc cu mâna asta? Va trebui s-o

dădăcesc ca pe un prunc.

— Am să-ți telefonez. Sper că diseară am să-ți pot istorisi lucruri interesante.

Capitolul VI

1

Păşind spre una dintre clădirile noi aflate la capătul străzii Gorki, Dzenis îi cercetă cu privirea fațada, ca şi când ar fi vrut să pătrundă prin zidul de cărămidă, spre a afla ceea ce îl făcuse să vină acolo.

Deschise apoi uşa de la intrare şi, oprindu-se locului, începu să studieze lista locatarilor. Pe lângă el trecură, discutând vesel, un tânăr într-un costum de culoare deschisă şi o fată cu o pieptănătură înaltă. Dzenis trase cu urechea. Tinerii ajunseseră la etajul al doilea, dar jos, în vestibul, continua să li se audă distinct fiecare cuvânt. În cele din urmă, se trânti o uşă şi glasurile amuțiră.

„O acustică demnă de o sală de concerte”, gândi Roberts.

Privi în jur. Prin ungherele vestibulului zăceau bucăți de hârtie şi chibrituri arse. De calorifer erau lipite câteva mucuri de țigară. Dzenis le studie cu atenție, apoi urcă până la ultimul etaj şi se opri în dreptul ferestrei, dispus să aştepte cât va fi nevoie. Curând, de jos se auziră paşi. Cineva suferind de astm cronic urcă până la primul etaj şi iar se făcu linişte. Câteva clipe mai târziu, tăcerea fu curmată de glasurile unor copii.

— De-a v-ați ascunselea! Să ne jucăm de-a v-ați ascunselea! Da nu pe numărate!

— Ba pe numărate. Număr eu! Ații-bații, trec soldații…

— Ba nu, eu!… Pe o masă, plin, un pahar cu vin…

„Curioasă numărătoare! «Pe o masă, plin, un pahar cu vin»… Când eram copil, nu exista aşa ceva. Mă rog, alte timpuri, alte atribute…”

Copiii rămăseseră la parter, în vestibul, însă Dzenis îi auzea atât de bine, ca şi când s-ar fi aflat lângă el. Adjunctul procurorului-şef rămase mulțumit de rezultatele acestei experiențe atât de simple. Mai stătu câteva clipe lângă fereastră, apoi coborî şi se duse la administrația blocului.

Administratorul, un bărbat în vârstă şi cu alura omului obişnuit să fie respectat, pesemne ofițer în retragere, îl ascultă cu atenție. Convorbirea dură un ceas şi mai bine. Fu chemat şi delegatul administrației respective, care îi cunoştea bine pe locatari.

Pe la ora unu Dzenis îi părăsi pe cei doi, luă un troleibuz şi se duse în centrul oraşului.

…La atelierul de mode era, ca de obicei, lume multă. Dzenis se apropie de o lucrătoare.

— Lucrează aici, la dumneavoastră, o fată drăguță şi foarte modestă. Are o aluniță pe obrazul stâng.

— O fi Tamara.

— Exact. N-ați vrea s-o chemați? Am de vorbit ceva cu dânsa.

Tânăra îl măsură cu privirea pe bărbatul prezentabil şi, după părerea ei, nu tocmai tânăr.

— O chem îndată.

Dzenis ar fi putut, fireşte, să ia legătura cu Tamara şi prin intermediul directorului sau al serviciului de cadre, însă acest lucru ar fi stârnit tot soiul de suspiciuni. Or, el nu voia să-i pricinuiască fetei niciun fel de neplăceri, de aceea preferase această cale.

Pe o uşă laterală ieşi o fată subţirică, îmbrăcată într-un halat de satin cu guleraş alb. Se apropie cu sfială de Dzenis.

— Dumneavoastră m-aţi chemat?

— Da. Aş vrea să stăm puţin de vorbă, răspunse Dzenis. Sunt de la procuratură. Să ieşim pentru câteva clipe afară. Aici e prea multă lume.

De cealaltă parte a străzii se afla un părculeţ. Se duseră într-un colţ mai retras şi se aşezară pe o bancă.

— Spune-mi, Tamara, începu Dzenis, locuieşti departe de serviciu?

— Locuiesc în comuna Bergi.

— Asta e dincolo de Baloži, pe malul lacului Jugla?

— Da.

— Pitorească aşezare, dar e cam depărtişor. Autobuzul trece pe acolo destul de rar. Locuieşti cu părinţii sau la rude?

— Nu. Stau singură. Am o cameră cu chirie.

— De mult?

— De-aproape un an.

— Dar înainte unde ai locuit?

— În oraş. Pe strada Vairoga.

— Tot aşa, în gazdă la cineva?

— Da.

Dzenis stătu pe gânduri.

— Carevasăzică, pe strada Vairoga, repetă el. Îţi mai aminteşti poate şi numele gazdei?

— O chema Lorence. Alīda Lorence.

Chipul procurorului rămase indiferent, ca şi când acest nume nu i-ar fi spus nimic.

— Şi de ce te-ai mutat de acolo? Doar îţi era mult mai aproape de serviciu.

— Acolo luasem cu chirie doar un pat. Pe când aici am camera mea. Deşi mică, e totuşi cameră separată.

Şi-apoi, era cam greu să te împaci cu gazda aceea.

— Am crezut că ți-ai schimbat domiciliul pentru că te-ai măritat.

Fata roşi.

— Vai de mine!

Dzenis urmări cu coada ochiului expresia chipului ei.

— Nu te sfii, povesteşte-mi totul. Am auzit că te pregăteai atunci să faci nuntă.

Fata rămase de-a dreptul uimită.

— Cine v-a spus?

Dzenis păru că nu-i aude întrebarea.

— Oare nu ți s-a făcut o asemenea propunere? Mă refer la tânărul acela ciudat cu canadiană. Am uitat cum îl cheamă.

Tamara îşi plecă fruntea şi tăcu multă vreme. Abia într-un târziu rosti cu tristețe:

— Nu l-am mai văzut de mult.

— De când te-ai mutat la Bergi?

— Da.

— Şi asta te întristează atât de mult?

— E greu de spus. Acum cred că mi-a mai trecut. Pesemne că n-a fost ceva serios între noi. Ba poate că nici nu ne-am fi împăcat prea bine. El avea o fire dificilă, stranie. Uneori, chiar mi se făcea frică.

Dzenis se întoarse spre fată şi îi aruncă o privire încurajatoare.

— Aş vrea, Tamara, să vorbim deschis. Spune-mi, atunci când ai plecat nu i-ai recomandat cumva gazdei vreo altă chiriaşă?

— Da de unde! Cred că nici n-ar fi stat să mă asculte, înainte de plecare ne-am certat serios.

— A avut, pesemne, o influență şi prietenul dumitale, nu-i aşa?

— A cam avut.

— Povesteşte-mi totul, aşa cum s-a petrecut. În ce împrejurări l-ai cunoscut pe băiatul acela? Şi ce s-a întâmplat după aceea?

— Ne-am cunoscut pe stradă, chiar în dreptul casei. Veneam de la lucru. El m-a oprit şi m-a întrebat dacă nu ştiu unde locuieşte familia Andersonis.

— Cunoşteai această familie?

— În casa noastră nu locuia nimeni cu un asemenea nume. Acum, nu-mi amintesc prea bine ce s-a mai întâmplat. Ştiu că am stat mult de vorbă. M-a invitat atunci la cinema. L-am refuzat. Era însă atât de amabil şi de politicos... Pe urmă ne-am întâlnit mai des. Ne duceam împreună la dans.

— Şi într-o seară ți-a cerut permisiunea să te viziteze acasă.

— De unde ştiți?

— Nu-i prea greu să mi-o închipui.

— I-am spus că asta nu-i cu putință. Gazda ne-ar fi dat afară pe amândoi. Pentru ea asta ar fi însemnat un păcat de moarte. El însă a stăruit, rugându-mă să-i fac cunoştință cu gazda. M-a încredințat că va şti să se pună bine cu ea. Voia tare mult să vadă cum stau. Eu însă nu m-am putut hotărî. Mi-era teamă să nu ajung în stradă.

— Dar el putea să intre în casă şi fără voia dumitale?

— Da de unde! Bătrâna Lorence nu primea pe nimeni în casă.

— Şi în cele din urmă prietenul te-a sfătuit să te muți de acolo?

— Chiar el mi-a găsit camera în care stau acum. „Păi viață-i asta – zicea el – să închiriezi un pat la o asemenea băbătie cam într-o doagă?” Tot el m-a ajutat să mă şi mut. Şi-apoi nici nu aveam cine ştie ce lucruri. Câteva mărunțişuri acolo.

— Dar la noua dumitale locuință te-a vizitat?

— N-a fost decât o dată. A vrut să rămână peste noapte, dar nu i-am permis. De atunci a şi luat sfârşit prietenia noastră. Peste câteva zile l-am văzut cu altă fată.

Dzenis ciuli urechile.

— Nu-ți aminteşti cum arăta fata? Ai putea s-o recunoşti?

— Cred că da. Era o fată scundă, slăbuță.

Procurorul scoase din buzunar fotografiile câtorva tinere.

— Nu-i cumva vreuna dintre acestea?

Tamara cercetă fotografiile.

— Asta e.

Dzenis încuviință din cap:

— Da, era să uit ceva. Spune-mi, nu ştii cumva adresa acestui băiat?

— Zicea că locuieşte la un prieten. Undeva, în cartierul Ciekurkalna.

— Ştii ce ocupație are?

— Lucrează ca mecanic sau lăcătuş. Cred că într-un atelier din strada Birznieks-Upītis. L-am întâlnit într-o zi pe acolo. Alerga, îmbrăcat într-o salopetă, la o tutungerie să-şi ia nişte țigări.

— Fumează „Belomor”?

— Ştiți şi asta despre Aliks?

— Aliks?!

Fu rândul lui Dzenis să rămână mirat. Până în momentul acela totul părea să coincidă. Şi deodată un nume nou. Era convinsă că fata avea să pronunțe un alt nume. Deşi… Aliks? La urma urmei, de ce nu?

— Îți mulțumesc, Tamara. Iartă-mă că te-am reținut atât de mult. Îți doresc toate cele bune.

O jumătate de oră mai târziu, Dzenis mergea de-a

lungul străzii Birznieks-Upītis, cercetând cu atenție firmele întâlnite în cale. Îi atrase atenția o firmă nu prea mare, prinsă de-o poartă, care anunța că acolo se află garajul unei întreprinderi. Dzenis intră în curte, îl găsi pe şeful garajului şi stătu îndelung de vorbă cu el.

Apoi procurorul studie cu cea mai mare minuțiozitate o serie de dosare personale, parcurse în grabă însemnările din registre, foile de drum, fişele de lucru, telefonă la biroul de adrese al Direcției afacerilor interne. Şi abia când ajunse din nou afară, în stradă, îşi aminti că uitase să prânzească. Intră într-un local şi, înainte de a se aşeza la masă, se duse la telefonul public din colț şi îl sună pe Trubeks. Anchetatorul era la birou.

— Boriss, ascultă-mă cu atenție, îi spuse Dzenis cu voce scăzută. Diseară, la ora zece, vom pleca împreună la o acțiune operativă, îl vom aresta pe eroul de ieri, care a încercat să o calce cu maşina pe doctorița Strautkalne. De întâlnit, ne vom întâlni la direcție. Telefonează-i lui Sokolovski să ne asigure o grupă operativă şi o maşină. Încearcă să-l găseşti şi pe Robežnieks. Ne va fi şi el necesar.

— Bine, şefule, dar nu se poate să stai nedormit două nopți de-a rândul...

— De mine să n-ai grijă. Chiar acum mă duc acasă şi am să-mi vâr cornul în pernă vreun ceas-două. Pe diseară!

2

Un vânt puternic, venit dinspre mare, şuieră tâlhăreşte, făcându-şi de cap printre casele răzlețe ale micii aşezări de pe țărm.

Undeva, aproape de tot, se auzi trosnetul unor crengi

uscate ori poate un scrâşnet metalic. Păru că în preajma casei de colo se furişează cineva. Dar nu era nimeni. Doar vântul făr' de astâmpăr, care bătea cu jale dinspre mare, vestind venirea toamnei, furtunile ce se vor năpusti curând dinspre nord-vest şi a căror furie nu se vor încumeta s-o înfrunte nici pescarii cei mai încercați.

Apoi, pe neaşteptate, vântul se potoli. Dar liniştea era înşelătoare. Vântul încetase doar pentru câteva clipe. Nu mai bătea, dar se afla pe aproape, în aşteptare.

Şi deodată liniştea se sparse. O rafală furioasă de vânt zgâlțâi cu putere acoperişul unei clădiri. Scârțâiră jalnic şi trunchiurile pinilor.

Şapte oameni înaintau în şir indian prin aşezarea pescărească adâncită în somn. Când şi când, se aprindea o lanternă. Raza subțire de lumină smulgea întunericului ba o tăbliță cu denumirea străzii, ba un număr de casă. Apoi din nou se prăvălea bezna, acoperind totul în jur.

Vântul smulgea frânturi de tencuială din zidurile caselor, da să clatine stâlpii de telegraf, făcea să zbârnâie firele întinse. Prin grădinile din preajmă se frângeau crengi uscate. Mere şi prune zemoase cădeau cu bufnet înăbuşit la pământ.

Furtuna prindea putere, mereu mai aprige deveneau rafalele vântului, mai răsunătoare şi mai disperate şuierul şi urletele sale. Aşezarea părea că se topise pe de-a-ntregul în această avalanşă invizibilă, dar care se făcea tot mai simțită, a văzduhului vuitor.

Căpitanul Sokolovski se opri în dreptul unei clădiri fără etaj, aflată la poalele dunelor, şi-i spuse lui Dzenis:

— Asta e.

Portița rămânea înțepenită, pesemne trebuia să-i cunoşti şiretlicul ca s-o poți deschide. Doi milițieni se grăbiră să-i vină în ajutor căpitanului.

Înaintând tiptil, Dzenis şi Sokolovski pătrunseră în grădină şi ocoliră casa. Ferestrele erau cu obloanele trase. Dinlăuntru nu răzbătea nici pic de lumină.

— S-ar putea să nu fie încă nimeni acasă, făcu în şoaptă căpitanul.

— Mă rog, să mai aşteptăm. Cred însă că el e în casă. S-o fi culcat. Aşază-ți oamenii pe sub ferestre, ca nu cumva să şteargă putina. Robežnieks să rămână în grădină. Când va fi cazul, îl chemăm şi pe dânsul.

Toate acestea Dzenis i le spuse căpitanului la ureche, însă vântul abătea vorbele în altă parte şi Sokolovski mai mult le deduse decât la auzi.

Cei doi, împreună cu Trubeks, se opriră în fața uşii de la intrare şi bătură cu putere, nerăbdători, ca nişte oameni care n-au timp de pierdut.

În spatele obloanelor se aprinse o lumină electrică. Se auziră paşi.

— Cine-i acolo? întrebă un glas de femeie.

Sokolovski îşi vârî mâna în buzunar şi pipăi metalul rece al pistolului.

— Aveți o telegramă urgentă.

Uşa se întredeschise. Vântul se năpusti deodată şi o izbi de perete. Căpitanul făcu un salt înainte, o împinse pe femeia care încremenise de uimire şi intră valvârtej înăuntru.

Pe canapeaua largă din odaie zări câteva perne răvăşite şi plapuma dată la o parte. În dreptul şifonierului se îmbrăca în grabă un bărbat înalt. Dând cu ochii de Sokolovski, făcu o mişcare spre fereastră.

— Mâinile sus! porunci căpitanul.

Omul păli şi îşi ridică încet mâinile. Trubeks, care veni fuga din urmă, îi pipăi buzunarele şi puse pe masă un briceag de mărime obişnuită.

— Şezi, arătă căpitanul cu țeava pistolului spre un

scaun, apoi i se adresă femeii, în ochii căreia încremenise groaza: Dumneata treci în odaia cealaltă.

Rămas în uşă, Dzenis îl cercetă atent cu privirea pe prizonier. Bărbia îndesată, pomeţii bine conturaţi dădeau chipului său o expresie energică, de neconfundat. Asemenea oameni se pricep foarte bine să ajungă la scopurile pe care şi le propun. Doar că aceste scopuri se întâmplă uneori să nu fie dintre cele mai curate.

Dzenis înaintă câţiva paşi şi se opri în faţa lui. Sokolovski şi Trubeks se dădură mai la o parte, ca să nu-l stingherească pe Dzenis. Ştiau prea bine câtă importanţă au de obicei primele întrebări.

În odaie era linişte. Doar dincolo de ferestre vântul vuia fără istov, da să smulgă obloanele din ţâţâni, zgâlţâia geamurile, vrând parcă să se năpustească în odaie pentru a pedepsi fărădelegea.

Dzenis întrerupse tăcerea.

— Numele dumitale e Inuss?

— Da. Ce vreţi de la mine?

— Lucrezi la garajul din strada Birznieks-Upītis?

— Da, chiar acolo.

Tânărul se aplecă, aşezându-şi mâinile pe masă. Depunea toate eforturile să pară liniştit, însă atenţiei lui Dzenis nu-i scăpă culoarea albicioasă a unghiilor lui. Fără să-şi dea seama, Inuss apăsa cu atâta putere degetele pe tăblia mesei, încât ai fi zis că-i gata s-o sfărâme.

Dar procurorul nu dădu pe faţă faptul că îi observase starea de nelinişte. Trase un scaun şi se aşeză.

— M-da, Inuss, ar fi fost cazul să ne vedem mai demult şi să discutăm cu cărţile pe faţă. Aflând că ai de gând să petreci noaptea asta la noua dumitale prietenă, am hotărât să te vizitez. Te previn că întreaga noastră

convorbire se înregistrează pe bandă de magnetofon.

Inuss îl privea cu încordare, când strângându-şi pumnii, când lipindu-şi palmele una de alta, când apucându-se de marginea mesei. De-ar începe odată duelul verbal care îl aşteaptă, de-ar afla mai repede ce proiectile i-a rezervat adversarul...

— Ai avut mult de lucru azi la garaj? reluă, după o scurtă pauză, Dzenis.

— Destul.

— Ai schimbat motorul vreunui camion?

În ochii lui Inuss licări curiozitatea.

— Şi ce-i cu asta?

— Cred că-i o treabă cam anevoioasă, nu-i aşa?

— Cred şi eu. Am tras la şaibă ca dracii.

— Şi ieri?

— Avem de lucru în fiecare zi.

— Mă interesează ce ai făcut dumneata ieri.

— De toate.

— Ai stat toată ziua la garaj?

— Astăzi, da.

— Dar ieri?

Inuss îl privi pe sub sprâncene. Dzenis îl îmbărbătă:

— Curaj, curaj, tinere. Cu cărțile pe față amândoi. Precum vezi, eu nu ascund că am şi cules informații despre dumneata.

— Atunci de ce mă mai întrebați?

— Doresc să-mi spui cu gura dumitale unde ai fost ieri în timpul orelor de serviciu.

— Am fost plecat.

— Mai precis?

— Trebuia să ajung urgent la Kaunas. Şeful mi-a dat voie să plec cu o maşină de-a garajului, ca să mă pot întoarce până la căderea serii.

— Vrei să spui: cu un „Moskvici” de culoare vişinie?

— Da.

— Carevasăzică, ai plecat la Kaunas, dar de ajuns ai ajuns tocmai la Palanga. Din câte ştiu, Palanga se află undeva hăt departe, într-o cu totul altă direcţie.

Inuss îşi muşcă buza: prin urmare, s-a aflat şi acest lucru! Şi totuşi fusese convins că a plecat fără să bage nimeni de seamă. Oare ce-or mai fi ştiind ăştia? O recunoaştere întreprinsă cu multă precauţie ar putea să limpezească şi acest lucru. De aceea răspunse tot printr-o întrebare:

— De unde aţi născocit că m-aş fi dus la Palanga?

Dzenis i se adresă lui Sokolovski:

— Cheamă-l, te rog, pe Robežnieks.

O clipă mai târziu, avocatul apăru în uşă. Braţul îi mai era şi acum bandajat. Inuss îşi ridică privirea şi rămase perplex. Degetele înţepenite pe marginea mesei i se descleştară, mâinile îi căzură fără vlagă pe genunchi.

— Ei, Inuss, acum ai de gând să vorbeşti? Ori să te punem faţă în faţă şi cu Alīda Lorence? Se află doar aici, la Riga, şi n-o să-şi refuze plăcerea de a ne spune o vorbă-două despre dumneata.

Dzenis cercetă cu privirea copia înrămată, din perete, a tabloului „Al nouălea val” de Aivazovski. O furtună pe mare. Câţiva naufragiaţi se agaţă cu disperare de frântura unui catarg. Înspre ei înaintează un val uriaş. Nu, acestuia nu-i vor mai putea ţine piept.

— Ce vreţi de la mine? rosti cu efort Inuss.

Urma să înceapă, aşadar, obişnuitul duel dintre anchetator şi cel interogat. Asemenea confruntări diferă de la caz la caz.

Cei care au încălcat legea datorită nechibzuinţei ori slăbiciunii de caracter se predau rapid, îşi recunosc fapta săvârşită şi o regretă. Un criminal înveterat însă luptă cu disperare, se agaţă şi de cel mai neînsemnat

amănunt care i-ar putea fi de folos şi nu dă înapoi decât în fața unor argumente zdrobitoare, cedând una câte una pozițiile sale întărite. Ba până şi atunci când se vede cu totul înfrânt mai încearcă să scape. Cu toate acestea, chiar de la începutul confruntării, undeva în subconştientul criminalului mijeşte ideea că, mai devreme sau mai târziu, anchetatorul îl va înfrânge fără doar şi poate, căci adevărul este de partea acestuia.

Îşi dă seama de acest lucru şi anchetatorul şi tocmai de aceea atacă fără încetare. Unii îşi încep interogatoriul dispunând doar de câteva probe colaterale, dar prefăcându-se că ştiu totul, încercând să-l învăluie pe cel interogat în plasa unor declarații contradictorii, astfel ca, în timpul următoarei ofensive psihologice să-i smulgă recunoaşterea faptei săvârşite. E o cale scurtă, dar plină de riscuri. Ajunge ca infractorul să adulmece punctele mai vulnerabile din şirul argumentelor care îl acuză, pentru ca toată abilitatea anchetatorului să nu mai fie bună de nimic.

Înainte de a ajunge procuror-şef adjunct, Dzenis a lucrat mai mulți ani de zile ca anchetator şi de fiecare dată izbutea să obțină mărturisirile infractorului pe-o altă cale, mai dificilă, însă mult mai sigură. Tot astfel şi în cazul de față verificarea minuțioasă a împrejurărilor în care a fost comis asasinatul îi dăduse posibilitatea ca înainte de a recurge la interogatoriu, să reconstituie cu aproximație succesiunea tuturor evenimentelor. De aceea înainta acum cu multă fermitate, atacurile fiindu-i energice, bine gândite şi însoțite de o permanentă retrospecție a faptelor. Îşi dădea seama limpede că Inuss nu va ceda cu una, cu două, şi prin urmare fiecare acuzație va trebui să fie cât mai bine argumentată. În felul acesta avea să-i dea limpede de înțeles că dovezile expuse nu sunt simple supoziții, ci fapte incontestabile.

Dzenis îşi reluă interogatoriul:

— Cei de la garaj mi-au spus că ai plecat, cu „Moskvici”-ul acela vişiniu, la ora nouă dimineața.

— La nouă fără cinci minute, preciză Inuss.

— Mă rog. Minutele în cazul de față nu mai contează. Important e faptul că două ore mai târziu, la întretăierea străzii Lenin cu bulevardul Rainis, dumneata ai accidentat o femeie şi ai dispărut de la fața locului.

— Ba n-am lovit pe nimeni. La ora unsprezece mă şi aflam dincolo de Saulis.

Dzenis întoarse capul şi se uită la Sokolovski. Acesta îi surprinse privirea şi-i arătă cu ochii magnetofonul portativ, rolele căruia se învârteau lent. Deci, totul este în ordine. Interogatoriul se înregistrează pe bandă. Va exista astfel posibilitatea ca anchetatorul să mai asculte de câte ori va voi subterfugiile lui Inuss şi să-i urmărească toate intonațiile vocii, cu neputință de reprodus într-un proces-verbal. Acest lucru îi va da posibilitatea să-şi dea seama şi de ceea ce i-ar fi putut scăpa inițial. Aşa cum un şahist îşi analizează o partidă amânată, va putea şi anchetatorul să analizeze în linişte „mişcările” acuzatului, particularitățile firii sale, părțile lui slabe. Va şti astfel pe ce bază trebuie să-şi întreprindă şi să-şi planifice investigațiile ulterioare.

E bine uneori ca o asemenea înregistrare s-o asculte însuşi acuzatul, spre a-şi da seama cât de zadarnice şi lipsite de logică îi sunt încercările de a ieşi basma curată. În acest fel s-ar putea să pună mai repede capăt încăpățînării sale absurde.

— Nu, Inuss, aşa n-o să ajungem la niciun rezultat. Dacă nu vrei să vorbeşti, va trebui să te ajut eu. Acum Dzenis semăna cu un institutor care îi explică cu multă răbdare elevului său lenevos conținutul lecției. Iată raportul sergentului de miliție, de serviciu în ziua, aceea.

Femeia a fost lovită de un „Moskvici” vişiniu, cu numărul 28—47 ΛΑΒ. Am făcut verificarea necesară. Numărul respectiv aparține de fapt unui autoturism „Volga”, de culoare verde. Asta înseamnă că la mijloc este un fals. Dumneata ai plecat de la garaj cu „Moskvici”-ul vişiniu având numărul 23—47 ΛΑБ. Experții noştri au descoperit pe tăblița cu acest număr urme proaspete de vopsea şi au stabilit că cifra „3” a fost schimbată, în „8”, iar litera „Б” a fost, de asemenea, transformată în „B”. Aşadar, micul dumitale şiretlic a fost dibuit. Priveşte: ăsta e documentul expertizei. Înainte de a reveni la garaj, dumneata ai spălat vopseaua cu acetonă. N-ai ținut însă cont de nivelul actual al tehnicii de investigație. Reiese deci că dumneata eşti autorul accidentului petrecut în colțul străzii Lenin.

Pe fruntea celui interogat se iviră mici broboane de sudoare.

— Da. Aşa e. Îmi dau seama că în fața dumneavoastră nimic nu poate fi tăinuit. Mă grăbeam. Femeia a țâşnit brusc în fața maşinii. Vina mea e că am plecat de acolo. Oare pentru asta...

Dzenis rămase calm. Privindu-l de la distanță, ai fi putut crede că soarta tânărului chiar îl întristează.

— E o manevră perimată, Inuss. Să recunoşti o infracțiune de mai mică importanță, ca să poți ascunde alta, mai gravă. Doar ştim amândoi că accidentul n-a fost întâmplător. De n-ar fi apărut omul acela curajos, nu ştiu, zău, dacă femeia ar fi scăpat cu viață. Aşadar, totul a fost premeditat.

— Ba nu! izbucni din gura lui Inuss un țipăt de protest. Nervii îi cedaseră. Asta n-o veți dovedi! Asta nu se poate dovedi!

— Ba o vom dovedi, dragul meu, vom dovedi totul. Ia

spune-mi, pentru ce a trebuit să falsifici numărul maşinii, dacă nu te pregăteai să făptuieşti o crimă?

— L-am falsificat că aşa am vrut. Ca să nu-mi noteze vreun milițian numărul, dacă aş fi depăşit viteza legală. Un număr falsificat încă nu constituie o probă.

— Ai dreptate: nu-i decât o surcică pentru un foc mai mare. Dar te-aş ruga să mă lămureşti de ce ai stat s-o urmăreşti pe doctorița Strautkalne în dreptul locuinței sale? Ai crezut că ochelarii fumurii vor fi de ajuns ca ea să nu te recunoască?

— Care Strautkalne? N-o cunosc.

Inuss continua lupta, cu încăpățânarea omului lipsit de orice şansă de scăpare: îi venea foarte greu să se mai strecoare prin labirintul de probe în care îl înfundase Dzenis. Trebuia să facă ocoluri, să revină la locul de plecare şi să caute alte căi, pentru a nu ajunge la un punct mort. Acela din care nu mai există nicio ieşire.

Dzenis şedea drept şi nemişcat pe scaunul lui.

— Calmează-te, Inuss, şi judecă-ți mai bine răspunsurile. Poți să fumezi.

Inuss luă pachetul de „Belomor” de pe noptieră. Chibritul aprins îi juca în mână, nelăsându-l să-şi aprindă țigara. Izbuti în cele din urmă şi trase cu sete fumul în piept.

Dzenis îl urmărea cu coada ochiului.

— Spune-mi, locuieşti împreună cu părinții?

— Are şi asta vreo legătură cu cazul în discuție?

— O legătură directă. Tatăl dumitale doar lucrează ca portar la unul din blocurile noi de pe strada Gorki. Apartamentul în care locuiți se află la parter, iar pe aceeaşi scară e şi apartamentul ocupat de inginerul Strautkalns.

Inuss avu un râs nervos.

— Dispuneți de informații precise.

— Te-am prevenit doar că am cules datele necesare. Mai ştiu şi că prenumele îți este Alfreds, că cei de acasă îți zic Fredis, iar unele fete – Aliks. Ştiu, de asemenea, că îl ajuți pe inginerul Strautkalns să-şi repare maşina.

— Şi ce, e interzis aşa ceva?

— Da de unde, nici vorbă.

— Atunci nu pricep deloc unde vreți să ajungeți.

— La ideea că familia inginerului Strautkalns îți este cunoscută şi prin urmare o cunoşti şi pe doctorița Maiga Strautkalne.

Inuss îşi muşcă buzele.

— Să presupunem că o cunosc. E ceva rău în asta?

— În general, nu. Rău e numai atunci când omul respectiv e urmărit de cineva care încearcă să-l omoare. Vrei poate să negi că ți-ai oprit ieri maşina în apropierea casei în care locuieşte doctorița Strautkalne?

— Nicidecum. Locuiesc şi eu acolo şi-am tras o fugă acasă să-mi iau ceva de mâncare.

— Te-ai grăbit aşa de tare, încât ai stat în maşină de la ora nouă la ora unsprezece? Iar apoi ai urmărit troleibuzul în care se urcase doctorița? Te-ai oprit în spatele troleibuzului la fiecare stație. Maiga Strautkalne ți-a văzut maşina în tot acest răstimp.

Inuss îşi feri ochii:

— Ce rost ar fi avut să dau cu maşina peste ea?

— Nu te grăbi, Inuss. Vom discuta îndată şi treaba asta. Ştiu că mama dumitale e bolnavă de inimă şi nu suportă fumul de țigară. Aşa că eşti nevoit să fumezi pe palier.

— Ăsta-i un amănunt psihologic?

— Ba nu, e unul concludent. Revenind duminică seară de la Palanga, doctorița Strautkalne i-a spus soțului său, în timp ce urcau treptele, că a văzut-o acolo pe Alīda Lorence. Dumneata stăteai sub scară să-ți

fumezi țigara şi le-ai auzit convorbirea.

De data aceasta, măsura în care se dovedea informat Dzenis îl uimi atât de mult pe Inuss, încât, se trădă fără voie.

— Cei doi n-aveau cum să mă vadă. Când am ieşit să fumez, ei ajunseseră la etajul întâi.

Îşi dădu imediat seama că făcuse o gafă, dar era prea târziu. Pricepu acest lucru, zărind surâsul ironic care-i flutură lui Dzenis pe buze.

— Bine că ai recunoscut-o măcar pe asta! Ce-i drept, recunoaşterea unei fapte încă nu constituie o dovadă.

— Pot să-mi contest spusele, că alte dovezi nu aveți.

— De ce crezi, Inuss, că numai mărturisirile pot constitui dovezi? Mai există şi alte lucruri, nu mai puțin importante.

Dzenis îi luă mucul țigării, scoase din buzunar o cutiuță cu un alt muc identic şi le compară între ele.

— E şi asta o țigară „Belomor”, cu carton, cu aceeaşi urmă de dinți la capăt. Cred că o expertiză va putea demonstra cu uşurință deplina lor identitate. Mucul acesta l-am găsit aseară pe caloriferul de sub scară, în dreptul apartamentului dumitale. Poftim procesul-verbal. Experții afirma că țigara a fost fumată mai mult ca sigur în noaptea de sâmbătă spre duminică.

Cercul se închise.

— Încă din toamna trecută ai încercat să pui mâna pe bijuteriile Alīdei Lorence. Curând după aceea s-a comis asasinatul. Dar despre acest lucru vom avea o discuție aparte.

Dzenis şedea acum comod, sprijinindu-se de spătarul fotoliului. De vorbit, vorbea cu o voce scăzută. Inuss privea printre gene, ascultându-l. Trubeks stătea în picioare, rezemat de uscior, iar Sokolovski, aflat cu magnetofonul lui în dreptul ferestrei, ținea într-o mână

microfonul, iar cu cealaltă manevra butoanele aparatului.

— Ai ascultat, prin urmare, discuția celor doi care urcau scara, reluă Dzenis. Astfel ți-ai dat seama că victima n-a fost Alīda Lorence şi că, de fapt, ea se afla la Palanga. Aşadar, apăruse din nou posibilitatea de a pune mâna pe bijuterii. Dar calea îți era barată de doctorița Strautkalne. Nu te-ai îndoit nicio clipă că ea se va duce de îndată la procuratură. O asemenea vizită amenința însă să-ți dejoace planurile. Aveai nevoie cu orice preț să câştigi timp: măcar o zi, măcar câteva ceasuri. Ca atare, a doua zi de dimineață ți-ai făcut rost de o maşină, i-ai modificat numărul şi ai stat s-o pândeşti pe Maiga Strautkalne. În clipa când a coborât din troleibuz şi a vrut să traverseze strada, dumneata ai dat cu maşina peste ea şi ai dispărut. Apropo, unde ai ascuns „Moskvici”-ul vişiniu?

Întrebarea pusă brusc şi aparent lipsită de importanță păru că-l trezeşte pe Inuss dintr-un vis urât.

— Să-l ascund? Nu l-am ascuns nicăieri. L-am lăsat la locul de parcare din dreptul gării şi am plecat.

„Asta-i bună! Miliția a cercetat întreg cartierul, dar nimănui nu i-a trecut prin minte să verifice şi stația de parcare.”

— De unde ai luat „Zaporojeț”-ul cu care ai plecat la Palanga?

— Am o procură pentru maşina inginerului Strautkalns, pe care, o repar. Ieri dimineață i-am telefonat la serviciu să-i spun că un prieten de-al meu a ieşit din spital şi că aş vrea să-l duc acasă, la țară.

— Vasăzică, te-ai gândit din timp să-ți faci rost de o a doua maşină?

— Îmi dădeam seama că după săvârşirea accidentului n-aş fi putut ajunge cu „Moskvici”-ul prea

departe...

— Unde ai dus „Zaporojeț”-ul după ce ai revenit de la Palanga?

— L-am lăsat în dreptul casei noastre. Inginerul Strautkalns voia să plece spre seară la pescuit.

— Ai dus apoi „Moskvici”-ul la garaj?

— Asta am făcut-o mai târziu, după ce s-a întunecat. Mi-era teamă că miliția a descoperit maşina şi o ține sub supraveghere. Am dat o raită primprejurul stației de parcare şi, neobservând nimic suspect, am riscat. Altă soluție nu aveam. Pe urmă am oprit maşina într-o ulicioară mai dosnică, am şters vopseaua de pe numărul modificat şi am dus-o la garaj. Asta-i tot.

Umerii lui Inuss se gârboviseră. Dzenis clătină cu amărăciune din cap.

— Nu, amice, asta nu-i tot. Suntem de-abia la început. Mai avem de discutat despre Tamara şi despre multe alte treburi.

Inuss îşi ridică ochii; privirea lor tulbure, ațintită asupra lui Dzenis, era a unui om peste măsură de ostenit.

3

Dzenis se pregăti minuțios pentru următoarea confruntare cu acuzatul. Culese informații despre Alfreds Inuss, le puse întrebări colegilor lui de serviciu, se interesă cu cine este prieten, stătu de vorbă cu părinții lui şi cercetă mai multe materiale de arhivă. În felul acesta, aşa cum pe hârtia fotografică, muiată în soluția pentru developare, se ivesc încet-încet contururile şi detaliile unei fotografii, la fel apăruseră, unul după altul, şi în cazul pe care îl ancheta o serie de

amănunte noi.

Era în primele ore ale dimineții când unul din milițieni îl aduse în birou pe Alfreds Inuss. Zgomotele străzii, pătrunzând pe fereastră, acopereau țăcănitul monoton al maşinii de scris din încăperea alăturată şi îl împiedicau pe Dzenis să se concentreze. Adjunctul procurorului-şef închise fereastra şi îşi mută privirea spre cel arestat. Se uită țintă la el o vreme, ca şi când atunci l-ar fi văzut pentru prima oară. În cele din urmă, trecu direct la interogatoriu, de parcă ar fi continuat o convorbire întreruptă doar cu câteva clipe mai înainte.

— În ce împrejurări ai aflat, Inuss, despre bijuteriile Alīdei Lorence?

Cel întrebat evită privirea anchetatorului.

— Mi-a spus-o cineva. Nici nu mai țin minte cine: e mult de atunci.

— Dar cum l-ai cunoscut pe Zitkauris îți mai aminteşti?

— Pe Zitkauris?

Până şi cele dintâi întrebări ale lui Dzenis avură darul să-l deruteze pe Inuss. Încercă şi de data aceasta să câştige timp, cugetând cu înfrigurare la un răspuns. Dzenis însă nu-i lăsă răgazul necesar.

— Cum, ai uitat şi de Zitkauris?

Tăcere.

— Doar ai locuit la el un an încheiat. Pot să-ți arăt extrasul din cartea de imobil.

Inuss se simți pus parcă la microscop.

— Ce mă tot sâcâiți cu Zitkauris ăsta? Mă rog, am locuit la el. E şi ăsta un păcat? Din stăpânirea lui de sine nu mai rămăsese nici urmă. Doar v-am mărturisit totul, am semnat şi procesul-verbal. Într-adevăr, am accidentat-o cu maşina pe doctoriță, am încercat să pun mâna pe aurul babei, l-am rănit pe avocat. Nu vă e

de-ajuns? Judecați-mă mai repede, băgați-mă la răcoare şi lăsați-mă în pace. Mai mult de atât n-am ce mărturisi. Vă e clar? Nu mai am.

Dzenis nu-l întrerupse, lăsându-l să-şi descarce nervii. Apoi îi întinse un pahar cu apă.

— Linişteşte-te, Inuss, şi poartă-te aşa cum se cuvine unui bărbat. Ai să fii judecat, fireşte. Dar până atunci trebuie să mai clarificăm unele lucruri.

— Doar le cunoaşteți şi aşa, că le-ați adulmecat pe toate. Ce mai vreți de la mine?

— Într-adevăr, am aflat destule, confirmă Dzenis. Vreau totuşi să mai precizez unele amănunte. Spune-mi, unde ai locuit înainte?

— La țară.

— În raionul Madona?

— Da!

— Şi la Riga ai venit acum trei ani?

— Da! Mă săturasem de plăcerile vieții de la țară. M-au atras luminile capitalei.

— Şi-atunci de ce te-ai stabilit la Laudobeli?

— La Riga nu puteam locui. Miliția nu mi-a acordat viză. M-am angajat ca şofer la întreprinderea forestieră „Ādaži”. Acolo am şi făcut cunoştință cu Zitkauris. Avea o casă încăpătoare, cu trei camere. În jurul casei, pădure. Moşului îi era urât să locuiască de unul singur. M-a primit bucuros în gazdă.

— Părinții au venit mai târziu?

— Cam după un an. Tata s-a angajat portar, ca să poată obține o locuință. Bineînțeles că m-am dat şi eu pe lângă dânşii. Am intrat să lucrez la un garaj.

— Ca lăcătuş?

— Ce, asta-i rău?

— De ce nu te-ai angajat ca şofer?

— Păi să v-o spun şi pe asta… Mi-e greu să mă las de

băutură. La sovhoz era altceva. Un inspector-doi de circulație pe tot raionul. Pe câtă vreme la Riga rămâi fără carnet cât ai clipi din ochi. Ca lăcătuş e mai sigur.

— Observ, Inuss, că poți să fii şi sincer. Spune-mi, în ultima vreme te-ai mai întâlnit cu Zitkauris?

— Nu l-am văzut demult.

— Ce zici, e un tip cam ciudat, nu-i aşa?

— Un om ca toți ceilalți. N-are nimic deosebit.

— Cât timp ai stat la el în gazdă, v-ați împăcat bine?

— N-am avut ce împărți amândoi, aşa că nici nu ne-am certat.

— Ce-ți spunea despre Alīda Lorence?

— Zicea că-i este verişoară. O jigodie de femeie. Moşul o ura şi o blestema întruna.

— Să reiasă de aici că în ultimii ani nu s-a mai întâlnit cu ea?

— Cum să nu. S-a mai întâlnit.

— Şi atunci de ce nu s-a dus în ziua aceea chiar el la verişoara sa, ci te-a trimis pe dumneata?

Întrebarea fusese pusă cu aceeaşi simplitate şi pe acelaşi ton ca şi cele de până atunci. Inuss însă simți pe dată că adâncul acestei ape limpezi ascunde un recif amenințător.

— Nu vă înțeleg întrebarea.

— Anul trecut, în octombrie, ai vizitat-o pe Alīda Lorence. E adevărat sau nu?

— Cine a mai scornit-o şi pe asta?

— Chiar Alīda Lorence. Iată şi procesul-verbal. Ea susține că dumneata ai încercat încă de-atunci să pui mâna pe bijuterii, ba că ai şi amenințat-o.

Ce-i drept, Inuss se aşteptase la o asemenea întorsătură.

— Minte bestia bătrână! S-o dovedească. Cine m-a văzut acolo? Nu m-a văzut nimeni!

— Chiar dumneata ți-ai lăsat cartea de vizită. Şi tot un capăt de țigară „Belomor”.

— Fir-ar al dracului să fie!...

Exclamația îi scăpase fără voie. Era cum nu se poate mai limpede că Dzenis îl învăluie într-o mreajă trainică. Inuss simțea parcă aievea cum îl strânge rețeaua aceasta invizibilă tot mai tare... Într-un acces de spaimă cumplită se trase cu putere de gulerul cămăşii. Nasturele zbură cât colo şi, în liniştea care se lăsase, se auzi cum se rostogoleşte pe duşumea.

— N-am încotro, rosti Inuss cu voce surdă. Ce să-mi mai fie milă de alții! Cu mine oricum s-a isprăvit. Am să înfund puşcăria. Şi pentru accident, şi pentru cuțitul acela. În rest... Nu-şi mai sfârşi vorba, ci doar dădu din mână a pagubă.

Dzenis nu-l întrerupse. Îi era limpede că pentru cel interogat sosise momentul decisiv şi că de aci încolo el va vorbi de la sine. Mai rămânea întrebarea dacă va fi sincer până la capăt.

— Pot să mai aprind o țigară? întrebă Inuss. Trase fumul în piept şi începu de astă dată cu o voce mai sigură: Vara trecută plecasem într-o zi de la lucru acasă, chiar după leafă. Auzeam cum îmi foşnesc bănuții în buzunar. Câştigam pe-atunci destul de bine. Şi cum mergeam eu aşa, mi-am zis că n-ar fi rău să trag o duşcă: Ce treabă-i asta: să stai cu banii în buzunar şi cu gâtul uscat? Mi-am adus aminte de un vechi prieten de pahar: de bătrânul Zitkauris. De când mă mutasem la Riga, nu-l mai văzusem. Am luat trei sticloanțe cu mine şi am plecat la Laudobeli. Ştiu că ne-am cherchelit zdravăn. Ne-am pupat, am cântat pe două voci de-a vuit pădurea... Şi tocmai atunci, spre nenorocirea mea, am observat elefantul acela blestemat... La prima vedere, n-avea nimic deosebit, un bibelou ca toate bibelourile:

să fi fost treaz, nici n-aş fi pus mâna pe el. Aşa însă m-a împins dracul... L-am luat eu, l-am sucit, l-am învârtit şi, fără să vreau, l-am apăsat pe urechea stângă. Urechea a cedat. E clar, mi-am spus, aici e un arc secret! Am mai apăsat o dată şi am împins urechea într-o parte. Elefantul s-a desfăcut în două. O ascunzătoare! L-am întrebat atunci pe Zitkauris de unde are drăcovenia aia. Că era într-adevăr o chestie interesantă. Întâi, moşul n-a vrut să-mi spună, dar pe urmă şi-a dezlegat limba. Cu o condiție însă: să-mi dau cuvântul de onoare că n-am să mai spun la nimeni. Fusese mai demult însurat, dar i-a murit nevasta de oftică. I-a rămas o fetiță, pe nume Gunta. A crescut-o de unul singur. În nouă sute patruzeci şi trei, când fetița nu împlinise nici şaisprezece ani, hitleriştii au vrut s-o trimită la muncă în Germania. Atunci Zitkauris s-a dus la Alīda Lorence. Ea l-a convins pe amorezul său, Sturmbannführer-ul Hautsch, s-o ia pe fată la el, în calitate de secretară. Şi iată că într-o zi o cheamă Hautsch pe Gunta la el şi-i vâră în mână un bibelou, un elefant. Hautsch avea doi dintr-ăştia. La fel – ca doi gemeni. Numai că cel de al doilea avea coada ruptă la vârf. I-a dat fetei elefantul să aibă grijă de el, ca de ochii din cap, zicând că ține foarte mult la bibeloul ăsta, întrucât e o amintire de la răposata lui mamă. „Eu am să plec pentru un timp, i-a mai spus Hautsch, iar când mă voi întoarce, ai să mi-l dai îndărăt.” În aceeaşi seară însă a fost arestat. Hautsch ăsta se ocupa cu expedierea în Germania de bijuterii şi aur luate de la deținuții din lagărul morții de la Salaspils. Câte ceva îşi mai punea şi el deoparte. Gestapoul însă a prins de veste. Cineva, pesemne, a avut timp să-l prevină pe Hautsch. Dar vrăbioiul n-a mai apucat să-şi ia zborul.

— Şi elefantul i-a rămas Guntei? întrebă Dzenis.

— Da de unde! Fata aşezase elefantul pe etajeră, ca

să-i sprijine cărțile. Dar într-o zi a venit pe la ei Alīda Lorence şi l-a văzut. Atunci nu i-a spus nimic. După câteva zile însă, a venit din nou şi i-a adus alt elefant, identic, afirmând, chipurile, că Hautsch, din greşeală, nu i-a dat Guntei elefantul care trebuia păstrat. Că de fapt e vorba de ăsta, al doilea, iar celălalt trebuie dus repede înapoi în biroul Sturmbannführer-ului.

În concluzie, Alīda Lorence a schimbat elefanții. De ce să n-o fi crezut Zitkauris? Doar îi era verişoară, şi binefăcătoare.

— Cu Hautsch ce s-a mai întâmplat? întrebă Dzenis. Nu şi-a mai cerut bibeloul înapoi?

— Hautsch n-a mai apărut. Cred că tot ai lui i-au făcut de petrecanie. Şi uite aşa, elefantul i-a rămas lui Zitkauris. Odată, Gunta s-a apucat să facă ordine şi a luat bibeloul din raft să-l şteargă de praf. Fără să vrea, l-a apăsat pe două urechi, iar el s-a desfăcut în două. Aşa cum mi s-a întâmplat şi mie mai târziu. Înăuntru elefantul n-avea altceva decât alice. Ca să nu işte bănuieli, ambele bibelouri trebuiau să aibă aceeaşi greutate. Cel cu coada ruptă conținea aur şi pietre prețioase, iar ăsta – un pumn de alice. Aşadar, pe bună dreptate manifestase hitleristul neîncredere față de Alīda Lorence. Ştia ce poamă e. Vipera de babă şi-a dat seama urgent despre ce e vorba şi a schimbat bibelourile.

Zitkauris a încercat să insiste pe lângă verişoară-sa, propunându-i să împartă comoara pe din două, aşa cum s-ar cădea între rubedenii. Alīda însă nici n-a vrut să audă. Cum poți dovedi, zice, că elefantul celălalt a avut înăuntru bijuterii şi nu alice? Bineînțeles că Zitkauris nu a putut să i-o dovedească. S-o reclame, n-avea de asemenea niciun rost: comoara le-ar fi fost luată, ba pe deasupra el ar fi fost învinuit că fiică-sa a lucrat chiar în

lagărul acela de la Salaspils şi că a fugit împreună cu nemții. Ce-i drept, Alīda Lorence a mai cedat după aceea, lăsându-i lui Zitkauris prin testament întreaga ei avere, numai că la venirea lui Voldemārs a modificat actul în favoarea acestuia. Şi-atunci Zitkauris i-a povestit băiatului totul, de-a fir-a-păr. Îşi zicea că flăcăul pare deştept, serios, şi va şti să scoată de la bătrână măcar un inel, o brățară sau un colier pentru unchi-su. Când colo, băiatului nici nu i-a păsat, ba i-a şi zis-o de la obraz: „Da unde mi-ați fost, neamuri preaiubite, când m-a dat mama plocon la chiaburii ăia, unde a trebuit să argățesc toți anii copilăriei mele? Acum v-ați găsit să dați fuga la mine?”

Inuss rămase pe gânduri şi se scarpină la ceafă. Se vedea limpede cât de greu îi venea să renunțe la visul său de îmbogățire.

— Cam aşa a fost, reluă el în cele din urmă. Ce-i drept, moşul n-a prea vrut să-mi dea adresa verişoarei sale. Avea o teamă cumplită de bestia asta...

4

Dzenis îl lăsase pe Inuss să vorbească, fără a-l întrerupe. Încetul cu încetul acesta se liniştise, povestea amănunțit totul, iar adjunctul procurorului-şef nu se îndoia câtuşi de puțin că cele relatate corespund întocmai adevărului. De aceea nici măcar nu-i punea întrebări.

Deodată Inuss tăcu şi se uită primprejur. Nu izbutea să-şi dea seama ce anume îi întrerupsese firul istorisirii sale atât de sincere: de fapt, sunase telefonul.

Dzenis ridică receptorul.

— Cu procurorul? Da, vă ascult... Acum nu pot, sunt

ocupat. Sunați mai târziu.

Apoi se întoarse din nou spre Inuss.

— Ce ai făcut după ce ai obținut adresa Alīdei Lorence?

— Timp de câteva zile am tot dat târcoale casei, ca să-mi dau seama de situație. Am aflat de la nişte copii că Alīda ține în gazdă o fată, pe nume Tamara. Copiii doar le ştiu pe toate. Am făcut cunoştință cu Tamara, chipurile, din întâmplare.

— Şi ai încercat să pătrunzi cu ajutorul ei în casa Alīdei Lorence?

— Aşa am avut de gând să fac. Fata însă n-a vrut nici în ruptul capului. Se temea de babă ca dracul de tămâie.

— Zenta Saukuma s-a dovedit mai ascultătoare, nu-i aşa? se grăbi Dzenis să-i taie calea de retragere.

Inuss zâmbi ironic:

— O ştiți şi pe asta?

— Povesteşte-mi cum ai cunoscut-o pe Zenta.

— La o serată de la clubul constructorilor. A trebuit s-o fac cam mult pe amorezatul. În cele din urmă, s-a îndrăgostit de-a binelea, s-a agățat de mine, vorba ceea, ca scaiul de oaie. Am căutat şi eu să mă port frumos cu ea. De lucrat, lucra pe un şantier, locuia la cămin şi urma nu ştiu ce cursuri, îi venea cam greu să facă față. Am izbutit să-i găsesc alt serviciu la un atelier de pălării de damă. De-atunci Zenta a devenit şi mai supusă. Nu-mi ieşea din cuvânt. De i-aş fi poruncit să sară în fântână, ar fi sărit fără a mai sta pe gânduri.

— Iar dumneata ai hotărât să profiți de acest lucru. Tamarei i-ai găsit o cămăruță la Bergi, iar pe Zenta i-ai trimis-o plocon Alīdei Lorence.

— Doar nu puteam vârî două mâțe într-un sac.

— Repede te-ai mai descotorosit de Tamara.

Inuss rânji:

— Nu-i o expresie prea elegantă, cetățene procuror. I-am găsit în schimb un mire pe cinste. Îl cunoaşteți şi dumneavoastră. E vorba de vecinul meu Edvīns Strautkalns. S-a iscat între ei un amor, mamă-mamă! Nopți de-a rândul rămânea inginerul la ea acasă, iar pe nevastă-sa o trombonea că se duce la pescuit. Ce-i drept, a dat şi el o dată în bară. Că fata a trebuit să umble mai apoi pe la avocați, ca să obțină pensie alimentară...

Dzenis îşi aminti de cele ce-i spusese cândva Robežnieks despre o fată care îi ceruse o consultație. Aşadar, cu Tamara îşi pusese mintea cercetătorul ştiințific principal, inginerul Edvīns Strautkalns! Acum se explică de ce se fâstâcise fata, zărindu-l în atelier pe prințul ei din poveşti la braț cu nevastă-sa.

— Şi totuşi cum ai reuşit s-o aduci pe Zenta în casa Alīdei Lorence?

— Foarte simplu. Am pândit-o pe babă când s-a dus la spațiul locativ – e acolo o tablă cu anunțuri. Zenta pare o fetişcană blândă ca un mieluşel. Şi baba a înghițit momeala.

— Fetelor de la cămin Zenta le-a spus că nu se întâlneşte cu niciun bărbat.

— Pentru că i-am poruncit eu să-şi țină gura. Cine ştie ce se putea întâmpla, or, eu n-aveam nevoie de martori.

— Tot ăsta a fost motivul care te-a făcut să preferi restaurantul din Ogre şi nu un altul din Riga?

Inuss îl privi uimit.

— V-ați dat serios osteneala, cetățene procuror, recunoscu el.

Dzenis nu acordă atenție complimentului.

— La „Ogrīte” te-ai dus cu maşina inginerului Strautkalns?

— Mi-a mai dat şi altă dată voie s-o iau.

— Mă rog. Te-am întrebat aşa, printre altele. Poţi să continui.

Inuss privi printre gene, scormonind în memorie.

— Mai întâi am crezut că totul o să meargă strună. Că Zenta o să schimbe elefantul şi – bonjur, madam!

— Zenta ştia ce scop are toată această plănuire?

— Da de unde! Eu n-am încredere-n muieri. De aceea am procedat în felul următor: mai întâi, i-am arătat Zentei într-o bună zi elefantul lui Zitkauris. Ea a rămas mirată: ia te uită, are şi Alīda Lorence unul la fel. Atunci i-am propus să-i jucăm babei o cacialma, să schimbăm elefanţii între ei. Să vedem, se prinde baba ori nu.

— Şi Zenta a fost de acord?

— Nu v-am spus că ajunsese să mă asculte ca un căţel dresat? A luat de pe comoda Alīdei elefantul cu coada ruptă şi i l-a pus acolo pe celălalt, cel pe care mi-l dăduse Zitkauris.

— Ai deschis dumneata singur bibeloul?

— Nu, împreună cu Zitkauris, la Laudobeli. Dar l-am găsit gol.

— Alīda Lorence n-a observat schimbarea?

Această întrebare Dzenis nu i-o pusese de florile mărului. Mai demult, până şi Maiga Strautkalne observase că era vorba de un alt elefant. Pe de altă parte însă, această schimbare nu atrăsese atenţia nici unui membru al grupei operative. Printre alţii, nici lui Sokolovski, ofiţer cu experienţă!

Inuss înălţă din umeri.

— A observat pesemne că cineva încearcă s-o tragă pe sfoară. Zentei însă nu i-a spus nimic. Ce-i drept, fata mi s-a plâns după aceea că baba a început să-i caute nod în papură şi că n-o mai lasă nicio clipă singură în odaie.

— Totuşi nici după această nereuşită nu te-ai dat

bătut.

— Înainte de toate m-am decis să fac acolo o mică percheziție. Dar intenția asta a rămas fără rezultat. Hârca n-a mai plecat prea departe de casă. Or, ca să faci o percheziție, ai nevoie de timp. Asta o ştiți dumneavoastră mai bine decât mine.

— Şi cum ai hotărât să procedezi?

— M-am gândit să stau de vorbă personal cu Alīda Lorence. Cum zic diplomații: să stabilesc cu ea un contact direct.

— Şi ca să intri, ai luat cheia de la Zenta?

— Degeaba am luat-o. Lorence punea totdeauna şi zăvorul. Aşa că până la urmă a trebuit să mă duc acolo împreună cu Zenta.

— În cazul acesta era necesar să-ți motivezi într-un fel intenția.

— I-am spus Zentei că vreau să-i propun babei o afacere. Fata ştia că Alīda e lacomă de bani şi m-a crezut.

— V-ați dus acolo seara, pe întuneric?

— Bineînțeles. Numai că în cazul acesta interesele mele n-au coincis cu ale dumneavoastră. Miliția are nevoie de martori, iar mie nu-mi trebuiau câtuşi de puțin. Inițial am stat pe culoar, aşteptând ca Zenta să-şi scoată haina dincolo în odaie. Baba nu m-a simțit. Zenta venea întotdeauna pe la ora aceea de la cursurile serale. Apoi a ieşit şi ea pe culoar, chipurile, să se ducă la toaletă. Uşa a rămas deschisă şi eu am intrat înăuntru.

— Mă îndoiesc că o asemenea vizită putea să o bucure pe Alīda Lorence.

— Aiurea, nici măcar nu s-a speriat. Avea dreptate Zitkauris, n-o puteai duce cu una, cu două pe rubedenia sa. Tocmai de aceea am şi căutat să iau taurul de coarne. „Am aflat, zic, că aveți nişte aur şi pietricele

dobândite pe căi nu tocmai legale.” Ca să tac din gură, i-am cerut omeneşte să-mi dea a treia parte din ele. M-a ascultat fără să fie câtuşi de puțin tulburată. Pe urmă a început să se smiorcăie cum că nu are absolut nimic, iar de aur aude pentru întâia dată. Mi-a mai spus că e pensionară şi, ca să se mai cârpească nițel, ia în gazdă câte o fată. Bocea baba, îşi da ochii peste cap, dar sta mereu cu urechile ciulite: oi pica de fraier sau nu? Pe mine însă palavrele ei m-au lăsat rece. Am luat elefantul de pe comodă, am apăsat pe-o ureche şi l-am desfăcut în două. Baba nu se aşteptase la o asemenea întorsătură. Pricepând îndată cum stau lucrurile, a încercat să mă ducă, dar a cam sărit peste cal. Vezi doamne, a avut ea în trecut câte ceva pus deoparte – o nimica toată – dar între timp a vândut şi ce mai avea, iar banii i-a păpat. Eu însă o țineam una şi bună: pune marfa pe masă, că altminteri…

Arestatul îşi scoase țigările din buzunar şi se uită întrebător la Dzenis. Acesta dădu din cap şi Inuss îşi aprinse o țigară.

— Toate astea, cetățene procuror, vi le-am povestit pe scurt. În realitate, am stat să mă tocmesc cu baba vreo jumătate de oră. Strângând-o cu uşa, n-a mai avut încotro. Dar, de fason, a început să-mi ceară nişte declarații scrise cum că, primindu-mi partea, am s-o las definitiv în pace. „Ce declarații, zic, zgripțuroaică? Poate ai vrea să-ți las şi o poliță?”

Dzenis îi întinse o scrumieră.

— Şi totuşi până la urmă m-a dus cu preşul, recunoscu înciudat Inuss. M-a trombonit zicându-mi că aurul îl are îngropat undeva departe de casă, iar eu să revin peste vreo două zile. Aşa o fi, mi-am spus şi i-am dat crezare. Am să mai aştept, că nu arde. Mai ales că a doua zi trebuia să plec la Minsk, după nişte piese de

schimb, iar de revenit, n-aveam să revin decât spre sfârşitul săptămânii. Chiar aşa m-am şi înțeles cu Alīda Lorence: să ne revedem sâmbătă seara.

— Vasăzică, în ziua aceea n-a ieşit cu bătaie? ținu să precizeze Dzenis.

— Ne-am despărțit ca doi buni prieteni.

— N-a mai fost nimeni de față?

— Nimeni, Zenta mă aştepta afară, pe scară.

— Ar fi putut să tragă cu urechea.

— Nu, nu cred. Când am ieşit din odaie, uşa care dă din culoar spre scară era închisă.

— I-ai spus ce discuție ai avut cu Alīda?

— Nu.

Inuss căzu pe gânduri. Păru că abia acum începe să priceapă mai clar unele amănunte.

— Ştiu şi eu: poate că Zenta o fi auzit totuşi câte ceva? În noaptea aceea n-a vrut nici în ruptul capului să se întoarcă acasă. Tremura ca varga. Am crezut chiar că e rebegită de frig şi i-am pus pe umeri bluza pe care o purtam. Aşa am umblat pe străzi până dimineața. Pe urmă am condus-o la serviciu, iar eu mi-am continuat drumul spre garaj.

— În aceeaşi zi ai plecat la Minsk?

— Da. De dimineață. Pe la nouă şi jumătate. Cu un camion. Am plecat trei persoane: şoferul, un maistru şi eu.

— În ce zi a fost asta?

— Într-o miercuri. La data de zece octombrie. Îmi amintesc foarte bine. Când îmi făcea delegația, şeful de cadre m-a întrebat în ce zi suntem. Ba m-am uitat şi în calendar.

— De aici rezultă că discuția cu Alīda Lorence a avut loc pe data de nouă, adică marți seara. La Riga ai revenit sâmbătă?

— Ba nu. Vineri după-masă.

— V-ați întors toți trei?

— Bineînțeles. Trei am plecat, trei ne-am şi întors. Şi chiar atunci m-am dus la atelierul unde lucra Zenta. Voiam să aflu ce mai face baba. Când am ajuns la atelier, parcă mi-ar fi dat cineva cu parul în cap: cei de acolo mi-au spus că Zenta şi-a făcut cu o zi înainte lichidarea şi a plecat, iar de-atunci n-a mai văzut-o nimeni.

— Nu-ți spusese că are de gând să plece din oraş?

— N-avea intenția să plece nicăieri.

— Asta înseamnă că plecarea ei a fost pentru dumneata ceva cu totul neaşteptat.

— Absolut. Nu ştiam ce să mai cred. Tot planul meu era gata să se ducă de râpă. N-am riscat să mă duc la Alīda Lorence: ar fi putut să mă vadă vecinii. Seara, uşile de la parter se încuie. Fără Zenta nu puteam să mai fac nicio mişcare. Am tot dat târcoale casei, i-am întrebat din nou pe copii, dar n-am izbutit să aflu nimic. Câteva zile mai târziu, am aflat că bătrâna a fost omorâtă.

Dzenis compară în gând declarațiile celor doi arestați.

Inuss afirmă că a venit la Alīda Lorence în seara zilei de nouă octombrie. Acelaşi lucru îl declară şi bătrâna. Încă la primul interogatoriu a afirmat că omul care a pătruns în casa ei la Palanga, rănindu-l pe cel dintâi vizitator, ar mai fi venit la ea pe la începutul lui octombrie să-i ceară bijuteriile. Asta duce la supoziția că Inuss nu minte. De asemenea, atât Inuss, cât şi Alīda Lorence susțin că discuția dintre ei s-ar fi desfăşurat între patru ochi, în odaie nemaifiind şi o a treia persoană. Acest lucru pare şi el verosimil. În prezența altcuiva, Inuss n-ar fi îndrăznit s-o şantajeze pe bătrâna. Prin urmare, crima n-a putut fi săvârşită în seara aceea. Măcar şi pentru faptul că adevărata victimă lipsea din

încăpere.

Chiar a doua zi de dimineață, Inuss a plecat la Minsk. Faptul îl confirmă doi martori, plus existența ordinului de serviciu. În aceeaşi zi de miercuri, înainte de amiază, Genoveva Ščepe a observat-o pe Alīda Lorence ieşind din casă. De atunci, n-a mai văzut-o nimeni la Riga. În ceea ce o priveşte pe Alīda însăşi, ea afirmă că, luându-şi bijuteriile, a plecat din Riga la zece octombrie, întrucât i-a fost teamă ca pretendentul la averea ei să nu revină înaintea termenului fixat. Într-adevăr, ea nu putea şti că Inuss plecase la Minsk.

În sfârşit, la ancheta preliminară, Genoveva Ščepe a declarat că tot miercuri, seara târziu, a auzit pe cineva urcând scara, deschizând uşa spre locuința Alīdei Lorence şi umblând un timp prin odaie. În cele din urmă, persoana aceea a coborât în fugă treptele. Genoveva era convinsă că fusese Zenta Saukuma. Pe la ora respectivă fata revenea de obicei de la şcoală. Ce-i drept, Genoveva nu văzuse persoana aceea la față. Posibil să fi fost altcineva. În niciun caz însă Alīda Lorence. Bătrâna n-ar fi putut coborî scara atât de repede. Această din urmă împrejurare confirmă indirect declarația Alīdei Lorence.

În concluzie, toate aceste date fac plauzibilă presupunerea că asasinatul a fost comis mai degrabă în după-amiaza zilei de zece octombrie. A doua zi, Zenta Saukuma nu se mai afla la Riga şi deci n-avea cum să fie de față la cele petrecute. La rândul lui, nici Inuss nu poate fi considerat ucigaş, întrucât în ziua respectivă nu se afla nici el în capitală.

Şi totuşi, cum de-a ajuns victima în odaia Alīdei Lorence şi cine în afara Zentei Saukuma a putut să vină acolo în seara zilei de zece octombrie, ca îndată după aceea să plece în fugă? De unde a putut să-şi procure o

persoană străină atât cheia de la odaie, cât şi pe cea de la uşa de intrare în casă?

Mă rog, toate astea pot fi abordate mai târziu. Deocamdată trebuie discutat din nou, foarte temeinic, cu Zenta Saukuma. Cunoscută fiind declarația lui Inuss, vorbirea cu Zenta va putea fi purtată de pe alte poziții.

— Crima din strada Vairoga ți-a cam încurcat socotelile, observă parcă în treacăt Dzenis.

— Şi totuşi speranța nu m-a părăsit. În ziua procesului am aflat că aurul Alīdei Lorence n-a fost găsit nicăieri. Mă gândeam că poate o fi fost ascuns pe undeva, pe aproape, poate chiar în odaia bătrânei. Criminalul ar fi putut să nu-l găsească nici el. De aceea am montat o drăcovenie, un fel de detector de mine, şi am venit la vecina Alīdei Lorence, dându-mă drept inginer trimis de administrația blocului să verific starea clădirii. Am controlat pereții, tavanul, duşumeaua, dar n-am găsit nimic.

— După aceea ți-ai luat, aşadar gândul de la bijuterii, şi dacă n-ai fi auzit cele spuse pe scară de către doctorița Strautkalne...

— Da. Mi-am dat seama pe loc că Alīda Lorence a luat cu ea aurul şi pietricelele.

— Zitkauris ştia că pleci la Palanga în căutarea comorii?

— Chiar dacă aş fi vrut, tot n-aş fi avut când să-i dau de veste. De fapt, nu țineam câtuşi de puțin să împart bijuteriile cu altcineva. Pornisem la treabă de unul singur, riscam numai eu, prin urmare, şi prada trebuia să-mi aparțină numai mie.

Dzenis clătină din cap.

— Poți desigur să fii sau să nu fii de acord, eu însă aş zice să ne întoarcem la ziua procesului. Depoziția Zentei

Saukuma ai auzit-o. Ai crezut atunci că ea este ucigaşa?

— Aşa ceva nu se potriveşte deloc firii sale. Să ştiți că am cunoscut-o foarte bine şi tocmai de aceea nu-mi vine să cred că o fetişcană ca ea ar putea ucide pe cineva. Totuşi la proces şi-a recunoscut vina. Cine ştie... Inima omului e o poartă cu şapte lacăte.

— Dar dacă e totuşi nevinovată? Cum crezi, la ce i-o fi trebuit să-şi ia pe umeri o asemenea povară?

— Nu-mi dau seama.

— Poate că a încercat să scape pe altcineva? Să-l scape de pedeapsă?

— Pe cine?

— De exemplu, pe dumneata.

— Pe mine?

— De ce nu? N-ai afirmat adineaori că pentru dumneata ea ar fi fost în stare de orice?

— Bine, dar eu n-am omorât pe nimeni!

— Poate că Zenta avea motive să te bănuiască.

— Dar atunci de ce a plecat din oraş?

— Asta n-o ştiu deocamdată nici eu, mărturisi cu sinceritate Dzenis. Dar am s-o aflu. Cât de curând.

5

În spatele lui, poarta dublă, de fier, se trânti cu zgomot, iar în față i se deschise o altă poartă. Părea că un topor gigantic despicase timpul în două, lăsând trecutul în urmă, pentru ca în față să se întrezărească o altă viață, mohorâtă, beznatecă, aidoma zidurilor acelei închisori preventive.

Paşii lui Boriss pe pardoseala de beton stârniră ecouri prin coridorul îngust ca un burlan. În cele din urmă, el se opri în dreptul unei nişe cu ferăstruici zăbrelite. Din

spatele ei se auzi glasul ofițerului de serviciu:

— Actele dumneavoastră.

Boriss prezentă legitimația şi bonul de intrare. Înaintea lui se deschise încet o uşă grea ca de seif şi Trubeks se pomeni în curtea interioară. O ulicioară îngustă, cu un singur trotuar, pavată cu bolovani de râu, se strecura printre clădiri masive, cenuşii.

Trubeks sună la uşa secției pentru femei. Supraveghetoarea îi cercetă, privind pe-o ferăstruică, legitimația şi bonul de intrare, apoi îi deschise uşa.

— E liberă celula numărul doi, rosti ea cu indiferență. O vom aduce îndată pe Saukuma.

Camera de anchetă era cufundată în penumbră. Trubeks se aşeză pe un taburet, la biroul care semăna mai mult a pupitru şcolar, îşi scoase ochelarii şi îşi roti prin încăpere privirea lui de miop.

Pe când era elev, Boriss, ca şi alții de-o vârstă cu el, citise cu nesaț romane de Stendhal, Dumas şi Hugo. Trecuse în închipuirea lui, împreună cu Fabricio del Dongo, prin mucegăita cameră de tortură din turnul Farnese, unde omul nu putea sta în picioare fără a se lovi cu capul de tavan, fusese închis împreună cu Edmond Dantès în cazematele subterane ale fortăreței Yf şi împărțise cu Jean Valjean rigorile înfricoşatului destin al celor condamnați la ocnă. Acum, pentru prima oară în viața lui, Boriss se afla într-o adevărată celulă de închisoare şi, fără să vrea, îi căuta o asemănare cu cele pe care celebrii romancieri le zugrăviseră cu atâta măiestrie. Nu putea însă găsi nicio asemănare. Pereții albăstrui ai celulei fuseseră vopsiți de curând, încăperea era înaltă, cu duşumeaua de scânduri bine spălată şi biroul acoperit cu hârtie albă, curată. Aici omul era lipsit de libertate, dar nu era umilit.

Un zgomot uşor de paşi îl smulse pe Trubeks din

meditație. În pragul uşii se oprise cu sfială Zenta Saukuma. Purta o bluză de un albastru-închis, cu guleraş alb, ca la şcolărițe, iar fusta ei lungă, deşi albită de spălat, era călcată cu îngrijire. În picioare purta nişte papuci de pânză. Ochii înfundați în orbite priviră neîncrezători spre tânărul cu ochelari dinaintea ei: oare ce-i putea aduce convorbirea care o aştepta?

Trubeks se sili să zâmbească şi-i propuse Zentei să se aşeze pe un alt taburet.

— Ieri am stat de vorbă cu Alfreds Inuss, începu el, căutând să pară foarte calm.

Chipul fetei nu-i trădă gândurile. Pesemne încerca să şi le ascundă.

— E un tânăr cam neserios Alfreds ăsta al dumitale, continuă anchetatorul. A făcut o mulțime de prostii.

— Nu cunosc această persoană şi nici nu vreau să vă ascult.

Cuvintele îi țâşniră parcă fără voie, iar glasul îi suna jalnic. Şi totuşi fata vorbise. Acest lucru îi inspiră lui Trubeks mai multă siguranță.

— Să ştii că am venit să te ajut. Soarta dumitale nu-mi este indiferentă. Aş vrea să discutăm cu toată sinceritatea.

Zenta rămase nepăsătoare. Propunerea anchetatorului păru să n-o intereseze deloc.

— Alfreds este acuzat pentru faptul că a comis un accident de automobil, continuă Trubeks. Şi-a recunoscut vina şi în acelaşi timp ne-a mărturisit totul. Până şi faptul că l-ai ajutat să pătrundă în locuința Alīdei Lorence.

— Nu cunosc pe niciun Alfreds. Vă rog să mă lăsați în pace. Privirea fetei era plină de teamă şi neîncredere.

Acum Zenta începuse să semene cu un pui de arici, care îşi zburleşte acele când îl paşte vreo primejdie.

Trubeks îşi dădu seama că a continua convorbirea în acest fel, înseamnă a nu ajunge la niciun rezultat.

— Cred că ai dreptate, spuse pe un ton reținut, ba chiar cu oarecare răceală. Într-adevăr, toate astea le-am născocit. Şi faptul că împreună cu Fredis ai fost la restaurantul „Ogrīte”, unde s-a agățat de dumneata un bețivan, şi faptul că ai pândit-o în repetate rânduri pe Alīda Lorence în dreptul avizierului de la Spațiul locativ, ca să te poată lua în gazdă, şi faptul că ai stat noaptea pe scară, în timp ce Fredis discuta cu Alīda Lorence în odaia ei, ca după aceea, fiindu-ți teamă să te întorci acasă, să cutreierați până-n zori străzile Rigăi. Am născocit până şi faptul că ți-a fost frig, iar Fredis ți-a pus bluza lui pe umeri.

Toate acestea Trubeks le spuse cu un aer indiferent, plictisit. În schimb, pentru Zenta, fiecare cuvânt al lui fu aidoma unei lovituri de cravaşă. Se ghemuise toată şi îl privea pe sub sprâncene.

— Aş putea să-ți mai istorisesc şi alte întâmplări, Zenta. De pildă, faptul că în timpul discuției Inuss a amenințat-o într-adevăr pe Alīda Lorence, dar nu i-a făcut nimic rău. Crima a fost comisă abia a doua zi. Asta am stabilit-o cu certitudine. Or, în ziua aceea Alfreds Inuss se afla departe de Riga şi anume, la Minsk. Aşa încât n-ar fi putut în niciun caz s-o ucidă pe gazda dumitale. Văd însă că toate astea te interesează prea puțin. Nu-i nimic: dacă nu vrei să vorbeşti, punem punct aici.

Trubeks întinse mâna spre butonul soneriei spre a chema escorta, dar în clipa următoare Zenta îl opri, speriată:

— Stați!

— Vrei să-mi spui ceva?

— N-nu ştiu...

Trubeks îşi cercetă cu privirea pantofii negri. Erau bine lustruiţi, aşa încât examinarea lor nu-i aduse nimic nou.

— Eşti un om foarte ciudat, Zenta. La ce bun să susţii cu atâta încăpăţinare că ai ucis-o pe Alīda Lorence. Minciuna asta nu mai poate folosi nimănui. Dumneata n-ai putut s-o faci. Măcar şi pentru faptul că bătrâna e şi astăzi vie şi nevătămată.

Argumentul bine calculat şi venit prin surprindere avu efectul scontat. Îngrozită, fata se prinse cu mâinile de cap, ca şi când duşumeaua dinaintea ei s-ar fi despicat în două, s-o înghită.

— Nu-i adevărat! ţipă ea. Doar am văzut-o cu ochii mei...

— Cadavrul?

— Bineînţeles!

— Te cred. Dar obrazul victimei l-ai văzut?

— Era plin de sânge...

— În cazul ăsta, te rog să mă asculţi cu atenţie. Cadavrul nu era al Alīdei Lorence, ci al altei femei. Al uneia care semăna cu Alīda şi era cam de aceeaşi vârstă cu ea. În tot acest răstimp, fosta dumitale gazdă a stat să-şi îngrijească florile la Palanga. A plecat din Riga pe ascuns. Tocmai de aceea ai fost crezută când ai susţinut că eşti o ucigaşă. Acum, Alīda Lorence a fost găsită şi se află din nou la Riga. Putem să-ţi aranjăm o întâlnire cu ea.

— Şi atunci... Cine era cealaltă femeie?

— Tocmai asta voiam să te întreb şi eu. Ai afirmat că asasinatul l-ai comis în timpul unei discuţii aprinse şi că în momentul acela în odaie ardea lumina. Oare n-ai văzut cu cine te certai şi pe cine ai lovit cu cărămida?

Zenta se mai liniştise. Ridică ochii la cel dinaintea ei.

— Spuneţi-mi, Fredis va mai fi judecat?

— Da, dar pentru altă faptă. Ți-am mai spus că în ziua când a fost comisă crima el nu se afla la Riga. Luând vina asupra dumitale nu-l ajuți cu nimic. Doar îți distrugi tinerețea.

Trubeks o iscodi cu privirea. Gândurile amare în care se cufundase fata îi cocârjaseră silueta slăbuță, încât acum părea şi mai firavă. Zenta îşi mută ochii spre fereastra zăbrelită. Privirea ei mărturisea atâta suferință, încât anchetatorul simți o strângere de inimă.

„Să le ia naiba de sentimente, se ocărî în gând Trubeks. Sunt prea emotiv ca să pot lucra în procuratură. Poate ar trebui să părăsesc activitatea asta şi să mă ocup iar de ştiință. Pe de altă parte însă, unde scrie că anchetatorul trebuie să fie un om aspru?”

Parcă de foarte departe îi ajunse la urechi glasul Zentei:

— Acum, chiar dacă vă spun adevărul, tot n-o să mă credeți.

— Încearcă. Poate am să te cred.

— Ştiți, a fost ca într-un vis urât. Adevărul e că în seara aceea am stat în spatele uşii şi am tras cu urechea la cele ce discutau Fredis şi Alīda Lorence. N-am izbutit să desluşesc totul, căci vorbeau încet. Atât am înțeles că Fredis îi pretinde ceva şi umblă cu amenințări. Mi s-a făcut frică. Am fugit pe palier şi am tras uşa după mine.

— De aceea te-a găsit Inuss pe scară când a plecat din odaia bătrânei?

— Da. Mi-a spus să nici nu intru în casă. Am simțit desigur că-i ceva necurat la mijloc, dar n-am îndrăznit să-l întreb nimic. Mi-a fost teamă. Am umblat toată noaptea pe străzi, fără să schimbăm o vorbă, iar spre dimineață, când ne-am despărțit, Fredis s-a uitat la mine cu nişte ochi ca de fiară, încât mi s-au tăiat picioarele. Mi-a spus să uit pentru totdeauna cele

întâmplate în seara aceea şi să nu suflu nimănui o vorbă. Altminteri, zicea, îți sucesc gâtul, ca la un pui de găină.

— Te-ai speriat zdravăn.

— Cred şi eu! Altfel, Fredis putea fi şi om cumsecade. M-a ajutat mult. Mi-a găsit serviciu, casă... Uneori însă era mai rău ca un câine. În asemenea clipe, te putea ucide. Fără a clipi din ochi.

— Totuşi, a doua zi ai revenit acasă.

— Seara, după ce am ieşit de la ore. Cădeam din picioare de somn. Unde era să mă duc? Mă temeam însă că Alīda Lorence n-o să mă mai primească în casă. Am urcat scara, am dat să descui uşa, dar am văzut că era neîncuiată. Am intrat în odaie şi... să-mi vină rău! Totul era dat peste cap, scaunul zăcea răsturnat, pe jos numai cioburi, comoda răscolită şi ea. Mai era şi cărămida aceea, plină de sânge. Vă spun totul, aşa cum s-a întâmplat. Parcă şi acum îmi stă înaintea ochilor.

— Linişteşte-te, Zenta.

Fata suspină adânc.

— Când mă uit mai bine, gazda mea zăcea în pat. Azvârlite peste ea, câteva perne şi plapuma. S-ar fi putut desigur să nu fie Alīda Lorence. Nu ştiu. Am ridicat una din perne şi... cât pe ce să cad din picioare. În loc de obraz, nu mai era decât o masă de carne. Am priceput că femeia a fost lovită cu cărămida. Mi-am aruncat în geamantan lucruşoarele şi am fugit.

— Ai crezut că-i isprava lui Inuss?

— Păi a cui putea să fie? Doar i-am auzit prea bine amenințările. Am fost convinsă că el a făcut-o...

— Dar de ce ai plecat fără să mai stai de vorbă cu Inuss?

— Mi-era frică. Atunci nu mă mai gândeam la el. Voiam să plec cât mai repede şi cât mai departe.

— Şi-atunci de ce, în momentul în care căpitanul de miliție te-a găsit la Norilsk, ai luat vina asupra dumitale?

— Păi ce-mi rămânea de făcut. Doar eram convinsă că Fredis este făptaşul. Iar eu as fi fost oricum judecată pentru complicitate, deoarece îl dusesem acasă la Alīda Lorence. Cine m-ar fi crezut că nu ştiam cu ce gânduri vine acolo?

— Ai fost de o naivitate revoltătoare! exclamă Trubeks. Să presupunem că Fredis ar fi fost, într-adevăr, făptaşul. Mă rog. Erai îndreptățită s-o crezi. Şi totuşi nu erai amenințată de nimic. Într-adevăr, l-ai ajutat să pătrundă în locuința bătrânei, dar asta n-ar fi dat nimănui dreptul să afirme că i-ai fi cunoscut şi intențiile. Dovezi care să pledeze împotriva dumitale nu existau. Dacă ne-ai fi povestit totul în mod cinstit...

— Să-l fi dat de gol pe Fredis? Nu mi-ar fi iertat asta în vecii vecilor. Mi-ar fi făcut de petrecanie ca şi femeii aceleia.

— Crezi că n-am fi putut să te apărăm?

— Nu, nu, n-aş fi scăpat cu una, cu două. S-ar fi găsit cu siguranță niscaiva prieteni de-ai lui Fredis care să-l răzbune. Tocmai de aceea mi-am zis şi eu: iau mai bine vina asupra mea. Cel puțin n-o să-mi fie frică de Fredis. Poate că o să-mi aducă pachete la închisoare. Doar între noi a fost dragoste...

Dragoste? Pe Boriss îl trecu un fior. Zenta încă îl mai iubea pe ticălosul de Inuss, deşi ştia prea bine că nu-i decât un ticălos. Îl iubea şi totodată îi era frică de el. O îmbinare absurdă a două sentimente potrivnice. Din păcate, în viață se mai întâmplă şi aşa. Împletirea celor două sentimente a determinat-o şi pe această fetişcană firavă să se sacrifice de bunăvoie.

— Păcat de timpul pe care l-ai irosit într-un mod atât de necugetat, oftă Trubeks şi îi întinse fetei o hârtie

dactilografiată. Citeşte şi semnează.

— Ce-i asta?

— E o decizie care prevede să fii pusă în libertate.

— Mi se dă drumul?

— Chiar astăzi.

Din ochii Zentei ţâşniră şiroaie de lacrimi. Nu mai izbuti să rostească niciun cuvânt.

Trubeks rămase descumpănit.

— Să ştii că eu nu am niciun amestec în treaba asta. Cel ce ți-a dovedit nevinovăția este tovarăşul Dzenis, procurorul.

6

Uşa se deschise cu zgomot şi în încăperea sumbră pătrunse o răbufnire de vânt. Gunārs Dzelzītis îşi ridică nemulțumit privirea de la hârtiile risipite înaintea lui pe masă şi îl zări pe căpitanul Sokolovski.

— *Rot Front!* răcni cât îl ținu gura căpitanul.

Anchetatorul dădu din cap rostind într-o doară:

— *Good morning, sir!*

Tonul cu care îl salutase părea să însemne: numai tu îmi lipseai!

Sokolovski se opri în mijlocul încăperii cu picioarele larg desfăcute şi privi nedumerit spre unul din unghere. În spatele seifului mic şi scund se înălțau morman nişte piese de automobil: vibrochene înnegrite, jante strâmbate, rulmenți de tot soiul, o tobă de eşapament acoperită de rugină şi o puzderie de alte piese mai mărunte. Ceva mai încolo, ferindu-se parcă de vecinii săi plebei, sta sprijinit de perete volanul nou-nouț al unei „Volgi”.

— Ai deschis un magazin de consignație, Gunārs?

Sau te-ai înscris la cercul „Mâini îndemânatice” şi vrei să alcătuieşti un auto-hibrid?

— N-ai greşit... Alcătuiesc într-adevăr ceva. Numai că nu este un automobil, ci un dosar penal. Piesele astea sunt probe materiale.

În încăpere intră şi Dzenis. Căpitanul se întoarse spre el.

— Te salut, Roberts! Ce ai de eşti abătut?

Dzenis se lăsă greoi pe scaun, alături de anchetator.

— Am obosit ca un câine. De-aş isprăvi mai degrabă cu cazul ăsta, să pot pleca în concediu!

— Pleci în sud?

— Voiam să plec cu familia în Crimeea. N-am fost niciodată acolo. Acum însă-i prea târziu. În septembrie copiii încep şcoala.

— Ar trebui să te grăbeşti.

— Mâine sper s-o închei şi cu cazul ăsta.

— A mai intervenit ceva?

— Îți aminteşti de cele trei fotografii pe care ni le adusese Trubeks de la Direcția afacerilor interne?

— Ale băbuțelor care au dispărut anul trecut?

— Da. Pozele acelea i le-am arătat deunăzi lui Zitkauris. El a recunoscut pe una din ele. Îi zice Elfrīda Krauze.

— Interesant. Cine este femeia?

— Mai mult decât atât, continuă Dzenis, fără să răspundă la întrebare. După exhumare – vorbesc despre femeia asasinată în locuința Alīdei Lorence – experții noştri au stabilit cu ajutorul fotografiei că este vorba într-adevăr de Elfrīda Krauze.

— De unde o cunoaşte Zitkauris?

— Înainte de război Krauze a lucrat ca vânzătoare la florăria Alīdei Lorence.

Sokolovski fluieră a mirare:

— Nemaipomenit! Ca să vezi unde duce ața! Ai fost la ea acasă?

— Chiar în dimineața asta. E o garsonieră în cartierul Pārdaugava, pe strada Kalnciema. Bătrână locuia singură, n-avea nicio rudă la Riga. Una din vecinele ei şi-a amintit că astă-toamnă Krauze a fost vizitată de un tânăr care venise cu maşina şi care n-a stat la ea decât foarte puțin. Pe urmă au ieşit împreună şi au plecat. De atunci vecinii n-au mai văzut-o şi au crezut că a plecat la soră-sa, la țară. Abia după ce soră-sa a venit într-o zi la Riga, a reieşit că Elfrīda nu dăduse deloc pe la ea. Atunci portarul l-a anunțat pe sectorist; au început cercetările, iar garsoniera a fost sigilată. Se află şi astăzi în aceeaşi situație.

Căpitanul îl ascultă cu vădită curiozitate.

— Când a fost văzută Krauze ultima oară?

— Pe la jumătatea lui octombrie. Data nu şi-o aminteşte nimeni cu precizie. Aproximativ însă coincide cu data la care a fost comisă crima.

— Cu ce fel de maşină au plecat cei doi?

— Cu un autoturism. Alte amănunte vecina Elfrīdei n-a putut să ne dea. Acum însă mărturia ei nici nu ne mai trebuie. Apare limpede ce fel de maşină a fost aceea şi cine anume a fost şoferul.

— Ai avut timp să verifici şi treaba asta?

— Chiar azi. Totul s-a confirmat.

Sokolovski părea că-şi face nişte calcule în minte. Apoi sări de pe scaun.

— Roberts! exclamă el. Ce gură-cască am putut să fim! Doar totul e simplu ca bună ziua. Sângele a țâşnit pe perete de jos în sus. Uşa a fost lipită cu hârtie pe dinăuntru. Fereastra deschisă, firele de la paltonul Alīdei Lorence pe pervazul din afară şi, în fine, cărămida. O cărămidă obişnuită, dar care nu putea fi apucată aşa,

tam-nisam, întrucât pe ea se afla o lampă de gătit destul de grea. Totul e foarte simplu!

— Parcă e primul caz care pare simplu? Dzenis luă scrumiera neagră de pe masă şi o răsuci în mâini. Cu cât sunt mai simple procedeele folosite de criminal, cu atât sunt ele mai greu de descifrat.

— Ba chiar şi povestea cu maşina, continuă să gândească cu glas tare Sokolovski. Din strada Kalnciema până la casa în care locuieşte Alīda Lorence sunt vreo opt-nouă kilometri. Trebuie să mergi cu două troleibuze, şi-apoi cât mai ai de mers pe jos. Bătrânei i-ar fi venit greu s-o facă. Cu maşina treaba se rezolva mult mai repede.

Dzenis aşeză scrumiera la locul ei.

— În timpul percheziției care s-a făcut în garsoniera Elfrīdei Krauze, am mai descoperit o probă de mare însemnătate.

Tocmai atunci în uşă se arătă capul buclat al secretarei.

— Tovarăşe Dzenis, vă roagă şeful să poftiți la dânsul, ciripi ea cu o voce pițigăiată. S-au adunat acolo o groază de milițieni. Pesemne că e ceva important.

— Mulțumesc. Vin îndată.

— M-da. Am cam făcut gafe în toată afacerea asta, nu se putea linişti Sokolovski.

7

Ieri dimineață, în timpul interogatoriului, Zitkauris îi arătase lui Dzenis o fotografie veche, făcută încă înainte de război. De pe cartonul îngălbenit, privea cu un aer înfumurat la procuror o fată prezentabilă. Acum însă în fața lui şedea o cu totul altă Alīda Lorence. Unghiile îi

erau neîngrijite, rochia boțită, iar de sub broboadă îi spânzurau şuvițe cărunte, nepieptănate.

Ți-era silă să vezi câte eforturi făcea bătrâna asta decăzută, acoperită parcă de mucegai, să-şi ascundă teama sub masca unei aroganțe fără sens. Şedea lângă masa de lucru a procurorului, încercând să demonstreze că-i profund jignită de nedreptatea care, chipurile, i se face, că însăşi prezența ei acolo nu-i decât o neînțelegere care foarte curând va fi lămurită, ei i se vor aduce scuze, iar cei răspunzători pentru aceasta vor fi traşi cum se cuvine la răspundere.

Interogatoriul durează de o oră. Din timp în timp, bătrâna îşi înăbuşă căscatul, se preface că nu aude sau nu înțelege întrebările lui Dzenis. Când şi când, rosteşte într-o doară câte ceva, însă o discuție la obiect nu se încheagă. S-ar putea crede că tot ce se vorbeşte acolo n-are cu ea nicio legătură. Apoi bătrâna aruncă pe neaşteptate asupra procurorului câte o privire ce pare a-l prețălui. Ochii mici, injectați, i se aprind brusc pe sub pleoapele veştede, străbătute de vinişoare îngroşate, şi se înfig în ochii lui Dzenis. Se înfig adânc, vrând parcă să afle cu orice chip ce-o fi în mintea acestui reprezentant al puterii de stat.

Puterea sovietică naționalizase proprietatea particulară a Alīdei Lorence: îi luase magazinul şi casa, lipsind-o de posibilitatea de a trăi în huzur pe spezele altora şi a-şi da aere față de cei ce muncesc. De aceea Alīda Lorence ura din tot sufletul Puterea sovietică şi pe reprezentanții ei. Nici nu încerca să-şi ascundă această ură.

În birou se mai aflau două persoane, care nu participau la interogatoriul bătrânei. Boriss Trubeks urmărea cu atenție felul în care se străduia Dzenis s-o îndemne pe Alīda Lorence la o mărturisire sinceră,

prezentându-i din arsenalul său un argument după altul, strângând tot mai tare în jurul ei lațul alcătuit din probe concrete. La rândul ei bătrână continua s-o facă pe naiva. Procurorul-şef Ozollapa, care şedea lângă Trubeks, începuse să bată nerăbdător darabana pe genunchi. În cele din urmă, încăpățânarea prostească a Alīdei Lorence îl plictisi şi pe Dzenis.

— Eu îți acord posibilitatea de a beneficia de circumstanțe atenuante în cazul unei mărturisiri complete, spuse el. Dumneata nu vrei să te foloseşti de această posibilitate. Să ştii că dispun de probe suficiente, ca să n-am nevoie de această mărturisire. Am să-ți relatez chiar eu cum s-au petrecut lucrurile în locuința dumitale.

Ozollapa dădu din cap: demult ar fi trebuit Dzenis să adopte tonul ăsta; nu mai avea niciun rost să se poarte cu mănuşi.

— Aşadar, să revenim la seara în care te-a vizitat Alfreds Inuss, continuă procurorul. Ai izbutit atunci să-l înşeli cu multă dibăcie. Inuss a crezut cu adevărat că ți-ai îngropat bijuteriile undeva în altă parte. La rândul dumitale ai fost gata să comiți orice fel de crimă numai şi numai să-ți poți păstra comoara. Ai izbutit să obții câteva zile de răgaz şi te-ai zbătut să găseşti o soluție. În noapte aceea Zenta n-a mai revenit acasă, şi asta ți-a căzut de asemeni la țanc: puteai să-ți aduni gândurile în linişte. Pesemne că planul cel monstruos ți s-a conturat în minte chiar în noaptea aceea…

Alīda Lorence îşi îndreptă spatele şi rămase nemişcată ca o stană de piatră. Doar în ochi i se aprinse o ură şi mai sălbatică.

Dzenis se ridică de pe scaun şi se plimbă prin încăpere. Părea că nu i se mai adresează Alīdei Lorence, ci lui Ozollapa şi lui Trubeks. În gând se şi vedea

prezentându-şi actul de acuzare, desfăşurând înaintea tribunalului imaginea detaliată a celor petrecute în strada Vairoga.

— Ce-a urmat? Planul fiind suficient de minuțios întocmit, rămânea să fie pus în practică. Şi cu cât mai repede, cu atât mai bine. Ticălosul acela tânăr n-avea s-o mai lase în pace, asta fără nici-o îndoială. Ar fi putut să revină chiar înaintea zilei de sâmbătă. De aceea Alīda Lorence a hotărât să bată fierul cât e cald. A început prin a lipi cu hârtie uşa care dădea spre odaia vecinei sale, căci Genoveva Ščepe e o femeie curioasă. A doua zi de dimineață, bătrâna i-a telefonat fiului său, Voldemārs Lapinš, rugându-l să i-o aducă din cartierul Pārdaugava pe Elfrīda Krauze, fosta ei vânzătoare. Avea, chipurile, de rezolvat cu aceasta o treabă urgentă şi urma s-o aştepte într-o micuță cafenea, aflată pe strada Bikernieku, adică foarte aproape de propria ei locuință.

Trubeks nu-şi lua ochii de la bătrână. Când fu pronunțat numele Elfrīdei Krauze, o văzu tresărind. O secundă mai târziu însă, chipul Alīdei Lorence dispăru din nou sub masca indiferenței.

— Spune-mi, tovarăşe Dzenis, problema asta ai discutat-o cu Voldemārs Lapinš? rosti Ozollapa, cu scopul ca întrebarea să-i fie consemnată în procesul-verbal al interogatoriului.

— Da. Lapinš a confirmat toate acestea.

— Dar de ce n-a spus o vorbă până acum despre treaba asta?

— În ziua aceea Lapinš a adus-o pe Elfrīda Krauze la cafenea, a lăsat-o în compania mamei sale şi a plecat. El n-a ştiut la ce dată a fost comis asasinatul, de aceea nici nu s-a gândit să facă o legătură între cele două întâmplări. Şi-acum, să mergem mai departe. Plecând de la cafenea, Alīda Lorence a invitat-o pe Krauze la ea

acasă. Şi-a calculat bine acțiunile şi a procedat cu multă precauție. Musafira i-a intrat în casă fără a fi observată de vecini. Apoi Alīda Lorence a tratat-o cu o cafea în care a turnat veronal...

— Nu-i adevărat! I-o minciună sfruntată!

Țipătul isteric îl făcu pe Dzenis să-şi întoarcă privirea. Alīda Lorence stătea în picioare lângă scaunul pe care şezuse şi, gheboşându-şi spinarea, strângea spasmodic spătarul. Din stăpânirea-i de sine, din inocența prefăcută de mai adineaori nu mai rămăsese nici urmă. Acum tremura din tot corpul.

Dzenis, totdeauna sensibil la asemenea manifestări, nu încerca de data asta niciun fel de compasiune pentru cea arestată.

— Şezi şi nu mă întrerupe! îi porunci cu asprime. Ți s-a oferit posibilitatea să mărturiseşti totul. Nu te-ai folosit de ea. Acum stai şi ascultă.

Dzenis li se adresă din nou lui Ozollapa şi Trubeks.

— Cadavrul victimei fiind exhumat, în stomacul ei s-a găsit veronal.

— Da, spuse Ozollapa. Veronalul persistă în țesuturi timp de un an şi mai bine.

— Astăzi, acest somnifer nu este folosit decât foarte rar, continuă Dzenis. La farmacii se vinde numai cu rețetă. Percheziționând cu multă atenție locuința Elfrīdei Krauze, am găsit acolo felurite medicamente, dar nici urmă de veronal. Discutând apoi la policlinica din cartier cu medicul care o trata pe Krauze, acesta mi-a spus că nu i-a prescris niciodată acest somnifer. Bătrâna nu folosea decât dimedrol.

— Nici în locuința Alīdei Lorence n-am găsit veronal, observă Trubeks.

— Într-adevăr, n-am găsit, aprobă Dzenis. Dar asta în virtutea faptului că acolo nu existau niciun fel de

medicamente, cu toate că Alīda Lorence suferă de inimă. Toată farmacia şi-a luat-o cu ea, la Palanga. Ieri însă i-am telefonat doctoriţei Strautkalne. Dânsa şi-a amintit perfect că din când în când îi prescria Alīdei Lorence veronal. Cu alte cuvinte, cercul s-a închis. Şi cum vă spuneam, îndată ce şi-a băut cafeaua, Elfrīdei Krauze i s-a făcut somn. S-a culcat în pat şi a adormit profund. În momentul acela, Alīda Lorence a trecut la înfăptuirea părţii celei mai sinistre a planului său. Luând cărămida aflată sub lampa de gătit, i-a aplicat cu ea mai multe lovituri Elfrīdei Krauze peste obraz. A lovit întruna, până când chipul victimei a ajuns de nerecunoscut. Astfel se explică şi faptul că stropii de sânge de pe peretele aflat în dreptul patului ţâşniseră de jos în sus. Calculul făcut de Alīda Lorence a fost simplu şi precis. În momentul în care victima cu chipul desfigurat urma să fie găsită, nimeni n-avea să-şi dea seama că nu este cea care a locuit acolo. În primul rând, asta trebuia s-o ferească pe Lorence de urmărirea organelor de anchetă, iar în al doilea rând – şi lucrul acesta era cel mai important – avea s-o salveze de urmărirea lui Alfreds Inuss. Astfel dumneaei împuşca doi iepuri dintr-un foc. Spre mai multă convingere, Alīda Lorence înscenează jefuirea locuinţei, fapt care ar fi constituit mobilul crimei. Răstoarnă un scaun, sparge vasul pentru flori şi răvăşeşte toate sertarele comodei. Mărturisesc că ne-am lăsat înşelaţi de această punere în scenă. În cele din urmă, dumneaei îşi înhaţă lucrurile, caseta cu bijuterii, închide uşa şi o ia la sănătoasa.

Ozollapa zâmbi ironic şi-i spuse în şoaptă lui Trubeks:

— O oarecare persoană a încercat să-mi demonstreze că asasinul era stângaci.

— La început – cu toate că Dzenis era preocupat de

deducțiile sale, urechea îi prinse din zbor vorbele procurorului-şef – la început am presupus în mod eronat că victimei i s-a dat prima lovitură în timp ce stătea în picioare. Nimeni nu şi-a închipuit că femeia a fost mai întâi adormită. Ulterior mi-am reparat greşeala.

— Dar cum de-au ajuns pe pervazul ferestrei firele smulse din platon? întrebă Trubeks. Doar Alīda Lorence n-a ieşit pe fereastră, mai ales că locuința se află la etajul întâi.

— Se-nțelege că n-a ieşit pe acolo. Ar fi fost o performanță sportivă cu totul nepotrivită vârstei dumisale. Lucrurile s-au petrecut mult mai simplu. Lorence nu şi-a permis riscul de a pleca pe scară cu bagajele în brațe. De aceea şi-a înfăşurat calabalâcul în palton şi a zvârlit legătura pe fereastră, iar apoi, doar în rochie, a părăsit casa, ieşind prin uşa din față.

— În cazul acesta e de presupus că amenințările primite prin telefon de către doctorița Strautkalne au fost şi ele opera Alīdei Lorence? mormăi Ozollapa.

— Asta fără nicio îndoială. Pentru Lorence doctorița Strautkalne era un martor primejdios. Ea o examinase în repetate rânduri, îi cunoştea particularitățile fizice, îmbrăcămintea şi ar fi putut să-şi dea seama că a fost ucisă o altă femeie.

— E logic, fu de acord procurorul-şef.

Dzenis se întoarse spre bătrână.

— Ei, ce zici? Ai de gând să vorbeşti?

Femeia nici nu catadicsi să-l privească.

— Cum doreşti. Trebuie să te previn însă că nu mai poți avea nicio speranță. Vinovăția dumitale a fost dovedită. Te vom judeca indiferent de faptul că ai să vorbeşti sau nu.

— Fiți blestemați! şuieră ca o viperă bătrâna.

În loc de epilog

Într-una din zilele lui septembrie, în dreptul clădirii Tribunalului Suprem se adunase lume multă. Abia luase sfârşit una din şedinţele procesului în care figura ca acuzată Alīda Lorence. Zeci de oameni care nu se cunoscuseră până atunci între ei comentau acum cu aprindere depoziţiile martorilor, comportarea acuzatei. Nimeni, fireşte, nu acorda atenţie tânărului potrivit de statură, cu ochelari de baga, care stătea pe trepte, în dreptul intrării principale. Venind din spate, se apropie de el un bărbat spătos, îmbrăcat cu un pardesiu gri.

— Salut!

Trubeks se întoarse brusc.

— Bună, Viktor! Ce mai faci?

— Am venit s-o văd şi eu pe milionara voastră scăpătată. Dar cu tine ce-i pe-aici? Doar te pregăteai să pleci în concediu.

— Iar am pierdut ocazia. Mi-au pus în braţe un caz foarte dificil. Timpul nu-mi permite. Am strâns până acum trei dosare de hârţoage.

— Ia exemplu de la Robežnieks. El nu se lasă cu una, cu două. Priveşte-l!

Tocmai atunci, din clădirea tribunalului ieşi, elegant ca totdeauna, Robežnieks însoţind-o pe Maiga Strautkalne.

— Să nu te pripeşti, Maiga, îi spuse avocatul, continuând pesemne o conversaţie începută mai înainte.

Poate că lucrurile vor reveni la normal. Dumneata ştii prea bine că eu… şi totuşi…

— Tocmai de aceea îți prețuiesc sfaturile. Bine, nu promit nimic. Am să mă mai gândesc. Să ştii însă că cererea am şi întocmit-o.

Robežnieks surâse cu tristețe.

— Păcat că procesul e pe terminate. Nu vom mai avea prilejul să ne vedem…

— La revedere, Ivars. Nu-ți spun adio. Munte cu munte nu se-ntâlneşte, dar om cu om… Nu-şi sfârşi vorba.

Îi făcu semn cu mâna şi se pierdu în mulțime.

SFÂRŞIT